ORBITA

SCIENCE FICTION

MICHAEL MOORCOCK

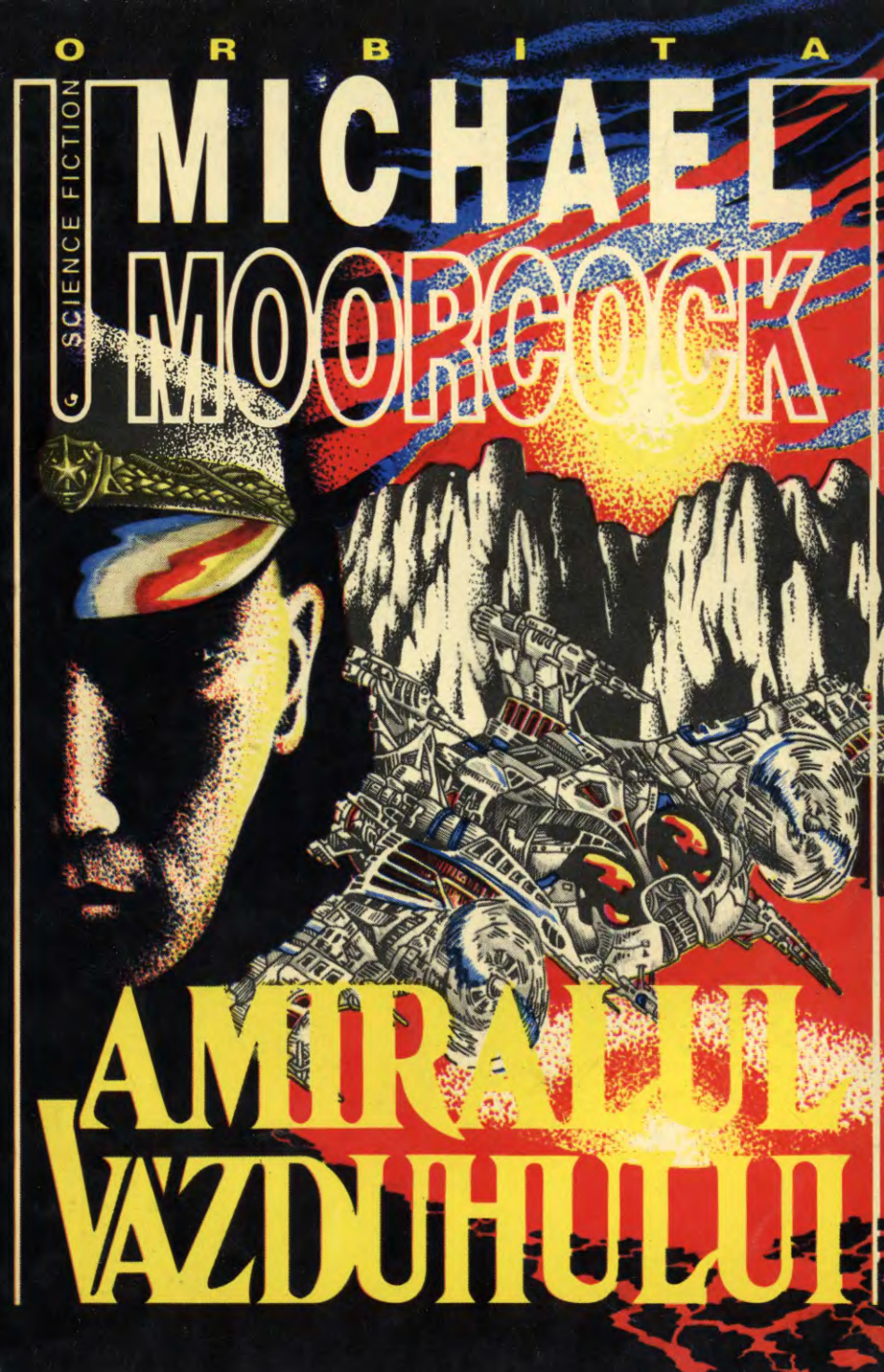

AMIRALUL VÂZDUHOLUI

MICHAEL MOORCOCK

AMIRALUL VĂZDUHULUI

MIHAEL MOORCOCK

AMIRALUL VĂZDUHULUI

Primul roman din trilogia Căpitanului Oswald Bastable,

„NOMADUL TIMPULUI“

Traducere de
MIHNEA COLUMBEANU

THE WARLORD OF THE AIR
by Michael Moorcock

Editor
ALDO PRESS s.r.l., 1995, Bucureşti
VALDO
Copyright
1995. Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparţin VALDO import export s.r.l. Reproducerea sau transmiterea, chiar şi fragmentară, sub orice formă sau prin orice mijloace cunoscute sau viitoare, sunt permise numai cu acordul scris al Editorului
Titlu original
THE WARLORD OF THE AIR
Copyright
The Warlord of the Air © Michael Moorcock, 1971
This collected and substantially revised edition © Michael Moorcock 1993
Traducere
Mihnea Columbeanu
Coperta
Valentin Leonida
Tipărit la
ROMCART S.A., 1995, Bucureşti
Informaţii şi comenzi
c.p. 76—161, Bucureşti, 77450, ROMANIA
ISBN 973-97023-0-9

Dragă cititorule,

Una dintre scriitoarele favorite ale copilăriei a fost E. Nesbit, creatoare a cărţilor *"The New Treasure-Seekers"*, *"The Railway Children"*, *"Five Children and It"* * precum şi a lui Oswald Bastable.

Nesbit era socialistă, fabiană, prietenă cu H. G. Wells, G. B. Shaw şi alţii. Spiritul, ironia, umanitatea şi bunul simţ îi impregnau toate povestirile, şi mai ales pe acelea despre Oswald Bastable, probabil primul „narator neserios, nesigur" pe care l-am întâlnit. Mi-a dat senzaţia că punea în acele cărţi tot ce avea mai bun în ea, şi continui să le preţuiesc pentru felul în care m-a făcut să privesc lucrurile într-un mod nou, fără a părea vreodată că ţine predici. Alături de povestirile cu William ale lui Richmal Crompton, cărţile lui E. Nesbit se numără printre cele foarte puţine, publicate anume pentru copii, care-mi aduc aminte că mi-au plăcut.

Întotdeauna m-a entuziasmat ficţiunea victoriană târzie şi cea edwardiană, şi am aşteptat momentul când Arthur Morrison, W. Pett Ridge, Israel Zangwill şi mulţi alţii aveau să fie reprezentaţi, în sfârşit, şi prin câteva ediţii de buzunar. Am lăsat prea multe opere bune şi valoroase ale culturii noastre să ne scape printre degete, aproape dispărând. Suntem înclinaţi să ironizăm scriitorii pentru „clişeele" lor, câtă vreme ei au fost, adesea, cei dintâi care să-şi fi rezolvat problemele tehnice prin metode care doar au *devenit clişee,* în mâinile urmaşilor. A-i citi în contextul timpurilor lor contemporane înseamnă, într-un mod cam paradoxal

* „Noii căutători de comori", „Copiii căii ferate", „Cinci copii şi It" (n.tr.)

poate, a-i aprecia aşa cum au fost la începuturile popularităţii lor.

Sunt un mare admirator al lui Shaw şi Wells şi, câtă vreme nu le-am acceptat niciodată politica personală, găsesc dificil de înţeles motivul pentru care, probabil datorită prăbuşirii autocraţiilor din Europa de Est, atât de mulţi oameni condamnă acum socialismul ca şi cum n-ar fi fost decât o aberaţie sau o „cale greşită". După cum i-am sugerat lui John Major când ne-a spus că socialismul e mort, n-ar trebui să se simtă prea triumfător. La urma urmei, până când nu l-au reînviat predecesorii săi, şi despre feudalism am cam crezut că era mort şi-ngropat.

Paternalismul şi centralismul, condamnarea politicilor capitaliste precum şi a celor socialiste, sunt pentru mine duşmanul permanent al democraţiei. Îngrijorarea pe care mi-o provoca paternalismul, în special aşa cum este el aplicat în perioada actuală, este aceea care a inspirat această trilogie. Paternalismul (şi centralismul asociat cu el) continuă să infesteze profund mare parte din gândirea noastră politică modernă. Cu excepţia Prinţului Kropotkin, acel peste măsură de blând dintre intelectualii anarhişti, puţini dintre marii gânditori şi artişti ai vremurilor lui Wells (inclusiv Wells însuşi) au perceput sau au dorit să examineze ceea ce avea să perceapă Rosa Luxemburg — lucru pentru care a fost atacată cu discursuri brutale de către o mare parte a stângii ortodoxe — şi anume că mare parte din soluţiile lor, oricât de bine intenţionate, oricât de mult se nădăjduia că vor rezista până la împlinirea mileniului, că vor imprima respectul de sine „minorităţilor" şi săracilor, au fost întotdeauna condamnate câtă vreme îşi respectau propriile principii. Ulterior, Orwell a fost

atacat de stânga pentru a fi subliniat acest lucru şi, mai recent, Andrea Dworkin a beneficiat de critici similare pentru că refuzase să accepte punctul de vedere comun, care era mai comod.

Dacă vom continua să înregistrăm un progres social de orice fel, presupun că fronturile luptei politice ale secolului douăzeci şi unu nu se vor mai plasa între socialism şi capitalism, ci între democraţie şi paternalism. Răspunsul faţă de socialismul paternalist (caracteristic pentru aproape toate statele socialiste) nu este capitalismul gen *laissez-faire*, sau corporatismul ori monetarismul centralizat, cu toată cohorta lor de defecte şi nedreptăţi intrinseci, ci reala egalitate în faţa legii — în cadrul căreia cu toţii avem acelaşi cuvânt de spus, acelaşi acces la instituţiile democratice şi aceeaşi responsabilitate. Din păcate, în prezent o parte din infrastructura democratică a societăţii noastre pare să fie serios ameninţată — fiind adesea atacată în numele „libertăţii" (prin care se înţelege, de obicei, libertatea de a alege detergentul favorit, compania telefonică sau reţeaua video pornografică preferată) — şi ne revine nouă, cred, rolul de a examina aceste instituţii, de a ne aminti pentru ce s-au dezvoltat din capul locului şi, poate, de a le apăra.

Aceste trei povestiri simple încearcă să exploreze unele dintre ideile — mai ales despre imperialism şi rasism — pe care le-am analizat, prin mijloace diferite, în cărţile mele despre Jerry Cornelius şi Colonelul Pyat. Trilogia reprezintă şi omagiul meu adus acelor scriitori aproape uitaţi din Marea Britanie anterioară anului 1914, al căror umanism, curiozitate şi neînfrânat simţ al justiţiei au făcut ca opera lor să fie tot atât de relevantă

— şi de captivantă — în epoca noastră ca şi într-a lor. Este dedicată, cu profund respect, lui W. Pett Ridge (autor al cărţii *„Mord Em'ly"*) şi lui „Pett", fiul lui, al cărui interes pentru aceste cărţi va avea probabil mai puţină legătură cu didacticismul decât cu credibilitatea lor aeronautică !

Al Dumneavoastră,
Michael Moorcock

P.S. După ce am scris aceste rânduri, *„Mord Em'ly"* a fost reeditată de către Robin Clark Ltd. Am uitat să menţionez şi că unele părţi din această *trilogie*, (în special „Ţarul de oţel") au fost rescrise şi dezvoltate substanţial, pentru ediţia de faţă.

CUPRINS

Nota redacţiei engleze 13

CARTEA ÎNTÂI

Cum a intrat un ofiţer al armatei engleze în lumea viitorului şi ce a văzut el acolo 15

1 Consumatorul de opiu din Rowe Island 17

2 Templul de la Teku Benga 32

3 Umbra din cer 53

4 Un arheolog amator 61

5 Cum am văzut pentru prima oară Utopia 70

6 Un om lipsit de ţel 86

CARTEA A DOUA

Alte evenimente stranii ; o revelaţie ; şi un şir de catastrofe ! 96

1 O problemă de angajare 97

2 Omul cu baston 106
3 Dezastru — şi dizgraţie ! 121
4 Un „frate“ boem 130
5 Căpitanul Korzeniowski 138

CARTEA A TREIA

Cealaltă faţă a monezii ; se schimbă rolurile ; intră în scenă Amiralul Văzduhului ; şi iese Excursionistul Temporal... 157
1 Generalul O. T. Shaw 159
2 Valea Dimineţii 176
3 Chi'ng Che'eng Ta-Chia 186
4 Vladimir Ilici Ulianov 196
5 Sosirea flotelor aeriene 214
6 Altă întâlnire cu arheologul amator 227
7 Proiectul B.F.N. 235
8 Omul pierdut 246
Nota redacţiei engleze 253

PRIMA AVENTURĂ

AMIRALUL VĂZDUHULUI

Pentru Colin Ward
şi
conspiraţia anarhistă internaţională

Nota redacţiei engleze

Nu l-am cunoscut pe bunicul meu, Michael Moorcock, şi am ştiut foare puţin despre el, până la moartea bunicii, anul trecut, când tatăl meu mi-a înmânat o ladă cu documente rămase de la bunicul. „Acestea par să ţină mai mult de domeniul tău, decât de al meu, a spus el. „Nu ştiam că am avut şi un alt scrib în familie.“ Majoritatea documentelor erau jurnale de însemnări zilnice, începuturi de eseuri şi povestiri scurte, câteva poezii edwardiene convenţionale — şi un manuscris dactilografiat pe care, fără alte comentarii, îl publicăm aici, poate puţin mai târziu decât ar fi sperat autorul lui.

Michael Moorcock
Ladbroke Grove
Londra
Ianuarie, 1971

CARTEA ÎNTÂI

Cum a intrat un ofițer al armatei engleze în lumea viitorului și ce a văzut el acolo

1

Consumatorul de opiu din Rowe Island

În primăvara anului 1903, urmând sfatul medicului, am avut prilejul să vizitez acea frumoasă şi izolată frântură de pământ din mijlocul Oceanului Indian, pe care o voi numi Rowe Island. Mă întrecusem cu munca şi contractasem ceea ce doftorilor din zilele noastre le place să numească „extenuare“ sau chiar „debilitate nervoasă“. Cu alte cuvinte, eram complet făcut praf şi aveam nevoie de odihnă, cât mai departe de lumea dezlănţuită. Posedam câteva acţiuni în societatea minieră care reprezintă singura industrie a insulei (doar dacă nu puneţi la socoteală şi religia !) şi ştiam că avea o climă ideală, asemenea poziţiei sale geografice — unul dintre cele mai sănătoase locuri din lume, la peste trei mii de kilometri * distanţă de orice aşezare civilizată. Aşa că am cumpărat biletul, mi-am împachetat bagajele, mi-am luat rămas-bun de la cei dragi şi m-am îmbarcat pe pachebotul care avea să mă ducă la Jakarta. Din Jakarta, după o călătorie plăcută şi lipsită de peripeţii, am luat unul

* Pentru a nu îngreuna lectura, am operat toate transformările necesare din sistemul metric englez (reprezentat prin „mile“, „picioare“, „devete“ şi „livre“), exprimând mărimile respective în kilometri, metri, centimetri şi kilograme ; se înţelege, desigur, că de fapt personajele folosesc formele anglo-saxone (n.tr.)

dintre vasele companiei până la Rowe Island. Reuşisem să fac drumul în mai puţin de-o lună.

Prezenţa Rowe Island în acel loc e absolut nemotivată. În apropiere nu mai există nimic altceva. Nimic nu indică faptul că se află acolo. Dai peste ea dintr-o dată, înălţându-se din ape ca vârful unui enorm munte submarin (ceea ce, de fapt, şi este). Insula e un pinten uriaş de rocă vulcanică, înconjurat de o mare scânteietoare care seamănă, atunci când e liniştită, cu metalul şlefuit, iar pe timp de furtună, cu oţelul topit sau argintul în clocot. Stânca are cam douăzeci de kilometri lungime pe cinci lăţime, fiind pe alocuri împădurită des, iar în alte părţi golaşă şi aridă. Terenul urcă pretutindeni, până ajunge în vârf, după care, de cealaltă parte a crestei, stânca se prăbuşeşte, pur şi simplu, în hău, spre o mare aflată jos, la trei sute de metri depărtare.

În jurul portului este clădit un oraş întins care, pe măsură ce te apropii de el, seamănă mai presus de orice cu un prosper sat de pescari din Devon — până când vezi clădirile malaieze şi chineze, dinapoia faţadelor de hoteluri şi birouri înşirate pe cheu. În port pot încăpea mai multe vapoare şi un număr apreciabil de veliere, în majoritate corăbii băştinaşe cu un singur catarg şi velă triunghiulară, şi jonci folosite la pescuit. Mai în susul pantei se pot vedea minele unde lucrează cea mai mare parte a populaţiei, formată din muncitori chinezi şi malaiezi, cu familiile lor. Un loc proeminent pe cheu îl ocupă birourile şi depozitele Companiei Miniere de Fosfaţi Welland Rock şi uriaşa faţadă albă a Hotelului Royal Harbour, al cărui proprietar este un anume Minheer Olmeijer, olandez din Surabaya. Mai există şi un număr aproape necuviincios de misiuni confesionale, temple budhiste, moschei malaieze şi capele de origini mai misterioase. Se găsesc şi câteva hoteluri mai puţin înzorzonate decât cel al lui Olmeijer, magazine universale, barăci şi clădiri care servesc mica linie de tren pentru transportul minereului, de la munte până pe cheu. Există trei spitale, dintre care două numai pentru localnici. Spun „localnici" în înţelesul cel mai larg al cuvântului. Înainte ca insula să fi fost populată de către fondatorii firmei Welland, acum treizeci de ani, nu existau nici un fel de băştinaşi ; toată forţa de lucru a fost adusă de pe Peninsulă * în special din Singapore. Pe o colină aflată la sud de port, dominând oraşul, destul de izolată, se înalţă reşedinţa Reprezentantului Oficialităţilor, Brigadierul Bland, alături de cazarma ce găzduieşte mica garnizoană a poliţiei locale, comandată de un preacinstit slujbaj al Imperiului **. Locotenentul Begg. Deasupra acestei spilcuite colecţii de stucaturi albite de vremuri, flutură un mândru Union Jack ***, simbol al protecţiei şi justiţiei faţă de toţi cei ce locuiesc pe insulă.

În afara cazului că ţii neapărat să te dedici unei nesfârşite succesiuni de vizite de curtoazie făcute celorlalţi englezi, dintre care majoritatea nu discută decât despre minerit sau misiuni, nu prea ai ce face pe Rowe Island. Există o societate teatrală de amatori care pune în scenă câte un spectacol la reşedinţa Reprezentantului Oficialităţilor, în fiecare an de Crăciun. Au şi un fel de club unde poţi juca biliard dacă te invită membrii mai vârstnici (am fost invitat o dată, dar am jucat destul de prost). Ziarele locale din Singapore, Sarawak

* Indochina (n.tr.)
** Britanic (n.tr.)
*** Drapelul britanic (n.tr.)

sau Sydney sunt aproape întotdeauna vechi de două săptămâni, atunci când le poţi găsi, „**The** Times“ are între o lună şi şase săptămâni, iar săptămânalele ilustrate şi periodicele lunare de-acasă pot avea orice vechime, până la şase luni dinainte de-aţi fi căzut sub ochi. Această penurie de ştiri la zi este, firește, foarte benefică pentru un om care îşi revine după o perioadă extenuantă. E greu să te treacă năduşelile de pe urma unui război depăşit cu o lună, două, la momentul când citeşti despre el, sau despre un cutremur al pieţei de mărfuri care s-a rezolvat într-un fel sau altul acum o săptămână. Eşti nevoit să te relaxezi. La urma urmei, nu poţi face nimic pentru a abate cursul unor fapte devenite deja istorie. Dar, abia când ai început să-ţi recapeţi energia, atât mintală cât şi fizică, începi să-ţi dai seama cât de mult te plictiseşti — şi, în răstimpul a două luni, această revelaţie mă lovise aproape din răsputeri. Începeam să nutresc o speranţă aproape răutăcioasă că se va întâmpla ceva pe Rowe Island — o explozie în mină, un cutremur de pământ sau poate chiar o revoltă a băştinaşilor.

În această stare de spirit, am început că bântui portul, privind navele ce-şi încărcau şi descărcau mărfurile, cu şiruri lungi de culi cărând sacii de porumb şi orez pe cheu sau împingând pe schele cărucioarele cu fosfaţi, pentru a le deşerta în calele goale. M-a surprins să văd atâtea femei făcând munci care, în Anglia, puţini le-ar fi crezut **capabile** pe femei ! Unele dintre aceste lucrătoare erau destul de tinere, iar câteva, aproape frumoase. Domnea o zarvă asurzitoare, atunci când în port acosta un vas sau mai multe. Trupuri despuiate, galbene şi ciocolatii, mişunau pretutindeni, precum o mare de noroi răscolit, asudând în zăpuşeala arzătoare — o arşiţă pe care n-o ostoiau decât brizele mării.

Într-o asemenea zi, mă aflam în port, după ce luasem masa la hotelul lui Olmeijer unde locuiam, privind un vapor care plutea spre cheu, sunând din sirenă către corăbiile şi joncile ce forfoteau în juru-i. Asemenea atâtor vase care bat acele părţi ale lumii, era masiv şi neplăcut la înfăţişare. Avea coca şi suprastructura deteriorate, în mare nevoie de-o vopsea nouă, iar echipajul, format în majoritate din marinari hinduşi, părea să-şi afle locul mai degrabă pe vreo corabie malaieză de piraţi. L-am văzut pe căpitan, un scoţian vârstnic, ocărându-i de pe puntea de comandă şi urlând incoerent printr-un megafon, în timp ce un ofiţer metis părea să execute cine ştie ce dans ciudat anume, al lui şi numai al lui, în mijlocul marinarilor. Nava *«Maria Carlson»*, aducea provizii şi, speram eu, ceva corespondenţă. Acostă în cele din urmă, şi am început să-mi croiesc drum printre culi spre vas, sperând că-mi adusese scrisori şi ziarele pe care-l rugasem pe fratele meu să mi le trimită de la Londra.

Parâmele fură legate strâns, ancora căzu, schela coborî la cheu, iar secundul metis, cu cascheta pe ceafă şi vestonul descheiat, coborî sprinten, răcnind la culii ce se adunaseră acolo, agitându-şi petecele de hârtie primite de la biroul de angajări. În timp ce striga, strânse hârtiile, gesticulând agitat spre vapor, probabil dând instrucţiuni. I-am făcut semn cu bastonul.

— Ceva poştă aveţi ? am strigat.

— Poştă ? Poştă ?

Mă gratifică cu o privire plină de ură şi dispreţ, în care am citit un răspuns negativ la întrebarea mea. Apoi urcă grăbit schela, înapoi, şi dispăru. Am aşteptat, totuşi, în speranţa de-a-l vedea

pe căpitan, care să-mi confirme că, într-adevăr, nu aveam corespondență. Atunci, am văzut apărând în capul schelei un alb, care se opri și privi în jur cu ochi goi, ca și cum nu s-ar fi așteptat nici măcar să găsească uscatul la celălalt capăt al podețului de scânduri. Cineva îi dădu un brânci de la spate, iar omul coborî împleticit schela ce se clătina : ajuns în capătul acesteia, căzu și se ridică tocmai la timp pentru a prinde micul sac marinăresc pe care i-l aruncă de pe bord, secundul.

Omul era îmbrăcat într-un costum de in murdar, și nu avea nici pălărie, nici cămașă. Era neras, iar în picioare purta sandale de-ale băștinașilor. Cunoșteam genul. Vreun nenorocit pe care-l ruinase Estul, care descoperise în sine însuși o slăbiciune pe care n-ar fi găsit-o niciodată dacă rămânea acasă în Anglia, la loc sigur. Oricum, când se îndreptă de spinare, mă surprinse expresia de profundă nefericire din ochii lui, o anume demnitate a ținutei, deloc răspândită prin rândurile celor ca el. Săltă traista pe-un umăr și porni spre oraș.

— Și să nu-ncerci să mai dai pe-aici, dom'le, că data viitoare o să ai de-a face cu legea ! zbieră după el ofițerul de pe «*Maria Carlson*». Izgonitul abia dacă păru să-l audă. Își continuă drumul în lungul cheului, înghiontit de culii înnebuniți să primească de lucru.

Secundul mă văzu și gesticulă impacientat :

— N-avem poștă ! Nu e poștă !

— Am hotărât să-l cred pe cuvânt, dar i-am strigat totuși :

— Cine-i amicul ? Ce-a făcut ?

— Blatul, îmi răspunse el scurt.

Întrebându-mă de ce-ar vrea cineva să se îmbarce clandestin pe-o navă ce se îndrepta spre Rowe Island, m-am întors și, pradă unui impuls, am pornit pe urmele lui. Din cine știe ce motiv, nu-l credeam a fi un vagabond de rând, și-mi stârnise curiozitatea. În plus, mă plictiseam atât de crunt, încât orice noutate era binevenită. De asemenea, eram sigur că *exista* ceva diferit în ochii și atitudinea lui și că, dacă-l încurajam să aibă încredere-n mine, urma să aflu o poveste interesantă. Poate că-mi părea și rău pentru el. Indiferent de motiv, m-am grăbit să-l ajung din urmă și să-l interpelez.

— Să nu vă simțiți jignit, i-am spus, dar îmi dați impresia că v-ar prinde bine o masă bună și, poate, un păhărel.

— Un păhărel ?

Întoarse spre mine ochii aceia ciudați și chinuiți, ca și cum în mine l-ar fi recunoscut pe Dracu' gol.

— Păhărel ?

— Pari întors complet pe dos, bătrâne.

Abia puteam îndura să privesc chipul acela, atât de mare era chinul pe care-l vedeam acolo.

— Mai bine hai cu mine.

Fără să se opună, mă lăsă să-l conduc pe drumul portului, până am ajuns la hotel. Servitorii indieni din hol nu se bucurară deloc să mă vadă aducând o haimana atât de jalnică, dar l-am îndrumat direct în apartamentul meu de la etaj și i-am poruncit feciorului să pregătească imediat o baie caldă. Între timp, mi-am poftit oaspetele să ia loc în cel mai bun fotoliu și l-am întrebat ce-ar prefera de băut.

Ridică din umeri :

— Orice. Un rom ?

I-am turnat o porție mare și i-am oferit paharul. Îl dădu pe gât din câteva înghițituri și înclină capul a mulțumire. Așezat placid în fotoliu,

cu mâinile împreunate în poală, privea absent spre masă.

Accentul lui, deşi distant şi cam buimac, trăda un om cultivat — un gentleman — ceea ce-mi stârni şi mai mult curiozitatea.

— De unde eşti ? l-am întrebat. Din Singapore ?

— De unde ?

Îmi aruncă o privire ciudată, apoi se încruntă, ca pentru sine. Murmură ceva ce n-am putut distinge, după care feciorul intră şi-mi spuse că pregătise baia.

— Baia e gata, l-am anunţat. Dacă binevoieşti, s-o foloseşti, voi căuta printre costumele mele.

Avem cam aceleaşi măsuri.

Se ridică asemeni unui automat şi-l urmă pe fecior în baie, după care ieşi iarăşi, aproape imediat.

— Sacul meu, spuse.

Am luat sacul de pe podea şi i l-am întins. Intră în baie şi închise uşa.

Feciorul mă privi curios :

— E vreo... vreo rubedenie, sahib ?

— Nu, Ram Dass. Doar un om pe care l-am găsit pe cheu.

Ram Dass zâmbi :

— Aha. Caritatea creştină.

Părea mulţumit. Ca proaspăt convertit (mândria uneia dintre misiunile locale), traducea încontinuu toate acţiunile misterioase ale englezilor în bunii şi simplii termeni creştini.

— Atunci, e un cerşetor ? Dumneavoastră sunteţi samariteanul ?

— Cu siguranţă, nu-s chiar atât de altruist, am replicat. Vrei te rog să alegi un costum de-al meu pentru domnul, ca să-l îmbrace după ce isprăveşte cu baia ?

Ram Dass dădu din cap cu entuziasm :

— Şi cămaşă, şi cravată, şi ciorapi, şi pantofi — totul ?

Eram amuzat.

— Foarte bine. Totul.

Oaspetele meu petrecu mult timp cu abluţiunile, dar, într-un târziu, ieşi din baie arătând mult mai dichisit decât când intrase. Ram Dass îl îmbrăcase în hainele mele, care i se potriveau extraordinar de bine, deşi îi veneau puţin cam largi, eu fiind considerabil mai bine hrănit decât el. În spatele lui, Ram Dass agita un brici la fel de strălucitor precum propriu-i rânjet :

— L-am bărbierit pe domnul, sahib !

Omul din faţa mea era un tip arătos, spre treizeci de ani, deşi configuraţia trăsăturilor lui avea ceva care, în unele momente, îl făcea să arate mult mai bătrân. Avea păr auriu ondulat, gură hotărâtă şi bărbie proeminentă. Nu vădea nici unul dintre semnele de slăbiciune pe care învăţasem să le recunosc la ceilalţi ca el. O parte din durere i se risipise din ochi, înlocuind-o însă o expresie şi mai retrasă — visătoare chiar. Ram Dass fu acela care, fârnâind pe nas semnificativ şi ridicând, în spatele oaspetelui, o pipă lungă cu încrustaţii, îmi oferi răspunsul.

Deci, asta era ! Musafirul meu era un consumator de opiu ! Căzuse pradă unui drog pe care unii îl numeau Blestemul Orientului, ceea ce contribuia mult la atitudinea aceea de fatalism pe care o echivalăm cu Estul, răpindu-le oamenilor voinţa de a mânca, de a munci, de a se deda oricărora dintre plăcerile obişnuite cărora le dedică timpul ceilalţi — un drog care până la urmă îi ucide.

Cu un efort, am reuşit să-mi controlez orice expresie de groază aş fi putut simţi, spunând în schimb :

— Ei, bătrâne, ce-ai zice de-un prânz întârziat ?

— Dacă doriţi, răspunse el şovăitor.

— Mă gândeam că ţi-o fi foame.

— Foame ? Nu.

— Mă rog, în orice caz, poruncim să ne-aducă aici ceva. Ram Dass ? Poţi aranja să primim oarece mâncare ? Un aperitiv rece, poate ? Şi spune-i domnului Olmeijer că găzduiesc un oaspete peste noapte. Vom avea nevoie de cearşafuri pentru patul celălalt, şi ce mai trebuie.

Ram Dass plecă şi, nepoftit, musafirul meu se apropie de bar şi se servi cu un whisky mare.

Ezită un moment, înainte de a turna şi sifon. Părea aproape că-ncearcă să-şi aducă aminte cum se prepară o băutură.

— Încotro te îndreptai când te-ai îmbarcat. clandestin ? l-am întrebat. Cu siguranţă, nu către Rowe Island ?

Se întoarse, sorbindu-şi băutura şi privind lung pe fereastră, la marea ce se întindea dincolo de port.

— Aici e Rowe Island ?

— Da. Capătul lumii, din multe puncte de vedere.

— Capătul ce ?

Mă privi bănuitor, şi iarăşi i-am văzut în ochi un licăr din chinul acela.

— Vorbeam la figurat. Nu găseşti multe de făcut pe Rowe Island. Nici n-ai unde să te duci, zău aşa, decât înapoi de unde-ai venit. A propos, de unde eşti ?

Făcu un gest vag :

— Înţeleg. Da. A, din Japonia, cred.

— Din Japonia ? Ai lucrat acolo la reprezentanţa străină, probabil ?

Îmi aruncă o privire pătrunzătoare, ca şi cum cuvintele mele ar fi avut vreun înţeles ascuns.

Apoi spuse :

— Înainte de asta, în India. Da, în India înainte de-asta. Eram în armată.

— Cum... ?

Mă simţeam jenat.

— Cum ai ajuns pe bordul *«Mariei Carlson»* — nava care te-a adus aici ?

Ridică din umeri :

— Mă tem că nu-mi aduc aminte. De când am plecat — de când m-am întors — totul a fost ca un vis. Singur, blestematul de opiu mă ajută să uit. Visele lui sunt mai puţin înspăimântătoare.

— Iei opiu ?

Mă simţeam ca un ipocrit, formulând astfel întrebarea.

— Cât de mult îmi cade-n mână.

— Se pare că ai trecut printr-o experienţă destul de cumplită, am spus, uitând complet de buna creştere.

Atunci râse, mai mult auto-batjocoritor decât la adresa mea :

— Da. Da. M-a scos din minţi. Oricum, asta ai crede. A propos, în ce dată suntem ?

Devenise mai comunicativ, în timp ce-şi turna pe gât al treilea pahar.

— E douăzeci şi nouă mai.

— În ce an ?

— Păi, 1903 !

— Zău că am ştiut asta. Am ştiut-o.

Acum vorbea pe un ton defensiv.

— 1903, firește. Începutul unui nou și strălucitor secol — poate chiar ultimul secol al lumii.

Din partea altcuiva, aș fi luat toate aceste aiureli fără șir drept simplele elucubrații nebunești ale unui toxicoman înveterat, dar la el sunau straniu de convingătoare. Socotind că sosise momentul să mă prezint, am făcut-o.

Alese un mod neobișnuit de a răspunde prezentării mele. Se ridică în picioare, rostind :

— Acesta e Căpitanul Oswald Bastable, odinioară în al 53-lea de Ulani.

Zâmbi în urma acestei glume personale, după care merse să se așeze într-un fotoliu de lângă fereastră.

Un moment mai târziu, în timp ce eu încă mai încercam să-mi revin, întoarse capul și mă privi amuzat :

— Regret dar, după cum vezi, sunt într-o dispoziție de-a nu încerca să-mi ascund nebunia. Ești foarte amabil.

Ridică paharul în semn de salut :

— Îți mulțumesc. Trebuie să-ncerc să-mi reamintesc bunele maniere. Am avut, cândva. Erau niște maniere foarte rafinate. Cutez a spune că n-au putut fi învinse. Dar m-aș putea prezenta în mai multe feluri. Dacă ți-aș spune că numele meu a fost Oswald Bastable — Aeronaut ?

— Zbori cu balonul ?

Am zburat cu *aeronave*, domnule. Nave lungi de peste trei sute de metri, care zboară cu viteze *mai mari de-o sută cincizeci de kilometri pe oră !* Vezi bine. Sunt nebun.

— Mă rog, aș spune că ești inventiv, dacă nu altminteri. Pe unde-ai zburat cu aeronavele ?

— A, aproape prin toată lumea.

— Probabil că am pierdut complet contactul cu realitățile. Știam că primesc veștile cu destulă întârziere, dar mă tem că de aceste nave n-am auzit. Când ai efectuat zborul ?

Ochii încețoșați de opiu ai lui Bastable mă priviră atât de intens, încât m-am cutremurat.

— Ții neapărat să auzi ? rosti el cu glas scăzut, rece.

Am simțit că mi se usucă gura, în timp ce mă întrebam dacă urma să devină violent. M-am apropiat de cordonul clopoțelului. El însă își dăduse seama ce-mi trecea prin minte, căci râse iar și clătină din cap.

— Nu te voi ataca, domnule. Acum, însă, înțelegi de ce fumez opiu, de ce mă socot nebun. Dar cine, dacă nu un nebun, ar pretinde că a zburat prin ceruri mai repede decât cel mai rapid pachebot oceanic ? Cine, dacă nu un nebun, ar susține că a făcut aceasta în anul 1973 AD * cu aproape trei sferturi de veac în viitor ?

— Dumneata crezi că ai făcut asta ? Și nimeni nu vrea să te asculte. De-asta ești atât de amărât ?

— De-asta ? Nu. De ce ? Gândul propriei mele sminteli e acela care mă chinuiește. Ar trebui să fiu mort — așa ar fi drept. Dar, când colo, sunt pe jumătate viu, aproape neputând deosebi un vis de altul, o realitate de alta.

I-am luat din mână paharul gol și l-am umplut :

— Ascultă aici. Dacă faci ceva pentru mine, voi fi de acord să ascult ceea ce ai de spus. Oricum, nu am mai nimic altceva bun de făcut.

---

* Anno Domine (Anul Domnului) : după Christos ; forma acreditată a fostului eufemism ateist „era noastră" (n.tr.)

— Şi ce doreşti să fac ?

— Vreau să mănânci ceva şi să-ncerci să te abţii de la opiu o vreme — până consulţi un medic, cel puţin. Apoi, vreau să fii de acord să te laşi în îngrijirea mea, poate chiar să mă însoţeşti în Anglia, când mă voi înapoia. Eşti de acord ?

— Poate.

Ridică din umeri.

— Dar starea asta de spirit poate trece, te previn. N-am avut niciodată înclinaţia de a vorbi cuiva despre... despre aeronave şi toate celelalte. Totuşi, poate că istoria e posibil să se modifice...

— Nu înţeleg despre ce vorbeşti.

— Dacă ţi-aş spune ce ştiu, ce mi s-a întâmplat — ce-am văzut — s-ar putea să se schimbe lucrurile. Accepţi să treci toată povestea pe hârtie, s-o publici, dacă poţi, când te vei întoarce ?

— Când *ne vom* întoarce, am precizat, cu fermitate.

— Cum preferi.

Expresia i se schimbă, deveni amară, ca şi cum hotărârea lui ar fi avut o semnificaţie pe care eu n-o înţelegeam.

Şi astfel, fu adus prânzul, iar Bastable mâncă puţin pui rece şi salată. Masa păru să-i facă bine, căci deveni mai coerent.

— Voi încerca să-ncep cu începutul, spuse el, şi să ajung până la capăt — povestind totul aşa cum s-a întâmplat.

Aveam la mine un caiet mare şi mai multe creioane. În primele zile ale carierei mele, îmi câştigasem traiul ca reporter parlamentar, iar cunoştinţele de stenografie îmi prinseră foarte bine, când Bastable începu să vorbească.

Mi-a spus povestea lui în următoarele trei zile, timp în care aproape că n-am părăsit nici unul

camera de hotel, şi n-am dormit mai deloc. Când şi când, Bastable se revigora cu nişte pilule pe care le-avea la el — jurând că nu erau de opiu — dar eu n-aveam nevoie de nici un alt stimulent în afara poveştii însăşi. Atmosfera din odaie devenea tot mai ireală, pe măsură ce se desfăşura povestirea. Începusem prin a crede că ascultam delirul fantasmagoric al unui nebun, dar am sfârşit convins, fără umbră de îndoială, că nu auzisem decât purul adevăr — sau, cel puţin, *un* adevăr. Dumneavoastră vă revine să decideţi dacă cele ce urmează sunt sau nu o ficţiune. Eu nu pot decât să vă asigur că, după afirmaţiile lui Bastable, nu este ficţiune, şi cred, cu toată convingerea, că a avut dreptate.

Michael Moorcock
Three Chimneys
Mitcham, Surrey.
Octombrie 1904.

2

Templul de la Teku Benga

Nu știu dacă ai fost vreodată în Nord-Estul Indiei (începu Bastable), dar dacă ai fost, vei fi știind la ce mă refer când spun că e locul de întâlnire al unor lumi atât vechi, cât și de o antichitate nemăsurată. Acolo unde se întâlnesc laolaltă India, Nepalul, Tibetul și Bhutanul, cam la trei sute de kilometri nord de Darjiling și la vreo sută cincizeci vest de Muntele Kinchunmaja, vei da de Kumbalari : un stat care se declară a fi mai vechi decât însuși Timpul. Domnește ceea ce ei numesc o „teocrație" — regim preoțesc extremist, plin de superstiții tenebroase, mituri și legende încă mai neguroase, unde toți zeii și demonii sunt venerați, fără îndoială pentru ca toată lumea să se afle în siguranță. Locuitorii sunt cruzi, ignoranți, murdari și mândri — privesc de sus spre toate celelalte semințiii. Dușmănesc prezența britanicilor atât de aproape de teritoriul lor și, în ultimele două sute de ani, am avut de vreo două ori necazuri cu ei, dar niciodată ceva grav. Nu trec departe dincolo de hotarele lor, din fericire, iar populația e ținută destul de strâns în frâu, grație propriilor lor felurite practici barbare. Uneori, ca și cu acest prilej, răsare câte un conducător religios care-i convinge de necesitatea vreunui soi de *jihad* împotriva britanicilor sau a popoarelor aflate sub protecția

britanică, le spune că sunt invulnerabili în fața gloanțelor noastre și așa mai departe, și trebuie să ne ducem și să le dăm câte-o lecție. Armata nu-i prea ia în serios, motiv pentru care, fără îndoială, mi s-a încredințat comanda expediției care a pornit, în 1902, spre Himalaya și Kumbalari.

Era pentru prima oară că aveam sub ordine atât de mulți oameni, și-mi priveam cât se poate de serios propria responsabilitate. Aveam un escadron de-o sută cincizeci de cavaleriști dintre impresionanții Ulani Punjabi, și două sute de mici sipai aprigi și credincioși din Divizia a 9-a de Infanterie Ghoorka. Eram extrem de mândru de armata mea și simțeam că, la nevoie, ar fi putut cuceri întregul Bengal. Desigur, eram singurul ofițer alb, dar perfect dispus să recunosc că ofițerii băștinași aveau o mult mai mare experiență decât mine însumi și, ori de câte ori era posibil, mă bazam pe sfaturile lor.

Aveam ordin să fac o demonstrație de forță și, dacă se putea, să evit ciocnirile. Nu doream decât să le formăm cerșetorilor o idee despre ceea ce-i putea aștepta dacă începeam să-i luăm în serios. Cel mai recent conducător al lor — un fanatic bătrân, pe nume Sharan Kang — le era Rege, Arhiepiscop și C-in-C, toate laolaltă. Sharan Kang incendiase deja un post de-al nostru de la frontieră și omorâse vreo două detașamente din Poliția Băștinașă. Totuși, nu răzbunarea ne interesa, ci doar să ne asigurăm că nu va merge mai departe de-atât.

Aveam hărți rezonabil de bune și câteva călăuze absolut demne de încredere — înrudite pe departe cu neamul Ghoorka — și socoteam că nu ne va lua mai mult de două-trei zile ca să ajungem sus în munți, la Teku Benga, capitala lui Sha-

ran Kang, accesibilă printr-o serie de trecători înguste. De vreme ce ne aflam într-o misiune mai curând diplomatică decât militară, am avut mare grijă să expunem steagul de pace la trecerea frontierei în Kumbalari, ai cărui munți lugubri, vârstați cu zăpadă, ne dominau din toate părțile.

N-a trecut mult până să zărim câțiva kumbalarieni. Stăteau călare pe niște ponei lățoși, cocoțați în înaltul unor corniște muntoase : luptători îndesați, cu pielea galbenă, înfășurați din cap pînă-n picioare în piele, blană de oaie și fier vopsit, cu ochii ca niște mici crăpături lucind de ură bănuitoare. Dacă aceștia nu erau urmașii lui Attila, Hunul, atunci erau descendenții vreunui și mai străvechi războinic care luptase prin aceste chei și povârnișuri, cu o mie de ani sau două înainte ca Biciul lui Dumnezeu să-și fi mânat hoardele barbare spre Est și Vest, spre a prăda trei pătrimi din lumea cunoscută. Precum strămoșii lor, erau înarmați cu arcuri și săgeți, lănci, săbii, dar aveau și câteva carabine, probabil de fabricație rusească.

Prefăcându-mă a nu lua în seamă aceste santinele călări, mi-am condus soldații în susul văii. Am fost surprins un moment, când de deasupra au răsunat câteva împușcături, răspândindu-și repetat ecoul printre piscuri, dar călăuzele m-au încredințat că nu erau decât semnale pentru a anunța sosirea noastră în Kumbalari.

Drumul peste pământul pietros era greu și, în răstimpuri, trebuia să descălecăm, ducându-ne caii de căpăstru. Pe măsură ce urcam tot mai sus și mai sus, aerul devenea din ce în ce mai rece, și ne-am bucurat când, la căderea serii, am putut face tabără, aprinzând focuri să ne încălzim și consultând hărțile pentru a vedea cât mai aveam de mers.

Comandanții cavaleriei și infanteriei erau, respectiv, Risaldar Jenab Shah și Subadar J. K. Bisht, amândoi veterani ai multor expediții de acest fel. Dar, cu toată experiența lor, se simțeau îndemnați să fie mai prudenți ca alteori față de kumbalarieni, iar Subadar Bisht m-a sfătuit să dublez gărzile taberei, ceea ce am și făcut.

Subadar Bisht era îngrijorat de ceea ce el numea „mirosul vântului". Știa ceva despre kumbalarieni și, când vorbea despre ei, am văzut un licăr pe care, în ochii oricui numai într-ai unui Ghoorka nu, l-aș fi considerat frică.

— Aceștia sunt oameni vicleni și trădători, domnule, îmi spuse el, pe când luam masa împreună în cortul meu, cu Jenab Shah lângă noi, ca un uriaș tăcut. Sunt moștenitorii unei răutăți străvechi — o răutate care-a existat dinainte de-a se fi născut lumea. În limba noastră, Kumbalari este numit Împărăția Diavolului. Să nu vă așteptați să ne onoreze steagul alb. Îl vor respecta doar atâta timp cât le convine.

— Destul de cinstit, am spus. Dar ne vor respecta numărul și armele, cutez a spune.

— Poate.

Subadar Bisht nu părea prea convins.

— Doar dacă nu cumva i-a convins Sharan Kang că-i apără vrăjile lui. E cunoscut ca deținând multă putere de la zei fără nume și având diavoli sub comanda lui.

— Pușlile moderne, am atras eu atenția, se dovedesc de obicei superioare celui mai puternic diavol, Subadar Bisht.

Ofițerul Ghoorka făcu o mutră serioasă.

— De obicei, Căpitan Bastable. Dar apoi, mai este şi şiretenia lor. Ar putea încerca să ne fragmenteze coloana cu felurite viclenii — astfel ca să ne poată ataca separat, cu şanse mai mari de succes.

— Această idee am acceptat-o :

— Categoric, vom sta în gardă faţă de o asemenea tactică. De vrăjile lor, însă, nu cred că mă tem.

Risaldar Jenab Shah interveni grav, cu glasul său profund, ca un tunet rostogolit.

— Nu contează atât de ce ne temem *noi*, cât ce cred, *ei*, preciză el, netezindu-şi barba neagră, lucitoare. Sunt de aceeaşi părere cu Subadarul. Trebuie să înţelegem că avem de-a face cu oameni nebuni — fanatici lipsiţi de scrupule, care nu pun la socoteală preţul propriilor lor vieţi.

— Kumbalarienii ne urăsc foarte mult, adăugă Subadar Bisht. Vor să ne înfrunte. Nu au atacat. Acest lucru mi se pare suspect. Ar fi posibil, domnule, să ne atragă într-o cursă ?

— Posibil, am replicat. Dar, din nou, Subadar Bisht, s-ar putea ca pur şi simplu să se teamă de noi — să se teamă de puterile Raj-ului Britanic care va trimite alţi oameni, să-i pedepsească aspru, dacă nouă ni se întâmplă ceva.

— Dacă sunt convinşi că pedeapsa nu va veni — dacă Sharan Kang i-a convins de acest lucru — atunci asta nu ne va fi de nici un folos, spuse cu amărăciune Jenab Shah. Vom muri, Căpitane Bastable.

— Dacă aşteptăm aici, propuse Subadar Bisht, şi-i lăsăm să se apropie de noi astfel ca să le putem auzi vorbele şi să le privim chipurile, ne-ar fi mai uşor să ştim ce avem de făcut în continuare.

Eram de acord cu logica lui :

— Proviziile ne mai ajung pentru încă două zile în plus. Vom sta aici cu tabăra timp de două zile. Dacă nu vin în acest interval, ne continuăm drumul spre Teku Benga.

Amândoi ofiţerii erau satisfăcuţi. Ne-am terminat masa, iar ei s-au retras în corturile lor.

Şi, astfel, am aşteptat.

În prima zi, am văzut câţiva călăreţi apărând la cotitura trecătorii şi ne-am pregătit să-i primim. Ei, însă, doar ne-au privit vreo două ore, înainte să dispară iar. Spre seară, tensiunea din tabără începuse să crească perceptibil.

În cea de-a doua zi, unul dintre cercetaşii noştri s-a întors să raporteze că mai bine de-o sută de kumbalarieni se adunaseră în capătul opus al cheilor şi călăreau spre noi. Am ocupat o poziţie defensivă şi ne-am continuat aşteptarea. Când au apărut, apropiindu-se încet, am văzut prin binoclu mai multe stindarde complicate, din păr de cal. De unul dintre acestea era prins un steag alb. Purtătorii de drapel călăreau de ambele laturi ale unei litiere roşii cu auriu, prinsă între doi ponei. Amintindu-mi de cuvintele şi prevederea lui Subadar Bisht, am dat ordin cavaleriei să încalece. Greu se găseşte o privelişte mai impresionantă decât aceea a o sută cincizeci de Ulani Punjabi cu lăncile prezentate pentru onor. Risaldar Jenab Shah stătea lângă mine. I-am oferit binoclul meu. A privit câteva momente, iar când l-a coborât, era încruntat.

— Se pare că este cu ei şi Sharan Kang, în lectica aceea. Poate că e o solie de parlamentari veritabilă. Dar de ce atât de mulţi ?

— Ar putea fi o demonstrație de forță, am spus eu. Trebuie, însă, că are peste o sută de luptători.

— Depinde cât de mulți au murit în scopuri religioase, rosti neguros Jenab Shah, apoi se răsuci în șa. Iată-l și pe Subadar Bisht. Ce părere ai de toate astea, Bisht ?

Ofițerul Ghoorka spuse :

— Sharan Kang n-ar veni în fruntea lor dacă erau pe cale să atace. Preoții-Regi din Kumbalari nu luptă alături de războinicii lor.

Vorbea cu oarecare dispreț.

— Dar vă previn, domnule, ar putea fi o înșelătorie.

— Am încuviințat.

— Atât cavaleriștii Punjai cât și sipaii Ghoorka erau vizibil nerăbdători să se ia la luptă cu kumbalarienii. Le-am spus celor doi ofițeri :

— N-ar strica să le amintiți oamenilor voștri că ne aflăm aici pentru a discuta pașnic, dacă e posibil, nu să luptăm.

— Nu vor lupta, răspunse încrezător Jenab Shah până nu primesc ordin. Atunci vor *lupta*.

Masa de călăreți kumbalarieni se apropiară și mai mult, pentru a se opri la câteva zeci de metri de liniile noastre. Purtătorii de stindarde se desprinseră din rânduri și, escortând litiera, porniră spre locul unde stăteam călare, în fruntea oamenilor mei.

Lectica roșie cu auriu era acoperită de perdele. Am privit întrebător chipurile impasibile ale stegarilor, dar aceștia nu spuneau nimic. Și atunci, în sfârșit, perdeaua din față se despărți la mijloc, dintr-o dată ajungând să mă aflu înaintea Înaltului Preot însuși. Purta robe elaborate de brocart, cu zeci de oglinjoare minuscule cusute pe ele. În cap

avea o pălărie înaltă de piele pictată, cu încrustații de aur și fildeș. Iar sub borul pălăriei se vedea chipul lui bătrân și zbârcit. Chipul unui diavol plin de răutate.

— Salutări, Sharang Kang, am spus. Ne aflăm aici la porunca marelui Rege-Împărat al Britaniei. Am venit să întrebăm de ce i-ați atacat casele și i-ați ucis servitorii, când el nu v-a arăta nici o dușmănie.

Una dintre călăuze începu să traducă, dar Sharan Kang dădu din mână, nerăbdător.

— Sharan Kang vorbește engleza, spuse el cu un glas ciudat, ascuțit. După cum vorbește *toate* limbile. Căci toate limbile vin din limba Kumbalari, Cea Dintâi, Cea Mai Străveche.

Trebuie să recunosc că am simțit un fior străbătându-mă în timp ce vorbea. Aproape puteam crede că era puternicul vrăjitor despre care vorbeau cu toții.

— Un popor atât de străvechi trebuie prin urmare să fie, de asemenea, înțelept, am replicat, încercând să privesc în ochii aceia cruzi și inteligenți. Iar un popor înțelept nu l-ar mânia pe Regele-Împărat.

— Un popor înțelept știe că trebuie să se apere împotriva lupului, spuse Sharan Kang, cu un zâmbet vag arcuindu-i buzele. Iar lupul britanic e o fiară fără seamăn de lacomă, Căpitane Bastable. S-a ospătat bine în ținuturile de la miazăzi și de la apus, nu-i așa ? Curând își va întoarce ochii spre Kumbalari.

— Cel pe care-l confundați cu un lup este în realitate leu, am spus, încercând să nu arăt cât de mult mă impresionase faptul că-mi știuse numele. Un leu care aduce pacea, siguranța, dreptatea, tuturor acelora pe care-i alege ca să-i apere. Un leu

care știe că Kumbalari nu are nevoie de protecția lui.

Conversația a continuat un timp în acești termeni destul de alambicați, până când Sharan Kang își pierdu vizibil răbdarea și spuse dintr-o dată :

— De ce au venit atât de mulți soldați pe pământurile noastre ?

— Pentru că ați atacat postul nostru de frontieră și ne-ați ucis oamenii, am răspuns.

— Pentru că v-ați instalat „postul de frontieră" înăuntrul hotarelor noastre, replică Sharan Kang și făcu un gest ciudat prin aer. Dar noi nu suntem un popor lacom. Nu avem nevoie să fim. Nu suntem hămesiți după pământuri precum apusenii, căci știm că pământul nu este important, atunci când sufletul unui om este capabil să străbată universul. Puteți veni la Teku Benga, unde stăpânesc toți zeii, iar acolo vă voi spune ce mesaj îi puteți duce acestui arogant leu barbar care se împăunează cu titluri grandioase.

— Aveți bunăvoința de a discuta un tratat ?

— Da — la Teku Benga, dacă vii însoțit de nu mai mult de șase dintre oamenii dumitale.

Făcu un semn, lăsă perdeaua să cadă, iar lectica se întoarse cu o sută optzeci de grade. Călăreții porniră înapoi în susul văii.

— E un truc, domnule, remarcă de îndată Bisht. Speră că, despărțindu-vă de noi, va reteza capul oștirii, ușurând astfel atacul împotriva noastră.

— S-ar putea să ai dreptate, Subadar Bisht, dar știi foarte bine că un asemenea truc n-a reușit. Ostașii Ghoorka nu se tem să lupte. Am întors privirea spre sipai :

— Într-adevăr, par mai mult decât gata să intre în bătălie, chiar în acest moment.

— Puțin ne pasă de moarte, domnule — moartea curată, în luptă. Dar nu perspectiva bătăliei e aceea care mă tulbură. Simt în adâncul oaselor mele că e pe cale să se întâmple ceva și mai îngrozitor. Îi cunosc pe kumbalarieni. Sunt un popor de o cumplită răutate. Nu îndrăznesc să mă gândesc ce vi s-ar putea întâmpla la Teku Benga, Căpitane Bastable.

I-am pus pe umăr Subadarului meu, o mână afectuoasă :

— Sunt onorat că simți astfel, Subadar Bisht. Dar datoria mea este să mă duc la Teku Benga. Am ordinele mele. Trebuie să rezolv această problemă în chip pașnic, dacă e cât de cât posibil.

— Dar dacă nu vă întoarceți de la Teku Benga în răstimp de-o zi, domnule, vom înainta spre oraș. Apoi, dacă nu primim dovezi clare că sunteți viu și sănătos, vom ataca Teku Benga.

— N-am nici o obiecție față de acest plan, am încuviințat eu.

Și astfel, cu Risaldar Jenab Shah și cinci cavaleriști de-ai lui, am plecat a doua zi dimineață spre Teku Benga, și am văzut, în sfârșit, orașul montan împrejmuit de ziduri în care nu fusese îngăduit accesul nici unui străin, de peste o mie de ani. Sigur că-l suspectam pe Sharan Kang. Sigur că mă întrebam de ce, după o mie de ani, binevoia să lase niște străini să profaneze orașul sfânt cu prezența lor. Dar ce-aș fi putut face ? Dacă spunea că dorește să discute un tratat, atunci trebuia să-l cred.

Nu reușeam să-mi imaginez cum fusese clădit un asemenea oraș, cocoțat astfel pe steiurile stâncoase ale munților Himalaya. Turlele și cupolele sale nebunești sfidau însești legile gravitației. Pe-

reţii strâmbi urmau linia pantelor muntoase, şi multe clădiri păreau să fi fost culese şi proptite delicat pe pinteni de piatră, care abia dacă ar fi suportat greutatea unui om. Multe acoperişuri şi pereţi erau împodobiţi cu încrustaţii complicate, de-o măiestrie infinit de gingaşă, intarsiate cu pietre scumpe şi metale preţioase, lemn de esenţă rară, jad şi fildeş. Fleuroane se încolăceau în ele însele şi iar se încolăceau. Fiare monstruoase sculptate în stâncă priveau cu ferocitate în jos, din zeci de locuri aflate pe pereţi. Întregul oraş scânteia în lumina rece şi părea, într-adevăr, mai bătrân decât orice stil arhitectural ce-l văzusem sau despre care citisem vreodată. Şi totuşi, cu toată bogăţia şi vechimea sa, Teku Benga mă frapa ca fiind mai degrabă un loc destul de dărăpănat, ca şi cum ar fi cunoscut şi vremuri mai bune. Poate că nu neamul Kumbalari îl construise. Poate că seminţia care-l clădise dispăruse în mod misterios, aşa cum s-a întâmplat şi prin alte părţi, iar kumbalarienii n-au făcut decât să-l ocupe.

— Oof ! Ce miros !

Risaldar Jenab Shah îşi ştergea stăruitor chipul cu batista.

— Pesemne că-şi cresc caprele şi oile în temple şi palate.

Teku Benga mirosea a fermă ţinută nu tocmai curată, iar mirosul deveni şi mai puternic când intrarăm pe poarta principală, pe sub ochii gărzilor încruntate. Caii noştri tropoteau pe străzile pavate neregulat şi pline de bălegar şi alte reziduuri. Pe aceste străzi nu se vedea nici o femeie. Tot ce întâlneam erau câţiva copii de sex bărbătesc şi un număr de războinici lâncezind, cu aparentă nepăsare, pe lângă poneii lor. Ne-am urmat drumul, în susul pantei abrupte a străzii principale, mărginită

numai de temple, spre un scuar larg unde socoteam că se afla centrul oraşului. Templele erau impresionant de urâte, într-un stil pe care cunoscătorii l-ar fi clasificat drept baroc oriental decadent. Fiecare decimetru pătrat al clădirilor era decorat cu reprezentări de zei şi demoni practic din toate mitologiile Estului. Se găseau amestecuri de decoraţiuni hinduse şi buddhiste, musulmane şi câteva creştine, şi unele pe care le-am luat drept egiptene, feniciene, persane şi chiar greceşti, iar altele păreau şi mai vechi ; dar nici una dintre aceste combinaţii nu era deloc plăcută ochiului. Cel puţin acum înţelegeam cum ajunsese să fie numit Locul Unde Domnesc Toţi Zeii — deşi domneau, după cum mi se părea mie, într-o juxtapunere mai curând incomodă unul faţă de altul.

— Acesta este, categoric, un loc nesănătos, spuse Jenab Shah. Îmi va părea bine să-l părăsesc. Nu mi-ar plăcea să mor aici, Căpitane Bastable. Mă tem de ce i s-ar întâmpla sufletului meu.

— Ştiu ce vrei să spui. Să sperăm că Sharan Kang se ţine de cuvânt.

— Nu sunt sigur că l-am auzit dându-şi cuvântul, domnule, replică semnificativ risaldarul, în timp ce intram în scuar şi trăgeam de căpestrele cailor. Ajunseserăm în faţa unei enorme clădiri împodobite, mult mai mare decât celelalte, dar prezentând acelaşi greţos amestec de stiluri. Domuri, minarete, turle spiralate, pereţi de dantelărie, acoperişuri terasate ca ale pagodelor, pilaştri sculptaţi, rozete şerpuitoare, monştri fabuloşi rânjind sau mârâind din toate colţurile, tigri şi elefanţi stând de strajă la fiecare uşă. Construcţia era colorată mai cu seamă în verde şi galben ca şofranul, dar se vedea şi roşu, albastru, portocaliu şi auriu, iar

unele dintre acoperişuri erau aşternute cu frunze de aur sau argint. Părea cel mai vechi templu dintre toate. Dincolo de acesta se înălţa albastrul cel himalayan, în care fierbeau nori albi şi plumburii. Era o privelişte deosebită de tot ce văzusem în viaţa mea. Mă umplea cu o profundă senzaţie de reţinere, ca şi cum m-aş fi aflat în prezenţa a ceva construit de mâini deloc omeneşti.

Încet, din toate uşile fără număr, începură să apară preoţi în robe galbene, oprindu-se împietriţi, privindu-ne de pe treptele şi din galeriile clădirii care era Templu sau Palat sau amândouă, căci nu mă puteam decide.

Aceşti preoţi se deosebeau foarte puţin de luptătorii pe care-i văzuserăm mai devreme şi, cu siguranţă, nu erau câtuşi de puţin mai curaţi. Îmi trecu prin minte că, dacă kumbalarienii dispreţuiau pământul, apoi apa o dispreţuiau chiar mai mult. Am remarcat acest lucru faţă de Risaldar Jenab Shah, care şi-a aruncat pe spate capul cu turban mare, râzând din toată inima — faptă ce-i făcu pe preoţi să se încrunte la noi cu ură şi dezgust. Nu erau raşi pe cap, ca majoritatea preoţilor care purtau robe de şofran. Aceştia aveau plete lungi, atârnându-le pe faţă în nenumărate codiţe slinoase, iar unii purtau bărbi sau mustăţi împletite la fel. Alcătuiau o adunătură sinistră, deloc agreabilă. Nu puţini aveau cingători sau şerpare în care erau înfipte teci cu săbii.

Noi aşteptam, iar ei ne priveau. I-am privit, la rândul nostru, încercând să părem mult mai puţin preocupaţi decât ne simţeam. Caii noştri se mişcau neliniştiţi sub noi, azvârlind din coamă, fornăind ca şi cum duhoarea ar fi fost prea insuportabilă, chiar şi pentru ei.

Apoi, într-un târziu, din intrarea principală, probabil, a templului, apăru litiera aurită, purtată de patru preoţi. Perdelele erau date la o parte, iar înăuntru şedea Sharan Kang.

Rânjea.

— Iată-mă, Sharan Kang, am început eu, să ascult tot ceea ce doreşti să-mi spui cu privire la raidurile voastre asupra posturilor noastre de frontieră şi să discutăm termenii unui tratat care să ne ajute să trăim împreună în pace.

Rânjetul lui Sharan Kang nu şovăi, dar mă tem că glasul meu o făcu puţin, în timp ce priveam chipul acela ridat şi rău. Niciodată nu mai simţisem că m-aş afla în faţa răului pur, dar în acel moment am fost convins.

După o clipă, vorbi :

— Îţi aud cuvintele şi trebuie să le judec. Între timp, veţi fi oaspeţi aici — arătă el în spatele său — aici la Templul Viitorului Buddha, care este şi palatul meu. Cel mai vechi dintre toate aceste clădiri străvechi.

Cu o uşoară nervozitate, am descălecat. Cei patru preoţi ridicară lectica lui Sharan Kang şi o purtară înapoi înăuntru. I-am urmat.

Interiorul mirosea greu a tămâie şi era slab luminat de opaiţe în care sfârâia ulei aprins, suspendate cu lanţuri prinse în plafon. Oricum, aici nu se aflau reprezentări ale lui Buddha, şi bănuiam că datorită faptului că „Viitorul Buddha" încă nu se născuse. Am urmat litiera printr-un sistem de coridoare, atât de complicat încât părea un adevărat labirint, până ce am ajuns într-o încăpere ceva mai mică, unde o masă joasă, cu perne în jur, fusese aşternută cu mâncare. Aici lectica fu coborâtă, iar preoţii asistenţi se retraseră, lăsându-ne singuri cu Sharan Kang. Acesta ne făcu

semn să ne așezăm pe perne, și-i urmarăm invitația.

— Trebuie să mâncăm și să bem, intonă Sharan Kang, iar apoi ne vom simți mai bine pentru a vorbi.

După ce ne-am spălat pe mâini cu apă caldă din vasele de argint și ne-am șters cu prosoape de mătase, ne-am apropiat, cam fără tragere de inimă, de mâncare. Sharan Kang se servi din același feluri și începu să mănânce cu poftă, ceea ce ne aduse o oarecare ușurare. Gustând mâncarea, ne-am bucurat că nu părea să fi fost otrăvită, căci avea un gust delicios. I-am mulțumit sincer Înaltului Preot pentru ospitalitatea sa, lucru pe care l-a acceptat destul de elegant. Începea să pară un personaj mai puțin sinistru. De fapt, aproape începeam să-l simpatizez.

— E cât se poate de neobișnuit, am spus eu, să aveți un templu care este și palat totodată — și, de asemenea, cu un nume atât de ciudat.

— Înalții Preoți din Kumbalari, spuse zâmbind Sharan Kang, sunt și zei, astfel că trebuie să locuiască într-un templu. Și de vreme ce Viitorul Buddha încă nu se află aici pentru a-și lua locuința în primire, ce loc poate fi mai potrivit decât templul acesta ?

— Probabil că-l așteaptă de mult timp să vină. Cât de veche e clădirea ?

— Unele părți ale ei sunt puțin mai vechi de o mie cinci sute, două mii de ani. Altele au, poate, între trei și cinci mii de ani vechime. Cele mai vechi au fost construite mult, mult mai înainte.

Nu l-am crezut, firește, dar i-am acceptat afirmațiile ca pe o exagerare tipic orientală.

— Iar kumbalarienii au locuit aici tot timpul ? l-am întrebat eu politicos.

— Locuiesc aici de mult, mult timp. Înaintea lor, au fost... alte ființe...

În ochi i se ivi o expresie aproape de teamă și zâmbi repede :

— Mâncarea e pe gustul vostru ?

— E foarte savuroasă.

Simțeam pentru el o intensă emoție afectivă, la fel ca pentru un copil sau un unchi blând. I-am privit pe ceilalți. Și acesta a fost momentul când am devenit bănuitor, văzându-le rânjetele goale și prosteşti de pe chipuri. Mă simțeam ameţit ! Am scuturat din cap, încercând să mi-l limpezesc. M-am ridicat în picioare, nesigur. L-am scuturat de umăr pe Risaldar Jenab Shah :

— Te simți bine, Risaldar ?

Ridică privirea spre mine și râse, apoi dădu din cap înțelepțește, ca și cum aș fi emis o afirmație deosebit de profundă.

Acum înțelegeam de ce mă simțisem atât de bine-dispus față de vicleanul Înalt Preot.

— Ne-ai drogat, Sharan Kang ! De ce ? Crezi că, atunci când ne vom da seama ce ne-ai făcut, se va putea onora vreo concesie făcută în această stare ? Sau poate plănuiești să ne hipnotizezi să ne faci să le dăm oamenilor noștri ordine care i-ar putea conduce într-o capcană ?

Ochii lui Sharan Kang erau duri, nepătrunși :

— Stai jos, Căpitane. Nu v-am drogat. Am mâncat aceeași mâncare cu voi. Sunt eu oare drogat ?

— Posibil...

M-am clătinat, trebuind să-mi silesc picioarele să mă susțină. Încăperea începuse să se învârtească în jurul meu.

— Poate ești deprins cu drogul, iar noi nu. Ce anume este ? Opiu ?

Sharan Kang râse :

— Opiu ! Opiu ! De ce-ar fi nevoie, Căpitane Bastable ? Dacă simți că ți-e somn, cauza nu este decât faptul de-a fi mâncat atât de mult din savuroasa mâncare din Kumbalari. Ai trăit cu regimul mai simplu al unui militar. De ce nu te culci puțin, și... ?

Aveam gura uscată, iar ochii îmi lăcrimau. Sharan Kang, murmurând încetișor, părea să se legene în fața mea ca o cobră pe cale să atace. Blestemându-l, mi-am desfăcut teaca și am scos revolverul.

Cât ai clipi apărură o duzină de preoți, cu spadele încovoiate gata de luptă. Am încercat să-l ochesc pe Sharan Kang.

— Un pas să mai faceți, și-l omor, am spus cu glas gros.

Nu eram sigur că mi-au înțeles cuvintele, dar ideea au priceput-o.

— Sharan Kang.

Propria mea voce părea să răsune de la o mare distanță.

— Oamenii mei vor începe mâine marșul asupra orașului Teku Benga. Dacă nu apar în fața lor, viu și nevătămat, îți vor ataca orașul și-l vor distruge, deopotrivă cu toți cei ce trăiesc în el.

Sharan Kang se mulțumi să zâmbească.

— Firește că vei fi viu și nevătămat, Căpitane. Mai mult, vei vedea lucrurile dintr-o perspectivă mai bună, sunt convins.

— Dumnezeule ! N-ai să mă hipnotizezi ! Sunt ofițer englez — nu unul dintre discipolii tăi ignoranți !

— Te rog, odihnește-te, căpitane. Dimineață...

Cu coada ochiului, am zărit o mișcare. Alți doi preoți mă atacau de la spate. M-am întors și

am tras. Unul se prăbuși. Celălalt ajunse la mine, încercând să-mi smulgă pistolul din mână. Am tras din nou, făcându-i în trup o gaură cât toate zilele. Cu un țipăt, îmi eliberă încheietura mâinii și căzu la pământ, zvârcolindu-se. Acum, Punjabii se aflau lângă mine, cu pistoalele scoase, străduindu-se să se sprijine unul pe altul, căci erau cu toții la fel de puternic drogați ca mine. Jenab Shah spuse cu greutate :

— Trebuie să-ncercăm să ieșim la aer, căpitane. S-ar putea să ne prindă bine. Iar dacă reușim să ajungem la cai, s-ar putea să scăpăm...

— Ar fi o prostie să părăsești această încăpere, spuse calm Sharan Kang. Nici chiar noi nu cunoaștem toate locurile labirintului din Templul Viitorului Buddha. Unii spun că anumite părți din el nici măcar nu există în timpul nostru propriu...

— Gura ! am ordonat, îndreptând din nou pistolul spre el. N-am de gând să-ți mai ascult minciunile.

Am început să ne retragem din fața lui Sharan Kang și a preoților rămași, cu revolverele pregătite, privind în jur după intrarea pe unde veniserăm. Dar toate ușile arătau la fel. Într-un târziu, am ales una și am ieșit împleticiți, pomenindu-ne într-un întuneric aproape total.

În timp ce ne continuam drumul pe dibuite, în căutarea unei uși care să ne scoată afară, m-am întrebat din nou ce motive o fi avut Sharan Kang să ne drogheze. Oricum, n-aveam să aflu niciodată care anume fuseseră planurile lui.

Deodată, unul dintre oamenii noștri scoase un țipăt și trase în beznă. La început n-am văzut decât un perete gol. Apoi apărură doi-trei preoți, repezindu-se spre noi ca de niciunde, aparent ne-

înarmați — dar fără să le pese de gloanțele soldatului.

— Nu mai trageți ! am horcăit, convins că era o iluzie optică. Urmați-mă !

Am coborât împiedicat o scară, trecând printr-o tendă, și am ajuns în altă cameră plină cu mâncare — dar nu aceeași în care luaserăm noi masa. Am ezitat. Mă aflam deja în stăpânirea unui vis provocat de drog ? Am străbătut încăperea, răsturnând un mic taburet când am trecut lângă masă, și am început să răscolesc o serie de perdele mătăsoase până ce am descoperit o ieșire. Cu oamenii mei pe urme, am trecut printr-o arcadă, lovindu-mă dureros la umeri în timp ce mă clătinam într-o parte și-n alta, prin coridor. Alte trepte. Altă cameră exact ca prima, așternută cu mâncăruri. Altă ieșire și încă un șir de trepte coborând. Un culoar.

Nu știu cât timp a continuat poticneala aceasta zadarnică, dar mie mi s-a părut o eternitate. Ne rătăcisem de-a binelea și nu aveam altă consolare decât aceea că dușmanii păruseră să renunțe la urmărire. Eram în adâncurile unei aripi neluminate a Templului Viitorului Buddha. Aici nu se simțea miros de tămâie — doar un aer rece și stătut. Tot ce atingeam era rece : ciopliți în stâncă și încrustați cu nestemate aspre și metal, pereții păreau acoperiți cu capete de balauri pe fiecare centimetru pătrat. Din când în când, degetele mele atingeau câte un crâmpei de basorelief, pentru a se retrage apoi cu groază, de cum se forma viziunea pe care o sugerau sculpturile.

Drogul încă mai avea efect asupra noastră, dar efortul susținut i-l risipise parțial. Începeau să mi se limpezească mințile, când m-am oprit în sfârșit, gâfâind, încercând să estimez unde ajunseserăm.

— Cred că suntem într-o parte nefolosită a templului, am spus, mult sub nivelul străzii, judecând după toate scările acelea pe care le-am coborât. Mă întreb de ce nu ne-au urmat. Dacă așteptăm aici puțin și apoi încercăm să ne înapoiem neobservați, avem o șansă de-a ajunge la oamenii noștri ca să-i prevenim asupra trădării lui Sharan Kang. Ai vreo altă idee, Risaldar ?

Tăcere.

Mi-am încordat vederea prin întuneric :

— Risaldar ?

Nici un răspuns.

Am vârât mâna în buzunar și am scos o cutie de chibrituri. Am scăpărat unul.

Tot ce-am văzut erau sculpturile hâde — infinit mai dezgustătoare decât cele din părțile superioare ale clădirii. Păreau atât inumane, cât și incredibil de vechi. Acum puteam înțelege de ce nu fuseserăm urmăriți. Cu un icnet, am scăpat din mână chibritul. Unde erau oamenii mei ?

Am riscat un strigăt :

— Risaldar ? Jenab Shah ?

Mereu tăcere.

Mereu tăcere.

M-am cutremurat, începând să cred în tot ceea ce mi se spusese despre puterea lui Sharan Kang. M-am pomenit înaintând poticnit, încercând să fug, căzând pe pietre și ridicându-mă iar, scos din minți de groază, până când, complet epuizat, m-am prăbușit pe pardoseala rece ca moartea a Templului Viitorului Buddha.

Probabil leșinasem un scurt răstimp, dar următorul lucru pe care mi-l amintesc era un zgomot ciudat — inconfundabil, un râs îndepărtat, argin-

tiu. M-am înfiorat. Din nou râsetul acela straniu, cristalin. Şi atunci am văzut undeva în faţa mea o luminiţă. M-am ridicat şi am pornit într-acolo, dar se afla, fără îndoială, foarte departe, căci nu se mărea.

M-am oprit.

Atunci, lumina începu să înainteze spre *mine !*

Şi pe măsură ce se apropia, sunetul râsului aceluia nepământean crescu tot mai puternic, până am fost nevoit să-mi bag pistolul la loc în teacă, pentru a-mi putea acoperi urechile cu mâinile. Lumina se intensifică. Am închis ochii strâns, chinuit. Pământul începu să mi se clatine sub picioare. Un cutremur ?

Am riscat să deschid ochii o clipă şi, prin lumina albă orbitoare, am prins o impresie de încrustaţii şi mai neomeneşti, sau nişte lucruri stranii şi complicate care-ar fi putut să fie maşini construite de străvechii zei hinduşi.

Şi atunci, duşumeaua păru să cedeze sub tălpile mele şi am început să cad, fiind prins de un vârtej şi azvârlit în sus, aruncat peste cap, izbit dintr-o parte-n alta, îmbrâncit iar şi iar, până m-au părăsit toate simţurile, mai puţin o senzaţie de frig amarnic, amarnic.

Apoi n-am mai simţit nimic, nici măcar frigul. Eram convins că murisem, ucis de o forţă ce pândise sub templu de la începuturile Timpului, şi pe care nici chiar Sharan Kang, Maestru Vrăjitor din Teku Benga, nu îndrăznea s-o privească în faţă.

După care am încetat complet să mai gândesc.

3

Umbra din cer

Conştiinţa mi-a revenit, iniţial, cu o serie de impresii vagi : armate, constând din milioane de oameni, defilând printr-un peisaj cu copaci cenuşii şi albi ; flăcări negre arzând ; o tânără fată în rochie albă, cu trupul străpuns de zeci de săgeţi lungi. Au urmat multe imagini de acest fel, devenind treptat tot mai puternice, iar culorile din ce în ce mai bine definite. Am redevenit conştient de propriu-mi trup. Domnea un frig rece ca gheaţa — un ger mai intens decât înainte de-a-mi fi pierdut cunoştinţa. Şi totuşi, în chip curios, nu mă simţeam deloc incomod. Nu simţeam nimic — doar *ştiam* că-mi era frig.

Am încercat să-mi mişc degetele mâinii drepte (încă nu puteam vedea nimic) şi mi s-a părut că arătătorul s-a ridicat, poate, cu o câtime.

Imaginile din capul meu deveneau tot mai înfricoşătoare. Ţeasta mi-era plină de cadavre — leşuri mutilate brutal. Copii muribunzi întindeau mânuţele spre mine să-i ajut. Soldaţi bestiali, în uniforme incolore, siluiau femei. Şi pretutindeni domnea focul, fumul negru, şi se prăbuşeau clădiri. Trebuia să scap de aceste imagini, şi am făcut un mare efort de-a-mi mişca braţul.

Într-un târziu, braţul începu să mi se îndoaie, fiind însă uluitor de ţeapăn. Şi, în timp ce se în-

covoia, mă inundă o durere atât de cumplită încât am țipat — scoțând un sunet ciudat, ca un scrâșnet. Ochii mi s-au deschis de la sine, în prima clipă nevăzând nimic, doar o ceață lăptoasă. Am mișcat gâtul. Din nou durerea aceea care-mi dădea grețuri. Dar imaginile începeau să se șteargă. Mi-am îndoit piciorul și am icnit. Deodată mi se păru că mă inundă focul, topind gheața ce-mi oprise sângele-n vine. Am început să tremur din tot trupul, dar totodată simțeam durerea scăzând. Iar acum am văzut că zăceam pe spate, cu ochii spre cerul albastru. Păream să mă aflu în fundul unui puț, căci din toate părțile mă înconjurau pereți abrupți.

După mult timp, am reușit să mă ridic în capul oaselor, cercetând împrejurimile. Mă *aflam* într-un fel de groapă — dar o groapă săpată de mâna omului, căci avea versanții făcuți din piatră cioplită. Sculpturile semănau cu cele pe care le întrezărisem fugar înainte de-a leșina. La lumina zilei nu mai arătau atât de răscolite, rămânând însă totuși niște hidoșenii.

Am zâmbit la gândul propriilor mele temeri. Era limpede că se produsese un cutremur, zguduind Templul Viitorului Buddha. Celelalte lucruri pe care le văzusem fuseseră rezultatele drogului asupra creierului meu înspăimântat. Scăpasem cumva de efectele cele mai grave ale cutremurului, fiind relativ nevătămat. Mă îndoiam că Sharan Kang și oamenii lui avuseseră tot atâta noroc, dar era mai bine să mă mișc cu prudență, înainte de-a fi sigur că nu mă așteptau sus. Probabil că sărmanul Risaldar Jenab Shah și cavaleriștii pieriseră în catacombe. Dar, cel puțin, Natura îndeplinise misiunea cu care fusesem eu însărcinat — cutremurul îl va fi „pacificat“ până și pe Sharan Kang. Chiar dacă nu murise, avea acum să fie discreditat, căci aceia

din oamenii lui aflați în viață nu puteau interpreta cutremurul decât ca pe un semn din partea zeilor.

M-am ridicat în picioare, privindu-mi mâinile. Erau încărcate de un praf nu doar gros, ci și părând să se afle acolo de veacuri. Iar hainele îmi erau zdrențuite. Când m-am scuturat de praf, au căzut bucățele de material. Mi-am atins tunica. Țesătura părea să fi *putrezit !* Am avut un moment de tulburare, după care însă am cugetat că probabil fusese afectată de acțiunea vreunui gaz neobișnuit care umplea încăperile din cele mai adânci zone ale templului — un gaz ce se combinase probabil cu drogul, spre a mă face să sufăr halucinațiile acelea ciudate.

Când m-am simțit într-o formă ceva mai bună, am încercat, cât puteam de prudent, să urc spre ieșirea din puț, aflată cam la zece metri deasupra capului meu. Eram extrem de slăbit și înfiorător de țeapăn, iar piatra era moale, adesea sfărâmându-se când tatonam câte un punct de sprijin. Dar, folosindu-mă de gargui ca de niște trepte, am reușit să mă cațăr încet până la gura gropii, să mă salt peste margine și să privesc prevăzător în jur.

Nu se zărea nici urmă de Sharan Kang sau oamenii lui. Într-adevăr, nu vedeam nici un semn de viață. Pretutindeni, încotro mă uitam, găseam ruine. Nici măcar o singură clădire din Teku Benga nu scăpase de cutremur. Multe dintre temple păreau să fi dispărut cu totul.

M-am ridicat în picioare, pornind peste rămășițele crăpate ale pavajului.

Și atunci m-am oprit dintr-o dată și, pentru prima oară de când mă deșteptasem, mi-am dat seama de-un lucru pe care nu-l puteam explica logic.

Nu se vedea nici un cadavru — așa cum ar fi fost de așteptat, dacă seismul avusese loc cu-o noapte în urmă, cum credeam eu. Dar poate că oamenii reușiseră să fugă din oraș. Asta mi se părea plauzibil.

Faptul care m-a readus brusc la realitate n-a fost acela că pavajul era crăpat — *ci că prin crăpături creșteau din belșug buruienile !*

Iar acum, mă uitam mai bine, puteam să văd plante agățătoare, floricele de munte, petece de mușchi, crescând pretutindeni peste dărâmături. Aceste ruine erau *vechi*. Trecuseră ani de zile de când le ocupase cineva ultima oară.

Mi-am umezit buzele, încercând să mă adun. Poate că nici nu mă mai aflam în Teku Benga ? Poate fusesem scos din orașul lui Sharan Kang și lăsat să mor printre ruinele altui oraș ?

Dar acesta era clar Teku Benga. Recunoșteam ruinele mai multor clădiri. Și era greu să existe un alt oraș *asemeni* lui Teku Benga, chiar și în misteriosii Himalaya.

Pe de altă parte, recunoșteam munții înconjurători, trecătoarea îndepărtată care urca spre fostul zid al orașului. Și era evident că stăteam în ruinele scuarului central, unde fusese înălțat Templul Viitorului Buddha.

Din nou m-a încercat fiorul acela de frică îngrozitoare. Din nou mi-am privit trupul plin de praf, hainele putrede, bălăriile dintre cizmele mele crăpate, toate acele dovezi — dovezi ce-și râdeau de sănătatea mea mintală — dovezi ce-mi demonstrau că nu trecuseră ore, ci *ani*, de când căutasem să scap din capcana pe care mi-o întinsese Sharan Kang !

Oare încă mai visam ? m-am întrebat. Dar dacă acesta era un vis, se deosebea de tot ce visasem în viața mea. Iar un vis se poate întotdeauna discerne de realitate, indiferent cât de coerent și precis definit este. (Așa simțeam atunci, dar acum mă întreb, mă întreb...)

M-am așezat pe o lespede de piatră frântă, încercând să cuget. Cum era posibil să mă mai aflu în viață ? Trecuseră fără-ndoială cel puțin doi ani de la cutremur — dacă asta fusese — și, câtă vreme hainele mele se supuseseră proceselor normale ale Timpului, ființa mi-era neafectată. Oare gazul pe care-l suspectasem ca origine a putreziciunii mă conservase de fapt ? Era singura explicație — și încă, una destul de îndrăzneață. Ar fi fost nevoie de un om de știință inteligent pentru a cerceta chestiunea. Eu nu eram în stare. Acum datoria mea era de a mă întoarce în civilizație, de a-mi contacta regimentul și a afla ce se petrecuse de când îmi pierdusem cunoștința.

În timp ce mă cățăram peste ruine, am încercat să-mi alung din minte mulțimea de idei năucitoare, concentrându-mă asupra problemei imediate. Dar era dificil, și tot nu mă puteam dezbăra în întregime de ideea că-mi ieșisem complet din minți.

În cele din urmă, am ajuns la zidurile năruite și mi-am săltat peste ele trupul chinuit. Ajungând pe creastă, am privit în partea cealaltă, în căutarea drumului care se aflase acolo. Dar acesta dispăruse. În locul lui se căsca un hău fără fund, ca și cum stânca s-ar fi crăpat larg, partea din munte unde se afla orașul îndepărtându-se la cel puțin treizeci de metri de restul masivului. Nu exista absolut nici o cale de traversare până dincolo. Am izbucnit în râs — un chicotit răgușit, epuizat — după care m-a apucat un acces de suspine seci, zgâriindu-mi gâtlejul. Într-un fel, Soarta îmi cru-

țase viața, numai pentru a-mi dărui perspectiva unei morți lente, de foame, pe muntele acela lipsit de viață.

Obosit, am lăsat capul jos și, probabil, am dormit normal un ceas, două, căci când m-am trezit soarele se afla mai jos pe cer. Să tot fi fost cam trei după-amiaza. M-am ridicat cu greu în picioare, m-am întors și am pornit înapoi printre ruine. Aveam de gând să încerc să ajung până în partea opusă a orașului și să văd dacă exista vreun alt mijloc de a coborî muntele.

De jur-împrejurul meu se întindeau coastele cu piscuri înzăpezite ale munților Himalaya : nepătrunse, nepăsătoare. Iar deasupra domnea bolta cerului albastru-pal, pe sub care nu zbura nici măcar un uliu. Păream aproape a fi ultima ființă vie din lume. Mi-am frânat acest curs al gândurilor, știind că, dacă începeam să judec astfel, ajungeam la nebunie.

Când, în sfârșit, am ajuns în latura opusă a orașului, din nou m-a cuprins deznădejdea, căci dincolo de toate cartierele rămase aici nu se mai aflau decât versanți, coborând cale de cel puțin câteva sute de metri. Fără îndoială, acesta fusese de la bun început motivul de a amplasa orașul aici. Exista — sau existase — doar o singură cale de acces, însemnând că Teku Benga era apărat de orice atac cu excepția unuia frontal. Am ridicat din umeri, fără speranță, începând să mă întreb care dintre plante ar putea fi comestibile. Nu că mi-ar fi fost foame chiar în acel moment. Am zâmbit amar. De ce să-mi fie, de vreme ce rămăsesem în viață timp de cel puțin doi ani ? Hazul situației mă făcea să râd. Un râs dement. Am încetat. Soarele cobora spre asfințit, iar aerul se răcorise. După

un timp, m-am târât la adăpostul a două lespezi de zid și am căzut din nou într-un somn adânc, fără vise.

Când m-am trezit din nou, era dimineață. Simțindu-mă cuprins de o nouă încredere în mine, îmi făcusem un fel de plan. Centura și banduliera de piele îmi rămăseseră neafectate de timp și, deși ușor crăpate, erau încă rezistente. Aveam să caut prin ruine și alte bucăți de piele. Undeva trebuiau să se afle magazii, cufere, chiar și rămășițele pământești ale războinicilor kumbalarieni care muriseră în cutremur. Aveam să-mi dedic energia rămasă găsirii unei cantități suficiente de piele din care să-mi pot împleti o frânghie. Cu frânghia, puteam încerca să cobor de pe munte. Iar dacă în cursul acestei încercări muream, ei bine, n-avea să fie cu nimic mai rău decât cealaltă variantă de moarte care mi se prezenta.

Am petrecut următoarele câteva ore scotocind prin ruine, pentru a descoperi mai întâi scheletul învești mântat în blănuri, fier și piele al unui soldat kumbalarian. Avea înfășurată în jurul mijlocului o coardă din piele de lungime apreciabilă. Am încercat-o, găsind-o încă puternică. Cu moralul ceva mai ridicat, am continuat căutările.

Stăteam ghemuit în ruinele unui templu, încercând să trag afară un alt schelet, când am auzit pentru prima oară sunetul. La început am crezut că e un zgomot scos de oasele frecate pe stâncă, dar era prea delicat. M-am întrebat atunci dacă nu cumva, la urma urmei, nu eram singur în mijlocul acelor ruine. O fi fost un tigru torcând ? Nu — deși semăna mai degrabă cu așa ceva. Am încetat să

mai smucesc scheletul şi, înclinând capul pe-o parte, am încercat să ascult mai atent. O toba, poate ? Ecoul unui ropot de tobă prin munţi ? Putea proveni, oricum, şi de la douăzeci de kilometri distanţă. M-am târât înapoi prin deschizătura şi, în timp ce-o făceam, peste pietrişul dinaintea mea începu să se întindă o umbră. O umbră imensă, neagră, care-ar fi putut aparţine unei păsări enorme, cu excepţia faptului că era prelungă, de formă regulată şi curbă.

Din nou mi-am pus la îndoială propria sănătate mintală şi, cuprins de-o oarecare trepidaţie, m-am forţat să privesc în sus.

Am rămas cu gura căscată de uimire. Nu era pasăre, ci un balon gigantic, în formă de trabuc ! Şi totuşi, nu semăna cu nici un balon pe care-l mai văzusem vreodată, căci învelişul său părea rigid — construit din cine ştie ce metal argintiu — iar de acest înveliş stătea ataşată (nu agăţată cu franghii) o nacelă lungă aproape cât balonul propriu-zis.

Ceea ce m-a uimit mai cu seamă a fost sloganul înscris cu litere mari pe cocă :

SERVICIUL AERIAN REGAL INDIAN

Din pupa navei ieşeau în afară patru „aripi" triunghiulare, semănând, mai presus de orice, cu o coadă de balenă. Şi pe fiecare dintre acestea era pictat cu roşu, alb şi albastru strălucitor, câte un Union Jack mare.

Un moment, n-am putut decât să privesc, minunându-mă, incredul, monstrul zburător. Iar apoi am început să sar printre ruine, dând din braţe şi ţipând cât mă ţinea gura !

4

Un arheolog amator

Probabil că ofeream eu-însumi o privelişte destul de stranie, cu trupul meu murdar înfăşurat în uniforma descompusă, dansând şi mugind ca un nebun printre dărâmăturile oraşului aceluia străvechi, întocmai ca şi cum aş fi fost vreun naufragiat de mult, zărind, în sfârşit, goeleta care avea să-l salveze. Această goeleta a văzduhului, însă, nu părea să mă fi observat. Continua să navigheze imperturbabil, îndreptându-se spre munţii îndepărtaţi dinspre nord, cu cele patru motoare mari ale sale urulnd în bătaia lor lină, regulată, pentru a învârti elicile masive ce păreau să propulseze nava.

Trecu peste ruine, părând să-şi continue drumul, la fel de inconştientă de prezenţa mea cum ar fi fost de cea a unei muşte poposindu-i pe-o latură.

Motoarele se opriră. Am rămas în aşteptare, încordat. Ce-avea să facă acum balonul ? Continua să înainteze, purtat de propria-i inerţie.

Când motoarele porniră din nou, scoteau un sunet mai ascuţit. Probabil că zburătorii (presupunând că *existau* oameni înăuntrul acelui monstru) avuseseră impresia că văd ceva, trăgând însă apoi concluzia că nu merita să se oprească pentru cercetări. Uriaşa namilă argintie fu străbătută de un tremur, după care, foarte încet, începu să lunece înapoi — spre locul unde stăteam eu, gâfâind agi-

tat. Elicile fuseseră puse pe rotaţie inversă, cam la fel cum se pot inversa elicile unui vapor.

Din nou am sărit în sus, cu chipul luminat de un rânjet enorm. Urma să fiu salvat — fie şi de cea mai ciudată maşinărie de zburat inventată vreodată.

Curând, coca uriaşă — ea însăşi de mărimea unui mic pachebot — ajunse deasupra capului meu, obturând întreg cerul. Pe jumătate înnebunit de feturând întreg cerul. Pe jumătate înnebunit de fericire, continuam să dau din mâini. Am auzit strigăte îndepărtate de sus, neputând însă să disting cuvintele. Începu să sune o sirenă, dar pe aceasta am luat-o drept salut, ca sirena unui vapor.

Apoi, deodată, din navă căzu ceva. Am fost izbit sălbatic în faţă şi trântit pe spate, peste stânci. Sufocat, am gâfâit să-mi recapăt respiraţia, neputând înţelege motivul atacului sau, că tot veni vorba, ce proiectil folosiseră.

Clipind din ochi, m-am ridicat în capul oaselor şi am privit în jur. Pe-o întindere de câţiva metri împrejurul meu, ruinele dobândiseră un luciu umed — şi se vedeau câteva băltoace mari. Eu eram ud leoarcă. Fusese oare vreo glumă proastă pe socoteala mea — modul lor de-a-mi da de ştire că aveam nevoie de-o baie ? Nu părea probabil. Tremurând, m-am ridicat, pe jumătate aşteptându-mă ca aeronava să trimită spre mine o altă lovitură cu apă.

Atunci, însă, mi-am dat seama că vasul cobora rapid spre ruine, întinzându-se tot mai jos peste cer şi continuând să sune din sirenă. Avusesem noroc că nu foloseau nisipul cu rol de balast — căci balast fusese apa aceea ! Mult uşurat, balonul îmi putea veni în ajutor cu mai puţine riscuri în ceea ce-l privea.

Curând, nu-l mai despărţeau de mine decât puţin mai mult de şapte metri. Am privit cu toată atenţia inscripţia laterală şi drapelele pictate pe aripioarele codale. Nici nu se punea la îndoială realitatea lor. Văzusem odată o aeronavă construită de domnul Santos-Dumont, dar era o alcătuire grosolană, comparată cu gigantul acesta. Se înregistraseră mari progrese în ultimii doi ani, am tras eu concluzia.

Acum, în suprafaţa inferioară a nacelei metalice se deschise un chepeng circular, chipuri engleze amuzate privind pe lângă margini.

— Ne cerem scuze pentru baie, bătrâne, strigă unul, cu accent Cockney familiar, dar am încercat să te avertizăm. Înţelegi engleza ?

— *Sunt englez !* am horcăit eu.

— Ei drăcie ! Stai aşa un moment.

Chipul dispăru. Reveni imediat, spunând :

— În regulă ! Dă-te la o parte.

Am făcut un pas nervos înapoi, aşteptându-mă la un nou duş, dar de astă dată din trapă coborî şerpuind o scară de frânghie. Alergând înainte, am apucat-o uşurat dar, de îndată de mâna mea prinse prima treaptă, am auzit de deasupra un ţipăt :

— Încă nu ! Încă nu ! Of, Murphy, idiotul ! A...

Restul înjurăturilor le-am pierdut, căci am fost târât peste pietre până când am reuşit să dau drumul treptei, căzând grămadă pe burtă. Maşina zburătoare virase pe cer cu o fracţiune — fracţiune reprezentând câţiva metri zdraveni — şi mă doborâse la pământ pentru a doua oară ! M-am ridicat şi n-am mai încercat să apuc scara de funie.

— Coborâm noi ! strigă chipul. Stai unde eşti.

Curând, doi oameni îmbrăcaţi îngrijit ieşiră din trapă şi începură să coboare scara. Purtau uniforme albe, foarte asemănătoare cu acelea ale marinarilor de la tropice, deşi vestoanele şi pantalonii erau tiviţi cu dungi late de culoare albastră-deschis, şi n-am putut recunoaşte însemnele de pe mâneci. Le-am admirat dibăcia şi viteza de-a coborî scara ce se balansa, desfăşurând o frânghie ce ducea înapoi în navă. Ajunşi la câteva trepte deasupra mea, îmi aruncară capătul acesteia.

— Acum uşurel, bătrâne, strigă omul care mi se adresase. Leagă-te cu asta — pe la subsuori — şi te ridicăm ! Înţelegi ?

— Înţeleg.

I-am urmat repede instrucţiunile.

— Eşti legat bine ? întrebă omul.

Am dat din cap că da, şi mi-am încleştat strâns ambele mâini pe funie. „Marinarul" ceresc îi făcu semn unui camarad nevăzut :

— Trage, Bert !

Am auzit duduitul unui motor, după care am fost tras în sus. La început am prins să mă rotesc pe loc nebuneşte, ameţind şi făcându-mi-se îngrozitor de rău, până când unul dintre oamenii de pe scară se aplecă şi mă prinse de picior, stabilizându-mi ascensiunea.

După vreun minut — care păru o oră încheiată — am fost tras peste marginea trapei, pomenindu-mă într-o încăpere circulară cu diametrul de vreo patru metri şi înaltă cam de doi şi jumătate. Camera era făcută în întregime din metal, semănând mai mult cu turela de tun a unui blindat modern.

Micul vinci cu motor care folosise la urcarea mea fu acum oprit de un alt om în uniformă, fără îndoială „Bert". Ceilalţi doi reveniră şi ei la bord, strânseră cu mişcări experte scara de frânghie şi închiseră chepengul, care zăngăni, zăvorându-l strâns.

In cameră mai era încă un bărbat, stând lângă o uşă ovală. Şi el era îmbrăcat în uniformă albă marinărească, dar purta un chipiu cu cozoroc, iar pe epoleţii cămăşii avea galoane de maior. Era un om scund, cu chip ascuţit, vulpesc, şi mustăcioară neagră şi îngrijită pe care şi-o netezea cu capătul cravaşei de bambus, în vreme ce mă privea, fără nici o expresie pe faţă. După o pauză, timp în care ochii săi mari şi negri mă măsurară din cap până-n picioare, spuse :

— Bun sosit la bord. Sunteţi englez ?

Terminând să-mi scot funia de sub braţe, am salutat :

— Da, domnule. Căpitan Oswald Bastable, domnule.

— Militar, hmm ? Cam ciudat, hmm ? Eu sunt Maiorul Powell, din Poliţia Aeriană Regală Indiană — după cum probabil ai observat, nu ? Aceasta e nava de patrulare *„Pericles"*.

Îşi scărpină nasul lung cu capătul bastonului.

— Uimitor — uimitor. Ei bine, vorbim mai târziu. Dumneata mergi mai întâi la infirmerie, aş zice, nu ?

Deschise uşa ovală şi se dădu la o parte, în timp ce ceilalţi doi mă ajutau să trec.

M-am pomenit într-un coridor lung, cu un perete gol şi, în latura opusă, hublouri mari. Prin acestea puteam vedea ruinele din Teku Benga coborând încet sub noi. În capătul culoarului se afla altă uşă şi, dincolo de ea, o cotitură spre un hol mai scurt, mărginit de ambele părţi cu numeroase uşi purtând diferite inscripţii. Una dintre acestea anunţa INFIRMERIE.

Înăuntru se aflau opt paturi, dintre care nici unul nu era ocupat. Existau toate serviciile unui spital modern, inclusiv un număr de dispozitive al căror rol nu puteam nici măcar încerca să-l deduc. Mi se îngădui să mă dezbrac după un paravan şi să fac pe îndeletele baie în cada pe care am găsit-o acolo. Simţindu-mă mult mai bine, am tras pe mine pijamaua oferită (tot albă cu bleu-ciel) şi m-am îndreptat spre patul pe care mi-l pregătiseră în capătul îndepărtat al camerei.

Trebuie să recunosc că mă aflam într-un fel de transă. Îmi venea greu să nu uit că mă aflam într-o încăpere care, în acel moment, probabil că plutea la cel puţin câteva zeci de metri deasupra munţilor Himalaya. Din când în când, se simţea câte o vagă mişcare dintr-o parte-n alta, sau o zdruncinătură, la fel ca în tren — şi, de fapt, chiar mă simţeam ca într-un tren ; un expres clasa întâi luxos, eventual.

După câteva minute, medicul navei intră în cameră şi schimbă câteva cuvinte cu infirmierul care împăturea la loc paravanele. Doctorul era un bărbat tânăr, cu cap mare şi rotund şi o claie de păr roşcovan. Când vorbi, i-am recunoscut accentul uşor scoţian.

— Căpitanul Bastable, dacă nu mă-nşel ?

— Întocmai, doctore. Sunt sănătos, cred. La trup, în orice caz.

— La trup ? Ce-aţi crede că e în neregulă la cap ?

— Sincer să fiu, domnule, cred că visez, probabil.

— Asta am crezut şi *noi* când v-am zărit prima oară. Cum Dumnezeu aţi reuşit să intraţi în ruinele acelea ? Credeam că e imposibil.

În timp ce vorbea, îmi luă pulsul, îmi examină ochii şi făcu restul lucrurilor obişnuite pe care le fac doctorii când nu pot găsi nici o anomalie concretă.

— Nu sunt sigur că aţi fi dispus să mă credeţi, doctore, dacă v-aş spune că am mers cu calul.

— Nu, nu cred că v-aş crede, replică el cu un râs ciudat şi-mi înfipse în gură un termometru.

După ce-l scoase, am reluat, precaut :

— Ei bine, am ajuns acolo călare.

— Mda.

Era evident că nu mă credea.

— E posibil să credeţi asta. Iar calul a sărit peste prăpastie, nu-i aşa ?

— Nu exista nici o prăpastie când am ajuns eu acolo.

— Nici o prăpastie... ?

Râse sonor.

— Pe cinstea mea ! Nici o prăpastie ! Prăpastia e acolo dintotdeauna — de-al dracului de mult timp, în orice caz. De-asta zburam pe deasupra ruinelor. Singura cale de acces până acolo e cu aeronava. Maiorul Powell e un fel de arheolog amator. A primit permisiunea să facă o recunoaştere în zonă, în scopul de-a explora la un moment dat Teku Benga. Ştie mai multe decât oricine despre civilizaţiile dispărute din Himalaya. E un adevărat savant, Maiorul Powell al nostru.

N-aş prea număra Kumbalari printre civilizaţiile *dispărute*, am replicat. Nu în sensul strict al cuvântului. Cutremurul acela n-a putut avea loc decât acum vreo doi ani, cu siguranţă. Atunci am venit eu aici.

— Acum doi ani ? Sunteţi în locul acela uitat de Dumnezeu de doi ani ? Îmi pare rău pentru

dumneavoastră. Dar vă prezentați remarcabil de bine, aș spune.

Deodată se încruntă :

— Cutremur ? N-am auzit de nici un cutremur în Teku Benga. Dacă nu vă supărați...

— N-a existat nici un cutremur în Teku Benga, de care să-și poată aminti vreun om în viață. Era glasul tăios și precis al Maiorului Powell, care intrase în timp ce stăteam de vorbă. Mă privi cu o anume curiozitate prudentă :

— Și mă-ndoiesc foarte mult că ar putea trăi cineva acolo timp de doi ani. Pe de o parte, nu se găsește nimic de mâncare. Pe de altă parte, altă explicație de-a fi ajuns acolo nu există — doar dacă nu cumva vreo expediție privată, despre care n-am auzit, să fi *zburat* într-acolo acum doi ani.

Venise rândul meu să zâmbesc :

— Puțin probabil, domnule. Acum doi ani nu exista nici o navă de acest fel. De fapt, e remarcabil cum...

— Cred c-ai face bine să-l controlezi aicea sus, Jim, spuse Maiorul Powell, ciocănindu-și capul cu bastonul. Bietul băiat și-a pierdut orice noțiune a timpului — sau cam așa ceva. La ce dată ai plecat spre Teku Benga, Căpitane Bastable ?

— La douăzeci și cinci iunie, domnule.

— Mhm. Și în ce an ?

— Păi, în 1902, domnule.

Doctorul și maiorul se priviră cu oarecare preocupare.

— Atunci a avut loc cutremurul, într-adevăr, spuse calm Maiorul Powel. În 1902. Au murit aproape toți. Și *erau* niște soldați englezi acolo... O, Dumnezeule ! Dar e ridicol !

Reveni cu atenția spre mine :

— Te afli într-o stare gravă, tinere. N-aș numi-o amnezie — ci un fel de memorie falsă. Îți joacă mintea feste, hmm ? Poate ai citit prea multă istorie, ca mine ? Poate că și dumneata ești arheolog amator ? Ei bine, sper să te putem vindeca în curând și să aflăm ce s-a întâmplat în realitate.

— Dar ce are povestea mea atât de ciudat, domnule maior ?

— Păi, pe de o parte, bătrâne, ești nițel cam prea bine conservat pentru a fi ajuns la Teku Benga în 1902. Au trecut de-atunci peste șaptezeci de ani. Suntem în cincisprezece iulie. Anul, teamă mi-e, este 1973. AD, desigur. Asta nu-ți spune nimic ?

Am clătinat din cap :

— Regret, domnule maior. Dar voi fi de acord cu dumneavoastră într-o privință. Sunt, evident, complet nebun.

— Să sperăm că nu e ceva permanent, zâmbi doctorul. Probabil ați citit cam prea mult din H. G. Wells *.

---

* Aluzia la Herbert George Wells (1866—1946) face parte dintr-un sistem mai amplu de raportări ale creației lui Moorcock la opera înaintașului său, dintre care, în cazul romanului de față, se cuvine amintit numele eroului (parafrază după dl. Barnstaple, eroul romanului *Oameni ca zeii*, Edit. Tineretului 1964 — *„Men Like Gods“*, 1921 — carte, la rândul său, gliseză într-un invers paralel, găsind o civilizație mult mai evoluată științific și social, pe care o numește „Utopia“ — vezi și titlul capitolului următor), precum și asemănările conștiente cu romanele „Când se va trezi cel care doarme“, aceeași ediție — *„When the Sleeper Wakes“*, 1899, — și „Mașina timpului“, aceeași ediție — *„The Time Machine“*, 1898 — ambele descriind peripețiile unor eroi care ajung în viitor (n.tr.)

5

Cum am văzut pentru prima oară Utopia

Dintr-o evidentă intenție de amabilitate prost înțeleasă, doctorul și Maiorul Powell mă lăsaseră singur. Mi se făcuse injecție cu un medicament care-mi provoca somnolență, dar nu puteam dormi. Acum mă convinsesem pe de-a-ntregul că o anume forță stranie din catacombele Templului Viitorului Buddha mă propulsase prin Timp. *Știam* că acesta era adevărul. *Știam* că nu eram nebun. Într-adevăr, dacă aș fi fost nebun, atunci n-ar prea fi avut rost să mă opun unei halucinații atât de detaliate și consistente — puteam foarte bine s-o accept. Dar acum doream mai multe informații despre lumea în care fusesem azvârlit. Vroiam să discut posibilitățile cu maiorul și doctorul. Vroiam să știu dacă existau dovezi că s-ar mai fi întâmplat și înainte așa ceva — relatări rămase neexplicate despre oameni care pretindeau că vin din alte vremuri. La apariția acestui gând, m-a cuprins deprimarea. Fără îndoială, *existau* și alte cazuri. Și tot fără îndoială, oamenii aceia fuseseră considerați nebuni și internați în aziluri pentru alienați mintal, sau, socotiți șarlatani, sfârșiseră aruncați în închisoare. Dacă vroiam să rămân liber pentru a vedea mai mult din această lume a Viitorului, pentru a descoperi, dacă era posibil, vreun mijloc de a reveni în timpul meu propriu, atunci nu-mi folosea la nimic să mă agăț cu toată puterea de adevăr. Era mai bine să simulez o amnezie. Pe-asta aveau s-o înțeleagă mai ușor. Iar dacă ei puteau inventa o explicație asupra sosirii mele în ruinele orașului Teku Benga la șaptezeci de ani după ce omul avusese pentru ultima oară posibilitatea să pună piciorul acolo, atunci le doream succes !

Simțindu-mă mult mai fericit de toată situația, cu hotărârea luată, m-am cuibărit mai bine în perne și am ațipit.

— Nava e gata de aterizare, domnule.

Era glasul infirmierului care mă deștepta din transă. M-am chinuit să mă ridic în pat, dar el mă opri cu o mână pe piept :

— Nu vă faceți griji. Doar stați culcat și bucurați-vă de plimbare. Vă transferăm la spital de îndată ce vom fi amarați în siguranță. Voiam doar să știți.

— Mulțumesc, am răspuns eu slab.

— Trebuie că v-a fost nespus de greu, domnule, continuă infirmierul, cu simpatie. Ascensiunile montane sunt o îndeletnicire înșelătoare într-o asemenea țară.

— Cine ți-a spus că urcam pe munte ?

Rămase nedumerit.

— Păi, nimeni. Credeam doar... În fine, era explicația cea mai evidentă.

— Explicația evidentă ? Da, de ce nu ? Îți mulțumesc încă o dată, băiete.

Se încruntă, întorcându-se să plece :

— N-aveți pentru ce, domnule.

Puțin mai târziu, începură să scoată șuruburile cu care fusese fixat patul pe punte. Abia dacă-mi dădusem seama — cu excepția unei vagi senzații

de scufundare și a câtorva trepidații — că nava aterizase. Am fost apoi transportat pe rotile de-a lungul coridoarelor, până am ajuns într-un loc pe care-l bănuiam aflat în mijlocul navei. Aici fusese coborâte niște uși mari pliante, formând o scară până la sol, iar peste trepte fusese amplasată o rampă pentru a se putea coborî patul cu mine.

Am ieșit în aerul curat și cald, iar patul se hurducă puțin când fu împins peste iarba culcată la pământ, spre ceva ce era, vizibil, o dubă spitalicească, întrucât avea cruci roșii pictate de pereții albi. Duba era motorizată, după cum părea. Nu se vedea prin preajmă nici un cal. Privind în jur, am suferit al doilea șoc de pură uimire, la vederea priveliștii ce mi se înfățișa acum. În jurul unei câmpii vaste se înșirau un număr de turnuri, mai mici dar foarte asemănătoare cu Turnul Eiffel din Paris. Cam jumătate dintre aceste catarge erau acum în curs de folosință — piramide uriașe de grinzi metalice, unde erau amarate aproape o duzină de aeronave, majoritatea considerabil mai mari decât gigantul cu care fusesem adus eu ! Se vedea limpede că nu toți monștrii zburători erau vase militare. Unele erau comerciale, având numele companiilor înscrise lateral și fiind decorate mult mai elaborat decât, de exemplu, *„Pericles"*.

Doctorul mă însoți pe-alături, în timp ce săltam cu patul peste iarbă :

— Cum te mai simți ?

— Mai bine, mulțumesc. Unde ne aflăm ?

— Nu-l recunoști ? E Katmandu. Aici se află cartierul nostru general.

Katmandu ! Ultima oară când văzusem orașul, acesta fusese în mod absolut distinct o capitală orientală cu arhitectură în stilul vârstei de aur a regiunii. Dar acum, în depărtare, dincolo de uriașele turnuri de ancoraj, puteam vedea clădiri mari și albe înălțându-se tot mai sus, etaje peste etaje, astfel că păreau să atingă, aproape, norii. Categoric, existau și clădiri nepaleze, dar acestea păreau abia niște pitici pe lângă imensele construcții albe. Înainte de-a fi ridicat în auto-dubă, am mai observat ceva — o panglică prelungă de oțel, ridicată pe-o serie de stâlpi cenușii, care pornea dinspre oraș, îndepărtându-se spre orizont.

— Iar aceea ce este ? l-am întrebat pe doctor.

Făcu o mutră nedumerită.

— Ce ? Monorail-ul ? Păi, un simplu monorail, desigur.

— Adică, un tren care circulă pe-o singură șină ?

— Exact.

Se opri, după ce intră în dubă alături de mine, iar ușile se închiseră cu un ușor sâsâit al aerului.

— Știi, Bastable, surprinderea dumitale e al dracului de convingătoare. Aș vrea să știu ce s-a-ntâmplat de fapt cu dumneata.

M-am hotărât să-mi înaintez minciuna.

— Ar putea fi vorba de amnezie, doctore ?

Se simți o ușoară zdruncinătură, duba punându-se în mișcare. Nu auzeam, însă, familiarul clănțănit al motorului cu combustie internă.

— Cu ce combustibil funcționează mașina asta ?

— Cu ce crezi ? Cu aburi, bineînțeles. E o ambulanță obișnuită Stanley, cu ardere-fulger.

— N-are motor cu petrol ?

— Sper că nu ! Alea erau primitive. Motorul cu aburi e infinit mai eficient. Nu se poate să nu știi toate astea, Bastable. Nu vreau să spun că încerci intenționat să mă induci în eroare, dar...

— Cred că ai face mai bine să presupui c-am uitat totul, în afara numelui meu, doctore. Toate celelalte sunt, probabil, o amăgire pe care am suferit-o. Ceva provocat de insolație și disperarea de-a nu mai fi salvat niciodată. Probabil vei descoperi că sunt singurul supraviețuitor al unei expediții de alpinism dispărută de câtăva vreme.

— Da.

Vorbi cu oarecare ușurare.

— Mă gândisem eu că de alpinism o fi vorba. Nu-ți poți aminti ascensiunea ? Care erau numele celorlalți — lucruri de genul ăsta ?

— Nă tem că nu.

— Ei bine, spuse el mulțumit, cel puțin avem de unde începe, în orice caz.

În cele din urmă, mașina se opri și am fost scos din nou, de astă dată pe o platformă de încărcare înălțată, concepută vizibil în acest scop, și introdus printr-o ușă cu două batante (care se deschise fără nici o intervenție omenească vizibilă) până într-un coridor curat și luminos, pentru a ajunge într-o cameră la fel de curată și bine luminată — și lipsită de orice trăsături aparte.

— Am ajuns, anunță doctorul.

— Și unde anume ?

— La spitalul Churchill — botezat după răposatul Vicerege, Lordul Winston. A făcut multe pentru India, acest Churchill *.

* Sir Winston Leonard Spencer Churchill (1874—1965), ziarist, deputat (1900), ministru, Prim Lord al Amiralității, Prim Ministru al Marii Britanii (1940—1945, 1951—1955). Lider al Partidului Conservator, protagonist (alături de F. D. Roosevelt și I. V. Stalin) al victoriei aliaților în Al Doilea Război Mondial. După cum se observă, nu a fost niciodată „Vicerege al Indiei Britanice (n.tr.).

— E același Churchill care a scris cărțile ? Reportaje de război ? Băiatul care a luptat în șarja escadronului 21 Ulani la Omdurman în '98 ?

— Așa cred. Asta s-a-ntâmplat la începuturile carierei lui. Îți cunoști, fără-ndoială, istoria !

— Mă rog, probabil că a rezolvat multe, am comentat eu zâmbind, pentru a fi devenit Vicerege Indiei !

Doctorul îmi aruncă încă o privire stranie.

— Mda, în fine, Căpitane Bastable, nu vei sta în Katmandu decât o zi, două — până când pleacă trenul spitalului spre Calcutta. Cred că ai nevoie de un specialist în... amnezii. Cel mai apropiat este la Calcutta.

Mi-am ținut gura. Eram cât pe-aci să mă-ntreb, cu voce tare, dacă și Calcutta se schimbase la fel de mult precum Katmandu-ul. În loc de asta, am întrebat :

— Și e pace, în vremurile-astea, pe-aici, nu-i așa ?

— Pace ? Sper că da ! A, mai există mici tulburări cu grupările naționalist-extremiste din când în când, dar nimic serios. N-am avut nici un *război* de, cât ? de o sută de ani.

— Amnezia mea *este* foarte gravă, am comentat, zâmbind.

Stătea stânjenit lângă patul meu.

— Mda — în fine... A ! exclamă el cu ușurare. Uite-ți infiermiera. Noroc, Bastable. Fruntea sus. Eu doar...

O luă pe soră de cot și o conduse afară, închizând ușa.

N-aș fi bărbat, cu instinctele unui bărbat, dacă n-aș recunoaște că apariția infirmierei mă surprinsese și încântase totodată. O zărisem doar o secundă, dar aceasta fusese de ajuns pentru a-mi

arăta cât de mult se schimbaseră obiceiurile din anul 1902. Uniforma surorii era albă cu albastru, scrobită cu o bonetă apretată pe părul arămiu prins îngrijit cu agrafe. O uniformă de soră medicală absolut obişnuită, cu excepţia unui singur lucru : fusta se termina la cel puţin *treizeci de centimetri* deasupra podelei, lăsând să se vadă cea mai drăgălaşă pereche de pulpe, cele mai fine glezne pe care le văzusem vreodată în afara scenei de la *„The Empire", Leicester Square* ! Categoric, îi conferea o mai mare libertate de mişcare şi era, în esenţă, practică. Mă întrebam dacă toate femeile umblau îmbrăcate în modul acesta practic şi atractiv. Dacă da, puteam vedea plăceri neaşteptate răsărind din involuntara mea călătorie în Viitor !

Cred că mi-am cam îngrijorat infirmiera când s-a înapoiat, căci eram atât jenat, cât şi fascinat de înfăţişarea ei. Îmi venea greu s-o văd doar ca pe o tânără femeie obişnuită şi decentă — într-adevăr, ba chiar pedantă — când ea umbla, în termenii vremurilor mele originare, îmbrăcată ca o dansatoare de varieté ! Cred că am roşit destul de vizibil, căci primul lucru pe care-l făcu fu să-mi ia pulsul.

Puţin mai târziu, Maiorul Powell intră şi trase lângă pat scaunul cu rame de oţel.

— Ei, cum te mai simţi acum, bătrâne ?

— Mult mai bine. Cred c-am avut o amnezie.

(Repetasem replica asta atât de frecvent încât mi se părea aproape că-ncercam să mă conving pe mine însumi !)

— La fel spunea şi tânărul doc. Cel mai probabil. Şi-ţi aminteşti ceva despre o expediţie de alpinism, nu ?

— Cred că-mi amintesc că am urcat pe munte, am răspuns cu sinceritate.

— Splendid ! Nu va dura mult până să-ţi revină memoria. Dacă nu te superi, m-ar interesa al dracului de tare ceea ce spuneai. Aş avea noroc să vii într-adevăr din 1902, ce zici ?

Am zâmbit slab :

— Şi de ce mă rog, domnule maior ?

— Mi-ar ajuta la cercetări. Mă interesează în mod deosebit Teku Benga. E o enigmă, ştii, istoriceşte şi arhitecturaliceşte vorbind. Prezenţa sa acolo nu are nici o explicaţie logică. Iar fotografiile aeriene pe care le-am făcut înfăţişează un amestec de stiluri arhitectonice care sugerează că a fost, o vreme, un loc de întâlnire al tuturor culturilor lumii. Greu de crezut, îmi dau seama.

— Sunt totuşi de acord cu dumneavoastră, am răspuns. Şi mai cred şi că sunt reprezentate acolo câteva culturi care au existat înaintea întregii istorii consemnate. Sunt clădiri foarte, foarte vechi, într-adevăr.

— Există, desigur, şi câteva legende. Remarcabil de puţine, zău aşa. Majoritatea preoţilor din Kumbalari au murit în cutremurul din 1902, iar restul localnicilor sunt destul de neştiutori. După cutremur, au încetat cu totul să mai vorbească despre Teku Benga şi cea mai mare parte a tradiţiei orale s-a stins la vremea când au ajuns acolo oamenii de ştiinţă. Bănuiesc că după asta umblai, nu ? Căutai un indiciu. O expediţie al dracului de primejdioasă. Eu, unul, nu mi-aş asuma riscul, nici chiar cu aeronava. Condiţiile atmosferice se schimbă atât de repede ! Cea mai bine echipată expediţie ar putea naufragia.

Se încruntă :

— Totuși, e curios că n-am citit despre ea. Credeam că citisem totul despre acest subiect. A propos, i-am pus pe urmele dumitale pe oamenii noștri de la biroul front. Încearcă să descopere cărui regiment i-ai aparținut, lucruri de soiul ăsta. Curând vei ști cine ești. Apoi, dacă ai rude acasă, te vom trimite înapoi la ele.

— Foarte frumos din partea dumneavoastră.

— Mai mult nu putem face. Ești arheolog, cumva ? Îți mai aduci aminte ?

— Cred că sunt, într-un fel, am recunoscut. Se pare că știu multe despre trecut și absolut nimic despre... prezent.

Râse scurt.

— Cred că te înțeleg. La fel și eu, zău așa. Scormonesc mereu prin trecut. Din multe puncte de vedere a fost o priveliște al dracului de frumoasă pe lângă cea de azi, nu ?

— Aș putea răspunde dacă mi-aș aminti ceva despre ziua de azi, am râs, la rândul meu.

— Da, desigur.

Redeveni serios.

— Vrei să spui că știi tot ce ți s-a întâmplat până în anul 1902 — cu mult înainte de-a te fi născut — și nu-ți amintești nimic de după aceea. Este, fără îndoială, cel mai ciudat caz de amnezie despre care am auzit vreodată. Probabil că ai fost un cercetător foarte dotat, dacă „memoria“ dumitale e atât de detaliată. Pot face ceva pentru a-ți ajuta în vreun fel la activarea memoriei ?

— Mi-ați putea schița pe scurt istoria de după anul 1902.

Mă crezusem teribil de deștept îndemnându-l să facă asta.

Powell ridică din umeri.

— Nu s-a-ntâmplat mare lucru, zău așa. Șaptezeci de ani de glorioasă pace, una peste alta. Al dracului de plicticos.

— Absolut nici un război ?

— Nimic ce-ai putea numi război, nu. Cred că ultima ciondăneală a fost Războiul Burilor.

— Un război din Africa de Sud, nu-i așa ?

— Da — în 1910. Burii au încercat să-și cucerească independența. Aveau oarecare dreptate, socot. Dar i-am calmat, ne-am luptat cu ei timp de șase luni, după care le-am făcut multe concesii. A fost un război destul de sângeros, la vremea lui, din ce-am citit.

Scoase o tabacheră din buzunarul vestonului.

— Te deranjează dacă fumez ?

— Deloc.

— Servești una ?

— Mulțumesc, am acceptat eu.

Rânji strâmb, în timp ce-mi aprindea țigara cu ceva asemănător unei cutiuțe cu iască, dar care fâsâia — un fel de aruncător de gaze portativ, am presupus. Încercând să nu holbez ochii, m-am aplecat să aprind.

— Mă simt ca un meditator, spuse el, luându-și înapoi aruncătorul de gaze portativ. Spunându-ți toate astea, vreau să zic. Totuși, dacă te-ajută...

— Chiar că m-ajută, l-am asigurat. Ce s-a întâmplat cu celelalte Mari Puteri — Franța, Italia, Rusia, Germania...

— ...și Japonia, completă el, aproape dezaprobator.

— Ce fel de necazuri au avut cu coloniile lor ?

— Nu prea mari. Merită să aibă necazuri, unele dintre ele, dacă nu ți-e cu supărare. După

felul cum îşi administrează ruşii şi japonezii teritoriile chinezeşti...

Îşi drese glasul.

— Nu pot spune că-mi plac metodele lor. Totuşi, pot fi o hoardă destul de dezordonată, chinezii ăştia.

Trase adânc din ţigară.

— Poate că americanii sunt puţin cam molateci — mai ales în coloniile lor din Indochina — dar prefer aşa decât altfel.

— Americanii au colonii ?

La asta, râse :

— Ţi se pare ciudat, nu ? Cuba, Panama, Hawaii, Filipinele, Vietnamul, Coreea, Taiwanul — a da, au un Imperiu măricel, ba bine că nu. Nu că l-ar numi astfel, desigur. **„The Greater American Commonwealth“** *. Au avut relaţii destul de încordate cu Franţa şi Rusia, dar, din fericire, Anglia şi-a făcut plinul de responsabilităţi. Las' să-şi vadă fiecare de-ale lui, zic eu. Imperiul nostru — şi Pax Britannica — le va supravieţui tuturor, după părerea mea.

— Au existat unii oameni, am spus eu prudent, în 1902 sau cam pe-atunci, care preconizau prăbuşirea Imperiului Britanic...

Maiorul Powell râse cu poftă.

— Prăbuşire, mm ? Te referi la pesimişti ca Rudyard Kipling, Lloyd George, indivizi din-ăştia ? Teamă mi-e că în ziua de azi Kipling e cam discreditat. A fost plin de bune intenţii, nu zic, dar pare-mi-se că şi-a pierdut credinţa în ultimul moment. Nu, cred că e cinstit să spunem că bătrânul

* Commonwealth-ul American Extins“ ; *Commonwealth* (stat, republică, popor al unui stat, federaţie de state) = actuala comunitate britanică de naţiuni (n tr.)

Imperiu a adus în lume o stabilitate niciodată cunoscută mai-nainte. A menţinut balanţa puterii cu destul succes — şi n-a făcut asta în dezavantajul băştinaşilor, la urma urmei.

— Katmandu s-a schimbat fără-ndoială mult — din 1902...

Imi aruncă o nouă privire rece şi prudentă.

— Ah. Ştii, Bastable, dacă n-aş avea destulă minte, aproape mi-ar veni să cred c-ai stat pe muntele ăla afurisit şaptezeci de ani. E destul de ciudat, să ascult un băiat tânăr ca dumneata vorbind astfel despre trecut.

— Îmi pare rău.

— Nu te scuza. Nu dumneata eşti de vină. Va fi o bucurie pentru doctori să-şi înfigă dinţii-n creierul dumitale, trebuie s-o spun !

Am zâmbit, făcând un semn spre fereastră :

— Nu mă ajutaţi să-mi sune tocmai atrăgător. Sunteţi amabil să ridicaţi storul ?

Bătu cu degetul într-o cutiuţă aflată pe noptieră. Cutia avea montate pe ea trei comutatoare.

— Apasă aici, îmi arătă el.

M-am supus, pentru a vedea cu uimire storul rulându-se încet în sus, dezvăluind o vedere spre turnurile albe din Katmandu şi, dincolo de ele, o parte din parcul aeronavelor.

— Navele acelea sunt magnifice, am observat.

— Ei, da. Cred şi eu că sunt. E de la sine înţeles, să ştii. Aeronava a făcut multe pentru India. Pentru Imperiu, în ultimă instanţă — pentru întreaga lume, dacă preferi. Comunicaţii mai prompte. Schimburi de mărfuri mai rapide. O mai mare mobilitate a trupelor.

— Ceea ce mă surprinde, am intervenit, este felul cum pot sta în aer. Vreau să spun, sacii aceia de gaz par fabricaţi din metal.

— Metal ! râse el din toată inima. Aş vrea să pot crede că glumeşti cu mine, Bastable. Metal ! Carcasa este confecţionată din fibră de bor. E mai rezistentă decât oţelul şi infinit mai uşoară. Gazul folosit e heliul. Există puţin metal în structura nacelei dar, în cea mai mare parte, este făcută din plastic.

— „Plastic" — ce anume plastic ? am întrebat, curios.

— Hm — material plastic — e obţinut din chimicale — Doamne Sfinte, nu se poate să nu fi auzit de plastic, omule. Cred că-i un fel de cauciuc, dar poate fi făcut să se întărească în diferite grade, sub felurite forme, la coeficiente variate de fiabilitate...

Am renunţat să mai încerc a-l înţelege pe Maiorul Powell. Niciodată, nici în cele mai bune momente ale mele, n-am fost un om de ştiinţă prea grozav. Am acceptat misterul acestui „plastic" la fel cum acceptasem, şcolar fiind, misterele iluminatului electric. Totuşi, în faţa tuturor acestor noi minuni, mă mângâia gândul că unele lucruri nu se schimbaseră prea mult. Într-adevăr, se îmbunătăţiseră.

Cusurgiii critici ai Imperialismului de pe vremea mea ar fi fost destul de sever reduşi la tăcere dacă auzeau ceea ce tocmai auzisem eu — şi vedeau dovezile de prosperitate şi stabilitate ce mi se arătau acum de la fereastra mea. Momentul mă făcu să mă încălzesc de mândrie şi i-am mulţumit Providenţei pentru această imagine a Utopiei. În ultimii şaptezeci de ani, Omul Alb îşi purtase cu destulă voioşie povara pe umeri, din câte mi se părea.

Maiorul Powell se ridică şi merse la fereastră, ca un ecou al propriilor mele gânduri, privind

afară, cu mâinile împreunate la spate peste bastonul de bambus.

— Cum le-ar mai fi plăcut victorienilor aceştia să vadă toate astea, murmură el. Toate idealurile şi visurile lor, realizate atât de deplin. Dar încă mai avem destule treburi de făcut.

Se întoarse privindu-mă pătrunzător, cu chipul în umbră :

— Iar un studiu cumsecade al lecţiilor trecutului, Bastable, ne ajută în această activitate.

— Nu mă îndoiesc că aveţi dreptate.

Dădu din cap.

— Ştiu că am.

Apoi, luând poziţia drepţi, mă salută cu cravaşa :

— Ei bine, bătrâne, trebuie să plec. Mă cheamă datoria.

Porni spre uşă.

Atunci se întâmplă. Un *bum* înfundat păru să zguduie întreaga clădire. Am auzit sirene urlând în depărtare, clopote sunând.

Maiorul Powell se albi dintr-o dată la chip, ochii săi negri aprinzându-se de amărăciune şi furie.

— Ce-a fost asta, domnule maior ?

— O bombă.

— Aici ?

— Anarhişti. Demenţi. Europeni aducători de necazuri, aproape sigur. Nu indienii, deloc. Nemţi... ruşi... evrei, toţi au interese întemeiate să tulbure ordinea.

Ieşi în fugă. Acum îl chema într-adevăr datoria.

Brusca transformare de la linişte la violenţă îmi tăiase respiraţia. M-am rezemat de tăblia pa-

tului, încercând să văd ce se întâmpla afară. Am zărit un automobil militar gonind peste parcul aerian. Am auzit zgomotul altei explozii îndepărtate. Cine, pe lumea asta, putea fi atât de descreierat încât să comploteze distrugerea unei asemenea Utopii ?

6

Un om lipsit de țel

Nu prea avea sens să speculez asupra cauzelor exploziilor, nu mai mult decât merita să meditez asupra felului cum reușisem să cad prin Timp până în 1973. Evenimentele care au urmat incidentelor cu bombele din Katmandu au evoluat rapid în ceea ce mă privește, căci am fost purtat de colo-colo prin lume, cam ca piesă de muzeu rară. A doua zi dimineață, am fost făcut pachet și aruncat în trenul „monorail" de Calcutta. Trenul avea el-însuși o formă cam ca a unei aeronave — deși acesta era făcut cu adevărat din oțel, lucind tot de alămuri și vopsele noi — și trăgea cincizeci de vagoane cu o viteză înspăimântătoare, de aproape o sută cincizeci de kilometri pe oră, pe unele tronsoane ale liniei sale suspendate. Forța motrice a acestei incredibile mașini era, după cum am aflat, electricitatea. Cu câteva scurte opriri, am ajuns la destinație în aceeași zi ! Calcutta mi-a făcut impresia unui oraș vast — mult mai mare ca întindere decât Calcutta pe care o cunoaștem noi — cu turnuri lucitoare de beton, sticlă și oțel, reducând la nimicnicie tot ceea ce mă uimise mai devreme în Katmandu. La *Calcutta General Hospital* am fost examinat de vreo zece experți, care s-au pronunțat cu toții absolut dezorientați, și s-a luat hotărârea de a mă expedia în Anglia, cu poșta rapidă și prima

aeronavă disponibilă. Gândul de-a naviga prin cer pe-o asemenea distanță mă cam tulbura — încă nu mă puteam deprinde să accept că un material mai ușor decât oțelul putea fi totuși mai rezistent, fiindu-mi totodată greu să concep capacitatea Omului de a zbura cale de zece mii de kilometri fără o singură aterizare.

Autoritățile preferau să mă știe în Anglia dintr-un număr de motive, dar unul dintre acestea era, bineînțeles, acela că nu reușiseră să dea de urma unui Căpitan Oswald Bastable dispărut în ultimul deceniu din vreun regiment britanic. Oricum, verificaseră documentele propriului meu regiment din 1902 și descoperiseră, firesc, că un Căpitan Bastable *fusese* ucis la Teku Benga. Acum nu mai eram doar un rebus pentru medici, ci și o problemă a serviciului de informații al armatei, care era curios să afle în ce fel „Omul Mister" (cum mă numeau) își putuse asuma identitatea cuiva decedat de peste șaptezeci de ani. Cred că mă suspectau ca fiind probabil un soi de spion străin, însă în privința asta aveau noțiuni la fel de vagi ca ale mele, după cum am aflat mai târziu.

Și astfel, am primit un loc pe marele transoceanic al norilor * un vas comercial aflat în proprietatea asociată a firmei germane Kurpp Luftschifahrt AG și a firmei britanice Vickers Imperial Airways. În ce privește înmatricularea, „Lumina Dresdei" era complet engleză și purta însemnele cuvenite pe aripioarele codale, dar căpitanul era neamț, precum și cel puțin jumătate din echipaj. Germanii, după cum reieșea, fuseseră primii care să dezvolte zborurile de aeronave pe orice scară și, o vreme, Compania Zeppelin, acum defunctă,

* AS de la Air Ship — Aeronavă — „Light of Dresden" — „Lumina Dresdei" (n.tr.).

stăpânise lumea în materie de evoluții aeronautice, până când Marea Britanie și America, lucrând împreună, inventaseră carcasa din fibre de bor și o metodă de ascensiune și descensiune a navelor în aer fără a recurge la balast, ca atare. „Lumina Dresdei" era echipată cu acest dispozitiv, care implica atât încălzirea, cât și răcirea heliului gaz cu mare viteză și intensitate. Masivul vas de linie mai avea și ultimul răcnet al mașinilor de calculat mecanice acționate de curent electric, pe care oamenii din 1973 o numeau „computer" și care era capabilă să corijeze automat orientarea navei, fără a recurge la participarea omenească. Natura motorului n-am putut-o determina nicicum. Era un singur propulsor uriaș cu turbină, acționând o singură morișcă gigantică — sau, mai potrivit spus, „elice" — instalată la pupa navei. Acest ventilator era încastrat în anvergura uriașelor aripi codale. Mai existau și motoare subsidiare alimentate cu petrol, care ajutau la corectarea traiectoriei, se puteau roti cu 360 de grade și aveau viteze variabile și reversibile, putând împinge nava în sus șau în jos.

Dar încă nu am descris cu adevărat cea mai imediat-impresionantă trăsătură a acestei măreț nave a văzduhului, și anume aceea că avea mult peste trei sute de metri lungime și cam o sută înălțime (mare parte din această matahală reprezentând-o, bineînțeles, uriașul ei container de gaz). Avea trei punți, una sub alta, aranjate cu puntea de clasa întâi jos și cea de clasa a treia sub balon. Această unică nacelă enormă era, de fapt, indivizibilă de „carcasă" (cum se numea sacul pentru gaz). La prova, în vârful conic al navei, se afla puntea de comandă unde, cu toate mașinăriile delicate care „gândeau" pentru navă, se aflau la da-

torie în orice moment mai mult de-o duzină de ofiţeri.

„Lumina Dresdei“ avea nevoie de trei catarge de ancorare pentru a se menţine în siguranţă lângă sol şi, când am zărit-o pentru prima oară la Aeroparcul Calcutta (care se afla, de fapt, la vreo cincisprezece kilometri de oraş), am rămas cu gura căscată, căci făcea ca toate celelalte nave — şi erau amarate în apropiere câteva destul de mari — să pară nişte boişteni împrejurul unei balene. Auzisem deja că putea transporta patru sute de pasageri şi cincizeci de tone de încărcătură fără nici o complicaţie. Când am văzut-o, am crezut.

M-am îmbarcat în navă cu ajutorul unui lift care m-a purtat, împreună cu alţi pasageri, prin cuşca metalică a turnului de ancoraj, lăsându-ne la nivelul unei pasarele acoperite care ducea în pasajul de sub puntea navei. Călătoream la clasa întâi, însoţit de „ghidul“ meu, un anume Locotenent Jagger *, căruia îi fusesem dat în grijă până ce ajungeam la Londra. Amenajările navei erau uluitor de luxoase şi făceau de râs orice se putea găsi pe cele mai rafinate transoceanice ale timpurilor noastre. Iar când, mai târziu, „Lumina Dresdei“ se eliberă din amaraje şi început să se înalţe cu magnifică demnitate spre cer, m-am simţit aproape într-o mai mare siguranţă decât pe Pământ.

Călătoria de la Calcutta la Londra a durat, cu scurte escale la Karachi şi Aden, şaptezeci şi două de ore ! Trei zile în care navigaserăm peste India, Africa şi Europa, peste trei mari oceane, prin ma-

* Nume care va apare, ca atare ori mai mult sau mai puţin modificat, şi în alte romane ale lui Michael Moorcock — în special în ciclul *„Dancers at the End of Time“* („Dansatorii de la Sfârşitul Timpului“), unde-l vom reîntâlni şi pe Oswald Bastable (n.tr.).

joritatea condiţiilor meteorologice. Văzusem oraşe aşternându-mi-se dinainte. Văzusem deşerturi, munţi, păduri, toate lunecând cu iuţeală pe dedesubt. Văzusem nori care semănau cu nişte obiecte din materie organică. Fusesem *deasupra* norilor când ploua, plutind calm printr-un cer albastru şi însorit, în vreme ce oamenii de jos erau udaţi leoarcă ! Mâncasem prânzul la o masă tot atât de stabilă ca la Ritz (şi aşternută cu feluri de mâncare aproape la fel de gustoase cu cele servite acolo) în timp ce traversam Marea Arabiei, şi degustasem cina în vreme ce zburam la mare înălţime deasupra nisipurilor arzătoare ale Deşertului Sahara !

La vremea când am ajuns la Londra, devenisem efectiv blazat de zbor. Era, categoric, cea mai confortabilă formă de a călători pe care o cunoscusem vreodată — şi, de asemenea, cea mai civilizată.

Începeam, voi recunoaşte, să mă consider cel mai norocos om din istoria lumii. Fusesem smuls din încleştarea unui cutremur ucigător din anul 1902 şi plasat în poala desfătărilor din 1973 — o lume care părea să-şi fi rezolvat majoritatea problemelor. Nu era acesta oare cel mai bun — şi cel mai incredibil — gen de noroc ? Încă nu-l întâlnisem pe Korzeniowski şi pe ceilalţi...

Îmi cer scuze pentru această digresiune. Trebuie să-ncerc să-mi spun povestea aşa cum s-a întâmplat, să vă dau o idee asupra sentimentelor mele la vremea când s-a întâmplat totul, nu a ceea ce am simţit ulterior despre cele petrecute.

La asfinţitul celei de-a treia zile, am trecut Canalul şi am avut inegalabila experienţă de a vedea falezele albe din Dover, departe, jos, sub mine. Puţin după aceea, am dat ocol peste aeroparcul de-o indescriptibilă imensitate de la Croydon, în Surrey,

și am început manevrele de afurcare. Croydon era principalul aeroparc al Londrei, dat fiind că, în mod cât se poate de firesc, un mare aeroparc nu se prea poate amplasa în mijlocul Piccadilly Circus-ului. Aeroparcul Croydon era, după cum aveam să descopăr mai târziu, cel mai mare din lume, și avea o circumferință de aproape optsprezece kilometri. Era aglomerat, inutil de spus, cu zeci de aeronave mari și mici, comerciale și militare, vechi și noi. Aceia dintre noi care făcuseră tot drumul din India n-am avut nevoie să trecem prin inspecția vamală și am străbătut clădirile de recepție pentru a ne ocupa locurile în trenul monorail special pentru Londra. Încă odată am rămas uimit de tot ceea ce se întâmpla, și recunoscător față de prezența stabilă și consistentă a Locotenentului Michael Jagger, care m-a condus la locul meu și s-a așezat alături.

Locotenentul Jagger cumpărase un ziar de la Croydon și mi l-a oferit. Am acceptat cu gratitudine. Tipul și dimensiunile gazetei mi-erau nefamiliare, precum și o seamă de abrevieri, dar am dedus esențialul majorității celor tipărite. Era primul ziar pe care-l vedeam, de la sosirea mea în 1973. Am avut la dispoziție zece minute ca să-l parcurg până am ajuns la Londra. În acest timp, am aflat despre un nou tratat care se semnase de către toate Marile Puteri, garantând o scară fixă a tarifelor multor bunuri (cum ar mai fi urât asta Liberschimbiștii ăia !) și recunoașterea a felurite legi generale, cu aplicare în toate țările și asupra cetățenilor acestora. În viitor n-avea să mai fie posibil, mă înștiința ziarul, ca un criminal să comită un delict în Taiwan și să scape trecând marea în, de pildă, Manciuria Japoneză sau chiar Cantonul Britanic. Legea, după câte se părea, fusese acceptată unanim de toate Marile Puteri, fiind inspirată de către crescânda incidență a nelegiuirilor comise de grupările Nihiliste, Anarhiste sau Socialiste care, mă informa gazeta, se porniseră pe distrugeri de dragul distrugerii. Erau și alte reportaje, dintre care pe unele abia le puteam înțelege, iar altele neimportante. Dar am citit articole despre nihiliști, căci aveau o oarecare legătură cu ceea ce se întâmplase în prima mea zi petrecută la spitalul din Katmandu. Conform celor sugerate în ziar, aceste acte de violență păreau lipsite complet de orice sens logic, într-o lume ce mărșăluia statornic spre pace, ordine și dreptate pentru toți. Ce puteau dori acești nebuni ? Unii, desigur, erau naționaliști de baștină, care solicitau statutul de dominion înainte de-a fi pregătiți pentru așa ceva. Ceilalți însă — ce pretindeau ? Cum e posibil să îmbunătățești Utopia ? mă întrebam eu nedumerit.

Iar apoi am sosit la Gara Victoria, care, în linii mari, se schimbase foarte puțin față de Gara Victoria pe care o cunoscusem în 1903.

În timp ce coboram din trenul monorail și mergeam spre ieșire am văzut că, deși era noapte, cerul strălucea de lumină ! Iluminări electrice de toate culorile și combinațiile de culori imaginabile înfloreau din fiecare turn-zvelt și cupolă masivă. Rampe viu luminate purtau traficul motorizat împrejurul acestor turnuri, la numeroase nivele, șerpuind în sus și-n jos ca și cum ar fi fost susținute efectiv în aer.

În această Londră nu existau panouri urâte, nici reclame luminoase, nici sloganuri de prost gust și, pe când urcam în omnibusul cu aburi și porneam de-a lungul uneia dintre rampe, mi-am dat seama că nu se vedeau nici mahalale răpciugoase de felul celor pe care le găseai în multe părți ale

Londrei cunoscute de mine în 1902. Sărăcia fusese eradicată ! Bolile, surghiunite ! Mizeria trebuia să fie, cu siguranţă, necunoscută !

Sper că am reuşit să exprim o parte din entuziasmul pe care l-am încercat la prima întâlnire cu Londra anului 1973. Nu se poate pune la îndoială frumuseţea ei, curăţenia, amenajările civice minunat de ordonate. Nici nu se discută că oamenii erau bine hrăniţi, veseli, îmbrăcaţi scump şi, una peste alta, foarte satisfăcuţi de traiul lor. În ziua următoare, am fost plimbat prin Londra de către un anume doctor Peters care spera ca vreo imagine familiară să-mi trezească, poate, creierul din letargie. I-am respectat şarada, întrucât nu prea aveam ce face altceva. Până la urmă, ştiam, aveau să renunţe. Atunci urma să fiu liber a-mi alege o profesiune — poate să mă reînrolez în armată, de vreme ce eram obişnuit cu viaţa militară. Dar, deocamdată, eram un om lipsit de orice ţel precis şi puteam face foarte bine ceea ce doreau alţii să fac. Oriunde mă duceam, eram uimit de schimbările ce avuseseră loc în acel oraş, cândva murdar şi cufundat în ceţuri. Ceaţa ţinea de domeniul trecutului, iar aerul era curat şi îmbătător. Copacii, boscheţii şi florile creşteau peste tot unde exista vreun loc în care să fie sădiţi. Pretutindeni zburau o mulţime de fluturi şi păsări. Fântâni îşi jucau apele în scuaruri fermecătoare şi, uneori, dădeam peste câte o orchestră de alămuri care distra publicul, sau vreun scamator, ori un spectacol *„Punch and Judy"*, sau oarece menestreli negri. Nu dispăruseră toate clădirile vechi. La fel de proaspete şi curate ca la vremea când abia fuseseră construite, am revăzut *Tower Bridge* şi chiar

Turnul Londrei, catedrala St Paul's, Parlamentul şi Palatul Buckingham (unde îşi avea reşedinţa un nou Rege Edward — Regele Edward VIII *. Poporul britanic, ca întotdeauna, accepta tot ce era mai bun dintre cele noi şi conserva ce era mai bun dintre cele vechi.

Începeam să-mi văd vizita în 1973 ca pe o minunată vacanţă. O vacanţă care, cu puţin noroc, putea dura la nesfârşit.

---

* Suveran al Marii Britanii în anul 1936, a abdicat în favoarea fratelui său, George VI (n.tr.).

CARTEA A DOUA

Alte evenimente stranii ; o revelație ; și un număr de catastrofe !

1

O problemă de angajare

În următoarele şase luni, trebuie să recunosc, am dus o viaţă uşoară. Continuam să simulez amnezia şi, în mod destul de firesc, nimic din tot ceea ce făceau doctorii nu-mi readucea „memoria". Câteodată mi se părea chiar că lumea anului 1902 nu fusese nimic mai mult decât un vis extrem de amănunţit. La început asta m-a îngrijorat dar, în cele din urmă, am ajuns să nu mai conteze pentru mine perioada de timp căreia îi „aparţineam".

Eram privit ca un fel de fenomen şi, scurtă vreme, am fost o celebritate. Se scriau articole de ziar despre scurta mea apariţie în munţii Himalaya, iar speculaţiile, mai ales în presa de senzaţie, deveneau tot mai elucubrante. Unele dintre aceste materiale erau atât de fantasmagorice, încât chiar spuneau adevărul ! Am fost interviewat pentru cinematograf (ale cărui imagini colorate puteau acum şi să vorbească, pe lângă faptul că se mişcau), pentru Marconifon — o versiune actuală a telefonului care, din staţii centrale, transmitea buletine de ştiri, piese şi muzică uşoară, aproape în fiecare locuinţă unde era instalat echipamentul de recepţie. Aceste receptoare aveau acum amplificare, astfel încât nu mai trebuiau ridicate la ureche, ci se puteau auzi chiar şi din altă odaie, dacă doreai. Am participat la o recepţie unde era prezent Primul

Ministru Liberal (liberalii se aflau la putere de peste treizeci de ani, iar conservatorii erau un partid în declin accentuat) şi am aflat că agitaţia socialistă din secolul nouăsprezece şi de la începutul secolului douăzeci avusese de fapt un efect pozitiv asupra partidelor politice mai normale la cap, ca liberalii, şi, în fond, imprimaseră o anume energie multora dintre progresele sociale cărora le fusesem martor. Abia recent începuse şarpele socialismului — în mod aproape incredibil — să ridice din nou capul în viaţa politică. Asta nu însemna că doctrina lor s-ar fi bucurat de vreun sprijin din partea poporului britanic. Ca de obicei, câţiva fanatici şi intelectuali nevropaţi, o foloseau ca mijloc de a-şi aduce la raţiune propriile visuri dezechilibrate.

În timpul acestor prime şase luni, am călătorit cu monorail-ul, aeronava, maşina cu aburi sau trăsura electrică, prin toate regiunile Marii Britanii şi, desigur, puteam recunoaşte foarte puţine lucruri. Toate oraşele mari erau modelate după linii similare cu ale Londrei, iar între aceste mari „conurbaţii", cum se numeau, exista o circulaţie constantă şi rapidă. Acolo unde Camera de Comerţ încurajase îmbunătăţirile de călătorie şi comunicaţii, aceste facilităţi se extinseseră acum pentru toţi cetăţenii, satisfăcându-le necesităţile şi plăcerile.

Populaţia crescuse numeric considerabil, dar muncitorul trăia în aceeaşi bunăstare ca a multor oameni din clasa mijlocie a anului 1902 şi nu trebuia să lucreze decât treizeci de ore pe săptămână, pentru a se menţine într-un virtual lux. Şi nu se mai punea problema găsirii unei case corespunzătoare pentru locuit sau a unui loc de muncă, întrucât surplusul demografic al naţiunii era mai mult decât dispus să se răspândească în afara Arhipelagului Britanic. În fiecare an, mii şi mii de

oameni plecau în toate colţurile Imperiului : în Africa, în India, în protectoratele din China sau dominioanele din Australia, Noua Zeelandă şi Canada. Pe tot întinsul lumii, britanicii colonizau şi administrau — astfel, civilizându-le — chiar şi cele mai inaccesibile regiuni, graţie inventării aeronavelor.

Acasă, Anglia rurală era nepervertită şi la fel de fermecătoare ca-ntotdeauna.. Nici o locomotivă cu aburi nu mai arunca vălătuci de fum peste copaci şi pajişti, iar panourile publicitare fuseseră abolite de mult, la fel ca toate trăsăturile inestetice ale vieţii engleze de la începuturile secolului douăzeci. Biciclete cu propulsie electrică stăteau la dispoziţia celor cu salarii modeste ceea ce însemna că orăşenii puteau degusta plăcerile peisajului campestru ori de câte ori doreau. Preţurile erau scăzute iar lefurile mari (unii lucrători înzestraţi câştigând până la 5£ pe săptămână) şi dacă aveai câteva suverane * în plus de cheltuit, atunci o călătorie aeriană până în Franţa sau Germania era la ordinea zilei. Cu ajutorul câtorva economii bine chivernisite, omul de pe stradă putea chiar să-şi permită voiajul pe calea aerului pentru a-şi vizita rudele din zone îndepărtate ale Imperiului. Cât despre laturile mai umbrite ale vieţii, ei bine, aproape că nu mai existau deloc, de vreme ce otrăvurile sociale şi morale care le creaseră fuseseră eradicate. Sufragetele de pe vremea mea ar fi fost încântate să audă că, acum, femeile trecute de treizeci de ani aveau drept de vot şi se discuta despre extinderea acestei libertăţi până la femeile care împliniseră douăzeci şi unu de ani. Lungimea fustelor fetelor, incidental, era mai scurtă la Londra chiar decât vă-

* Monezi de o liră sterlină, din aur (n.tr.).

zusem pentru prima oară în Katmandu. După câteva luni, am reuşit să-mi adun curajul de a invita una, două tinere drăguţe la teatru sau la concert. De obicei, acestea erau fiice ale medicilor sau ofiţerilor de armată alături de care îmi petreceam timpul liber şi, conform standardelor noastre, fetele erau mai degrabă „emancipate", acceptând în mare măsură o poziţie de egalitate în societate şi la fel de deschise la vorbă ca orice bărbat. După surpriza iniţială, am găsit acest lucru cum nu se poate mai înviorător — ca şi piesele vizionate, care aveau multe calităţi shaviene * destul de îndrăznеţe (deşi politica, din fericire, nu era prezentă în conţinutul lor).

În cele din urmă, notorietatea mea a început să se şteargă, făcându-mă să nu mă mai simt la largul meu cu această îndelungată „vacanţă" în Viitor. Am refuzat ofertele editorilor de a-mi scrie memoriile (sarcină destul de grea, dacă sufeream într-adevăr de amnezie !) şi am început să mă gândesc la diferite forme de muncă cinstită ce-mi erau la îndemână. Având în vedere cariera mea militară dinainte, am tras concluzia că aş prefera să continui, dacă era posibil, să-mi servesc astfel ţara. Oricum, nutream şi ideea că mi-ar plăcea să zbor cu aeronavele şi, după câteva investigaţii, am descoperit că, după puţin instructaj în domeniul diferitelor funcţii ale conducerii unei aeronave şi al navigaţiei, puteam obţine un post în recent constituita Poliţie Aeriană Specială. Aveam de trecut felurite examene şi trebuia să mă instruiesc timp de minimum şase luni, dar aveam încredere că puteam răzbi prin toate acestea fără prea mari greu-

* În stilul lui G. B. Shaw (n.tr.).

tăţi. N-avea să-mi ia mult timp învăţarea disciplinei de serviciu, de exemplu !

Noua branşă a serviciului, Poliţia Aeriană Specială, se desprinsese, în primul rând, din efectivele armatei, dar comporta şi voluntari din marină şi aeronautică. Se formase pentru a apăra aeronavele civile de actele pirateresti aeriene, de sabotorii potenţiali (existaseră ameninţări din partea fanaticilor, dar până în prezent nu se înregistrase nici o pagubă gravă) şi pentru a proteja pasagerii care puteau fi deranjaţi fie de hoţi strecuraţi la bord, fie de delincvenţi urmăriţi.

Şi astfel, mi-am depus candidatura şi am fost admis. M-am dus la Şcoala de Instruire a Serviciilor Aeriene din Cardington, unde am învăţat câteva dintre tainele telefonului fără fir, folosit la comunicaţiile din interiorul navei şi totodată între navă şi sol, la nevoie. Am învăţat pe ce principii zboară nava şi semnificaţia diferiţilor termeni tehnici. Mi-am format o oarecare experienţă de zbor — aceasta fiind singura parte realmente interesantă a instructajului — am deprins misterele meteorologiei, şi aşa mai departe. Chiar dacă un poliţist aerian era mai degrabă un ofiţer militar decât un zburător, prin urmare fără a se aştepta de la el să conducă un vas, se considera necesar să ştie ce ar avea de făcut, în caz de urgenţă. Astfel, pe la sfârşitul primului meu an în viitor (aceasta reprezentând, într-un fel, o stranie contradicţie), am fost numit Locotenent în Poliţia Aeriană Specială a Maiestăţii Sale şi repartizat pe AS *„Loch Ness"*.

Orice ar fi sugerat numele, *„Loch Ness"* nu era un monstru, ci o mică şi cochetă aeronavă nedepăşind optzeci de tone, cu o portanţă utilă de vreo 60 de tone, şi se descurca de minune. Am avut

noroc cu această repartiție, deși căpitanul lua în răspăr necesitatea de a mă avea la bord și, la început, s-a purtat cam rece cu mine. Cu cât e mai mare o aeronavă, cu atât se comportă mai docil, iar mica „*Loch Ness*“ era nărăvașă, veselă și de nădejde. Nu circula niciodată pe distanțe mari. Cred că cea mai lungă cursă pe care-am făcut-o vreodată a fost până la Gibraltar, pentru care „*Loch Ness*“ nu era tocmai bine echipată, fiind ceea ce se numește o navă cu „înveliș ușor“ (carcasă de material textil, nu din „plastic“), și nu avea sistem automat de control al temperaturii, astfel că te dădeai de ceasul morții pentru a nu lăsa gazul să se dilate în căldura mediteraneană. Acest vas m-a învățat multe despre aeronave. M-a cam durut despărțirea de ea, căci și de o aeronavă te atașezi cam la fel cum se atașează marinarul de o corabie obișnuită. Fusesem însă trimis la bordul ei numai pentru a câștiga puțină experiență practică și presupun că m-am descurcat destul de bine, căci casa Macaphee (în proprietatea căreia se înscria „*Loch Ness*“) a cerut Comandantului meu să mă transfere pe mândria liniei lor, recent construita „*Loch Etive*“.

„*Loch Etive*“. era similară cu prima navă comercială pe care zburasem, „Lumina Dresdei“. Acum, însă, familiarizat fiind cu detaliile aeronavelor, i-am putut aprecia pe deplin minunățiile. Avea trei sute de metri lungime și opt motoare diesel, montate câte patru pe fiecare parte, cu elici reversibile. Capacitatea ei de heliu era de trei sute patruzeci de mii de metri cubi, distribuiți în douăzeci și patru de saci separați, în interiorul carcasei. Scheletul era confecționat din „duralloy“ și putea transporta maximum patru sute de pasageri și cincizeci de tone de marfă. Înainta ușor cu o sută șaizeci de kilometri pe oră, iar pe timp frumos atingea viteza maximă de două sute patruzeci de kilometri pe oră. Toate instalațiile erau găzduite în carcasă, cu excepția cofrajelor motoarelor și a elicilor. Scările de inspecție din laturile și de deasupra carcasei erau acoperite și, pentru cazurile de urgență, aveam parașute, bărci gonflabile, veste de salvare și câteva baloane non-rigide. Pentru distracția pasagerilor existau cinema-uri, săli de bal, fonografe, punți de sport și jocuri de societate, restaurante — tot ce și-ar putea dori cineva, concentrat într-un spațiu de șase sute de mii de metri pătrați, plutind la șase sute, o mie de metri deasupra Pământului !

Efectuam croaziera împrejurul lumii pe așanumita Rută Complet Roșie (definind culoarea reprezentării pe hartă a țărilor în chestiune), dar cu survolarea Statelor Unite ale Americii, ca măsură de siguranță. Plecam din Marea Britanie, via Canada și S.U.A., în jos spre Ecuadorul Britanic și peste ocean spre Australia, Hong Kong, Calcutta, Aden, Cairo și înapoi la Londra. Sarcina mea era de a-i ține sub ochi pe clienții suspecți, să verific dacă nu sunt arme, bombe, lucruri de genul ăsta și — partea cea mai puțin plăcută — de a rezolva reclamațiile pasagerilor, pornind de la furturi din buzunare și trișarea la jocurile de cărți, până la pretinse tentative de sabotaj. Era o îndatorire care, în ansamblu, îmi lăsa timp din belșug pentru a mă bucura de zbor, rareori existând cazuri grave de urgență. Aveam un sortiment de pasageri interesant, de toate naționalitățile, rasele și confesiunile — prinți indieni, căpetenii tribale africane, congressmeni americani, ofițeri superiori, iar odată

l-am transportat pe vârstnicul preşedinte ale Republicii Chineze (aceasta fiind, regret că trebuie s-o spun, doar o adunătură de provincii sub comanda feluriţilor seniori ai războiului). M-a impresionat în mod deosebit gradul de educaţie şi sofisticare a conducătorilor băştinaşi, mai ales cele ale africanilor, dintre care mulţi puteau fi luaţi drept gentlemeni englezi, cu excepţia culorii pielii.

Omul care deţinea responsabilitatea tuturor amănuntelor conducerii navei *„Loch Etive“* şi a fiecărui suflet de la bord era bătrânul Căpitan Quelch, care zbura cu aeronavele aproape de la apariţia lor, când aceasta fusese o ocupaţie mult mai periculoasă. Am aflat că se număra printre ultimii care comandaseră o „bombă zburătoare“, cum erau supranumite navele umplute cu gaze explozive, ca de pildă hidrogenul, înainte de catastrofa cu „Elephant“, în 1936 *, când toate navele cu hidrogen fuseseră, printr-un acord internaţional, coborâte la sol şi distruse. Am dedus că nu era prea fericit să comande un vas de pasageri, mai ales unul atât de modern ca *„Loch Etive“*, dar pe de altă parte detesta ideea de a ieşi la pensie. Văzduhul, spunea el, era mediul său ambiant firesc, şi al dracului să fi fost dacă avea să-şi petreacă mai mult decât trebuia din viaţă în vreo afurisită de colivie din Balham. Aveam impresia că ar fi murit dacă era forţat să renunţe la zbor. Făcea parte dintre cei mai sobri oameni pe care-i cunoscusem în viaţa mea şi mi-a trezit o enormă afecţiune, făcându-mă să petrec mult timp în compania lui, pe parcursul lungilor perioade la bord când nu aveam multe de făcut. „N-au nevoie de-un afurisit de căpitan pe puntea asta comandată de mecanisme“, spunea el, cu oarecare amărăciune. „Ar putea-o comanda prin telefon, de la Londra, dac-ar vrea“.

* Aluzie la catastrofa cu dirijabilul *„Hindenburg“*, care a explodat înainte de aterizarea la New York (n.tr.).

Bănuiesc că puternica mea afecţiune pentru Căpitanul Quelch a dus la primul dezastru din noua mea viaţă. Un dezastru care avea să ducă la altele, cu consecinţe crescânde, până la cel final... Dar din nou mă abat de la povestire.

Totul a început cu o monstruoasă schimbare a condiţiilor atmosferice, după ce părăsiserăm San Francisco, îndreptându-ne spre Ecuadorul Britanic, Tahiti, Tonga şi apoi spre vest. Puteţi da vina pe elementele naturii, cred, sau pe mine — dar sunt mai degrabă tentat să învinuiesc un mic şi respingător „comandant de cercetaşi“ californian pe nume „Reagan“. Categoric, dacă Reagan nu s-ar fi îmbarcat pe *„Loch Etive“*, nu m-aş fi găsit în centrul evenimentelor ulterioare — evenimente care aveau să modifice destinele unui mare număr de oameni şi, poate, chiar al întregii lumi.

2

Omul cu baston

Eram ancoraţi pe Aeroparcul Berkley, încărcând marfă şi pasageri. Datorită unei întârzieri în a găsi loc la turn, depăşiserăm puţin programul şi ne grăbeam să recuperăm timpul cât de repede posibil. Supravegheam atât încărcătura cât şi pasagerii, privind lăzile mari ridicate cu vinciurile în burta navei, prin trapele de încărcare practicate sub puntea inferioară. Cargobotul era amarat cu vreo cincizeci de cabluri groase de oţel, care îl ţineau legat de catarg în perfectă stabilitate. Sub lumina puternică a soarelui, nava arunca o umbră întinsă peste câmp. Privind în sus, nu mi-am putut stăpâni un sentiment de mândrie. Carcasa era de un albastru metalizat, iar blazoanele circulare Union Jack străluceau pe uriaşele aripi de la pupa. Datele particulare erau înscrise pe coca principală : *RMA 801* (numărul de înmatriculare) *LOCH ETIVE, London, Macaphee Lines, Edinburgh.*

De jur-împrejurul meu erau ancorate nave ale Liniilor Aeriene Imperiale Americane, Linia Versailles, Compania de Navigaţie Aeriană Austro-Prusacă, Compania Aeronautică Imperială Rusă, Air Japan, Liniile Aeriene Regale Italiene şi multe linii mai mici, dar mie *„Loch Etive"* mi se părea cea mai frumoasă. Era, neîndoielnic, una dintre

cele mai celebre nave de pasageri. La o oarecare distanţă de clădirile aeroparcului, am deslușit un omnibus electric verde, săltând peste turf spre catargul nostru. Aceştia erau, probabil, ultimii noştri pasageri. Cam târziu, mi-am spus. Fusesem prevenit că aeronave *„William Randolph Hearst"* *, a Liniilor Imperiale Americane, avea probleme la motor şi că, întrucât zburam, în genere, pe aceeaşi rută, o parte dintre pasagerii ei erau transferaţi pe nava noastră. Probabil că ei soseau. Noi eram aproape gata de plecare. Am privit ultima ladă de mărfuri ridicată la bord, porţile de încărcare închizându-se în burta nacelei şi, cu un sentiment de uşurare, m-am întors spre catarg.

Deşi prin coloana centrală a turnului de ancoraj circula un ascensor, acesta era rezervat pasagerilor şi ofiţerilor. Echipajul de la sol folosea scara în spirală care ocolea puţul liftului. I-am privit grăbindu-se să-şi ocupe poziţiile. Aprinzătoarele de carburant fuseseră îndepărtate de mult.

La intrarea în cuşca liftului, m-am oprit lângă ofiţerii de îmbarcare care stăteau de ambele părţi ale uşii, controlând biletele şi listele de călătorie. Nu se înregistra nimic suspect la americanii bogaţi ce veneau la bord, deşi păreau cam nemulţumiţi să descopere că plecau cu o altă navă. Am zâmbit puţin, văzându-l pe ultimul om de la coadă. Avea vreo cincizeci de ani şi purta un şort kaki cam ridicol, ciorapi până la genunchi şi o cămaşă verde festonată cu ecusoane. Purta un baston lucios, pe care era fixat un steguleţ, iar în cap avea o pălărie cafenie cu boruri largi. Comicul înfăţişării era ac-

---

* Celebru magnat al presei americane (1864—1951), portretizat liber în capodopera cinematografică *„Citizen Kane"* („Cetăţeanul Kane"), RKO 1940, scenografie şi regie şi rolul titular : Orson Welles (n.tr.).

centuat și de expresia severă, plină de importanță, a feței sale roșii și durdulii. Genunchii îi străluceau la fel de viu ca nasul, și m-am întrebat dacă nu cumva era, poate, un comedian de cinematograf sau music hall care nu avusese timp să-și schimbe costumul. În spatele lui se înșirau douăzeci de băieți gătiți la fel, în vârstă de vreo doisprezece ani, cu ranițe în spate și bastoane în mâini, arătând cu toții la fel de teribil de serioși ca și bărbatul din frunte.

— De ce Dumnezeu e îmbrăcat așa ? l-am întrebat eu pe cel mai apropiat ofițer.

— E versiunea americană a Brigăzii de Tineret Baden-Powell, răspunse acesta. N-ai făcut parte niciodată din Brigadă ?

Am clătinat din cap :

— Și ăștia ce-s ?

— Cercetașii Roosevelt, mă informă ofițerul. Tinerii Cavaleriști, cred că li se spune.

— Conducătorul lor nu pare prea tânăr.

Acum omul îmi întorsese spatele, prezentând un posterior umflat, pe care țesătura kaki amenița să crape.

— Mulți dintre acești oameni rămân la cercetași, spuse ofițerul. Nu se maturizează niciodată. Știi genul. Le place să dea ordine copiilor.

— Îmi pare bine că n-am sub comandă banda asta, am replicat eu compătimitor, aruncând o privire spre chipurile pline de coșuri care acum se încruntau cu nervozitate sub borurile pălăriilor. Se vedea clar că nu mai călătoriseră niciodată cu o aeronavă.

Apoi am observat ceva care mă ajută să-mi dau seama că-mi uitasem îndatoririle. Comandantul de cercetași purta împrejurul taliei sale destul de trupeșe o centură de piele, iar pe această centură era atașată o teacă mare de pistol. Când ajunse la ofițerul care controla biletele, am așteptat să termine, după care am salutat politicos :

— Îmi cer scuze, domnule, dar mă tem că toate armele trebuie predate în custodia casierului până veți debarca. Dacă sunteți amabil să-mi dați revolverul dumneavoastră...

Omul gesticulă furios cu bastonul și încercă să se îmbulzească pe lângă mine :

— Haideți, băieți !

— Regret, domnule, nu vă pot permite accesul la bord până...

— E dreptul meu să port pistol dacă așa vreau. Cine-i dobitocul...

— Regulamentele aeronautice internaționale, domnule. Dacă-mi îngăduiți să iau pistolul, vă voi da o recipisă pentru el și îl puteți cere înapoi... — i-am privit biletele — când veți ajunge la Sydney, domnule Reagan.

— Căpitan Reagan, se răsti el. Cavaleriști.

— Căpitan Reagan. Dacă nu-mi dați pistolul, nu vă putem permite accesul pe navă.

— N-aș fi avut asemenea dificultăți pe o navă americană. Așteaptă numai...

— Regulamentele internaționale sunt la fel de valabile pentru navele americane ca și pentru cele britanice, domnule. Va trebui să plecăm fără dumneavoastră.

Am aruncat o privire semnificativă la ceas.

— Parvenit cu caș la gură !

Vânăt de mânie, mai mormăi ceva printre dinți, apoi bâjbâi la cataramă și-și scoase teaca de pe curea. Ezită, după care mi-o întinse. Am deschis-o, privind pistolul.

— Știu, spuse Reagan. Este un pistol cu aer comprimat. Dar e foarte puternic.

— Regulamentele rămân totuşi valabile, domnule. Mai sunt şi alţi — hmm — alţi băieţi de-ai dumneavoastră înarmaţi astfel ?

— Firește că nu. Eu am fost la Cavaleriști. La adevăraţii Cavaleriști. Printre ultimii lăsaţi la vatră.

Arătă înainte cu bastonul şi intră în ascensor, cu toată cinstita-i trupă pe urme, uitându-se urât la mine, jigniţi că atentasem la demnitatea liderului lor. Rămăsese loc în lift şi pentru mine, dar am preferat să folosesc scările. Nu eram sigur că-mi mai puteam ţine firea multă vreme.

Odată ajuns la bord, i-am înmânat pistolul Casierului şi am primit în schimb o chitanţă. Chitanţa i-am predat-o primului steward care mi-a ieşit în cale, spunându-i s-o ducă la cabina Căpitanului Reagan. Apoi am urcat pe punte. Eram gata să decolăm. Acesta era un moment când merita să te afli pe punte şi nu mă plictisisem de el câtuşi de puţin. Unul câte unul, cablurile de afurcare au fost desprinse şi am simţit nava tresărind puţin, parcă nerăbdătoare să se elibereze complet şi să revină în înalturi. Motoarele au început să murmure şi, în oglinzile laterale, am putut vedea elicile învârtindu-se încet. Căpitanul privi înainte, apoi în jos, controlând prin periscoape spre a se asigura că aveam pupa liberă. Dădu instrucţiuni, iar pasarela fu retrasă de la turn, înapoi în carcasă. Acum nava nu mai era ţinută decât de ultimele câteva parâme ataşate de catarg.

Căpitanul Quelch vorbi în telefon :

— Fiţi gata de desprindere.

— Gata de desprindere, domnule, replică din receptor glasul Controlorului de Catarg.

— Desprindeţi.

Se simţi o uşoară smucitură, când cablurile căzură. *„Loch Etive"* începu să se rotească, cu prova încă agăţată în conul turnului.

— Toate motoarele jumătate de turaţie spre pupa.

Din tonul vocii se simţea uşurarea Căpitanului Quelch de a fi pornit la drum. Îşi mângâie mustăţile albe, ca de morsă, cam cum şi le-ar fi lins un motan mulţumit. Motoarele diesel începură să vuiască, în timp ce ne detaşam de con. Prova se înălţă.

— Jumătate de turaţie înainte, spuse căpitanul. Două grade babord, timona cârma.

— 'ţeles domnule. Două grade babord.

— Sus o sută cincizeci metri, timona înălţime, şi ţine fix.

— O sută cincizeci metri, domnule.

Timonierul de altitudine învârti roata mare în faţa căreia era poziţionat. De jur-mprejurul nostru, pe puntea spaţioasă, instrumentele ţiuiau şi ţăcăneau, prezentându-se o gamă de afişaje care l-ar fi zăpăcit complet pe căpitanul unei nave de altădată.

În timp ce vastul aeroparc se cufunda sub noi, ne-am întors spre apele scânteietoare ale Golfului San Francisco. Am văzut carcasele navelor ancorate micşorându-se rapid. *„Loch Etive"* se comporta la fel de frumos ca de obicei, zburând aproape de la sine.

Acum ne aflam deasupra oceanului.

— Cinci grade babord, timona cârma, spuse Căpitanul Quelch, aplecându-se peste consola computerului.

— Cinci grade babord, domnule.

Am început să cotim, astfel încât prin hublourile de la tribord puteam vedea zgârie-norii din San Francisco — zugrăviți în mii de culori orbitoare.

— Ridic-o la șapte sute de metri, timona înălțime.

— Șapte sute metri, domnule.

Tot mai sus, trecând prin câteva fuioare de nori, în nemărginitul ocean albastru al cerului.

— Toate motoarele complet înainte.

Cu mare vuiet, puternicele motoare împinseră nava din loc. Porni cu o viteză constantă de două sute de kilometri pe oră, spre America de Sud, purtând trei sute optzeci și cinci de suflete și patruzeci și opt de tone de încărcătură cu tot atât de puțin efort ca un vultur ducând în gheare un șoarece.

În aceeași seară, povestea ciocnirii mele cu comandantul de cercetași se răspândi prin rândurile întregului echipaj. Camarazii mă opreau pentru a mă întreba cum mă mai înțelegeam cu „Ronnie Cavaleristul“ *, cum îl poreclise cineva, dar i-am asigurat că, dacă nu se dovedea a fi un sabotor primejdios, intenționam să-l evit cu meticulozitate în restul călătoriei. Din păcate, avea să reiască că nu-mi împărtășea și el dorința.

A doua întâlnire a avut loc în aceeași seară, când îmi făceam rondul prin navă, treabă în mod normal prelungită și destul de plicticoasă.

Dotările navei „*Loch Etive*“ erau descrise în broșurile companiei ca „opulente“ și, mai ales în

* După cum reiese, personajul Reagan este o variantă ironică a lui Ronald Reagan, Președintele S.U.A. în anii 1980—1988 (n. tr.).

sectorul de clasa întâi, erau cu siguranță generoase. Pretutindeni, „plasticul“ era prelucrat astfel ca să arate exact ca marmura, ca lemnul de stejar, mahon și tec, ca oțelul, alama sau aurul. Existau draperii de pluș și perdele de mătase, trase din dreptul ferestrelor mari de observație ce străbăteau nava pe toată lungimea, covoare moi, în culori albastre, roșii și galbene, fotolii confortabile în saloane sau pe punți. Sălile de recreere, restaurantele, fumoarele, barurile și băile erau toate echipate cu cele mai recente și elegante dispozitive și scăldate în lumina electrică. Această opulență făcea din „*Loch Etive*“ una dintre cele mai costisitoare nave de pe cer, dar majoritatea pasagerilor considerau că merita prețul.

La vremea când am ajuns în sectorul de clasa a treia, așteptam deja cu nerăbdare să mă înapoiez. Atunci, deodată, dintr-un culoar anex care ducea la sălile de mese, ieși val-vârtej Căpitanul Cavaleriștilor în persoană. Era stacojiu la față. Fierbea de furie și mă apucă de braț.

— Am o reclamație ! strigă el.

Nu mă așteptasem la un compliment. Am înălțat din sprâncene.

— În legătură cu restaurantul, continuă el.

— Asta e o problemă de discutat cu stewarzii, domnule, am spus, ușurat.

— M-am plâns deja stewardului șef și a refuzat să ia vreo măsură.

Mă privi, cu ochii îngustați :

— Dumneata ești ofițer, nu-i așa ?

Am recunoscut că da :

— Oricum, datoria mea e să mă ocup de securitatea navei.

— Și cu morala cum rămâne ?

Eram sincer uimit.

— Morala, domnule ? m-am bâlbâit eu.

— Exact asta am spus, tinere. Am o datorie față de cercetașii mei. Nu mă prea aștept să fie supuși destrăbălării, exhibițiilor de comportament libertin... Vino cu mine.

Mai mult curios decât din vreun alt motiv, l-am lăsat să mă conducă în sala de mese. Acolo cânta o formație de jazz cam insipidă, iar câteva perechi dansau. La mese, oamenii mâncau sau stăteau de vorbă, și nu puțini priveau spre masa unde erau așezați toți cei douăzeci de mici Cavaleriști.

— Poftim ! șuieră Reagan. Poftim ! Acum ce mai zici ?

— Nu văd nimic, domnule.

— Nimic nu mi-a spus că voi veni la bordul unui Templu al lui Jezebel zburător. Femei imorale expunându-se — uite ! Uite !

Mă pregăteam să replic că tinerele nu purtau decât rochii de seară destul de decoltate, nimic din ce nu s-ar vedea în fiecare seară la Londra.

— Și muzică dezgustătoare — muzică a junglei !

Arătă cu degetul spre orchestra plictisită de pe estradă.

— Și, încă mai rău, continuă el apropiindu-se pentru a-mi șuiera la ureche, tinere, chiar la masa de lângă noi mănâncă niște *negri*. Cum poți numi așa ceva o navă decentă ?

La masa vecină cu cea a cercetașilor stătea un grup de supuși civili indieni, care-și terminaseră recent examenele la Londra și se îndreptau spre Hong Kong. Erau cu toții bine îmbrăcați și stăteau liniștiți de vorbă între ei.

— Băieți albi siliți să mănânce cot la cot cu negrii, continuă Reagan. Am fost transferați pe

nava asta fără a ni se cere încuviințarea, să știți. Pe o navă americană decentă...

Stewardul șef se apropie de noi, aruncându-mi o privire obosită, de scuze. Am căutat o soluție.

— Poate că acest pasager și băieții lui ar putea mânca în cabine, i-am sugerat stewardului.

— Cu asta nu rezolvăm nimic !

În ochii lui Reagan licărea o scânteie de nebunie.

— Trebuie să-i supraveghez. Să fiu sigur că mănâncă așa cum se cuvine și nu se murdăresc.

Eram gata să renunț, când stewardul propuse, cu chipul inexpresiv, ca masa să fie înconjurată cu paravane. Asta n-ar fi reținut muzica, desigur, dar cel puțin căpitanul și puștii săi n-aveau să mai fie obligați să vadă femeile îmbrăcate sumar sau civilii indieni. Reagan acceptă țâfnos acest compromis și era pe cale să se întoarcă la masă, când unul dintre băieți sosi în fugă, cu batista la gură și foarte verde, într-adevăr, la față. Un alt băiat îl urmă.

— Cred că Dubrowski are rău de zbor, domnule.

M-am grăbit să plec, lăsându-l pe Reagan să țipe înnebunit după un „medic".

Chiar dacă răul de zbor e în primul rând un fenomen psihic, se poate molipsi și curând am aflat, spre ușurarea mea, că Reagan și toată trupa lui fuseseră doborâți. Când, peste două zile, am ajuns la Quito, în Ecuadorul Britanic, nu mai aveam nici o veste de la comandantul de cercetași, deși cred că unul dintre doctorii navei fusese destul de ocupat în acel timp.

Am făcut un scurt popas la Quito, îmbarcând câțiva noi pasageri, ceva corespondență și niște

cuști cu maimuțe vii pentru o grădină zoologică din Australia.

Când am pornit peste Pacific, Reagan era o celebritate în rândurile echipajului și-ale pasagerilor și, deși existau câțiva care-i țineau partea, devenise pentru majoritatea o figură de considerabilă valoare distractivă.

Căpitanul Quelch nu-l întâlnise personal pe Reagan și era vag amuzat de relatările auzite cu privire la propriile mele încurcături.

— Trebuie să fii mai ferm cu el, Locotenent Bastable. Să știi că e nevoie de o dibăcie deosebită, pentru a ține sub control un pasager dificil.

— Ăsta nu-i în toate mințile, căpitane.

Beam împreună un păhărel în micul bar de deasupra cabinei de comandă, destinat exclusiv ofițerilor.

— Ar trebui să-i vedeți ochii.

Quelch zâmbi cu înțelegere, dar era evident că punea o mare parte din necazuri pe seama lipsei mele de experiență și a faptului că eram, la origine, un om de la sol.

Traversarea acelei mari întinderi de apă dintre America de Sud și primele insule ale Mărilor Sudului a fost liniștită, ca de obicei, cu ceruri albastre, însorite.

La vremea când am zărit Puka Puka, însă, primeam deja mesaje telefonice despre o furtună înfiorătoare care bântuia prin regiunea Papeete. Interferențele electromagnetice intense au tăiat curând aceste comunicări, dar în stadiul actual nu aveau greutăți la manevrarea navei. Stewarzii au prevenit călătorii că erau de așteptat oarecari zguduituri la apropierea de Tahiti, dar speram să ajungem acolo la timp. Am urcat nava la opt sute de metri, cu speranța de a evita vânturile cele mai furioase. Inginerii care lucrau în nacelele motoarelor diesel au primit ordin să mențină „*Loch Etive*“ la viteza maximă de înaintare când aveam să întâlnim turbulența.

Peste câteva minute se lăsă o întunecime stranie, prin hublouri începând să pătrundă o neobișnuită lumină cenușie și rece. S-a pus în funcțiune iluminatul electric.

În clipa următoare, ne afundaserăm în furtună, și auzeam tunetul grindinei bombardând carcasa uriașă. Păreau rafalele a mii de mitraliere trăgând toate odată, aproape împiedicându-ne să ne mai auzim unii pe alții. Temperatura coborî drastic și am început să tremurăm de frig, până când sistemul de încălzire al navei răspunse nevoilor noastre. În timp ce de jur împrejur bubuiau tunete și fulgere, „*Loch Etive*“ se cam zgâlțâia, dar motoarele vuiau sfidător, împingând nava în norul negru învolburat. Nu exista nici un pericol ca trăsnetul să atingă carcasa complet izolată. Din când în când, norii se spărgeau pentru a ne înfățișa marea care clocotea departe jos.

— Mă bucur că nu-s acolo, observă Căpitanul Quelch, cu un rânjet. Te face să te simți recunoscător că s-au inventat aeronavele.

Din receptoarele telefoanelor de pe punte începu să răzbată o muzică dulce. Comandantul îi spuse secundului s-o închidă.

— N-am putut pricepe niciodată teoria procedeului ăstuia.

Mi se întoarse stomacul pe dos, când nava căzu cale de câțiva metri, revenindu-și apoi. Începeam să simt micile tentacule ale fricii strecurându-mi-se în creier. Era pentru prima oară că mă simțeam nervos la bordul unei aeronave, de când mă culesese Maiorul Powell de la Teku Benga.

Acum asta mi se părea că se întâmplase cu secole în urmă.

— Spurcată vreme, într-adevăr, murmură căpitanul. Cea mai păcătoasă pe care-am întâlnit-o vreodată în perioada asta a anului.

Își încheie vestonul.

— Ce altitudine avem, timona înălțime ?

— Stabilă, domnule.

Ușa punții se deschise și intră ofițerul trei. Era furios.

— Ce este ? am întrebat.

— Dracu' să-l ia ! înjură el. Tocmai m-am ciorovăit cu amicul tău, Bastable. Împuțitul ăla de Reagan ! Zbiară că vrea bărci de salvare și parașute. Și-a ieșit din minți. În viața mea n-am mai văzut un pasager ca ăsta. Cică ne prăbușim. Am avut cu el cel mai groaznic meci de urlete. Vroia să vă vadă, domnule, i se adresă în încheiere ofițerul trei căpitanului.

I-am zâmbit lui Quelch, care-mi răspunse cu un rânjet strâmb.

— Și ce i-ai spus, ofițer trei ?

— Cred că, până la urmă, l-am calmat, domnule.

Al treilea ofițer se încruntă.

— Abia m-am abținut să nu-i trag una la falcă.

— Mai bine să n-o faci, ofițer trei, spuse căpitanul, scoțându-și pipa și începând să și-o umple.

N-ar fi prea bine pentru companie dacă ne dă în judecată, nu ? Și mai avem și o răspundere specială — protocolul față de American Imperial, chestii de-astea.

Ofițerul trei se întoarse spre mine :

— Cred că ți-a spus că are relații politice importante în America. C-o să te facă să-ți pierzi slujba.

Am râs :

— Nu, pe-asta încă n-am auzit-o.

Apoi grindina începu să ne lovească și mai tare, iar vântul să urle înfuriat de insolența noastră de-a rămâne în văzduh. Nava căzu oribil, după care își reveni. Se cutremură pe toată lungimea carcasei. Fulgerele scuipau spre noi din toate părțile. Cu o oarecare intenție de a liniști pasagerii, de vreme ce tot n-aveam nimic practic de făcut pe punte, m-am îndreptat spre ieșire. Și în clipa aceea, ușa se dădu de perete și năvăli înăuntru Reagan, imaginea întruchipată a furiei îngrozite, cu cercetașii săi albi la față, după el. Reagan gesticula înnebunit cu bastonul, înaintând spre Căpitanul Quelch.

— Am o datorie față de acești băieți. Părinții lor mi-au încredințat viețile copiilor ! Pretind să ni se elibereze bărci de salvare și parașute imediat !

— Vă rog să vă întoarceți în cabina dumneavoastră, domnule, spuse ferm Quelch. E mult mai bine, oricum, dacă pasagerii nu hoinăresc peste tot — mai ales pe punte. Dacă sunteți nervos, unul dintre doctorii navei vă va da un sedativ.

Reagan răsunase urlând ceva incoerent. Căpitanul Quelch își vârî în gură pipa și-i întoarse spatele.

— Vă rog să părăsiți puntea, domnule.

Am făcut un pas înainte :

— Cred c-ar fi mai bine să...

Dar Reagan își pusese mâna cărnoasă pe umărul Căpitanului Quelch :

— Ascultă aici, căpitane. Am dreptul...

Comandantul se răsuci, vorbind cu glas înghețat :

— Mă întreb dacă vreunul dintre dumneavoastră, domnilor, ar binevoi să-l escorteze pe acest pasager înapoi la cabina dumnealui ?

Al treilea ofițer și cu mine l-am apucat pe Reagan, târându-l înapoi. Opuse surprinzător de puțină rezistență. Tremura din tot trupul. L-am scos de pe punte, în hol, unde am chemat câțiva cartnici să mi-l ia de pe cap, căci mă înfuriase felul lui Reagan de-a-l fi tratat pe Quelch și n-aveam încredere că m-aș purta calm cu individul.

Când am revenit pe punte, Quelch își sugea pipa ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Dracu' să-l ia de nebun isteric, spuse el, nimănui, în particular. Sper să te termine mai repede furtuna asta.

3

Dezastru — și dizgrație!

Când, în sfârșit, am ajuns în Tahiti și am început să coborâm prin nori cu speranța de a ancora, a devenit evident că insula fusese lovită de un taifun în toată regula. Nava se cutremura și se clătina în văzduh, și tot ce puteam face era s-o menținem într-o poziție rezonabilă.

Dedesubt, crânguri întregi de palmieri culcați la pământ și un număr de clădiri erau grav avariate. Doar trei dintre turnurile de afurcare ale aeroparcului rămăseseră în picioare, iar de acestea erau deja amarate două nave. Pentru asigurarea lor se folosise o rețea întreagă de cabluri suplimentare.

După ce a evaluat situația, comandantul a ordonat timonierului-cârmaci să continue ocolurile pe deasupra aeroportului, apoi a părăsit puntea.

— Vin imediat, ne anunță el.

Ofițerul trei îmi făcu cu ochiul :

— S-a dus să tragă o dușcă de rom, și nu mă mir. Nu-l pot învinui, după tot uraganul ăsta și băiatul ăla, Reagan.

Uriașa aeronavă continuă să zboare în cerc cu toată viteza, împotriva curenților unei furtuni care nu dădea nici un semn de a se potoli. Priveam adesea în jos spre aeroparc, pentru a vedea că vânturile sălbatice continuau să-l răvășească.

Trecu un sfert de oră, fără ca Quelch să apară pe punte.

— Nu-i stă în obicei să întârzie atât de mult, am observat.

Al treilea ofițer încercă să prindă la telefon cabina căpitanului, dar nu primi nici un răspuns.

— Sper că-i pe drum încoace, spuse el.

Mai trecură încă cinci minute, după care ofițerul trei îi spuse unui matroz să meargă la cabina comandantului pentru a se asigura că totul era în ordine.

Peste câteva momente, cartnicul reveni în fugă, cu o expresie de cumplită consternare pe chip :

— Căpitanul, domnule. Sus în compartimentele parașutelor — e rănit, domnule. Vine un doctor.

— Compartimentele parașutelor ? Ce caută acolo ?

Întrucât era imposibil ca oricare dintre ceilalți ofițeri ai echipajului să părăsească puntea, l-am urmat pe matroz prin culoarul îngust, urcând scurta scară de tambuchi care ducea la apartamentele ofițerilor. Am trecut pe lângă cabina căpitanului și am ajuns la o altă scăriță, spre pasarela dintre compartimentele unde erau depozitate echipamentele de salvare. Acolo domnea o lumină obscură, dar l-am putut distinge pe căpitan zăcând la baza scării, cu chipul schimonosit de durere. Am îngenuncheat lângă el.

— Am căzut pe afurisita asta de scară, spuse cu greutate căpitanul. Cred că mi-am rupt piciorul.

Nava se zgudui, lovită de o nouă rafală de vânt.

— Nenorocitul de Reagan — l-am găsit încercând să deschidă dulapurile parașutelor. Am urcat să-l dau jos de-acolo. M-a împins — ah !

— Unde-i Reagan acum, domnule ?

— A fugit. S-a speriat, cred.

Doctorul sosi și examină piciorul :

— Fractură, mă tem. Veți sta o bună bucată de vreme la sol, domnule căpitan.

Am observat privirea din ochii căpitanului când auzi verdictul doctorului. Era o expresie de teamă pură. Dacă era lăsat la sol acum, însemna că acolo avea să rămână pentru toată viața. Trecuse deja cu mult peste vârsta pensionării. Comandantul de cercetași Reagan pusese punct cu succes activității de zburător a lui Quelch — și, prin aceasta, îi pusese capăt zilelor. Dacă m-aș fi aflat atunci în apropierea lui Reagan, cred că l-aș fi omorât !

În cele din urmă, furtuna se potoli și, într-o jumătate de oră, manevram spre conul de recepție al unui catarg de pe aeroparc. Cerul era complet senin, soarele strălucea iar Tahiti arăta frumoasă ca întotdeauna. Cu excepția unor mici avarii la câteva clădiri și a câtorva copaci doborâți, nici n-ai fi știut că trecuse pe-acolo taifunul.

Mai târziu, priveam infirmierii ridicând brancarda căpitanului și purtând-o în jos spre prova. Am văzut liftul coborându-l pe Căpitanul Quelch la sol, unde aștepta o ambulanță.

Eram nefericit. Și convins că n-aveam să-l mai revăd niciodată pe comandant. Doamne, cum îl mai uram pe Reagan pentru ceea ce făcuse ! În viața mea nu mai urâsem atât de aprig pe cineva. Quelch fusese unul dintre puținii oameni din această lume a viitorului cu care îmi putusem forma relații bune — poate fiindcă era bătrân și, prin urmare, mai legat de lumea mea decât de-a lui proprie — iar acum plecase. Mă simțeam al dracului de singur,

v-o pot spune. Am hotărât ca de-acum să-l supraveghez în mod special pe „Căpitanul“ Reagan.

Tonga sosi şi trecu şi, în curând, ne îndreptam spre Sydney, cu viteza de aproape o sută nouăzeci de kilometri pe oră, împotriva unui vânt din prova puţin mai puternic decât o briză blândă, în comparaţie cu taifunul pe care-l întâlnisem recent.

În tot timpul escalei în Tahiti, Reagan şi cercetaşii lui nu şi-au mai părăsit cabinele decât pentru a lua masa, după paravanele lor prosteşti.

Cel puţin părea jenat de propria lui neghiobie şi ştia că scapase ca prin urechile acului după afacerea cu compartimentele parașutelor. Când ne-am întâlnit, odată, pe coridor, lăsă ochii în jos şi nu-mi vorbi, în timp ce treceam unul pe lângă celălalt.

Apoi, însă, sosi incidentul care avea să ducă la adevăratele dezastre din lunile următoare.

În ultima seară dinaintea escalei la Sydney, pe punte se primi un apel telefonic din sala de mese a clasei a treia. Iarăşi necazuri. Era de datoria mea să mă duc acolo şi să fac ordine.

Fără tragere de inimă, am părăsit puntea şi m-am îndreptat spre sala de mese. În colţul de lângă uşa cambuzei domnea agitaţia. Stewarzi în alb, matrozi în bleumarin închis, bărbaţi în ţinută de seară şi femei cu rochii scurte forfoteau prin tot locul, trăgând de un om îmbrăcat în binecunoscutul şort kaki şi cămaşa verde a unui Tânăr Cavalerist. Pe la marginile acestei grămezi se învârteau, speriaţi, mai mulţi mici cercetaşi. Atunci am întrezărit chipul lui Reagan. Strângând bastonul în ambele mâini, îi lovea pe cei ce încercau să-l ţină. Avea ochii holbaţi, obrajii congestionaţi, şi semăna cu un tablou hilar de Custer reprezentând Victoria de la Little Bighorn. Zbiera fără şir şi

n-am perceput decât un singur cuvânt, plin de dezgust :

— Negri ! Negri ! Negri !

Mai la o parte, câţiva dintre civilii indieni discutau cu tânărul ofiţer care mă chemase.

— Ce-i aici, Muir ? am întrebat.

Muir clătină din cap :

— Din câte ştiu eu, acest domn — îl arătă el pe supusul indian — a cerut voie să împrumute sarea de la masa domnului Reagan. Domnul Reagan l-a lovit, domnule, apoi s-a repezit la prietenii dumnealui...

Acum vedeam că indianul avea pe frunte un semn livid. M-am recules cât am putut de bine şi am strigat :

— Gata, toată lumea ! Daţi-i drumul ! Sunteţi buni, vă rog, să vă daţi la o parte ? La o parte, vă rog.

Recunoscători, pasagerii şi membrii echipajului s-au îndepărtat de Reagan, care rămase gâfâind, rotindu-şi ochii rătăciţi, scos din minţi de-a binelea. Cu o mişcare bruscă, sări pe o masă din apropiere, cocoşat, ţinându-şi pregătit bastonul.

Am încercat să vorbesc civilizat, amintindu-mi că era de datoria mea să protejez bunul renume al companiei de transporturi, să apăr reputaţia propriei mele slujbe şi să nu-i dau domnului Reagan prilejul de a da pe cineva în judecată sau de a-şi folosi relaţiile politice pentru a face rău cuiva. Nu-mi era uşor să-mi amintesc toate aceste lucruri, mai ales când îl detestam atât de mult pe individ. Mi-am dat toată silinţa să simt părere de rău pentru el, să-l iau în râs.

— S-a terminat acum, Căpitan Reagan. Dacă binevoiţi să vă cereţi scuze domnului pe care l-aţi lovit...

— Scuze ? Scârnăviei ăleia ! ?

Dezvelindu-şi dinţii, Reagan încercă să lovească în mine cu bastonul. I l-am apucat şi l-am tras cu totul de pe masă. Dacă l-aş fi lovit atunci, pentru a-l calma, poate că aş fi fost iertat. Dar se părea că propria lui demenţă era molipsitoare.

Reagan îşi împinse chipul schimonosit într-al meu şi mârâi :

— Dă-mi bastonul înapoi, fătălău împuţit, englez iubitor-de-negri !

Asta era prea mult.

Nu-mi amintesc efectiv cum am dat prima lovitură. Ţin minte doar că dădeam, dădeam şi eram tras înapoi. Ţin minte că-i vedeam sângele curgând pe chipul tăiat. Ţin minte că ţipam ceva despre ceea ce-i făcuse comandantului. Ţin minte bastonul care se ridica şi cobora, în mâinile mele, după care eram tras înapoi de câţiva matrozi şi totul devenea deodată înfricoşător de calm, iar Reagan zăcea pe jos, învineţit şi însângerat şi fără cunoştinţă, poate mort.

M-am întors, ameţit, şi am văzut feţele şocate ale cercetaşilor, pasagerilor, echipajului.

L-am văzut pe al doilea ofiţer, aflat acum la comandă, apropiindu-se în fugă. L-am văzut privind trupul căzut al lui Reagan şi întrebând :

— E mort ?

— Bine-ar fi, spuse cineva. Dar nu e.

Ofiţerul doi veni spre mine, cu chipul plin de milă.

— Sărmane diavole, Bastable, mă compătimi el. N-ar fi trebuit s-o faci, bătrâne. Acum ai dat de necaz, teamă mi-e.

Desigur, am fost suspendat din funcţie imediat ce am ajuns la Sydney şi raportat la sediul local al P.A.S. Nimeni nu se arăta neînţelegător, mai

ales când se auzi relatarea completă a celorlalţi ofiţeri de pe „*Loch Etive*"". Dar Reagan oferise deja ziarelor de seară varianta *lui*. Şi s-a întâmplat ce era mai rău. TURIST AMERICAN ATACAT DE UN OFIŢER DE POLIŢIE, titrà „*Sydney Herald*", iar majoritatea articolelor se înscriau în genul de maximă senzaţie, apărând pe prima pagină. Au fost menţionate numele companiei şi al navei ; cel mai recent constituit serviciu al Maiestăţii Sale, Poliţia Aeriană Specială, a fost pomenit la rândul său („La asta ne putem aştepta din partea celor însărcinaţi să ne apere ?" se întreba o gazetă. Fuseseră intervievaţi călătorii şi era citată o declaraţie de neangajare a biroului companiei din Sydney.Nu declarasem nimic presei, desigur, iar unele ziare o luaseră ca pe o recunoaştere a faptului că mă repezisem la Reagan fără provocare, încercând să-l omor. Apoi am primit o telegramă de la Comandamentul meu din Londra : REVINO IMEDIAT.

Deprimarea îmi umplu minţile, înrădăcinându-se acolo, dură şi rece, şi n-am mai putut avea decât gânduri negre pe drumul de înapoiere spre Londra, la bordul cuirasatului aerian „*Relentless*" *. Nu exista nici o scuză posibilă, în ce privea armata, pentru comportamentul meu. Ştiam că voi fi tradus în faţa curţii marţiale şi, aproape sigur, deblocat. Nu era deloc o perspectivă plăcută.

La sosirea în Londra, am fost dus imediat la cartierul general P.A.S., lângă micul aeroparc militar din Limehouse. Am fost consemnat în cazarmă, aşteptând o decizie de la Comandament şi

* „Neînfricatul" (n.tr.).

Biroul de Război cu privire la ce-avea să mi se întâmple.

După cum urma să reiasă, îl convinseseră pe Reagan să-şi retragă reclamaţiile împotriva tuturor, ba chiar să admită că mă provocase grav, dar eu tot mă comportasem inadmisibil şi era de aşteptat curtea marţială.

La câteva zile după ce aflasem de hotărârea lui Reagan, am fost convocat la cancelaria Comandantului şi invitat să iau loc. Generalul Maior Nye era un tip decent şi de şcoală veche. Înţelegea cele întâmplate, dar îşi exprimă poziţia fără menajamente :

— Uite ce e, Bastable, ştiu prin ce ai trecut. Mai întâi amnezia, apoi acest — mă rog, acest acces al dumitale, dacă preferi. Acces de furie, să zicem ? Ştiu. Dar, vezi bine, nu putem fi siguri că nu vei mai avea şi altele. Vreau să spun — mă rog, bătrâna cutie-cu-creieri şi toate alea — cam zguduită, să zicem ?

Mi-aduc aminte că i-am zâmbit strâmb :

— Credeţi că-s nebun, domnule ?

— Nu, nu, nu, fireşte că nu. Nervos, să zicem. Oricum, pe scurt şi pe lung, Bastable, situaţia e următoarea : vreau să-ţi dai demisia.

Tuşi stingherit şi-mi oferi o havană, fără să mă privească. Am refuzat.

Apoi m-am ridicat în picioare, salutând :

— Înţeleg perfect, domnule, şi apreciez motivele pentru care aţi dorit să procedaţi astfel. E o atitudine de bun simţ din partea dumneavoastră, domnule. Desigur, veţi primi demisia mea din serviciu. Mâine e bine, domnule ?

— Minunat. Nu te grăbi. Îmi pare rău că te pierd. Îţi doresc noroc, Bastable. Deduc că n-ai motive de îngrijorare că Macaphee-ii ar lua măsuri.

Căpitanul Quelch te-a vorbit de bine proprietarilor. La fel şi ceilalţi ofiţeri, deduc.

— Vă mulţumesc că m-aţi anunţat, domnule.

— N-ai de ce. Fruntea sus, Bastable.

Se ridică şi-mi strânse mâna :

— A, à propos, fratele dumitale vrea să te vadă. Am primit un mesaj. Te aşteaptă diseară la Clubul Aeronautic Regal.

— Fratele meu, domnule ?

— Nu ştiai că ai un frate ?

Aveam într-adevăr un frate. Trei, de fapt. Dar îi lăsasem în urmă, în 1902.

Cu senzaţia că-mi pierdusem complet minţile, am ieşit din biroul Comandantului, m-am întors la cazarma mea, am întocmit cererea de demisie, mi-am împachetat puţinele lucruri personale într-o sacoşă, m-am schimbat în haine civile şi am luat un taximetru electric până la Piccadilly şi Clubul Aeronautic Regal.

De ce să pretindă cineva că mi-ar fi frate ? Probabil că exista o explicaţie simplă. O confuzie, precis, dar nu puteam fi sigur.

4

Un „frate" boem

În timp ce ședeam pe bancheta din spate a taxiului ce înainta lin, priveam pe ferestre, încercând să-mi adun gândurile. De la incidentul cu Reagan, fusesem complet năuc, și abia acum, când lăsasem în urmă cazarma, începeam să-mi dau seama de implicațiile faptelor mele. Mai înțelegeam și că scăpasem destul de ușor, ținând seama de toate. Totuși, eforturile mele de a fi acceptat în societatea anului 1974, după cum reieșea acum, se irosiseră complet. Eram mai proscris decât la sosire. Îmi dezonorasem uniforma și mă excomunicasem singur.

Mai rău, visul euforic începuse să se transforme în coșmar dement. Mi-am scos ceasul. Era abia trei după-amiază. Câtuși de puțin seară, din punctul nimănui de vedere. Nu eram sigur ce primire mă putea aștepta la C.A.R. Eram, desigur, membru, dar se putea foarte bine să mi se dorească retragerea, o dată ce demisionasem din P.A.S. Nu puteam învinui pe nimeni pentru asta. La urma urmei, riscam să-i stingheresc pe ceilalți membri. Mai bine să-mi amân vizita până în ultimul moment posibil. Am ciocănit în capotă și i-am spus taximetristului să oprească la cel mai apropiat refugiu pietonal, după care am coborât din mașină, am plătit cursa și am început să hoinăresc fără

țintă prin jurul arcadelor de sub grațioasele coloane care susțineau pasajele rutiere. Am privit abundența de produse exotice expuse în vitrinele magazinelor ; mărfuri aduse din toate colțurile Imperiului, amintindu-mi de locuri pe care poate n-aveam să le mai văd niciodată. Căutând o scăpare, am intrat într-un cinema și am urmărit o comedie muzicală a cărei acțiune se petrecea în secolul șaisprezece, cu un actor american numit Humphrey Bogart în rolul lui Sir Francis Drake și o actriță suedeză (soția lui Bogart, cred), pe nume Greta Garbo, interpretând-o pe Regina Elizabeth *. În chip ciudat, e una dintre cele mai clare amintiri pe care le-am păstrat din acea zi.

Pe la orele șapte, am intrat în club, strecurându-mă neobservat în penumbra plăcută a barului împodobit cu zeci de simboluri aeronautice. Câțiva băieți tăifăsuiau la mese dar, din fericire, nu m-a recunoscut nimeni. Am comandat un whisky cu sifon și l-am băut destul de repede. Consumasem deja mai multe, când cineva m-a atins pe braț și m-am răsucit brusc, absolut convins că mi se va cere să plec.

Când colo, m-am trezit confruntat cu rânjetul vesel al unui tânăr îmbrăcat după moda care, cum aveam să aflu ulterior, făcea vogă printre studenții mai excentrici de la Oxford. Avea părul negru, destul de lung și pieptănat pe spate fără cărare. Purta o haină care s-ar fi putut numi redingotă, cu revere de catifea, cravată carmin, vestă de brocart și pantaloni croiți strâns până la genunchi, de

---

* În realitate, Humphrey Bogart (1899—1957) a fost căsătorit cu actrița Lauren Bacall (n. 1924), iar Greta Garbo (1905—1993) nu a fost căsătorită niciodată ; filmul pomenit în text este, evident, imaginar (n.tr.).

unde erau lăsaţi să fâlfâie evazaţi în jos. În 1902, am fi recunoscut-o drept foarte asemănătoare cu ţinuta afişată de aşa-zişii esteţi. Era o „uniformă" de-un stil boem şi fanfaron cu deliberare, şi-i priveam destul de suspicios pe adepţii săi. Nu erau deloc genul meu. Câtă vreme eu trecusem neobservat, acest tânăr se bucura de atenţia dezaprobatoare a tuturor.

Mă simţeam teribil de jenat.

Nu păru să-şi dea seama de reacţia pe care o provoca în club. Îmi apucă mâna inertă şi o scutură călduros :

— Eşti fratele Oswald, nu-i aşa ?

— Sunt Oswald Bastable, am confirmat. Dar nu cred că-s cel pe care-l căutaţi. N-am nici un frate.

Înclină capul într-o parte şi zâmbi :

— De unde ştii, mm ? Vreau să zic, suferi de amnezie, nu-i aşa ?

— Păi, da...

Era cu desăvârşire adevărat că nu prea puteam susţine că mi-am pierdut memoria, pentru ca apoi să neg că aş avea vreun frate. Mă plasasem într-o poziţie hazlie.

— De ce n-ai apărut mai devreme ? am contraatacat. Când s-au publicat toate articolele alea în ziare ?

Îşi frecă falca şi-mi aruncă o privire sarcastică :

— Pe vremea aia eram plecat din ţară. În China, de fapt. Am tras o fugă pân-acolo.

— Uite ce e, am intervenit iritat, ştii al dracului de bine că nu mi-eşti frate. Habar n-am ce vrei, dar ai face bine să mă laşi în pace.

Rânji iarăşi :

— Ai perfectă dreptate. Nu sunt fratele tău.

De fapt mă numesc Dempsey — Cornelius *. M-am gândit să spun să sunt fratele tău pentru a-ţi stârni curiozitatea şi a fi sigur că vii la întâlnire. Totuşi — mă privi el din nou cu expresia aceea sardonică — e curios că suferi de amnezie totală şi totuşi ştii că n-ai nici un frate. Preferi să stăm de vorbă aici, sau mergem să bem ceva în altă parte ?

— Nu sunt sigur c-o doresc pe nici una, domnule Dempsey. În fond, nu mi-ai explicat de ce ai ales să mă înşeli în acest fel. Ar fi fost o păcăleală crudă, dacă te credeam.

— Probabil că da, replică el indiferent. Pe de altă parte, ai putea avea motive serioase să te *pretinzi* amnezic. Poate că ai ceva de ascuns ? De-asta nu ţi-ai dezvăluit adevărata identitate autorităţilor ?

— Ceea ce am de ascuns e treaba mea. Şi te pot asigura, domnule Dempsey, că Oswald Bastable e singurul nume pe care l-am purtat vreodată. Acum... ţi-aş fi recunoscător dacă m-ai lăsa în pace. Am destule probleme la care să mă gândesc.

---

* Atât numele, cât şi înfăţişarea, ni-l indică pe Cornelius Dempsey ca pe un avatar al lui Jerry Cornelius, eroul ciclului *„The Jerry Cornelius Chronicles"* („Cronicile lui J.C."), reprezentau prin romanele *„The Final Programme"* („Programul final"), *„A Cure for Cancer"* („Leac pentru cancer"), *„The English Assassin"* („Asasinul englez"), *„The Condition of Mukak"* („Condiţia lui Muzak"), *„The Lives and Times of Jerry Cornelius"* („Vieţile şi vremurile lui J.C."), *„The Adventures of Una Persson and Catherine Cornelius in the Twentieth Century"* („Aventurile lui U.P. şi C.C. în secolul douăzeci"), *„A Cornelius Calendar"* („Calendarul Cornelius") ; oricum, prezenţa sa aici e neesenţială pentru intriga prezentului roman, dobândind relevanţă doar în ansamblul operei lui Michael Moorcock (n.tr.).

— Dar de-asta mă aflu aici, Bastable, bătrâne. Pentru a te ajuta să-ţi rezolvi aceste probleme, îmi cer scuze dacă te-am jignit. Chiar vreau să te-ajut. Acordă-mi o jumătate de oră.

Privi în jur.

— Este un local după colţ unde putem bea un păhărel.

— Prea bine, am oftat.

N-aveam ce pierde, la urma urmei. Un moment, m-am întrebat dacă acest tânăr fante, atât de stăpân pe sine, nu ştia de fapt ce mi se întâmplase cu adevărat. Dar am alungat gândul.

Am părăsit C.A.R. şi am cotit prin Arcada Burlington, unul dintre puţinele locuri care nu se schimbaseră prea mult din 1902 încoace, ieşind pe Jermyn Street. Într-un târziu, Cornelius Dempsey se opri în dreptul unei uşi simple şi bătu de câteva ori cu inelul de alamă, până veni cineva să răspundă. O femeie bătrână ne privi bănuitoare, îl recunoscu pe Dempsey şi ne lăsă să intrăm într-un hol întunecos. De undeva de jos se auzeau glasuri şi râsete şi, după miros, am socotit că localul era un fel de cârciumă. Am coborât un şir de trepte şi am intrat într-o încăpere slab luminată, unde erau instalate câteva mese nepretenţioase. La mese stăteau tineri şi tinere îmbrăcaţi în acelaşi stil boem ca şi Dempsey. Unul sau doi îl salutară, în timp ce ne croiam drum printre mese, pentru a ne aşeza într-o nişă. Sosi de îndată un chelner, iar Dempsey comandă o sticlă de *Vin Ordinaire* roşu. Mă simţeam cumplit de incomod, dar nu la fel de prost pe cât mă simţisem în propriul meu club. Era primul meu contact cu o faţetă a vieţii londoneze despre care abia dacă-mi dădusem seama că exista. Când sosi vinul, am băut un pahar mare. Dacă era vorba să fiu proscris, mi-am spus eu cu amărăciune, atunci nu strica să mă deprind cu locurile de acest gen.

Dempsey mă privi în timp ce beam, cu o expresie de amuzament tainic în ochi.

— N-ai mai fost niciodată într-un club-pivniţă, este ?

— Nu.

Mi-am mai turnat o porţie din sticlă.

— Aici te poţi relaxa. Atmosfera e destul de liberă şi lejeră. E bun vinul ?

— Merge.

M-am rezemat de spătarul scaunului, încercând să par stăpân pe mine.

— Acum, ce-i cu toată povestea asta, domnule Dempsey ?

— Eşti fără slujbă, pentru moment, înţeleg ?

— Puţin spus. Probabil că mi-e imposibil să-mi găsesc o slujbă.

— Mă rog, exact de asta vorbeam. Întâmplător, ştiu de-o slujbă, dacă-ţi doreşti. Pe o aeronavă. Am vorbit deja cu comandantul şi e dispus să te ia la bord. Îţi ştie povestea.

Am început să devin bănuitor.

— Ce fel de slujbă, domnule Dempsey ? Nici un comandant serios n-ar...

— Comandantul acesta e unul dintre cei mai serioşi oameni care-au comandat vreodată o navă.

Renunţă la stilul glumeţ, devenind grav :

— Îl admir enorm şi ştiu c-o să-ţi placă. E cinstit ca un zar.

— Atunci de ce... ?

— Nava lui e cam ca o ladă. Nu un pachebot mare ca ale voastre sau altceva de soiul ăsta. E demodată şi înceată, şi transportă, în principal, mărfuri. Mărfuri care pe alţii nu-i interesează. Afaceri mărunte. Primejdioase, uneori. Ştii genul.

— Le-am văzut.

Am sorbit din vin. Era singurul fel de şansă la care mă puteam aştepta şi aveam un noroc incredibil de-a o fi găsit. Cât se poate de logic ca micile aeronave „vagabond" să ducă lipsă de aeronauţi instruiţi, când recompensele pentru a lucra pe marile nave erau cu atât de mult mai mari. Şi totuşi, în momentul acela, aproape că nu-mi păsa. Încă mă mai umplea amărăciunea propriei mele gafe.

— Dar eşti sigur că ştie toată povestea ? Am fost exclus din armată din motive întemeiate, să ştii.

— Ştiu motivul, răspunse cu sinceritate Dempsey. Şi te aprob.

— Mă aprobi ? De ce ?

— Hai să zicem că nu-mi place genul lui Reagan. Şi admir ceea ce-ai făcut pentru indienii aceia pe care i-a atacat. Dovedeşte că eşti un om civilizat, cu inima la locul ei.

— Faptul că i-am apărat pe indieni n-a fost decât incidental. Îl uram pe Reagan, pentru ceea ce-i făcuse comandantului meu.

Dempsey zâmbi :

— Ia-o cum vrei, Bastable. Oricum, slujba te aşteaptă. O primeşti ?

Mi-am terminat al doilea pahar de vin şi m-am încruntat.

— Nu-s sigur...

Dempsey îmi mai turnă un pahar.

— Nu încerc să te conving să faci ceva ce nu vrei — dar ţi-aş putea atrage atenţia că puţini

oameni vor dori să te angajeze mai mult decât ca hamal — o vreme, cel puţin.

— Sunt conştient de asta.

Dempsey îşi aprinse un trabuc lung.

— Poate ai prieteni care ţi-au oferit o muncă la sol ?

— Prieteni ? Nu. N-am nici un prieten.

Era adevărat. Căpitanul Quelch fusese cunoştinţa mea cea mai apropiată de ceea ce s-ar putea numi prieten.

— Şi ai experienţă cu aeronavele. Ai putea manevra una la nevoie ?

— Cred că da. Am trecut un examen echivalent cu cel de secund. Probabil sunt cam slăbuţ în domeniul practic.

— O vei învăţa, totuşi, curând.

— Cum se face că-l cunoşti pe căpitanul unei aeronave de mărfuri ? l-am întrebat. Nu eşti la universitate ?

Dempsey lăsă ochii în jos.

— Adică, student ? Mă rog, am fost. Dar asta-i cu totul altă poveste. Ştii, ţi-am urmărit cariera de când ai fost găsit pe vârful ăla de munte. Mi-ai captivat imaginaţia, s-ar putea spune.

La asta am râs, fără prea multă veselie.

— Ei bine, presupun că e generos din partea dumitale că-ncerci să mă ajuţi. Când îl pot întâlni pe căpitanul ăsta ?

— Diseară ? rânji nerăbdător Dempsey. Am putea merge la Croydon, cu maşina mea. Ce zici ?

Am ridicat din umeri :

— De ce nu ?

5

Căpitanul Korzeniowski

Dempsey conduse maşina până la Croydon cu viteză destul de mare, dar am fost nevoit să admir felul în care-şi stăpânea demodatul Morgan cu aburi. Am ajuns într-o jumătate de oră.

Localitatea Croydon e un oraş-aeroparc. Îşi datorează propria existenţă aeronavelor şi, oriunde te-ai uita, găseşti memento-uri ale acestui fapt. Multe dintre hoteluri poartă numele unor nave celebre, iar străzile sunt înţesate cu zburători de toate naţionalităţile. Este un oraş agitat şi zgomotos, în comparaţie cu majoritatea celorlalte, şi probabil că seamănă mult cu unele vechi porturi oceanice de pe vremea mea (cred că ar trebui să folosesc timpul viitor pentru toate acestea, spunând „va fi" şi aşa mai departe, dar îmi vine greu, căci toate aceste evenimente au avut loc, bineînţeles, în trecutul meu personal).

Dempsey parcă maşina în curtea din faţă a unui mic hotel de pe una din străzile lăturalnice ale Croydon-ului. Hotelul se numea „Odihna aeronautului" şi se vedea clar că mai demult fusese un han de poştalioane. Nu mai e nevoie să spun că se afla în cartierul vechi al oraşului şi contrasta destul de vizibil cu turnurile strălucitoare de piatră şi sticlă care dominau cea mai mare parte din Croydon.

Mă conduse prin holul principal, plin de zburători din generaţia vârstnică, oameni preferând clar atmosfera „Odihnei aeronautului" pe lângă aceea a hotelurilor mai salubre. Am urcat un şir de trepte din lemn şi, străbătând un culoar, am ajuns la uşa din capătul acestuia. Dempsey ciocăni.

— Căpitane ? Primiţi vizitatori, domnule ?

M-a surprins tonul de respect sincer cu care tânărul i se adresa nevăzutului căpitan.

— Intraţi.

Glasul era aspru şi gutural. Un glas de străin.

Am păşit într-un salon-dormitor confortabil. În cămin ardea focul, fiind singura sursă de lumină. Un bărbat de vreo şaizeci de ani stătea într-un fotoliu adânc de piele. Purta o barbă cenuşie ca fierul, tunsă în stil Imperial, şi păr asemenea. Ochii-i erau albaştri-cenuşii, cu o privire categorică, pătrunzătoare, inspirând deplină încredere. Avea nas mare, acvilin, şi gură trădând o voinţă puternică. Când se ridică, am văzut că era relativ scund, dar robust clădit. Dempsey făcu prezentările, şi am fost gratificat cu o strângere de mână seacă şi fermă.

— Căpitane Korkeniowski, acesta este Locotenentul Bastable.

— Îmi pare bine, locotenente.

Vorbea cu accent străin, dar cuvintele erau clar rostite.

— Încântat să te cunosc.

— Îmi pare bine, domnule căpitan. Cred că ar fi mai bine să vă adresaţi doar cu „domnule". Am demisionat azi din P.A.S. Acum sunt civil.

Korzeniowski zâmbi şi se întoarse spre o masă de perete grea, din stejar.

— Serveşti ceva de băut — *domnule* Bastable ?

— Vă mulțumesc, domnule. Un whisky ?

— Bun. Iar dumneata, tinere Dempsey ?

— Un pahar din Chablis-ul acela, dacă sunteți bun, domnule căpitan.

— Bun.

Korzeniowski era îmbrăcat într-un pulover alb gros, cu col-roul. Pantalonii săi aveau culoarea bleumarin-închis, a ofițerului aerian civil. Pe spătarul unui scaun de lângă birou, la peretele opus, i-am văzut vestonul cu galoanele de căpitan, iar deasupra acesteia, cascheta destul de învechită.

— I-am transmis propunerea domnului Bastable, domnule căpitan, spuse Dempsey, în timp ce-și primea paharul. Și acesta e motivul pentru care ne aflăm aici.

Korzeniowski își plimbă un deget peste buze, privindu-mă îngândurat.

— Fără-ndoială, murmură el. Fără-ndoială.

După ce ne oferi băuturile, reveni la masă și-și turnă un whisky mic, umplând apoi paharul până sus cu sifon.

— Știi, am mare nevoie de un secund. Mi-ar prinde bine un om cu o mai mare experiență de zbor, dar nu pot găsi nici unul în Anglia și nu vreau genul de om pe care aș avea șanse să-l găsesc în afara Angliei. Am citit despre dumneata. Ești cam iute din fire, mm ?

Am clătinat din cap. Deodată, mi s-a părut că doream foarte mult să servesc alături de Căpitanul Korzeniowski, căci omul îmi plăcuse din prima clipă.

— Nu în mod normal, domnule. Aceea a fost... în fine, o situație deosebită.

— Asta am presupus și eu. Am avut un secund foarte bun, până nu demult. Un băiat pe nume Marlowe. A intrat într-o belea la Macao.

Se încruntă și luă de pe birou o cutie cu havane. Îmi oferi unul dintre batoanele dure și negre de tutun, pe care l-am acceptat. Dempsey refuză, cu un rânjet. În timp ce vorbea. Căpitanul Korzeniowski nu-și lua ochii de la mine, și simțeam că-mi citea în suflet. Vorbea, mai curând, cumpătat, și toate acțiunile-i erau lente, calculate.

— Ai fost găsit în Himalayia. Îți pierduseși memoria. Te-ai instruit pentru poliția aerului. Ai avut un conflict cu un pasager de pe *„Loch Etive"*. Ți-ai ieșit din fire. L-ai bătut rău. Pasagerul era o pacoste, mm ?

— Da, domnule.

Havana era surprinzător de slabă și cu aromă dulce.

— Obiectase să mănânce alături de niște indieni, mi se pare ?

— Printre altele, domnule.

— Bun.

Korzeniowski îmi aruncă încă una dintre privirile sale tăioase, pătrunzătoare.

— Reagan a fost de vină, domnule, pentru fractura de picior a comandantului nostru. Pentru bătrân, a însemnat lăsarea definitivă la sol. Comandantul n-a putut suporta gândul, domnule.

Korzeniowski dădu din cap.

— Știu ce simte. Căpitanul Quelch. L-am cunoscut. Un aeronaut minunat. Deci, crima dumitale a fost un exces de loialitate, mm ? Asta *poate* fi o crimă destul de gravă în anumite împrejurări, nu ?

Cuvintele sale păreau să dețină un sens ascuns, pe care nu-l puteam ghici.

— Cred că da, domnule.

— Bun.

Dempsey spuse :

— Cred, domnule, că din punct de vedere temperamental e unul de-ai noştri.

Korzeniowski ridică mâna, făcându-l pe tânăr să tacă. Căpitanul privea spre foc, cufundat în gânduri. Peste câteva momente, se întoarse şi spuse :

— Sunt polonez, domnule Bastable. Cetăţean britanic, dar polonez din naştere. Dacă m-aş înapoia în patrie, aş fi împuşcat. Ştii de ce ?

— Nu, domnule.

Căpitanul zâmbi şi-şi desfăcu braţele :

— Fiindcă sunt polonez. De-asta.

— Sunteţi exilat, domnule ? Ruşii... ?

— Exact. Ruşii. Polonia face parte din imperiul lor. Am simţit că acest lucru e nedrept, că naţiunile ar trebui să fie libere să-şi decidă singure soarta. Am spus acest lucru — acum mulţi ani. S-a auzit că l-am spus. Şi am fost surghiunit. Atunci am intrat în Serviciul Comercial Aerian Britanic. Fiindcă eram un patriot polonez.

Ridică din umeri. Mă întrebam de ce-mi spunea toate astea, dar am intuit că trebuia să aibă vreun motiv, aşa că am continuat să-l ascult cu respect. În cele din urmă, mă privi :

— Deci, după cum vezi, domnule Bastable, suntem amândoi exilaţi, fiecare în felul său. Nu fiindcă am fi dorit-o, ci deoarece n-am avut de ales.

— Înţeleg, domnule.

N-am spus decât atât, deşi eram, în continuare, nedumerit.

— Sunt proprietarul navei mele, continuă Korzeniowski. Nu e prea arătoasă, dar e un vas mic şi bun. Te îmbarci, domnule Bastable ?

— Mi-ar plăcea, domnule, sunt foarte recunoscător...

— N-ai nevoie să fii recunoscător, domnule Bastable. Eu am nevoie de un secund, iar dumneata de o slujbă. Salariul nu e foarte mare. Cinci lire sterline pe lună, cu toate la dispoziţie.

— Vă mulţumesc, domnule.

— Bun.

Încă mă mai întrebam care putea fi legătura între tânărul boem şi bătrânul comandant aerian. Păreau să se cunoască bine între ei.

— Cred că vei putea primi găzduire pentru o noapte în acest hotel, dată te aranjează, continuă Căpitanul Korzeniowski. Mâine te îmbarci. La ora opt e bine ?

— Perfect, domnule.

— Bun.

Mi-am luat sacul şi l-am privit întrebător pe Dempsey. Tânărul îi aruncă o privire căpitanului, îmi rânji şi mă bătu pe braţ :

— Instalează-te aici. Vin şi eu mai târziu. Am de discutat o problemă, două, cu căpitanul.

Continuând să fiu cam năucit, mi-am luat rămas bun de la noul meu comandant şi am ieşit din cameră. În timp ce închideam uşa, l-am auzit pe Dempsey spunând :

— Acum, în legătură cu pasagerii, domnule...

A doua zi dimineaţă, am luat un omnibus până la aeroparc.

Acolo erau ancorate zeci de nave, sosind şi plecând ca nişte albine monstruoase în jurul unui stup enorm. În soarele strălucitor de toamnă, carcasele vaselor străluceau ca argintul, aurul sau albastrul. Înainte de-a fi plecat, de cu seară, Dempsey îmi spusese numele navei pe care urma să mă îmbarc.

Se chema „*The Rover*“ * (un nume destul de romantic, mi-am spus) iar autoritățile aeroparcului îmi spuseseră că era amarată la turnul Numărul 14. În lumina rece a zilei, începeam să mă întreb dacă nu acceptasem funcția cam în pripă, dar acum era prea târziu ca să mă mai răzgândesc. Puteam părăsi oricând nava mai târziu, dacă descopeream că nu-mi convenea ceea ce se aștepta de la mine.

Când am ajuns la catargul Numărul 14, am descoperit că vasul fusese mutat pentru a face loc unei nave de marfă rusești cu încărcătură combustibilă, care trebuia să-și ia cât mai repede zborul. Nimeni nu părea să știe unde era afurcat acum „Corsarul“.

În cele din urmă, după o jumătate de oră de rătăciri infructuoase, mi s-a spus să mă duc la turnul Numărul 38, exact în capătul opus al parcului. Am pornit-o cu pas greu pe sub uriașele carcase ale navelor de linie și de marfă, ferindu-mă printre cablurile de amaraj care trepidau, ocolind schelăriile metalice ale catargelor, până când, în sfârșit, am văzut Numărul 38 și noua mea navă.

Arăta deteriorată și avea nevoie de-o vopsea nouă, dar strălucea de curățenie la fel ca și cel mai rafinat vas de pasageri. Avea o carcasă dură, vizibil schimbată dintr-o învelitoare textilă moale, de tip vechi. Se legăna ușor la catarg și părea, după cum se mișca în cabluri, foarte încărcată. Cele patru motoare mari și demodate erau instalate în nacele exterioare, la care se ajungea cu ajutorul unor pasarele parțial acoperite, iar culoarele de inspecție erau complet deschise, expuse elementelor naturii.

* 1. Pirat, corsar ; 2. vagabond, hoinar, rătăcitor (n. tr.).

Mă simțeam ca un om transferat de pe „*Oceanic*” într-o funcție pe un tramp *. Oricât veneam eu dintr-o perioadă de timp când aeronavele n-ar fi putut părea un mijloc practic de călătorie, interesul pe care mi-l stârni „*The Rover*“ în timp ce-o priveam, era aproape de curiozitate istorică. Neîndoielnic, era bătută de vânturi și ploi. Vopseaua argintie a carcasei începuse să se scorojească, iar caracterele numărului (806) și ale înmatriculării (Londra) se cojiseră pe alocuri. De vreme ce era ilegal să ai numărul de înregistrare șters fie și doar parțial, câțiva aeronauți cocoțați pe o platformă cu scripeți, sub pasarela de sus, retușau inscripțiile cu creozot negru. Era mai veche până și decât prima mea navă, „*Loch Ness*”, și mult mai primitivă, cu o înfățișare vag piraterească. Mă-ndoiam că se putea lăuda cu instalații de soiul computerelor, climatizoarelor sau orice altceva în afara celui mai nesofisticat tip de telefon fără fir, iar viteza sa nu putea depăși cu mult o sută douăzeci de kilometri pe oră.

În timp ce stăteam acolo, am avut un moment de emoție, privind-o cum se întorcea leneșă în cabluri și apoi, cam îndărătnică, revenea la poziția inițială. Avea cam două sute de metri lungime și nici un centimetru din ea nu părea să poată trece drept demn de încredere în văzduh.

Am început să urc în turn, sperând că întârzierea mea nu împiedicase nava să plece. Ajuns în vârful catargului, am intrat în con. Între con și navă se întindea o punte îngustă de scânduri, cu balustrade de frânghie. Când am pus piciorul pe ea, începând s-o traverseze, se lăsă cu mine în jos. Pentru „Corsar“ nu existau pasarele acoperite spe-

* 1. Vagabond ; 2. navă de curse neregulate (n. tr.).

ciale, nici pereți de plastic cu armături, astfel ca pasagerii să fie scutiți de privelișteа solului, la treizeci de metri dedesubt. Mă cuprinse un straniu sentiment de satisfacție. După șocul inițial, începea să-mi placă ideea de a zbura cu acest hoinar bătrân și târnosit al căilor celeste. Avea un anume stil și nu se vedea nimic fantezist la instalații. Deținea un soi de aură a navelor timpurii de pionieri, despre care-și amintea adesea Căpitanul Quelch.

Ajuns la platforma circulară de îmbarcare, am fost întâmpinat de un aeronaut într-un pullover murdar. Își îndreptă degetul mare spre o scară scurtă de aluminiu ce pornea în spirală din centrul platformei :

— Sunteți noul număr doi, domnule ? Căpitanul vă așteaptă pe punte.

I-am mulțumit și am urcat scara pentru a ieși pe punte. Era pustie, cu excepția omului scund și viguros, în uniformă bine călcată, dar uzată, de căpitan al Serviciului Comercial Aerian. Se răsuci spre mine, cu ochii lui albaștri-cenușii fermi și contemplativi ca întotdeauna, cu una dintre havanele sale negre în gură, cu barba sură Imperială ieșind înainte în timp ce pășea spre mine și-mi strângea mâna.

— Mă bucur să te primesc la bord, domnule Bastable.

— Vă mulțumesc, domnule. Mă bucur să fiu la bord. Regret că am întârziat, dar...

— Știu, ne-au mutat ca să facă loc blestematului ăluia de mărfar rusesc. Nu ne-ai amânat plecarea. Încă le mai dăm datelor de înmatriculare un strat de vopsea, iar pasagerii încă n-au sosit.

Arătă spre locul unde o scăriță cu șase trepte ducea la o ușă din pupa punții :

— Cabina dumitale e într-acolo. În călatoria asta o împarți cu domnul Barry, dar de îndată ce debarcăm pasagerii vei putea locui singur. Nu transportăm des mulți călători — deși vom lua de la Saigon pasageri de punte — iar cabina dumitale e singura corespunzătoare. În regulă ?

— Vă mulțumesc, domnule.

— Bun.

Mi-am săltat sacul.

— Cabina e pe dreapta, spuse Korzeniowski. A mea se află drept înainte, iar a pasagerilor — cea care va fi a dumitale — e în stânga. Cred că Barry te așteaptă. Ne vedem în cincisprezece minute. Sper ca atunci să și decolăm.

Am urcat scara echipajului și am deschis ușa de legătură, pentru a mă găsi într-un coridor scurt, cu alte trei uși. Pereții erau de un gri anost, zgâriat și coșcovit. Am bătut la ușa din dreapta.

— Intră.

Înăuntru, un bărbat înalt și slab, cu o claie de păr roșu, ședea pe patul de jos, dezbrăcat la lenjerie. Își turna o porție generoasă de gin. Când am intrat, ridică privirea și dădu din cap binevoitor :

— Bastable ? Eu sunt Barry. Bei ?

Îmi întinse sticla, apoi, amintindu-și de buna creștere, îmi oferi paharul.

Am zâmbit :

— Cam devreme pentru mine. Am patul de sus, văd ?

— Mă tem că da. Nu așa cum te-ai obișnuit, probabil, după *„Loch Etive”*.

— Nu mă deranjează.

— Găsești două uniforme în dulap, colo. Marlowe avea cam aceleași măsuri, din fericire. Poți să-ți bagi acolo și celelalte lucruri. Am auzit despre

bătaia ta. Bravo ţie. Asta-i o familie întreagă de echipaj nesuferit, de inadaptaţi. Nu ţinem prea tare la disciplina formală, dar muncim pe brânci, iar comandantul e printre cei mai buni.

— Şi mie mi-a plăcut.

Am început să-mi pun lucrurile în dulap, după care am scos o uniformă mototolită. Barry îşi trăgea pe el pantalonii şi un jersée.

— Printre cei mai buni, repetă ; îşi termină băutura şi puse cu grijă sticla şi paharul la o parte.

Ei, cred c-am auzit pasagerii sosind la bord. Putem, în fine, să plecăm. Ne vedem pe punte când îi dăm drumul.

În timp ce deschidea uşa să iasă, am întrezărit spatele unuia dintre pasageri intrând în cabina de vis-à-vis. O femeie. O femeie într-o haină groasă, închisă la culoare, de călătorie. Ciudat că un om precum Căpitanul Korzeniowski lua pasageri. Nu părea genul care să întâmpine cu plăcere oamenii de la sol. Dar, în fond, părea plauzibil ca *„The Rover"* să nu scape ocazia nici unui câştig suplimentar. Navele ca ea trăiau la limită cu banii.

Puţin mai târziu, m-am alăturat căpitanului şi domnului Barry, pe punte. Timonierii de înălţime şi cârmire se aflau la comandă, iar operatorul telefonului fără fir era ghemuit în boxa sa, ţinând legătura cu principala clădire de control a traficului, aşteptând să i se spună când ne puteam desprinde de catarg.

M-am uitat prin fereastra circulară, cu geam convex, a punţii, la toate celelalte nave mari şi frumoase. Micul nostru vas de marfă părea atât de deplasat aici, încât mă bucuram foarte tare că plecăm.

Căpitanul Korzeniowski luă un tub de comunicaţii.

— Căpitanul către toate motoarele. Fiţi gata.

O secundă mai târziu, am auzit duduitul diesel-urilor, când maşiniştii începură să le încălzească.

Sosi ordinul controlului de la sol. Puteam pleca.

Căpitanul îşi ocupă poziţia la prova şi privi în jos, astfel ca să poată vedea principalele lanţuri de afurcare şi pasarela. Barry se duse la instalaţia de comunicaţii şi luă tubul. Nostromul stătea la jumătatea scării echipajului, deasupra platformei de îmbarcare, cu trupul intersectat de marginea punţii.

— Pasarela retrasă, spuse căpitanul. Închide şi blochează uşile de îmbarcare, nostrom.

Şeful de echipaj transmise ordinul unui om nevăzut, de jos. Urmară zgomote, bufnituri, strigăte.

Apoi capul boţmanului apăru din nou pe scară.

— Gata de desprindere, domnule.

— Despţindem.

Căpitanul îşi îndreptă spinarea şi vâri ambele mâini în buzunarele vestonului, strângând havana în dinţi.

— Desprinde jos, spuse Barry, în tub.

Urmă o smucitură, ca la detaşarea de turn.

— Toate cablurile liber.

— Toate cablurile liber, jos, transmise Barry.

Cablurile de ancorare căzură cu o plesnitură şi ni se dădu drumul în văzduh.

— Toate motoarele spre pupa.

Barry reglă un şalter.

— Toate motoarele spre pupa.

Acum li se adresa maşiniştilor ghemuiţi în nacelele lor exterioare, care-şi acţionau motoarele diesel.

Nava se zgudui şi se înclină uşor, în timp ce elicile o îndepărtau de catarg.

— Şaptezeci şi cinci metri, timona înălţime, ordonă căpitanul, continuând să privească prin fereastra de observaţie de la prova.

— Şapteşcinci, domnule.

Timonierul învârti uriaşa roată metalică.

Ne înălţam încet spre cer, cu prova puţin ridicată, în timp ce timonerul înălţător îşi manevra comenzile, potrivind aripile codale.

Şi, pentru întâia oară, am avut o senzaţie de despărţire. Simţeam că părăsesc tot ce ajunsesem să înţeleg despre această lume a anilor 1970, îmbarcându-mă în ceea ce-avea să fie pentru mine o călătorie a noilor descoperiri. Mă simţeam puţin cam ca străvechii navigatori elizabethani care porneau să descopere cealaltă faţă a planetei.

Aeroparcul Croydon rămăsese jos în urma noastră, în timp ce pluteam peste câmpiile din Kent, spre coastă, urcând treptat până la altitudinea de trei sute de metri, cu o viteză mai mică de şaptezeci de kilometri pe oră. Nava răspundea surprinzător de bine şi am început să-mi dau seama că *„The Rover"* era mai capabilă decât crezusem. Învăţam să nu judec o aeronavă după aparenţe. Oricât de primitive îi erau comenzile, zbura lin şi statornic, aproape maiestuoasă în evoluţia ei prin văzduh. Barry, pe care-l luasem drept un beţiv la sfârşit de carieră insipidă, se dovedea un ofiţer eficient şi aveam să descopăr că bea din greu numai atunci când nu se afla în aer. Speram ca manierele mele scorţoase să nu-i facă pe camarazii mei să mă ia drept un înfumurat.

În prima zi şi noapte a călătoriei, pasagerii nu ieşiră din cabina lor. Nu mi se părea o atitudine deosebit de excentrică. Probabil că sufereau de rău de zbor sau, poate, nu doreau să se ducă niciunde. În fond, pe „Corsar" nu existau punţi de promenadă sau cinematografe. Dacă doreai să străbaţi nava în lung, fără a vedea altceva decât încărcătura stivuită în semi-întuneric, trebuia să ieşi pe pesarelele exterioare şi să te agăţi de balustrade, de teamă că vântul te putea azvârli peste bord.

Îmi onoram îndatoririle cu entuziasm, chiar dacă la început am fost cam stângaci, dornic să-i demonstrez Căpitanului Korzeniowski că mă pricepeam. Cred că atât comandantul, cât şi Barry şi echipajul au înţeles aceasta şi, curând, am descoperit că începeam să mă relaxez.

La vremea când am ajuns deasupra apelor albastre şi strălucitoare ale Mediteranei, îndreptându-ne spre Ierusalim, primul nostru port de escală, începusem să mă familiarizez cu „Corsarul". Trebuia să fie tratat blând, într-un mod pe care nu-l pot descrie decât „graţios". Manevrată astfel, nava făcea aproape orice-i cereai. S-ar putea să pară prostesc şi sentimental, dar pe acea navă domnea un simţământ de afecţiune — un fior de umanitate care cuprindea echipajul şi vasul deopotrivă.

Dar continuam să nu văd pasagerii. Îşi luau mesele în cabină, nu în mica încăpere murdară de lângă cambuză unde mâncau ofiţerii şi cartnicii. Începeam să cred că se sfiau să fie văzuţi, poate numai de către Căpitanul Korzeniowski şi de domnul Barry, care îi vizitau amândoi, din când în când.

N-aveam la bord pe nimeni care să fie, efectiv, ofiţer observator sau meteorolog. Aceste îndatoriri se împărţeau între comandant, Barry şi mine. În noaptea dinaintea sosirii la Ierusalim, intrasem în

jumătate de cart şi controlam cursul cu ajutorul hărţilor şi instrumentelor, când operatorul telefonic intră într-o doară şi începu o conversaţie. După un timp, spuse :

— Ce părere ai de pasagerii noştri, Bastable ?

Am ridicat din umeri :

— N-am nici o părere despre ei, Steeton. Abia dacă l-am zărit pe unul. O femeie.

— Cred că sunt refugiaţi, spuse Steeton. Bătrânul spune că se dau jos la Brunei.

— Zău ? Nu-i cel mai sigur loc din lume. Acolo n-au fost necazuri cu nişte bandiţi ?

— Un fel de teroriști. Bine organizaţi, presupun. Am auzit că în spatele lor sunt nemţii şi japonezii. Nu m-ar mira să vrea câte ceva dintre coloniile noastre.

— Există înţelegeri. N-ar îndrăzni.

Steeton râse :

— Eşti cam necopt, Bastable, să ştii. Tot Estul clocoteşte de tulburări. Naţionalismul, bătrâne. India, China, Asia de Sud-Est. Oamenii intră la grijă.

Steeton era un pesimist care se desfăta cu asemenea perspective. Luam cu rezerve tot ceea ce spunea.

— Nu m-ar surprinde ca pasagerii noştri să fie compatrioţi ai bătrânului. Exilaţi polonezi. Sau chiar anarhişti ruşi, ce zici ?

Am râs zgomotos :

— Las-o moartă, Steeton. Comandantul n-ar putea avea nimic de-a face cu lucrurile de soiul ăsta. Steeton clătină din cap cu reproş ironic :

— O doamne, o doamne, Bastable. Chiar *eşti* necopt. Iartă-mă că te-am întrerupt.

Părăsi agale puntea. Am zâmbit, alungându-mi din gând zeflemelele lui. Încerca, vizibil, să mă tulbure. Genul de glume care li se fac adesea

„băieţilor noi“ îmbarcaţi pe orice navă. Şi totuşi, călătorii păreau prea dornici să se păstreze numai pentru ei înşişi.

A doua zi dimineaţă, am amarat la Ierusalim, şi mi-am pus uniforma albă înainte de a mă ocupa de încărcătură, care consta mai ales din maşini agricole livrate evreilor palestinieni emigranţi. Era cald şi uscat, şi se produsese o oarecare confuzie în legătură cu două lăzi pe care le aşteptau şi care nu sosiseră.

Întrucât eu nu mă îmbarcasem pe navă decât după ce fusese încărcată toată marfa, am trimis pe cineva să-l aducă pe căpitan. În timp ce aşteptam, am cumpărat un ziar de limbă engleză de la băiatul care le vindea prin aeroparc. I-am aruncat o privire indiferentă. Singura ştire cu adevărat interesantă privea explozia unei bombe, în urmă cu câteva zile, la domiciliul lui Sir George Brown — una dintre figurile politice de frunte. Din fericire, Sir George lipsea de-acasă, singura persoană uşor rănită fiind un servitor. Dar ziarele erau, în mod perfect explicabil, tulburate de acest ultragiu. Pe zidul casei fuseseră mâzgălite cuvintele *Libertate pentru colonii.* Toată treaba era evident opera unor fanatici şi mă întrebam ce fel de demenţi puteau socoti demne asemenea mijloace. Erau publicate şase sau opt fotografii ale unor personaje suspectate ca având legătură cu tentativa de asasinat, printre care şi notoriul Conte Rudolf von Bek *

---

* Dinastia von Bek reprezintă liantul ciclului de opere ale lui Michael Moorcock început cu romanele *„The War Hound and the World's Pain“* („Câinele războiului şi durerea lumii“) şi *„The City in the Autumn Stars“*

care fusese izgonit de mult din patria sa saxonă și, până în momentul sabotajului, se crezuse că s-ar ascunde în Italia. De ce să se întoarcă un nobil împotriva celor de-o seamă cu el și a tuturor idealurilor în spiritul cărora fusese crescut, nimeni nu putea înțelege.

În cele din urmă, căpitanul sosi și începu să lămurească problema. Am împăturit ziarul în buzunarul de la spate și am continuat cu treburile.

Căile Sorții sunt într-adevăr stranii. Lucrarea lor e greu de înțeles — iar eu ar fi trebuit s-o știu, căci le cunoscusem destul, într-un fel sau altul. Cele întâmplate în continuare sunt un exemplu concludent.

Unul dintre mânuitorii încărcăturii lăsase un cârlig de împachetat într-o ladă de marfă și, intrând în cală, mi-am agățat cămașa de el, sfâșiindu-mi-o exact pe spate. Nu era ceva grav și mi-am văzut de treabă până când căpitanul observă ce se întâmplase.

— O să te ardă soarele pe spinare dacă n-ai grijă, îmi spuse el. Mai bine du-te să te schimbi, domnule Bastable.

— Dacă așa credeți, domnule...

L-am lăsat pe unul dintre gabieri să vadă de încărcătură, am trecut prin culoarul principal dintre magazii și am urcat scara echipajului până pe punte, pentru a ajunge în cabina mea. În holișor era o căldură sufocantă și toate ușile cabinelor stăteau deschise. Pentru prima oară, i-am văzut clar, în trecere, pe pasageri. Nu mă puteam opri să-i privesc cu gura căscată, deși mi-a trebuit un enorm

("Orașul în stelele de toamnă"), scopul cavalerilor von Bek fiind găsirea Sfântului Graal și folosirea puterilor lui divine pentru a influența Balanța Universală în câte-un moment de răscruce al omenirii (n. tr.).

efort de voință ca să n-o fac. Am intrat în propria mea cabină și am închis ușa. Tremuram tot, când m-am așezat pe patul de jos și am scos încet din buzunar ziarul împăturit. Văzusem, în cabina pasagerilor, un bărbat și o femeie. Pe femeie n-o știam de niciunde, dar chipul bărbatului îmi era foarte cunoscut. Am desfăcut ziarul și m-am uitat din nou la fotografiile anarhiștilor căutați în legătură cu atentatul la viața lui Sir George Brown. Cu creierul clocotindu-mi de-o sută de gânduri diferite, am privit atent una dintre fotografii. Nu încăpea nici o îndoială. Omul înalt și chipeș pe care-l văzusem în cabină era Contele Rudolf von Bek, notoriul anarhist și asasin !

Ochii mi se umplură de lacrimi, dându-mi seama de implicațiile acestei descoperiri.

Blândul și bătrânul comandant aerian, care mă impresionase atât de mult ca om integru și de caracter, era el însuși cel puțin un simpatizant socialist ! Eram copleșit de un profund sentiment de trădare. Cum puteam să fi judecat atât de greșit pe cineva ?

Ar fi trebuit, desigur, să iau legătura cu autoritățile și să le previn neîntârziat. Dar cum aș fi putut părăsi nava fără să trezesc bănuieli ! Fără îndoială, toți ofițerii și membrii echipajului împărtășeau aceleași disperate convingeri ca și căpitanul lor. Era improbabil să ajung viu la poliția din Ierusalim. Și totuși, era de datoria mea să încerc.

Probabil că timpul trecuse repede, cât purtasem eu acest conflict cu mine însumi, căci deodată am simțit nava smucindu-se și mi-am dat seama că deja ne desprinseserăm de turnul de ancorare.

Mă aflam în plin zbor, acum fără nici o posibilitate de a mai face ceva, într-o navă plină de fanatici primejdioși care, categoric, nu s-ar fi dat

înapoi de la nimic pentru a mă reduce la tăcere, dacă-şi dădeau seama că-i suspectez.

Cu un geamăt, mi-am îngropat capul în mâini.

Ce prost fusesem să mă încred în Dempsey — acum era evident că făcea parte din aceeaşi bandă ! Am pus-o pe seama faptului că fusesem prea dezorientat, după depunerea demisiei.

Uşa se deschise dintr-o dată, făcându-mă să tresar nervos. Era Barry. Zâmbea. L-am privit îngrozit. Cum îşi putea deghiza atât de bine adevărata fire ?

— Care-i necazul, bătrâne ? mă întrebă el afabil. Te-a bătut prea mult în cap soarele ? M-a trimis bătrânul la tine să văd dacă n-ai păţit nimic.

— Cine... ? am început eu cu mare efort. Aia... pasagerii... de ce sunt la bord ?

Vroiam să-l aud dându-mi răspunsul care ar fi dovedit nevinovăţia lui şi a Căpitanului Korzeniowski.

Mă privi surprins o clipă, apoi răspunse :

— Cine... cei de pe-acelaşi culoar cu noi ? Păi, nu-s decât nişte vechi prieteni de-ai comandantului. Le face o favoare.

— O favoare ?

— Exact. Ascultă, mai bine întinde-te puţin. Ar fi trebuit să-ţi iei o pălărie, să ştii. Vrei un strop de tărie să te pună pe picioare ?

Se întoarse spre dulapul său.

Cum se putea purta atât de dezinvolt ? Nu puteam decât să presupun că o viaţă dusă atât de îndelungat în afara fruntariilor Legii crea o atitudine de indiferenţă, atât faţă de suferinţele pricinuite altora, cât şi în raport cu corupţia din propriul suflet.

Ce şanse îmi rămâneau împotriva unor oameni ca Barry ?

CARTEA A TREIA

Cealaltă faţă a monezii ; se schimbă rolurile ; intră în scenă Amiralul Văzduhului ; şi iese Excursionistul Temporal...

1

Generalul O. T. Shaw

Zăcând în cabină, cu gândul la evenimentele ultimelor câteva zile, mi-am dat seama cum de ajunseseră Cornelius Dempsey şi, mai târziu, complicii săi întru crimă, să mă creadă unul de-ai lor. Privind din perspectiva lor, atacul meu asupra lui Reagan fusese un atac contra soiului de autoritate pe care o reprezenta el. Se făcuseră mai multe aluzii şi, interpretându-le greşit, mă lăsasem absorbit în această situaţie copleşitoare.

„Suntem amândoi exilaţi, fiecare în felul său", spusese Căpitanul Korzeniowski. Abia acum eram conştient de semnificaţia acestor cuvinte ! Mă crezuse un personaj la fel de disperat ca el ! Un socialist ! Anarhist chiar !

Atunci, însă, începu să-mi încolţească în minte ideea că mă aflam în poziţia perfectă de a-mi recuceri onoarea — şi orice dizgraţie să fie dată uitării — pentru a fi reprimit în serviciul ce-mi era drag.

Căci nu mă bănuiau. Încă mă mai credeau unul de-ai lor. Dacă reuşeam cumva să pun mâna pe comanda navei şi s-o forţez să revină la un aeroparc britanic, puteam apoi să dau toată banda pe mâna poliţiei. Aveam să devin un erou (nu că mi-aş fi dorit onorurile doar de dragul onorurilor) şi aproape sigur aş fi fost chemat să mă reintegrez în regimentul meu. Iar apoi, cu ochiul minţii, am văzut chipul Căpitanului Korzeniowski, ochii lui

fermi, şi am simţi un junghi îngrozitor. Urma să-l arunc în puşcărie pe acest om ? Un om care se împrietenise cu mine ? Un om care la suprafaţă părea atât de onorabil ?

Mi-am oţelit inima. De-asta reuşise să rămână atâta timp în libertate — fiindcă **părea** atât de onorabil. Era un diavol. Fără îndoială, îi înşelase pe mulţi alţii în îndelungata sa carieră de anarhie şi crimă, păcălindu-i la fel cum mă păcălise şi pe mine.

M-am ridicat în picioare, mişcându-mă ţeapăn, ca sub puterea unui mesmerist. Am mers spre dulapul lui Barry, unde ştiam că ţinea un revolver mare, de serviciu. Am deschis dulapul. Am scos pistolul şi m-am asigurat că era încărcat. L-am vârât la cingătoare şi mi-am tras vestonul pe deasupra, ascunzându-l.

Apoi m-am aşezat la loc, încercând să elaborez un plan.

Următorul nostru port de escală era Kandahar, în Afghanistan. Deşi, cu numele, aliat al Marii Britanii, Afghanistanul era de-o instabilitate notorie în materie de loialitate. În Kandahar se găseau ruşi, germani, turci şi francezi, toţi conspirând să câştige ţara aceea montană de partea lor, toţi jucând ceea ce domnul Kipling numea Marele Joc al politicii şi intrigilor. Chiar dacă reuşeam să părăsesc nava, n-aveam nici o certitudine că voi găsi o ureche înţelegătoare în Kandahar. Şi atunci ? Să silesc nava să se reîntoarcă la Ierusalim ? Şi acolo existau dificultăţi. Nu, trebuia să aştept până părăseam aeroparcul din Kandahar şi ne începeam drumul spre al treilea port de escală — Lahore, din India Britanică.

Astfel, până când Kandahar-ul rămânea în urma noastră, trebuia să-ncerc să mă comport firesc, în continuare. Fără tragere de inimă, am pus revolverul lui Barry la loc în dulap. Am tras adânc aer în piept, încercând să-mi destind trăsăturile, şi am ieşit pe punte.

Cum am reuşit să-mi amăgesc noii „prieteni", nu voi şti niciodată. Mi-am îndeplinit normal sarcinile în următoarele câteva zile, fiind la fel de eficient ca întotdeauna. Nu aveam dificultăţi decât în conversaţiile cu Korzeniowski, Barry sau ceilalţi. Pur şi simplu nu mă puteam forţa să vorbesc dezinvolt cu ei. Credeau că încă mai sufăr unele efecte uşoare ale insolaţiei şi mă tratau cu înţelegere. Dacă n-aş fi descoperit ce erau de fapt, le-aş fi crezut preocuparea sinceră. Poate că era sinceră — dar credeau că-i preocupă binele unuia din tagma lor.

Am ajuns la Kandahar — un oraş cu clădiri urâte de piatră, împrejmuit cu ziduri, care nu se schimbase de pe vremea mea — după care l-am părăsit. Tensiunea dinlăuntrul meu creştea. Din nou m-am servit cu revolverul lui Barry. Verificam cu asiduitate hărţile, aşteptând momentul când traversam graniţa şi soseam în India (care acum se afla, desigur, complet sub stăpânire britnică). Peste o zi aveam să fim la Lahore. Simulând încă odată boala, am rămas în cabină şi am schiţat în minte detaliile finale ale planului. Mă asigurasem că nici unul dintre membrii echipajului sau ofiţeri nu purtau arme. Planul meu depindea de acest fapt. Orele treceau una după alta. Urma să amarăm în Lahore la amiază. La orele unsprezece, am ieşit din cabină şi am urcat pe punte.

Căpitanul Korzeniowski stătea cu spatele spre uşă, privind în jos, printre fuioarele de nori, la câmpiile cafenii, bătute de soare, ce lunecau pe

sub noi. Barry era la computer, căutând cea mai bună direcție de a aborda aeroparcul Lahore. Operatorul telefonic stătea aplecat peste aparatura sa. Timonierii de înălțime și cârmă își studiau comenzile. Nimeni nu mă văzu când am intrat tăcut și am scos revolverul de la cingătoare, ascunzându-l la spate.

— Totul în regulă pentru Lahore ? am întrebat.

Barry ridică ochii, încruntându-se :

— Salut, Bastable. Ți-e mai bine ?

— Absolut prima-ntâi, am replicat ; mi se simțea în glas o intonație ciudată, pe care am perceput-o chiar și eu.

Lui Barry i se întunecă fruntea.

— Splendid, spuse. Dacă simți nevoia să te mai odihnești puțin, mai avem cel puțin trei sferturi de oră până ancorăm...

— Mi-e bine. Voiam doar să mă asigur că ajungem la Lahore.

Korzeniowski se întoarse, zâmbind :

— De ce n-am ajunge ? Ai văzut ceva în ceașca de ceai ?

— Nu în ceașca mea de ceai... Mă tem că m-ați înțeles greșit, domnule căpitan.

— Așa ?

Ridică sprâncenele, continuând să pufăie din pipă. Sângele lui rece mă înnebunea. Am scos pistolul de la spate și i-am tras cocoșul.

— Da, spuse el, fără a-și schimba tonul sau expresia feței. Cred că s-ar putea să ai dreptate. Mai mult decât o simplă insolație, mm ?

— N-are nici o legătură cu soarele, domnule căpitan. Am avut încredere în dumneavoastră.

Presupun că nu sunteți de vină — în fond, ați crezut că vă sunt alături. „Temperamental, cel puțin", ca să-l citez pe prietenul dumneavoastră Dempsey. Dar nu sunt. Am făcut greșeala să vă cred un om onorabil — iar dumneavoastră ați făcut greșeala să mă credeți un tâlhar ca aceștia. Ironic, nu ?

— Foarte.

Și totuși, atitudinea lui Korzeniowski nu se schimba. Barry însă părea surprins, privind mai întâi spre chipul meu, apoi la cel al căpitanului, ca și cum ar fi crezut că ne pierduserăm amândoi mințile.

— Știți, desigur, despre ce vorbesc, i-am spus eu lui Korzeniowski.

— Trebuie să recunosc că nu sunt sigur, Bastable. Dacă vrei părerea mea sinceră, cred că ai un soi de criză. Sper că nu intenționezi să faci rău nimănui.

— Sunt în deplinătatea facultăților mele mintale, am replicat. Am descoperit ce sunteți, împreună cu echipajul dumneavoastră, domnule căpitan. Am de gând să duc această navă la Lahore — în sectorul militar al aeroparcului — iar acolo s-o predau, ca și pe dumneavoastră, autorităților.

— Pentru contrabandă, probabil ?

— Nu, domnule căpitan — pentru trădare. Mi-ați subliniat faptul că sunteți supus Britanic. Pentru favorizarea unor criminali urmăriți — cei doi pasageri ai dumneavoastră. Von Bek și fata. După cum vedeți, știu cine sunt. Și știu și ce sunteți dumneavoastră, cei de aici — simpatizanți anarhiști, în cel mai bun caz. În cel mai rău, ei bine...

— Văd că într-adevăr te-am judecat greșit, băiatul meu.

Korzeniowski își scoase pipa din gură.

— Nu vroiam să afli despre pasageri fiindcă n-am vrut să ai şi dumneata parte de această povară — în caz că eram prinşi. Simpatiile mele se alătură, da, oamenilor precum Contele Von Bek şi doamna Persson — este prietena contelui. Ei sunt ceea ce aş numi eu nişte radicali moderaţi.

Crezi că au ceva de-a face cu bombele ?

— Ziarele cred. Poliţia crede.

— Asta, pentru că înfierează pe toată lumea cu acelaşi stigmat, spuse Korzeniowski. La fel ca şi dumneata, fără-ndoială.

— Nu puteţi scăpa cu vorba din situaţia asta, domnule căpitan.

Mâna începuse să-mi tremure şi, un moment, am simţit hotărârea slăbindu-mi.

— Ştiu cât sunteţi de ipocrit.

Korzeniowski ridică din umeri :

— Asta-i o prostie. Dar sunt de acord — e şi o ironie. Te credeam, mă rog, neutru, cel puţin.

— Orice altceva aş fi, domnule căpitan, sunt patriot.

— Cred că şi eu sunt aşa ceva, zâmbi el. Cred cu toată tăria în idealul Britanic al justiţiei. Dar mi-ar plăcea să văd acest ideal răspândindu-se puţin mai departe de ţărmurile unei mici insule. Mi-ar plăcea să-l văd aplicat în practică pe tot cuprinsul lumii. Admir din multe puncte de vedere tot ceea ce susţine Marea Britanie. Dar nu admir ceea ce a făcut cu coloniile, căci am o oarecare experienţă a ceea ce înseamnă traiul sub jug străin, Bastable.

— Cucerirea Poloniei de către Rusia nu se prea aseamănă cu administrarea Indiei de către Marea Britanie, am replicat eu.

— Nu văd nici o deosebire majoră, Bastable.

Oftă :

— Dar trebuie să faci ceea ce consideri că e drept. Ai pistolul. Iar omul cu pistolul are întotdeauna dreptate, nu ?

Am refuzat să fiu atras în această capcană. Ca orice slav, se dovedise un logician superb. Barry interveni, cu accentul său irlandez părând mai gros ca oricând :

— Cucerire — administrare — sau, în termeni americani, acordarea de „consilieri" — toate-s acelaşi lucru, Bastable, băietu' meu. Şi toate au la rădăcină acelaşi viciu — viciul lăcomiei.

Încă mai aştept să văd o colonie care s-o ducă mai bine decât naţiunea care-a colonizat-o. Polonia — Irlanda — Siamul...

— La fel ca majoritatea fanaticilor, am subliniat eu rece, aveţi cel puţin o caracteristică în comun cu copiii — vreţi totul **acum.** Toate îmbunătăţirile au nevoie de timp. Nu poţi face lumea perfectă peste noapte. Situaţia e considerabil mai bună azi pentru mai mulţi oameni decât era pe vremea... în primii ani ai acestui secol, de pildă.

— În unele privinţe, acceptă Korzeniowski. Dar vechile rele au rămas. Şi vor continua, dacă aceia care deţin cea mai mare parte a puterii nu sunt făcuţi să înţeleagă că **promovează** răul.

— Şi-i faceţi să înţeleagă punând bombe, ucigând oameni de rând, agitându-i pe băştinaşii ignoranţi să ia parte la răscoale care sunt sortiţi să le piardă ? Nu asta e concepţia mea despre oamenii care se opun răului.

— Nici a mea, în termenii ăştia, spuse Korzeniowski.

— Von Bek n-a folosit în viaţa lui o bombă ! spuse Barry.

— Le-a dat binecuvântarea lui celor care-o fac. E acelaşi lucru, am contraatacat eu.

Am auzit în spate un zgomot slab şi am încercat să mă întorc pentru a vedea cauza. Dar, în clipa următoare, am simţit ceva împungându-mă cu putere în coaste. Apăru o mână, care acoperi cilindul revolverului meu, iar cu glas vag amuzat spuse :

— Cred că aveţi dreptate, Herr Bastable. Una peste alta, suntem ceea ce suntem. Temperamentele noastre sunt astfel alcătuite încât să susţinem o tabără sau alta. Şi, teamă mi-e, tabăra dumneavoastră n-o duce prea bine în ziua de azi.

Înainte de-a putea să raţionez, îmi luase pistolul din mână şi m-am întors pentru a înfrunta chipul cu un surâs cinic al marelui anarhist în persoană. În spatele lui stătea o fată drăguţă, îmbrăcată în haină lungă şi neagră, de călătorie. Părul scurt şi brunet îi încadra faţa mică, serioasă, în formă de inimă, şi mă privea curioasă, cu ochi fermi, cenuşii, care mi-au amintit imediat de ai lui Korzeniowski.

— Aceasta este fiica mea, Una Persson *, spuse din spatele meu căpitanul. Pe Contele von Bek îl cunoşti, firește.

* Personaj misterios, definitoriu pentru opera lui Michael Moorcock, ocupând o poziţie proeminentă în ciclul Jerry Cornelius, precum şi în ciclul Dansatorilor de la Sfârşitul Timpului („*An Alien Heat*“ — „O dogoare nepământeană“, „*The Hollow Lands*“ — „Ţările-murile găunoase“, „*The End of All Songs*“ — „Sfârşitul tuturor cântărilor“, „*Legends from the End of Time*“ — „Legende de la Sfârşitul Timpului“, „*The Transformation of Miss Mavis Ming (Return of the Fireclown)*“ — „Transformarea domnişoarei Mavis Ming (Întoarcerea Clownului-de-Foc)“ ; numelui ei i se poate atribui semnificaţia de „Persoană Unică“, în contextul multiplicităţii de identitate a majorităţii eroilor lui Moorcock (n. tr.).

Încă odată, eşuasem în a-mi împlini o ambiţie în această lume a viitorului. Căpătam convingerea că eram osândit să nu reuşesc în nimic din ce întreprindeam. Oare numai fiindcă eram un om care exista într-o perioadă a istoriei străină lui ? Sau, confruntat cu situaţii similare în timpul meu propriu, mi-aş fi compromis la fel ocaziile ?

Astfel îmi hoinăreau gândurile în timp ce şedeam în cabină, prizonier, pe când nava sosea, apoi pleca din Lahore, începând să se îndrepte spre următoarea destinaţie, care era Calcutta. După Calcutta urma să oprească la Saigon, unde erau aşteptaţi la bord „pasagerii de punte“, iar apoi în Brunei, pentru a-i lăsa pe von Bek şi frumoasa sa prietenă (neîndoielnic, spre a se alătura teroriştilor care căuta să pună capăt stăpânirii britanice acolo). După Brunei, aveam să facem o vizită în Canton, unde debarcam pelerinii „de punte“ (sau, mai probabil, prietenii teroriști ai lui Korzeniowski !) şi, apoi, porneam înapoi, via Manila şi Darwin. Mă întrebam pe care dintre aceste porturi le voi vizita înainte ca anarhiştii să decidă ce făceau cu mine. Probabil încercau chiar în acest moment să ia această hotărâre. Nu le-ar fi fost greu să declare că mă scăpaseră peste bord într-un moment convenabil.

Barry îmi aduse mâncarea în cabină, cu revolverul din nou în posesia lui. Punctul său de vedere era atât de deformat încât părea să regrete sincer că reieşisem a fi un „trădător“. Categoric, părea mai mult compătimitor decât furios. Încă-mi venea greu să văd în Barry şi Korzeniowski nişte ticăloşi şi l-am întrebat pe Barry dacă Una Persson,

fata căpitanului, era, într-un fel, o ostatică pentru asigurarea bunei purtări a acestuia. La asta, Barry râse şi clătină din cap :

— Nu băietu' mieu. E fiica lui taică-său, atâta tot despre partea asta !

Dar totul se lega în mod evident — motivul pentru care **„The Rover"** fusese ales ca navă cu care să fugă cei doi din Marea Britanie. Îmi mai dovedea şi că sensibilităţile morale ale căpitanului erau, desigur, atrofiate, ca să nu spun mai rău, dacă-i îngăduia fiicei lui să împartă cabina cu un bărbat care se vedea clar că nu-i era soţ (unde era domnul Persson ? mă întrebam eu — fără-ndoială, un alt anarhist care *fusese* capturat). Categoric, n-aveam mari şanse să-mi fi rămas mai mult de câteva ceasuri de trăit.

Mai aveam o singură speranţă. Steeton, operatorul telefonic, precis nu avusese cunoştinţă despre identitatea lui von Bek. Deşi s-ar fi putut să aibă alte motive de a alege să servească la bordul „Corsarului", nu era un socialist devotat cu trup şi suflet, asemeni celorlalţi. Poate aş fi reuşit să-l cumpăr în vreun fel ? Sau să-i ofer ajutor, la nevoie, dacă mă ajuta şi el acum. Dar cum să iau legătura cu Steeton ? Iar dacă îl contactam, n-avea să fie bănuit şi, prin urmare, inapt să transmită un mesaj telefonic celui mai apropiat aeroparc britanic ?

Priveam prin micul hublou al cabinei. Când ajunseserăm la Lahore, von Bek mă ţinuse la respect cu pistolul, ca să nu pot striga sau arunca vreun mesaj scris. Acum nu vedeam decât nori plumburii întinzându-se cale de mile în şir. Şi tot ce puteam auzi era vuietul monoton al motoarelor

greoaie ale „Corsarului", purtându-mă, după cum mi se părea, tot mai aproape de propria-mi osândă.

La Calcutta, von Bek intră din nou în cabină, ţinând revolverul aţintit spre pieptul meu. Am privit afară, în strălucirea soarelui, la un oraş îndepărtat pe care-l cunoscusem şi iubisem pe vremea mea, dar acum nu-l mai puteam recunoaşte. Cum erau în stare anarhiştii ăştia să spună că stăpânirea britanică era rea, când făcuse atât de mult pentru modernizarea Indiei ? L-am întrebat acest lucru pe von Bek, care se mulţumi să râdă.

— Ştii cât costă în Anglia o pereche de ghete bune ?

— Cam zece şilingi, am răspuns.

— Şi aici ?

— Probabil mai puţin.

— Cam treizeci de şilingi la Calcutta — dacă eşti indian. Cam cinci şilingi dacă eşti european. Europenii pe care-i vezi controlează industria încălţămintei. Câtă vreme ei pot cumpăra de la sursă, indianul trebuie să cumpere din magazin. Magazinele cu amănuntul au nevoie să tarifeze treizeci de şilingi, iar asta e suma pe care indianul mediu o câştigă într-o lună. Mâncarea costă mai mult la Delhi decât la Manchester, dar muncitorul indian câştigă un sfert din cât câştigă muncitorul englez. Ştii de ce ?

— Nu.

Mie mi se părea o înşiruire de minciuni.

— Fiindcă preţurile şi veniturile Marii Britanii sunt menţinute prin mijloace artificiale, pe cheltuiala coloniilor. Toate acordurile comerciale o favorizează. Ea fixează preţul la care cumpără. Controlează mijloacele de producţie, astfel ca preţul să

rămână stabil, indiferent de fluctuațiile pieții. Indianul moare de foame pentru ca britanicul să se poată ospăta. La fel stau lucrurile în toate coloniile și posesiunile și „protectoratele", indiferent cum ar fi deghizate.

— Dar există spitale, programe de binefaccre, un sistem de ajutoare sociale, am insistat eu. Indianul nu moare de foame.

— Adevărat — e menținut în viață. Ar fi o neghiobie să-ți lași țarcul cu forță de muncă să moară de-a binelea, căci nu știi niciodată când vei avea nevoie de el. Sclavii reprezintă o avere, nu-i așa ?

Refuzam să mă complac în aceste argumente inflamatorii. Nu eram sigur că stătea prea bine cu cunoștințele economice, pe de o parte, iar pe de altă parte eram convins că vedea totul prin prisma deformantă a propriei sale mentalități.

— Tot ce știu eu e că indianul mediu o duce mai bine decât în 1900, am spus. Mai bine decât o duceau mulți englezi, chiar, pe vremea aia.

— N-ai văzut decât orașele. Știi că indienilor nu li se permite să vină la oraș decât dacă primesc aprobarea guvernului ? Trebuie să aibă asupra lor permise care atestă că au slujbă în oraș. Dacă n-au de lucru, sunt trimiși înapoi la țară, unde trăiesc în sate ale căror școli, spitale și toate celelalte avantaje datorate stăpânirii britanice sunt puține și îndepărtate unele de altele. Acest sistem se aplică în toată Africa și în Orient. S-a dezvoltat de-a lungul anilor, iar acum se aplică până și în unele colonii europene — Polonia ocupată de ruși, Boemia ocupată de germani.

— Cunosc sistemul. Nu e inuman. Este doar un mijloc de a controla fluxul muncii, de a împiedica orașele să se transforme în mahalalele de altădată. Toată lumea are de câștigat.

— E un sistem sclavagist, replică anarhistul aristocrat. E nedrept. Duce lă alte și alte eroziuni ale libertății. Îi susții pe tirani, prietene, când susții un asemenea sistem.

Am zâmbit, clătinând din cap :

— Întreabă-l pe indianul de pe stradă cum se simte. Îți va răspunde că e mulțumit, sunt convins.

— Fiindcă nu știe că se poate mai bine. Fiindcă britanicii conspiră spre a-l învăța doar puțin — destul ca să-i amețească mințile și să-l facă să le înghită propaganda, nimic mai mult. E ciudat că investițiile lor pentru educație rămân aceleași, când anumite alte forme de a cheltui pentru „prosperitate" urcă spre a satisface cererea. Astfel, ai zdrobit spiritul celor pe care i-ai cucerit. Te numeri printre cei care vorbesc cu complezență despre libera întreprindere, despre omul liber și stăpân pe soarta lui, despre „autopropășire" prin eforturi proprii — iar apoi te îngrozești când cei pe care i-ai colonizat sunt ostili patronajului tău, „sistemului de a controla fluxul muncii". Spanac !

— Ți-aș putea aminti, am contrat, că, față de acum șaptezeci de ani, această lume deține o stabilitate pe care înainte n-a cunoscut-o niciodată. Nu a existat nici un război major. În cea mai mare parte a lumii, am avut o sută de ani de pace. Asta e rău ?

— Da — pentru că stabilitatea voastră s-a realizat cu prețul mândriei altora. Ați distrus su-

flete, nu trupuri, iar după părerea mea acesta e lucrul cel mai rău posibil *.

— Destul cu toate astea ! am strigat, nervos. Mă plictiseşti, Conte von Bek. Ar trebui să fii mulţumit că mi-ai dejucat planurile. N-am să te mai ascult. Mă consider un om decent — un om omenos, chiar aşa, un liberal — dar cei ca dumneata mă faceţi să-mi vină... să-mi vină să... în fine, mai bine tac...

Îmi controlam cu greu nervii.

— Iată ! râse von Bek. Sunt glasul conştiinţei dumitale. Acela pe care refuzi să-l asculţi. Şi eşti atât de hotărât să nu-l asculţi, încât l-ai şterge de pe faţa pământului pe oricine care încearcă să te facă să-l auzi. Eşti atât de tipic pentru toţi acei oameni „decenţi", „omenoşi" şi „liberali" care ţin două treimi din lume în jugul sclaviei.

Gesticulă cu pistolul :

— E ciudat cum toţi autoritariştii presupun în mod automat că partizanul libertăţii de conştiinţă doreşte să le impună propriul său punct de vedere, când, de fapt, tot ceea ce doreşte el este să facă apel la natura mai bună a autoritaristului. Dar presupun că voi, autoritariştii, nu puteţi înţelege lucrurile decât în proprii voştri termeni.

* Dincolo de realităţile strict coloniale şi adevărurile valabile pentru orice tip de regim totalitar, se remarcă ironia faptului că Moorcock a scris aceste discursuri de idei de pe poziţii socialiste, analizând, în fond, o situaţie aplicabilă în detaliu dictaturilor de extrema stângă ; unele dintre schimburile de replici de mai sus de pildă, (scrise în 1971 !) par desprinse din celebrul „proces" al soţilor Ceauşescu, sau din dezbaterile consecutive prăbuşirii regimurilor comuniste (n.tr.).

— Nu mă poţi zăpăci cu argumentele dumitale. Cel puţin acordă-mi privilegiul de a-mi petrece în tăcere ultimele ceasuri.

— Cum doreşti.

Până ne-am desprins de turnul de amarare n-a mai vorbit decât foarte puţin, doar murmurând ceva despre „demnitatea omului" care ajunsese să nu mai însemne decât „aroganţa cuceritorului". Mi-am blindat auzul, însă, în calea aiurelilor lui. El era arogantul, căutând să-mi bage pe gât concepţiile lui revoluţionare.

*

Pe parcursul următoarei etape a călătoriei, am făcut eforturi disperate de a-l contacta pe Steeton, spunând că mi se făcuse greaţă să-mi tot aducă Barry mâncarea şi aş fi preferat să mai văd şi alte chipuri.

Când colo, mi-au trimis-o pe fiica lui Korzeniowski. Era de-o asemenea graţie şi frumuseţe, încât nu prea mă puteam stropşi la ea aşa cum făcusem cu ceilalţi. Am încercat, o dată sau de două ori, să aflu ce avea de gând tatăl ei cu mine, dar mi-a răspuns că încă „îşi storcea creierii". M-ar fi ajutat ? am întrebat-o, de-a dreptul. Păru uimită şi nu-mi dădu nici un fel de răspuns, grăbindu-se să iasă din cabină.

La Saigon — îmi puteam da seama că era Saigonul după scânteierea templelor aurite, în depărtare — am auzit pălăvrăgeala pelerinilor indochinezi care-şi ocupau locurile în spaţiul ce li se acordase printre baloturile de marfă. Nu-i invidiam pentru acele locuri înghesuite şi înăbuşitoare, dar, desigur, erau norocoşi — dacă erau pelerini bud-

dhişti veritabili — să fi obţinut cât de cât o călătorie aeriană.

Încă odată — deşi Saigonul era un port „liber", sub patronat american — am fost păzit cu vigilenţă de Contele Rudolf von Bek, care părea mai puţin sigur pe sine însuşi decât cu ocazia întâlnirilor noastre precedente. Se vedea clar că nu era în apele lui şi-mi trecu prin minte că, poate, autorităţile americane prinseseră ceva de veste despre misiunea „Corsarului" şi puneau întrebări incomode. Neîndoielnic, am plecat în mare grabă, solicitând motoarele la maximum, luându-ne zborul abia la trei ore după ce afucaserăm şi făcusem plinul cu combustibil. Mai târziu în aceeaşi seară, am auzit din partea opusă a micului coridor sunetul unor glasuri ridicate, certându-se. Am recunoscut vocile ca aparţinându-i lui von Bek, căpitanului, lui Barry şi Una Persson — şi mai părea să se audă şi un alt glas, mai încet şi foarte calm, pe care nu-l recunoşteam.

Am auzit doar câteva cuvinte — „Brunei" — „Canton" — „Japonezii" — „Shantung" — în principal nume de locuri, pe care le recunoşteam, dar n-am putut deduce motivul conflictului.

Trecu o zi şi mi se aduse mâncare o singură dată — de către Una Persson, care-şi ceru scuze că era hrană rece. Părea încordată şi destul de îngrijorată. Am întrebat-o, îndemnat de politeţe, dacă era ceva în neregulă. Îmi aruncă o privire nedumerită şi un zâmbet scurt, surprinzător.

— Nu-s sigură, fu singurul ei răspuns, înainte de-a pleca, încuind uşa pe dinafară, ca de obicei.

La miezul nopţii, când probabil ne aflam în drum spre Brunei, am auzit prima împuşcătură. La început am crezut că e un zgomot scos de unul dintre motoare, dar imediat am ştiut că mă înşelam.

M-am ridicat, încă îmbrăcat în hainele mele, şi am mers la uşă, lipindu-mi urechea de ea, ascultând atent. Acum auzeam şi alte împuşcături, strigăte, zgomot de paşi alergând. Ce Dumnezeu se întîmplă ? Se luaseră ticăloşii la harţă între ei ? Ori poate aterizaserăm fără ca eu să-mi dau seama, şi ne atacase poliţia britanică sau americană ?

M-am apropiat de hublou. Eram tot în zbor, la mare înălţime deasupra Mării Chinei, dacă nu mă înşelam.

Zgomotele luptei au mai continuat încă o jumătate de oră cel puţin. Nu s-au mai auzit focuri de armă, ci doar schimburi furioase de replici. Apoi glasurile s-au stins. Am auzit paşi pe coridor, cheia răsucindu-se în broasca uşii mele.

Năvăli lumina, pe jumătate orbindu-mă. Am clipit din ochi spre silueta înaltă care stătea în cadrul uşii, cu un revolver în mână şi cealaltă mână pe clanţa uşii. Purta o robă asiatică înfoiată, dar chipul său cu trăsături armonioase era vizibil eurasiatic — un amestec de chinez şi englez, dacă nu greşeam.

— Bună dimineaţa, Locotenent Bastable, spuse el într-o perfectă engleză de Oxford. Sunt Generalul O. T. Shaw, iar această navă se află acum sub comanda mea. Cred că ai destule ore de zbor. Ţi-aş fi foarte recunoscător dacă mi-ai îngădui să mă folosesc de experienţa dumitale.

Am rămas cu gura căscată, stupefiat. Cunoşteam acel nume. Cine nu-l ştia ? Omul care mi se adresase era cunoscut în lung şi-n lat drept cea mai feroce căpetenie de bandiţi care hărţuiau Guvernul Central al Republicii Chineze. Acesta era Shuo Ho Ti — Dictatorul Militar din Chihli !

2

Valea dimineţii

Primul meu gând a fost că nimerisem din lac în puţ. Apoi, însă, mi-am dat seama că mulţi dictatori războinici chinezi aveau obiceiul să reţină ostatici europeni în schimbul unei răscumpărări. Cu puţin noroc, guvernul englez putea plăti ca să fiu eliberat. Am zâmbit în sinea mea când m-am gândit că Korzeniowski şi Compania luaseră pe neştiute la bord o bandă de tâlhari şi mai ticăloşi decât ei înşişi. Aceasta era cea mai grozavă ironie a sorţii.

Generalul O. T. Shaw (sau Shuo Ho Ti, după cum îşi stilizase numele, de hatârul discipolilor săi chinezi) îşi alcătuise o oaste de bandiţi, renegaţi şi dezertori, atât de mare, încât controla regiuni întinse din provinciile Chihli, Shantung şi Kiangsu, ajutându-l pe Shaw să ţină în cleşte toate drumurile dintre Peking şi Shanghai. Extorca sume atât de mari, ca „taxă" pe trenurile şi automobilele ce-i străbăteau teritoriul, încât comerţul şi comunicaţiile dintre cele două oraşe se efectuau acum aproape în întregime cu aeronavele — şi nu orice aeronavă se afla în siguranţă, dacă zbura destul de jos pentru a fi atinsă de tunurile lui Shaw. Guvernul Central era neputincios în faţa lui şi se temea prea tare ca să ceară sprijinul străinilor ce administrau mari zone din China, care nu erau incluse în Republică. Căci străinii — ruşi şi japonezi în majoritate — se puteau folosi de asta ca scuză pentru a ocupa acel teritoriu, refuzând să mai plece. De aici provenea puterea lui Shaw — şi a altor senori ai războiului asemenea lui.

Fusesem luat pe nepregătite de întâlnirea cu o asemenea figură romantică şi celebră în carne şi oase. Acum, însă, am reuşit să vorbesc.

— De ce... de ce aţi dori să conduc eu nava ?

Eurasiaticul cel înalt îşi netezi părul drept şi negru, semănând mai mult ca oricând cu un diavol, când răspunse încet :

— Mă tem că domnul Barry e mort. Căpitanul Korzeniowski e rănit. Eşti singura persoană calificată pentru această sarcină.

— Barry mort ?

Ar fi trebuit să exult, dar m-am pomenit cuprins de regret.

— Oamenii mei au reacţionat prea grăbit când au văzut că avea pistol. Îi sperie, înţelegi, faptul de-a se afla atât de sus în văzduh. Cred că dacă mor, spiritele zonelor superioare — diavoli, cu toţii — le vor răpi sufletele. Sunt oameni ignoranţi şi superstiţioşi, partizanii mei.

— Şi cât de grav rănit e Căpitanul Korzeniowski ?

— O rană la cap. Nu gravă. Dar, firește, e foarte ameţit şi nu poate comanda nava.

— Fiica lui — şi Contele von Bek ?

— Sunt încuiţi în cabina lor, împreună cu căpitanul.

— Steeton ?

— Ultima oară a fost văzut pe pasarela exterioară. Cred că a căzut peste bord în timpul unei lupte cu un om de-al meu.

— Doamne, am murmurat. Doamne.

Îmi venise rău.

— Asta-i piraterie. Crimă. Nu-mi vine să cred.

— Este tot ce-ați spus, recunosc cu regret, replică Shaw.

Acum, sigur că recunoșteam glasul acela calm. Îl auzisem mai devreme, când se certaseră în cabina de vis-à-vis.

— Dar nu vrem să mai ucidem pe nimeni, acum că avem controlul navei și putem zbura cu ea la Shantung. Nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat, dacă nu insista Contele von Bek al dumitale să mergem în Brunei, cu toate că-l prevenisem că britanicii știau de prezența lui la bordul „Corsarului" și aveau să-l aștepte acolo.

— De unde-ați știut asta ?

— Datoria unui conducător este aceea de a ști tot ce poate, servindu-și astfel poporul în mod corespunzător, răspunse el, destul de ambiguu.

— Și ce veți face pentru mine dacă accept să vă ajut ?

— Ceea ce le vom face celorlalți s-ar putea să te intereseze mai mult. Ne vom abține să-i omorâm prin tortură. Dar asta s-ar putea, oricum, să nu te impresioneze, de vreme ce-ți sunt dușmani. Dar *sunt* — ridică el sardonic sprânceana dreaptă — semeni albi.

— Orice-ar fi — și nu simt pentru ei decât dispreț — n-aș dori să fie torturați de tâlharii dumitale.

— Dacă totul decurge bine, nimeni nu va păți nimic.

Shaw lăsă la loc cocoșul revolverului și îl coborî, fără însă a-l pune la loc în teaca de pe șold.

— Te asigur că nu-mi place să ucid și-ți dau cuvântul meu că viețile tuturor celor de la bordul „Corsarului" vor fi cruțate — *dacă* ajungem în siguranță la Valea Dimineții.

— Unde e valea asta ?

— În Shantung. E cartierul meu general. Te vom îndruma când ajungi la Wuchang. E imperios necesar să fim cât mai curând acolo. Inițial, aveam de gând să mergem la Canton și să ne continuăm de-acolo drumul pe sol, dar a telefonat cineva că suntem la bord — Steeton, presupun — și a devenit evident că va trebui să mergem direct la bază, fără oprire. Dacă Contele von Bek n-ar fi obiectat față de acest plan, s-ar fi putut evita toate necazurile.

Așadar, Steeton fusese de partea mea ! Încercând să mă salveze pe mine și să prevină autoritățile despre cele ce se întâmplau la bordul „Corsarului", provocase acest dezastru și-și sacrificase propria viață.

Era îngrozitor. Steeton murise, efectiv, încercând să mă salveze. Iar acum, ucigașul lui îmi cerea mie să-l duc cu nava la loc sigur. Dar dacă n-o făceam, aveau să moară și ceilalți. Deși unora dintre ei li se cuvenea moartea, nu meritau s-o primească în felul la care făcuse aluzie Shaw. Am oftat adânc și mi s-au lăsat umerii, în timp ce dădeam răspunsul. Acum orice faptă eroică părea lipsită de sens.

— Am cuvântul dumitale că nu mi se va face nici un rău dacă-ți îndeplinesc dorința ?

— Ai cuvântul meu de onoare.

— Foarte bine, Generale Shaw. Am să-ți conduc blestemata de navă.

— Foarte cugetat din partea dumitale, bătrâne, spuse Shaw radios, bătându-mă pe umăr. Și băgă revolverul în teacă.

Când am ajuns pe punte, groaza îmi crescu, la vederea sângelui care mânjea planşeul, cloasonurile, instrumentele. Cel puţin o persoană fusese împuşcată de la mică distanţă — probabil sărmanul Barry. Timonierii se aflau la posturile lor. Erau palizi şi şocaţi. Lângă fiecare timonier stăteau câte doi bandiţi, cu trupurile străbătute cruciş şi curmeziş de banduliere cu cartuşe şi centuri lucind de pumnale şi arme mici. În viaţa mea nu mai văzusem o asemenea adunătură de ucigaşi ca partizanii lui Shaw. Nu se făcuse nici o încercare de a spăla pe jos, hărţile şi tabelele matematice zăceau împrăştiate pe punte, unele îmbibate de sânge.

— Nu pot face nimic până nu-i curat aici, am spus eu cu scârbă.

Shaw ordonă ceva în cantoneză şi, foarte fără chef, doi dintre bandiţi părăsiră puntea, pentru a reveni cu găleţi şi cârpe. În timp ce lucrau, am inspectat instrumentele ca să mă asigur că încă mai erau în stare de funcţionare. Cu excepţia câtorva ciobituri provocate de gloanţe, nimic nu era vătămat grav, cu excepţia telefonului, care mi se părea că fusese distrus în mod ştiinţific, poate chiar de către Steeton însuşi, înainte de-a fi fugit pe pasarela exterioară. În sfârşit, bandiţii terminară. Shaw făcu semn spre comenzile principale. Acum zburam foarte jos, la cel mult o sută de metri — o altitudine destul de periculoasă.

— Ridic-o la două sute cincizeci de metri înălţime timonier, am spus eu cu amărăciune.

Fără o vorbă, timonierul îndeplini ordinul. Nava se înclină accentuat, iar Shaw îngustă ochii, cu mâna la teacă, dar imediat am revenit la orizontală. Am găsit hărţile necesare pentru China şi am început să le studiez.

— Cred că putem ajunge la Wuchang, am spus.

La nevoie, puteam oricând să urmăm calea ferată, dar mă îndoiam că Shaw era dispus să reducem viteza. Părea nerăbdător să ajungă până dimineaţă în teritoriul său propriu.

— Înainte să-ncep, însă, vreau să fiu sigur că sunt încă în viaţă Căpitanul Korzeniowski şi ceilalţi.

Shaw ţuguie buzele şi-mi aruncă o privire dură. Apoi se răsuci pe călcâie.

— Foarte bine. Urmează-mă.

Încă un ordin în cantoneză, şi un bandit se postă în urma mea.

Am ajuns la cabina din mijloc, unde Shaw scoase o cheie de la cingătoare şi descuie uşa. Trei chipuri nefericite ne priveau din cabină. Căpitanul Korzeniowski avea un bandaj grosolan înfăşurat împrejurul capului. Era înroşit de sânge. Chipul îi era pământiu şi părea mult mai bătrân decât ultima oară când îl văzusem. Nu dădu semne că m-ar recunoaşte. Fiica lui îi ţinea capul în poală. Avea părul răvăşit şi părea să fi plâns. Îi aruncă lui Shaw o privire feroce, de ură şi dispreţ. Cât despre von Bek, el întoarse capul după ce ne văzu.

— Sunteţi... bine ? am întrebat, destul de prostesţe.

— Nu suntem morţi, domnule Bastable, dacă asta te neliniştesţe, răspunse amar von Bek, ridicându-se în picioare şi întorcându-ne spatele.

— Încerc să vă salvez viaţa, am replicat, destul de înţepat în situaţia dată, dar vrând să ştie că un tip de soiul meu era capabil de generozitate faţă de duşmanii săi. Voi conduce nava la baza... Generalului... Shaw. Spune că dacă fac asta, nu ne va ucide pe nici unul.

— Cam greu să te încrezi în cuvântul lui, după cele întâmplate astă seară, spuse von Bek.

Râse scurt, aspru.

— Curios lucru, să găsești politica noastră atât de dezgustătoare, când te poți întovărăși așa de ușor cu unul ca el !

— Cam greu să-l consideri politician, am subliniat eu. În plus, nu contează cine e. Are toate cărțile în mână — cu excepția celei pe care o joc eu acum.

— Noapte bună, domnule Bastable, spuse Una Persson, mângâind capul tatălui ei. Cred că ai intenții bune. Îți mulțumesc.

Jenat, am ieșit din cabină și m-am întors pe punte.

Dimineață, ajunseserăm la Wuchang, iar Shaw era vizibil mai relaxat decât în timpul nopții. Merse până la a-mi oferi o pipă cu opiu, pe care am refuzat-o imediat. Pe vremea aceea, opiul mi se părea destul de dezgustător.

Wuchang era un oraș foarte mare, dar l-am depășit înainte de-a se fi deșteptat complet, zburând peste clădiri supraetajate, pagode, căsuțe cu acoperișuri albastre, în timp ce Shaw se orienta și-mi arăta direcția în care să ne îndreptăm.

Nimic nu se aseamănă cu un răsărit de soare în China. Un glob mare și apos apăru deasupra orizontului, și toată întinderea fu scăldată în tonuri blânde de trandafiriu, galben și oranj, în timp ce ne apropiam de un lanț deluros de culoarea nisipului. Aveam senzația că întinăm splendoarea aceea cu nava noastră veche și zgomotoasă, plină de atâția cutitari de felurite naționalități.

Apoi zburarăm peste colinele propriu-zise, iar Shaw îmi spuse să reduc viteza. Mai emise câteva

ordine repezi în chineza ce se vorbea la Canton, după care unul dintre oamenii săi părăsi puntea și urcă pe scară spre pasarela exterioară din partea de sus a carcasei. Era clar că omul avea să lanseze un fel de semnal prin care anunța că nu aveam intenții rele.

După aceea, dintr-o dată, ajunserăm deasupra unei văi. Era adâncă și largă, străbătută de un râu șerpuitor. O vale verde, luxuriantă, care părea să nu aibă ce căuta în peisajul acela stâncos. Am zărit turme de vite păscând, ferme mici, tarlale de orez, porci și capre.

— Asta-i valea ? am întrebat.

Shaw dădu din cap :

— Aceasta este Valea Dimineții. Și privește, domnule Bastable — acolo e „tabăra“ mea...

Arătă drept înainte. Am văzut niște clădiri înalte, albe, despărțite de petece de verdeață. Apa unor fântâni arteziene strălucea în lumină și, în apropiere, se jucau siluetele micuțe ale unor copii. Peste această așezare urbană modernă flutura un steag mare, purpuriu — fără-ndoială, stindardul de bătălie al lui Shaw. Am fost uimit să găsesc un asemenea așezământ în sălbăticia aceea și chiar mai mult uluit că era cartierul general al lui Shaw. Părea atât de pașnic, de civilizat ! Shaw îmi rânjea, foarte amuzat de surprinderea mea.

— Nu-i rău pentru un senior barbar al războiului, ce zici ? Noi singuri am construit totul. Are toate amenajările — plus unele cu care nici chiar Londra nu se poate lăuda.

L-am privit pe Shaw cu alți ochi. O fi fost el bandit, pirat, ucigaș — dar trebuia să fie mai mult de-atât, pentru a fi clădit un asemenea oraș în sălbăticiile chineze.

— Nu mi-ai citit publicitatea, domnule Bastable ? Poate că n-ai văzut numerele recente din *„Shanghai Express"*. Mi se spune Alexandru al Chinei ! Aceasta e Alexandria mea. Este Shawtown, domnule Bastable !

Chicotea ca un şcolar încântat de propriile sale realizări.

— Eu l-am construit.

Primul şoc de uimire mi se stinse.

— Poate că da, am murmurat, dar l-ai construit din carnea şi oasele celor pe care i-ai asasinat şi l-ai zugrăvit cu acelaşi sânge purpuriu care-ţi mânjeşte drapelul.

— O declaraţie destul de retorică din partea dumitale, domnule Bastable. Întâmplător, nu prea sunt ucigaş. Sunt militar, zău. Observi deosebirea ?

— Observ deosebirea, dar experienţa mea mi-a demonstrat că nu eşti altceva decât un asasin, „Generale" Shaw.

Râse din nou.

— Vom vedea, vom vedea. Acum — uită-te-acolo. O recunoşti ? Acolo — în partea cealaltă a oraşului ? Priveşte !

În sfârşit am văzut-o, carcasa ei enormă oscilând uşurel în vânt, cu cablurile de ancoraj ţinând-o aproape de sol. Şi am recunoscut-o, ba bine că nu.

— Dumnezeule ! am exclamat. Ai capturat *„Loch Etive"* !

— Da, spuse el cu însufleţire, semănând din nou cu un elev care a adăugat încă un timbru valoros. Aşa se numeşte. Va fi nava mea contraamiral. În ritmul acesta, curând o să am propria mea flotă aeriană. Ce zici de asta, domnule Bastable ? În curând voi stăpâni nu numai solul, ci şi văzduhul. Ce mai amiral voi fi ! Un *adevărat* amiral, ce zici ?

M-am holbat la chipul său aprins de entuziasm, fără să pot găsi nici o replică. Nu era nebun. Nu era naiv. Nu era prost. Era, de fapt, unul dintre cei mai inteligenţi oameni pe care-i întâlnisem vreodată. Mă dezarma complet.

Îşi aruncase capul pe spate şi râdea înveselit de propria sa isteţime — de propria-i gargantuescă obrăznicie de-a fi răpit cea mai mare şi mai perfecţionată, probabil, aeronavă care zburase vreodată pe cer !

— O, sfinţita mea mătuşă !

Trăsăturile sale semi-chineze încă mai erau încreţite de veselie.

— Ce glumă, domnule Bastable ! Ce glumă !

3

Chin'ng Che'êng Ta-Chia

În spațiul plat din afara orașului nu existau catarge de amarare, așa că frânghiile trebuiau aruncate oamenilor care așteptau la sol, iar aceștia manevrară nava până când nacela atinse pământul. Apoi, cablurile și funiile fură prinse pe sol, fixând *„The Rover"* la fel cum, ceva mai încolo, era ținută „Loch Etive".

În timp ce debarcam, sub privirile bănuitoare ale banditilor înarmați ai lui Shaw, mă așteptam să văd culi sosind în grabă să jupoaie nava de încărcătură, dar oamenii care veniră erau niște băieți sănătoși, bine îmbrăcați, pe care în primul moment i-am luat drept funcționari sau negustori. Shaw schimbă o vorbă cu ei, după care urcară la bord, fără să vădească nimic din slugărnicia de care se bucură îndeobște căpeteniile din partea banditilor lor. De fapt, piratii care coborâseră, cu puștile, cuțitele și cartușierele lor, în mătăsuri zdrențuite, sandale și cu panglici decorate cu mărgele pe cap, arătau vizibil nelalocul lor aici. Curând după debarcare, urcară într-o rulotă mare cu motor și plecară spre capătul îndepărtat al văii.

— Merg să se alăture restului armatei, explică Shaw. Chi'ng Che'eng Ta-Chia este, în primul rând, o așezare civilă.

Îl ajutam pe Căpitanul Korzeniowski, susținându-l de un cot în timp ce Una Persson i-l sprijinea pe celălalt. Von Bek mergea posomorât în fața noastră, îndreptându-ne cu toții spre oraș. Azi Korzeniowski se simțea mai bine, iar vechea sa inteligență revenise. În spatele nostru veneau grupați membrii echipajului de pe *„The Rover"*, privind în jur cu uimire fățișă.

— Ce nume ai folosit ? l-am întrebat pe „General".

— Chi;ng Che'eng Ta-Chia — e greu de tradus. Numele orașului de colo.

— Credeam că se numește Shawtown.

Izbucni din nou în râs, zguduindu-se din tot trupul său masiv, cu mâinile-n șolduri.

— Gluma mea, domnule Bastable ! Locul se numește — în fine — Orașul Zorilor Democratice, eventual ? Orașul Zorilor Aparținându-ne Nouă Tuturor ? Cam așa ceva. Zi-i Orașul Zorilor, dacă preferi. Din Valea Dimineții. Primul oraș al Noii Epoci.

— Ce Nouă Epocă mai e și asta ?

— Shuo Ho Ti — Noua lui Epocă. Dorești traducerea numelui meu chinezesc, domnule Bastable ? Înseamnă „Cel Care Aduce Pacea" — Pacificatorul.

— Ei, asta nu-i deloc o glumă proastă, am replicat eu amar, în timp ce mergeam pe iarbă spre prima dintre clădirile înalte și elegante din Orașul Zorilor. Având în vedere că tocmai ai asasinat doi ofițeri englezi și ai furat o aeronavă britanică. Cât de mulți oameni a trebuit să ucizi pentru a pune mâna pe *„Loch Etive"* ?

— Nu prea mulți. Trebuie să-l cunoști pe prietenul meu Ulianov * — el îți va spune că scopul scuză mijloacele.

— Și care este, exact, acel scop ?

Deveneam nerăbdător ; Shaw mă cuprinse cu brațul pe după umeri, radiind din tot chipul său oriental și prietenos.

— Mai întâi — Eliberarea Chinei. Alungarea tuturor străinilor — ruși, japonezi, englezi, americani, francezi — a tuturor.

— Mă îndoiesc că veți reuși, am replicat. Și chiar dacă ați face-o, probabil o să muriți de foame. Aveți nevoie de banii străinilor.

— Nu tocmai. Nu tocmai. Străinii — în special britanicii, cu comerțul lor cu opiu — ne-au ruinat economia, în primul rând. Va fi greu să reclădim totul de unii singuri, dar o vom face.

La asta n-am spus nimic. Visurile lui erau mesianice, nu foarte deosebite de cele ale lui Sharan Kang — se credea mult mai puternic decât era de fapt. În clipa aceea, aproape mi-a părut rău pentru el. Nu era nevoie decât de o flotă de aeronave militare ale Maiestății Sale, pentru a-i transforma întregul vis în coșmar. Acum, după ce comisese acte de piraterie contra Marii Britanii, devenise mai mult decât o problemă locală pe care s-o rezolve autoritățile chineze. Ca și cum mi-ar fi citit gândurile, spuse :

— Pasagerii și echipajul navei *„Loch Etive"* reprezintă ostatici prețioși, domnule Bastable.

Mă-ndoiesc că vom fi atacați imediat de navele voastre de luptă, ce zici ?

* Vladimir Ilici Ulianov, alias V. I. Lenin (1870—1924), căpetenie a „Marii Revoluții Socialiste din Octombrie (1917) și primul dictator al U.R.S.S. (n.tr.).

— Poate că ai dreptate. Și ce planuri ai pentru *după* ce vei fi eliberat toată China ?

— Lumea, firește.

Era rândul meu să râd :

— Aha, înțeleg.

Atunci pe buze îi apăru un zâmbet tainic :

— Știi cine locuiește în Orașul Zorilor, domnule Bastable ?

— De unde să știu ? Membrii viitorului dumitale guvern ?

— Unii dintre ei, da. Dar Orașul Zorilor e un oraș al celor scoși în afara legii. Se află aici exilați din toate țările oprimate ale lumii. E un așezământ internațional.

— Un oraș de criminali ?

— Unii l-ar numi astfel.

Acum înaintam pe străzile largi, mărginite de sălcii și plopi, gazoane verzi și ronduri de flori viu colorate. Prin fereastra deschisă a unei case plutea afară sunetul unei viori cântând Mozart. Shaw se opri și ascultă, făcând ca echipajul „Corsarului" să se oprească buluc în spatele nostru.

— Frumos, nu-i așa ?

— Minunat. Un fonograf ?

— Un om. Profesorul Hira. E un fizician indian. Datorită simpatiilor sale naționaliste, a fost azvârlit în pușcărie. Oamenii mei l-au ajutat să evadeze, iar acum își continuă cercetările într-unul din laboratoarele noastre. Avem multe laboratoare — multe invenții noi. Tiranii urăsc gândirea originală. Prin urmare, gânditorii originali se îndreaptă spre Orașul Zorilor. Avem savanți, filosofi, artiști, gazetari — chiar și câțiva politicieni.

— Și soldați cât cuprinde, am completat eu dur.

— Da, soldați cât cuprinde — și o mulțime de puști și materiale, spuse el vag, ca și cum întreruperea mea l-ar fi derutat puțin.

— Și totul se va irosi, interveni deodată von Bek, întorcându-se să ne privească. Pentru că doriți să aveți sub control prea multă putere, Shaw.

Shaw dădu alene din mână :

— Cu asta am avut noroc, Rudy. Am puterea. Trebuie s-o folosesc.

— Împotriva tovarășilor de luptă. Eram așteptat în Brunei. Se plănuia o revoltă. Fără mine acolo, ca s-o conduc, ar fi eșuat. Probabil că a și fost înăbușită, până acum.

L-am privit mirat :

— Vă cunoașteți ?

— Foarte bine, se răsti furios von Bek. Prea al d... al d' de bine.

— Deci și dumneata ești socialist ? l-am întrebat pe Shaw.

Shaw ridică din umeri :

— Prefer termenul comunist, dar denumirile nu contează. Asta-i problema cu von Bek — îl preocupă etichetările. Ți-am mai spus, Rudy, că autoritățile britanice te așteptau ca să te aresteze, că americanii știau deja că era ceva suspect cu *„The Rover"* când ați ajuns la Saigon. Telefonistul vostru le-a transmis, cu siguranță, mesaje secrete. Dar n-ai vrut să m-asculți — iar Barry și telefonistul au murit datorită încăpățânării tale !

— N-aveai nici un drept să iei conducerea navei ! strigă contele saxon. Absolut nici un drept !

— Dacă n-o luam, acum am fi fost cu toții în cine știe ce închisoare britanică — sau morți.

Korzeniowski spuse cu voce slabă :

— Totul s-a sfârșit. Shaw ne-a pus în fața unui *fait accompli* și asta e. Dar aș prefera să-ți

controlezi mai bine oamenii, Shaw... Bietul Barry n-ar fi tras în dumneata, o știi.

— Ei n-o știau. Armata mea e o armată democratică.

— Dacă nu ai grijă, te vor distruge, continuă Korzeniowski. Te slujesc numai fiindcă te consideră cel mai mare bandit din China. Dacă încerci să-i disciplinezi, te vei trezi că-ți taie beregata.

Shaw nu-l contrazise. Ne conduse pe o alee asfaltată, spre o clădire joasă, stil pagodă.

— Nu intenționez să mă mai bazez pe ei prea multă vreme. De îndată ce va fi gata flota mea aeriană...

— Flotă aeriană ! pufni von Bek. Două nave ?

— Curând voi avea mai multe, spuse încrezător Shaw. Mult mai multe.

Am intrat în penumbra răcoroasă a unui antreu.

— E demodat să te bizui pe armate, Rudy, continuă Shaw. Eu mă bazez pe știință. Avem multe proiecte apropiate de fructificare — iar dacă Proiectul B.F.N. e încununat de succes, cred că va demobiliza complet armata.

— B.F.N. ? se încruntă Una Persson. Ce-i asta ?

Shaw râse :

— Tu ești fiziciană, Una — ultima persoană din lume căreia ar trebui să-i spun ceva în stadiul actual.

Un european în costum alb, îngrijit, apăru în hol. Ne zâmbi în semn de bun venit. Avea păr cărunt și față ridată.

— A, Tovarășul Spender. I-ai putea găzdui un timp aici pe acești oameni ?

— Cu plăcere, Tovarășe Shaw.

Bătrânul se îndreptă spre o secțiune a peretelui și-și trecu mâna prin dreptul ei. Instantaneu, pe perete apărură mai multe șiruri de lumini colorate. Unele dintre ele erau roșii, dar predominau cele albastre. Tovarășul Spender studie îngândurat luminile albastre, după care se întoarse spre noi :

— Avem tot Sectorul Opt liber. Un moment, voi pregăti camerele.

Atinse un banc de lumini albastre, iar acestea se preschimbară în roșu.

— S-a făcut. Acum totul funcționează.

— Mulțumesc, Tovarășe Spender.

Mă întrebam ce putea însemna acest ritual straniu.

Shaw ne conduse pe un coridor cu ferestre mari care dădeau spre o curte unde jucau apele mai multor fântâni arteziene. Fântânile reprezentau cele mai recente stiluri arhitecturale — nu întru totul pe gustul meu. Am ajuns la o ușă cu un 8 mare înscris pe ea. Shaw apăsă numărul cu mâna și spuse :

— Deschide !

Imediat ușa glisă vertical, dispărând în plafon.

— Va trebui să locuiți în comun, teamă mi-e, spuse Shaw. Câte doi în fiecare cameră. Aveți tot ce vă trebuie și puteți comunica orice alte doleanțe cu ajutorul telefoanelor pe care le veți găsi aici. Pentru moment, ne luăm rămas bun, domnilor.

Se întoarse, iar ușa lunecă în jos după el. M-am apropiat și am pus palma pe ea.

— Deschide ! am spus.

Așa cum mă și așteptasem, nu se întâmplă nimic. Într-un fel, ușa fusese reglată să recunoască mâna și glasul lui Shaw ! Era, cu siguranță, un oraș al minunilor științei.

După câteva discuții și preumblări prin camere, încercând ferestrele și ușile, am ajuns la concluzia că nu exista nici un mijloc simplu de a scăpa.

— Ai face bine să împarți o odaie cu mine, cred, spuse von Bek, bătându-mă pe umăr. Căpitanul Korzeniowski și Una se pot instala alături.

Membrii echipajului intrau deja în camerele lor, descoperind că ușile se deschideau și se închideau la comandă.

— Foarte bine, am răspuns, dezgustat.

Am intrat în cameră, pentru a constata că avea două paturi, un birou de scris, șifoniere, scrinuri, rafturi pline cu o largă diversitate de cărți documentare și literare, un aparat de comunicații telefonice și ceva cu o suprafață albastră lăptoasă, de formă ovală, imposibil de identificat. Ferestrele noastre dădeau spre o grădină de trandafiri înmiresmată, dar geamurile erau incasabile, iar ferestrele nu se puteau deschide decât atât cât să permită intrarea aerului și a parfumului. Pe pat fuseseră așternute costume de dormit bleu pal. Neluând în seamă costumul, Rudolf von Bek se trăni pe pat îmbrăcat complet, întorcând capul pentru a-mi adresa un zâmbet morbind.

— Ei bine, Bastable, acum c-ai întâlnit un revoluționar adevărat, cu sânge fierbinte, probabil că eu par destul de palid în comparație cu el, nu ?

M-am așezat pe marginea patului și am început să-mi scot cizmele, care mă strângeau.

— Ești la fel de rău, am spus. Tot ce-l deosebește pe Shaw de dumneata e nebunia lui, cu atât mai grandioasă — și de-o mie de ori mai prostească ! Dumneata, cel puțin, ți-ai restrâns activitățile la ce era posibil. El visează imposibilul.

— Asta prefer şi eu să cred, răspunse von Bek cu seriozitate. Dar, încă o dată — a construit mult în Oraşul Zorilor de când am fost ultima oară aici. Şi s-ar fi părut că e imposibil să deturnezi o aeronavă de mărimea lui *„Loch Etive"*. Apoi, nu încape nici o îndoială că dispozitivele lui ştiinţifice — blocul ăsta de apartamente, de exemplu — sunt în avans faţă de tot ceea ce există în lumea exterioară.

Se încruntă :

— Mă-ntreb ce-ar putea fi Proiectul B.F.N. ?

— Nu mă interesează, am spus. Singura mea dorinţă e să ajung înapoi la civilizaţia pe care-o cunosc — o lume întreagă la minte, unde oamenii se comportă cu un grad rezonabil de decenţă !

Von Bek zâmbi îngăduitor. Apoi se ridică în capul oaselor şi se întinse :

— Dumnezeule, ce foame mi-e ! Mă-ntreb dacă vom primi ceva de mâncare.

— Mâncare, rosti o voce de nicăieri.

Am privit, fascinat, cum în ovalul albastru-lăptos apăru un chip. Era o tânără chinezoaică.

Zâmbi, continuând :

— Ce-aţi pofti să serviţi, domnilor ? Mâncăruri chinezeşti — sau europene ?

— Să luăm ceva chinezesc, în orice caz, spuse von Bek, fără să mă consulte şi pe mine. Îmi place la nebunie. Ce-aveţi ?

— Vă vom trimite o selecţie.

Chipul fetei dispăru de pe ecran.

Peste câteva momente, în timp ce încă ne mai reveneam de pe urma neaşteptatei experienţe, o secţiune a peretelui se deschise pentru a dezvălui un mic alcov unde stătea o tavă cu tot felul de

delicatese chinezeşti. Nerăbdător, von Bek sări ca un arc, apucă tava şi o puse pe masă.

Uitând pentru o clipă totul, cu excepţia mirosului mâncării care mă făcea să-mi lase gura apă, am început să mănânc, întrebându-mă, nu pentru prima oară, dacă toate acestea n-or fi fost poate vreun vis fantastic de amănunţit, provocat de drogurile lui Sharan Kang.

4

Vladimir Ilici Ulianov

După masă, m-am spălat, m-am îmbrăcat în costumul de dormit şi m-am vârât sub pătura ce acoperea patul. Era cel mai confortabil pat în care mă culcasem vreodată şi, curând, am adormit adânc.

Probabil am dormit tot restul zilei şi noaptea următoare, căci m-am trezit a doua zi dimineaţă, simţindu-mă absolut splendid ! Am fost în stare să privesc retrospectiv evenimentele ultimelor câteva zile, cu o resemnare filosofică pe care mi-am descoperit-o cu surprindere. Încă îi mai credeam pe Korzeniowski, von Bek, Shaw şi ceilalţi complet dezorientaţi, dar îmi puteam da seama că nu erau nişte monştri inumani. Credeau, într-adevăr, că acţionează spre binele popoarelor pe care le considerau „oprimate".

Mă simţeam atât de odihnit, încât m-am întrebat dacă totuşi mâncarea n-o fi conţinut droguri, dar când am întors capul, am observat că von Bek nu dormise la fel, deloc bine. Avea ochii roşii şi încă mai era în hainele cu care venise, privind mohorât tavanul, cu mâinile sub cap.

— Nu pari prea fericit, Conte von Bek, am spus, ridicându-mă şi pornind spre lavabou.

— De ce-am avea motive să fim fericiţi, domnule Bastable ? replică el, cu un scurt râs amar. Sunt sechestrat aici, într-un moment când ar trebui să mă aflu în lume, făcându-mi treaba. Nu-mi fac nici o plăcere atitudinile teatral-revoluţionare ale lui Shaw. Un revoluţionar ar trebui să fie tăcut, nevăzut, precaut...

— Nu eşti tocmai necunoscut lumii, i-am atras eu atenţia, tresărind puţin când din robinet ţâşni apa clocotită. Fotografia dumitale apare frecvent în ziare. Înţeleg că ţi se distribuie pe scară largă cărţile.

— Nu la asta m-am referit.

Mă privi urât, apoi închise ochii, ca pentru a-şi şterge din minte prezenţa mea.

Eram vag amuzat de rivalităţile cărora le fusesem martor în rândurile anarhiştilor — sau socialişti sau comunarzi sau cum preferau să-şi zică. Fiecare părea să aibă un vis individual asupra felului cum ar fi trebuit orânduită lumea şi duşmănea toate celelalte versiuni ale acestui vis. Dacă s-ar fi putut pune de acord asupra anumitor factori esenţiali, reflectam eu, ar fi fost mult mai eficienţi.

Am aruncat o privire pe fereastră, în timp ce-mi ştergeam faţa. Nu s-ar fi putut spune că Shaw eşuase complet. În grădina de trandafiri vedeam copii de diverse vârste şi naţionalităţi jucându-se împreună, râzând veseli în timp ce alergau prin soarele dimineţii. Iar de-a lungul aleilor se plimbau bărbaţi şi femei, sporovăind lejer unii cu alţii şi zâmbind adesea. Unii erau vizibil căsătoriţi, şi nu puţini erau membri ai raselor de culoare, cu parteneri din rasa albă. Acest lucru nu mă şoca, aşa cum ar fi fost de aşteptat. Totul mi se părea firesc. Mi-am amintit cum spusese Shaw că se numea oraşul — Oraşul Zorilor Democratice — Oraşul Egalităţii. Dar era posibilă o asemenea egalitate în lumea exterioară ? Oraşul-vis al lui Shaw nu era oare conceput artificial ? Mi-am

exprimat acest gând față de von Bek, care deschisese din nou ochii, și am adăugat :

— Chiar *pare* liniștit — dar nu este locul acesta durat prin piraterie și crimă, la fel cum spuneai că Londra e întemeiată pe nedreptate ?

Ridică din umeri :

— Nu mă prea pasionează să discut ambițiile lui Shaw.

Apoi, după un răstimp de tăcere :

— Dar, ca să fiu cinstit, cred că s-ar putea spune că Orașul Zorilor e un început — e conceput în termenii viitorului. Londra e un sfârșit — concepția finală a unei ideologii moarte.

— Ce vrei să spui ?

— Europa și-a tocit visul. Nu are nici un viitor se află aici, în China, care are un vis nou, un viitor nou. Se află în Africa, în India — prin tot Orientul Mijlociu și Extremul Orient — poate și în America de Sud. Europa moare. Eu, unul, o regret. Dar înainte de-a muri, oferă anumite noțiuni a ceea ce e posibil pentru țările pe care le-a dezonorat...

— Adică suntem decadenți ?

— Dacă preferi. Nu asta am spus.

Nu-i puteam urmări pe deplin argumentația, așa că am renunțat. Mi-am găsit hainele, proaspăt spălate și călcate, la picioarele patului, și m-am îmbrăcat.

Puțin mai târziu răsună un ciocănit la ușă și intră un bărbat bătrân, foarte bătrân. Avea ochi mici, migdalați și sclipitori, părul de un alb pur și o barbă lungă și îngustă, ca de țap, după moda chinezească. Purta haine simple de bumbac și se rezema într-un baston. Părea să fi trăit o sută de ani, văzând multe pe lume. Când vorbi, am auzit

un glas uscat și ascuțit, cu accent gros, în care l-am recunoscut pe cel rusesc.

— Bună dimineața tinere. Bună dimineața, von Bek.

Von Bek se ridică pe pat, uitându-și de toată posomorârea, luminat la față :

— Unchiule Vladimir ! Ce mai faci ?

— Fac bine, dar îmi cam simt vârsta, în ultima vreme.

Von Bek făcu prezentările, în timp ce bătrânul se așeza într-unul dintre fotolii :

— Domnule Bastable, dumnealui este Vladimir Ilici Ulianov. E revoluționar dinainte ca oricare dintre noi să se fi născut !

Nu l-am corectat în privința acestei afirmații, și am dat mâna cu bătrânul rus.

Von Bek râse :

— Domnul Bastable e un capitalist confirmat, unchiule. Ne dezaprobă pe toți — ne numește anarhiști și ucigași !

Ulianov chicoti, fără ranchiună :

— Întotdeauna e amuzant să-l auzi pe asasinul în masă acuzându-l pe omul pe care caută să-l distrugă. Nu voi uita miile de acuzații care mi s-au adus în Rusia, în anii douăzeci, înainte de-a fi trebuit să plec. Pe-atunci era Președinte Kerenski *.

— A murit anul trecut, unchiule. Acum au ales un nou Președinte. Prințul Șevardnadze *, e conducătorul Dumei.

---

* Alexandr Feodorovici Kerenski, (1881—1972), generalissim și șef al executivului după abdicarea Țarului Nicolae II, răsturnat de bolșevici în 1917 și exilat (n.tr.).

* Eduard Șevardnadze, ministru de externe sub președinția lui M. S. Gorbaciov, actualul Președinte al Georgiei (n.tr.)

— Şi fără îndoială linge scuipatul Romanovilor la fel ca predecesorul lui. Duma ! Un travesti al democraţiei. Am fost un neghiob până şi să mă las ales deputat. Aceasta nu e o cale de a lupta împotriva nedreptăţilor. Ţarul continuă să conducă Rusia — chiar dacă, în zilele noastre, o face prin aşa-numitul său parlament.

— Adevărat, Vladimir Ilici, murmură von Bek, dându-mi impresia că-l lua puţin în derâdere pe celălalt. Nu încăpea nici o îndoială asupra admiraţiei lui faţă de bătrânul revoluţionar — dar acum îl tolera ca pe un moşneag care a făcut fapte mari la vremea lui, însă de-atunci s-a cam senilizat puţintel.

— Ah, de-aş fi avut, numai, prilejul, continuă Ulianov, i-aş fi arătat eu lui Kerenski ce înseamnă cu adevărat democraţia. Am fi încătuşat în lanţuri puterea Ţarului — poate chiar i-am fi tras un picior în dos. Da — da — poate că ar fi fost posibil, dacă întreg poporul s-ar fi ridicat la luptă şi i s-ar fi opus. Trebuie să fi existat un moment în istorie când s-ar fi putut întâmpla aceasta, şi l-am ratat. Poate că dormeam, poate eram surghiunit în Germania, poate că — zâmbi drăgăstos — făceam dragoste ! Hai ! Dar într-o bună zi Rusia *va fi* liberă, nu-i aşa, Rudolf ? Din Romanovi vom face oameni ai muncii, cinstiţi, iar pe Kerenski şi „parlamentul" lui îi vom trimite în Siberia, întocmai cum m-au trimis ei pe mine acolo, nu-i aşa ? Revoluţia trebuie să înceapă curând.

— Curând, unchiule.

— Să mai lăsăm poporul să rabde puţin de foame. Să-l lăsăm să fie silit să lucreze puţin mai greu. Să-l lăsăm să cunoască bolile şi frica şi moartea puţin mai bine — după aceea, se vor ridica la luptă. Un val de omenire care va mătura prinţii

şi negustorii corupţi şi-i va îneca în propriul lor sânge !

— Precum spui, unchiule.

— Oh ! De-aş fi avut, doar, prilejul. De-aş fi putut controla Duma — dar nevăstuica aia de Kerenski m-a păcălit, m-a discreditat, m-a izgonit din propria mea patrie, din Rusia mea.

— Te vei întoarce într-o bună zi.

Ulianov îi făcu şiret cu ochiul lui von Bek :

— M-am şi întors deja, o dată sau de două ori. Am distribuit câteva broşuri. L-am vizitat pe prietenul meu, bogatul politician Bronstein * şi i-am tras o spaimă, în cazul că Oharna ** m-ar fi descoperit la el acasă, şi l-ar fi crezut şi pe el revoluţionar. A fost odată, firește, dar a preferat să-şi modifice vederile şi să-şi păstreze locul în Duma. Ovreii ! Toţi sunt la fel.

Von Bek nu era de acord cu această izbucnire neaşteptată :

— Există evrei şi evrei, unchiule.

— Adevărat. Dar Bronstein — ah, şi ce folos ? — are nouăzeci şi şapte de ani. Curând va fi mort, şi mort voi fi şi eu.

— Dar scrierile dumitale, Vladimir Ilici, vor trăi veşnic. Vor inspira fiecare nouă generaţie de revoluţionari — pe toţi aceia care învaţă să urască nedreptatea.

Ulianov dădu din cap :

---

* Leiba Bronstein, numit şi *Lev Davidovici* Troţki, (1879—1940), teoretician al „revoluţiei permanente", colaborator al lui Lenin în 1917, comisar al poporului în Războiul Civil, organizator al armatei roşii, exilat de Stalin în 1929 şi asasinat în Mexic, din ordinul acestuia (n.tr.).

** Poliţia politică ţaristă (n.tr.).

— Da. Să sperăm. Dar dumneata n-ai să-ţi aduci aminte...

Iar acum se lansă într-o nouă serie de anecdote cu repetiţie, în timp ce von Bek îşi ascundea nerăbdarea şi-l asculta politicos, chiar şi când bătrânul îl atacă gâlcevitor, preţ de-un moment, pentru a nu fi urmat Adevărata Cale a Revoluţiei.

Între timp, eu am pronunţat cuvântul magic „Mâncare", iar chinezoaica a reapărut în ovalul albastru-lăptos. Am cerut un mic dejun pentru trei persoane, care ni s-a livrat fără zăbavă. Von Bek şi cu mine am mâncat cu poftă, dar Ulianov detesta să-şi irosească timpul mâncând.

Continuă să pălăvrăgească înainte, în vreme ce noi ne delectam cu micul dejun. Ulianov îmi amintea într-un fel de bătrânii sfinţi, acei lama pe care-i întâlnisem de câteva ori în viaţa mea precedentă, ca ofiţer în Armata Indiană. Adesea, conversaţia sa părea la fel de abstractă ca a lor. Şi totuşi, la fel cum îi respectasem pe acei lama, îl respectam pe Ulianov — pentru vârsta lui, pentru credinţa lui, pentru felul în care îşi repeta iar şi iar elementele crezului său. Părea un bătrân blând şi inofensiv — foarte deosebit de imaginea mea anterioară asupra unui revoluţionar acreditat.

Uşa se deschise pe când el tocmai se lansa în fraza pe care o folosise mai devreme — „Să mai lăsăm poporul să rabde puţin de foame. Să-l lăsăm să fie silit să lucreze puţin mai greu. Să-l lăsăm să cunoască bolile şi frica şi moartea puţin mai bine — după aceea, se vor ridica la luptă. Un val..."

În uşă stătea Shaw. Era îmbrăcat într-un costum alb de in, iar pe cap purta o pălărie panama. Fuma trabuc.

— Un val de omenire care va mătura nedreptatea, nu, Vladimir Ilici ? zâmbi el. Dar nu sunt de acord cu dumneata, ca de obicei.

Bătrânul rus ridică privirea şi-l ameninţă cu degetul :

— N-ar trebui să contrazici un om bătrân ca mine, Shuo Ho Ti. Nu aceasta e calea chineză. Ar trebui să-mi respecţi vorbele.

Zâmbi şi el.

— Dumneata ce crezi, domnule Bastable ? mă întrebă zeflemisitor Shaw. Disperarea odrăsleşte revoluţii ?

— Eu nu ştiu nimic despre revoluţii, am replicat. Deşi aş putea fi îndemnat să te aprob, în sensul că n-ar strica vreo câteva reforme — în Rusia, de exemplu.

Ulianov râse :

— Câteva reforme ! Ho ! Asta vroia şi Kerenski. Dar reformele au zburat peste bord când s-a dovedit mai profitabil să fie date uitării. Cu „reformele" merge întotdeauna la fel. *Sistemul* trebuie să moară !

— Speranţa, domnule Bastable, nu disperarea, dă naştere revoluţiei, preciză Shaw. Dăruieşte-le oamenilor speranţă — arată-le ce-ar fi posibil, la ce se pot aştepta — atunci s-ar putea să-ncerce să înfăptuiască ceva. Disperarea nu generează decât şi mai multă disperare — oamenilor li se stinge inima şi mor pe dinăuntru. Acesta e punctul în care Tovarăşul Ulianov şi cei ce-l urmează comit o greşeală. Cred că oamenii se vor răscula când greutăţile lor devin insuportabile. — atunci *renunţă*. Oferă-le o mică facilitate în plus — şi, oameni fiind, vor cere mai mult — şi mai mult — şi mai mult ! După care vine revoluţia. Astfel, noi, cei din Oraşul Zorilor, muncim

spre a distribui un surplus de bogăție printre culii din China. Muncim pentru a da în China un exemplu care va încuraja popoarele oprimate din întreaga lume.

Ulianov clătină din cap !

— Fleacuri ! Bronstein avea cam aceleași idei — și uită-te ce s-a ales de el !

— Bronstein ? A — vechiul dumitale dușman.

— Cândva mi-a fost prieten, spuse Ulianov, dintr-o dată întristat ; se ridică, oftând. Totuși, aici cu toții suntem tovarăși, chiar dacă metodele diferă.

Mă privi lung, sever :

— Să nu crezi că suntem divizați, dacă ne contrazicem, domnule Bastable.

Exact la asta mă gândeam.

— Înțelegi, suntem ființe omenești, continuă Ulianov. Avem visuri fantastice — dar ceea ce e conceput de mintea omenească, poate deveni realitate. Cu rezultate bune sau rele. Cu rezultate bune sau rele.

— Poate, cu rezultate bune *și* rele, am replicat.

— La ce te referi ?

— Fiecare monedă are două fețe. Fiecare vis al prefecțiunii conține un coșmar al imperfecțiunii.

Pe chipul lui Ulianov apăru încet un surâs.

— Poate că din acest motiv n-ar trebui să țintim absolutul, nu ? Absolutul care se distruge pe sine însuși la fel de sigur pe cât ne distruge și pe noi ?

— Absolutul — și abstracțiunile, am precizat. Există acte de justiție mici, precum și mari, Vladimir Ilici Ulianov.

— Crezi că noi, revoluționarii, ne-am abandonat umanitatea pentru a urma fantasmele Utopiei ?

— Poate că dumneavoastră nu...

— Ai exprimat eterna problemă a oricărui partizan devotat unui crez, domnule Bastable.

Niciodată nu există o rezolvare.

— Judecând după propria mea experiență, am spus, nici o problemă privitoare la chestiunile omenești nu are soluție. Cred că puteți numi *această* filosofie „pragmatism britanic". Luați-o ca atare...

— Britanicii au luat-o, cu siguranță, spuse von Bek și râse. Există o bucurie deosebită, sunt sigur că vei fi de acord, în căutarea alternativelor, în a vedea dacă aceste alternative vor funcționa și dacă vor fi mai bune...

— Trebuie să existe o alternativă a acestei lumi, spuse Ulianov. Trebuie să existe !

Shaw venise să ne ia să facem un tur al orașului. Toți patru — Căpitanul Korzeniowski, acum pe deplin restabilit și fără o cicatrice, măcar, care să-i trădeze rana de la cap, Una Persson, Contele von Bek și cu mine — l-am urmat pe Shaw de la blocul de apartamente, pe o stradă largă, însorită.

Orașul Zorilor continua să fie un factor educativ pentru mine, care considerasem întotdeauna revoluționarii în termenii unor nihiliști înguști la minte, aruncând în aer clădiri, ucigând oameni, fără a avea habar ce-ar putea dori să construiască din ruinele lumii pe care o distrugeau. Iar aici, visul lor devenise realitate.

Dar nu cumva era o realitate cam contrafăcută ? mă întrebam. Oare chiar se putea extinde pe tot cuprinsul lumii ?

Când abia fusesem aruncat în lumea anilor 1970, crezusem că am găsit Utopia. Iar acum descopeream că Utopia nu era decât pentru unii. Shaw dorea o Utopia care să existe pentru toți.

Mi-am amintit sângele pe care-l văzusem mânjind puntea „Corsarului". Sângele lui Barry. Mi-era greu să reconciliez această imagine cu cea aflată acum în fața noastră.

Shaw ne duse să vedem școli, restaurante comunale, ateliere de lucru, laboratoare, teatre, studiouri, toate pline de oameni fericiți, relaxați, de-o sută de naționalități, rase și religii diferite. Eram impresionat.

— Astfel ar fi putut arăta întreg Orientul — și Africa — dacă nu exista rapacitatea europenilor, îmi spuse Shaw. De-acum, am fi fost mai puternici, în sens economic, decât Europa. Asta ar fi o adevărată balanță a puterii. Atunci ați vedea ce înseamnă justiția !

— Dar idealul pe care-l urmăriți este unul european, am atras eu atenția. Dacă noi nu l-am fi adus...

— ...L-am fi găsit noi. Oamenii învață prin puterea exemplului, domnule Bastable. Nu trebuie să li se vâre ideile pe gât cu forța.

Intrasem într-o sală întunecoasă. În fața noastră se afla un ecran mare de cinema. Shaw ne pofti să luăm loc, apoi ecranul se trezi la viață.

Am urmărit fascinat imagini cu chinezi și chinezoaice decapitați cu zecile.

— Satul Scihnan din Manciuria Japoneză, explică Shaw cu glas dus și inexpresiv. Sătenii n-au reușit să-și îndeplinească planul anual la orez și sunt pedepsiți. S-a întâmplat anul trecut.

Am văzut soldați japonezi râzând, în timp ce săbiile li se ridicau și cădeau.

— Eram năucit. N-am putut spune decât :

— Dar asta-i Japonia...

O nouă serie de imagini. Culi lucrând la o cale ferată. Oameni în uniformă îi biciuiau pentru

a-i sili să lucreze mai cu spor. Uniformele erau rusești.

— Toată lumea știe că rușii tratează cu cruzime popoarele cucerite...

Shaw nu făcu nici un comentariu.

O hoardă de asiatici — printre care multe femei și copii — înarmați cu uneltele agricole, se repezeau spre un zid de piatră. Oamenii erau cu toții zdrențăroși și lihniți de foame. Din spatele zidului izbucniră focuri de armă, iar atacanții începură să se prăbușească la pământ, zvârcolindu-se însângerați. Abia suportam să privesc. Împușcăturile continuară până când nu mai rămase nimeni în viață.

De după zid apărură oameni în uniforme cafenii și pălării cu boruri largi, pornind printre cadavre, pentru a se asigura că nu mai era nici un om viu.

— Americani !

— Ca să fim cinstiți, spuse fără intonație Generalul Shaw, acționau la cererea guvernului siamez. Această scenă a avut loc la câțiva kilometri de Bangkok. Trupele americane ajută guvernul să mențină ordinea. În unele părți ale Siamului s-au produs recent un număr de rebeliuni minore.

Următoarea scenă se petrecea într-un oraș indian. Cât vedeai cu ochii, colibe de beton erau dispuse în șiruri ordonate.

— E părăsit, am spus.

— Așteaptă.

Camera ne purtă de-a lungul străzilor pustii, până am ieșit din localitate. Aici se aflau soldați în uniforme roșii britanice. Folosindu-se de cazmale, îngrămădeau stârvuri în gropi pline cu var nestins.

— Holeră ?

— A fost și holeră — și febră tifoidă, și malarie, și vărsat — dar nu din cauza asta a murit tot satul. Privește.

Camera se apropie și am văzut că leșurile prezentau multe răni de gloanțe.

— Am pornit într-un marș spre Delhi fără permise de intrare în perimetrul orașului, spuse Shaw.

Au refuzat să se oprească la ordin. Toți au fost împușcați.

— Dar nu se poate să fi fost o decizie oficială, am intervenit. L-a apucat panica pe vreun ofițer.

Se întâmplă uneori.

— Rușii, japonezii, americanii erau în panică ?

— Nu.

— Astfel e folosit genul vostru de putere când o amenință alții.

L-am privit pe Shaw în ochi. Erau înlăcrimați.

Știam cam ce simțea. Și eu aveam ochii în lacrimi. Am încercat să-mi spun că filmul era contrafăcut — jucat de actori, pentru a impresiona oamenii ca mine. Dar știam că imaginile nu erau trucate.

Am părăsit sala de cinema. Tremuram tot. Mi-era rău. Și continuam să lăcrimez.

m mers în tăcere prin liniștitul Oraș al Zorilor, incapabili să scoatem vreo vorbă, după cele văzute. Am ajuns la marginea așezării, privind spre aeroparcul improvizat. Acum acolo se aflau oameni, lucrând pe schele la construirea unui turn de ancoraj mare. Am văzut *„The Rover"* încă amarat la sol, în păienjenișul său de cabluri, dar nava cea mare dispăruse.

— Unde e *„Loch Etive"* ? întrebă Korzeniowski.

Shaw ridică o privire absentă, apoi, parcă amintindu-și de-o îndatorire, zâmbi :

— A, pe drumul de înapoiere. Sper că a doua sa misiune va avea tot atâta succes ca și prima.

— Misiuni ? întrebă von Bek. Ce misiuni ?

— Cea dintâi a fost de a doborî Aeronava Imperială Japoneză *„Kanazawa"*. Am înzestrat-o cu câteva tunuri experimentale. Sunt excelente. Fără nici un pic de recul. Eterna problemă a tunurilor mari la bordul unei aeronave, nu ?

— Adevărat, spuse Korzeniowski, scoțându-și pipa și începând să și-o umple. Adevărat.

— Iar a doua misiune a fost de a bombarda un tronson din calea ferată Transsiberiană și de a jefui încărcătura unui anumit tren cu destinația Moscova. Am auzit, recent, că încărcătura a fost furată. Dacă e ceea ce sper eu, atunci vom putea grăbi Proiectul B.F.N.

— Dar ce *este* acest proiect misterios ? întrebă Una Persson.

Generalul O. T. Shaw arătă spre o clădire mare, asemănătoare cu o fabrică, aflată în partea opusă a aeroparcului :

— Acolo. Un proiect foarte costisitor, nu mă deranjează s-o recunosc. Dar mă tem că mai mult nu vă pot spune. Eu însumi abia dacă înțeleg ceva. Lucrează la el majoritatea exilaților noștri germani și unguri. Sunt și vreo doi americani, și un englez — toți, refugiați politici. Dar savanți strălucițI și originali. Orașul Zorilor beneficiază de tirania impusă în Vest asupra curiozității.

Nu-mi venea să cred că nu se gândise la consecințele acestor acțiuni.

— Ți-ai atras acum mânia a treia mari puteri, am intervenit. Ai furat o aeronavă britanică pentru a distruge un crucișător japonez și o cale ferată rusească. Sunt șanse să se alieze. Orașul Zorilor va avea noroc să mai dureze o singură zi !

— Încă-i mai aveam pe ostaticii de pe *„Loch Etive“*, murmură Shaw senin.

— Cunoașterea acestui fapt îi va opri pe japonezi sau pe ruși să vă facă bucăți cu bombele ?

— Ridică o problemă diplomatică serioasă. Cele trei națiuni vor trebui s-o discute un timp. Până atunci, noi ne vom finaliza mijloacele de apărare.

— Nici chiar voi nu vă puteți apăra de forțele aeriene cumulate ale Marii Britanii, Japoniei și Rusiei ! am replicat.

— Rămâne de văzut. Acum, domnule Bastable, ce părere ai de reprezentația mea cu lanterna magică ?

— M-ai convins că ar trebui să se urmărească mai atent felul cum sunt tratați băștinașii.

— Asta-i tot ?

— Mai *există* și alte căi de a frâna nedreptățile, decât revoluțiile și războaiele sângeroase.

— Nu și dacă e vorba să cauterizăm complet cancerul, spuse Korzeniowski. Acum îmi dau seama de asta.

— Aha, spuse Shaw, privind spre coline. Iată că vine *Fei-chi*...

— Vine ce ?

— Mașina zburătoare.

— N-o văd, spuse Korzeniowski.

Nici eu nu vedeam nici urmă de *„Loch Etive“*, deși auzeam un bâzâit ca de țânțar.

— Iată, arătă Shaw, rânjind, acolo !

La orizont apăru un punct negru, iar zumzetul deveni un țiuit strident.

— Iat-o ! chicoti Shaw surescitat. Nu vorbesc de-o aeronavă — vorbesc de *Fei-chi*, — micul bărzăun — uite-l că vine !

M-am ferit instinctiv, când ceva îmi vâjâi pe deasupra capului. Am ridicat privirea. Mi s-a părut că văd mai multe mori de vânt rotindu-se cu o viteză fantastică, aripi lungi, ca de pasăre, după care dispăru în depărtare, continuând să țipe cu același țiuit furios.

— Dumnezeule ! exclamă Korzeniowski, scoțându-și pipa din gură și arătându-se uluit pentru întâia oară de când îl cunoșteam. E o mașină zburătoare mai grea decât aerul. Eram convins — întotdeauna mi s-a spus — că un asemenea lucru e imposibil.

Shaw rânji, aproape începând să danseze de plăcere.

— Și am cincizeci la fel, căpitane ! Cincizeci de mici bărzăuni cu ace foarte veninoase. Acum înțelegi de ce mă simt în stare să apăr Orașul Zorilor împotriva a tot ce vor trimite Marile Puteri !

— Mie mi se par cam fragile, am spus.

— Sunt cam fragile, admise Shaw, dar se pot deplasa cu viteze de aproape opt sute de kilometri pe oră. Și în asta constă puterea lor. Cine-ar avea timp să țintească un tun asupra unui *Fei-chi*, înainte ca acesta să poată spulbera carcasa unui blindat zburător, cu proiectilele sale explozive speciale ?

— Cine — cum ai ajuns la invenția asta ? vru să știe von Bek.

— A, unul dintre haiducii mei americani a venit cu ideea, replică visător Shaw. Iar câțiva in-

gineri francezi au făcut-o aplicabilă. Am construit şi ridicat de la sol prima maşină în mai puţin de-o săptămână. Într-o lună am dezvoltat-o până la modelul pe care tocmai l-aţi văzut.

— Îi admir pe oamenii care ar zbura cu una din-asta, spuse von Bek. O viteză atât de mare nu-i zdrobeşte ?

— Trebuie să poarte îmbrăcăminte căptuşită special, firește. Şi, fără-ndoială, trebuie să aibă reacţii la fel de rapide ca maşinile lor, dacă vor să le conducă adecvat.

Korzeniowski clătină din cap :

— Ei bine, cred că eu rămân cu aeronavele. Sunt mult mai credibile decât născocelile astea. Am văzut-o cu ochii mei — dar tot nu pot crede în maşinile mai grele decât aerul.

Shaw mă privi aproape cu viclenie :

— Ei, domnule Bastable ? Încă mai eşti convins că-s nebun ?

Continuam să privesc cerul unde dispăruse acel *Fei-chi*.

— Nu eşti nebun în sensul în care-am crezut iniţial, am recunoscut.

Mă cuprinsese un sentiment cumplit de apăsător. Îmi doream din toată inima să mă aflu înapoi în vremea mea, când maşinile zburătoare mai grele decât aerul, telefoanele fără fir şi cinematografele colorate şi vorbitoare care se trezeau la viaţă în odaia ta de-acasă nu erau decât fantezii ale copiilor sau oamenilor amintiţi. M-am gândit la domnul H. G. Wells şi, întorcându-mă, am privit spre clădirile care găzduiau Proiectul B.F.N.

— Cred că n-aţi inventat, întâmplător, o Maşină a Timpului ?

Seniorul războiului rânji :

— Nu încă, domnule Bastable. Dar ne gândim şi la asta. De ce întrebi ?

Am clătinat din cap, fără să-i răspund.

Von Bek mă bătu pe spinare :

— Vrei să ştii unde duc toate astea, nu-i aşa ? Vrei să călătoreşti în viitor şi să vezi Utopia Generalului Shaw !

Acum era câştigat complet de partea acestuia.

Am ridicat din umeri, murmurând :

— Cred că mi-am făcut plinul de Utopii.

5

Sosirea flotelor aeriene

În zilele care au urmat n-am făcut nici o încercare de-a evada din Oraşul Zorilor. Oricum, însăşi ideea ar fi fost absurdă. Oamenii Generalului O. T. Shaw controlau toate drumurile şi păzeau ambele aeronave şi hangarele unde erau depozitaţi noii „bărzăuni" *Fei-chi*. Uneori, priveam cum *Fei-chi*-ii erau testaţi le piloţii lor chinezi — tineri înalţi şi sănătoşi, plini de încredere şi complet devotaţi cauzei lui Shaw, capabili să accepte maşinile mai grele decât aerul, lucru de care eu încă nu eram în stare.

M-am asigurat curând că ostaticii de pe *„Loch Etive"* erau teferi şi în siguranţă, şi am sporovăit cu unul sau doi băieţi pe care-i cunoscusem la bord, aflând că, într-adevăr, Căpitanul Quelch murise la scurt timp după ce fusese trimis acasă, în vilişoara din Balham unde locuia pe timpul concediilor. Mai murise şi o altă cunoştinţă. După cum am citit într-un ziar vechi de câtva timp, Cornelius Dempsey fusese împuşcat în timpul unei ciocniri de stradă cu poliţiştii înarmaţi. Dempsey făcuse parte dintr-o bandă de anarhişti prinşi în capcană într-o casă din estul Londrei. Până acum nu i se găsise trupul, dar mai mulţi martori confirmau că era mort când îl ridicaseră de-acolo prietenii lui *.

* Această notă de mister e proprie lui Jerry Cornelius şi altor personaje moorcockiene (n.tr.).

M-am simţit covârşit de tristeţe, adăugându-se stării de amărăciune şi deprimare pe care mi-o pricinuiseră acele cumplite filme de la cinema.

Ziarele mai recente, aduse de oamenii lui Shaw, erau pline de reportaje despre îndrăzneţele raiduri ale lui Shuo Ho Ti, despre faptele lui pirateşti şi criminale. Un ziar sau două vedeau în el „primul bandit modern" şi cred că ele erau acelea care-l supranumiseră „Amiralul Văzduhului". Cu siguranţă, în timp ce Anglia se chinuia să oprească aeronavele militare ruseşti şi japoneze de-a trece imediat la represalii, iar Guvernul Central Chinez încerca zadarnic să oprească intrarea oricărei aeronave de război străine pe teritoriul său, Shaw efectua o serie de raiduri uimitoare, coborând din cer asupra trenurilor, convoaielor motorizate, navelor, bazelor militare şi ştiinţifice, pentru a obţine ce-avea nevoie. Tot ce nu-i trebuia, împărţea populaţiei chineze — nava sa „contraamiral" proaspăt revopsită, care acum nu se mai numea *„Loch Etive"* ci *„Shan-tien"* („Fulgerul"), arborându-şi familiarele sale pavilioane stacojii, apărea pe cer deasupra câte unui sat sau oraş sărăcit, făcând să plouă cu bani, obiecte şi mâncare — precum şi broşuri care le spuneau cetăţenilor să i se alăture lui Shuo Hi Ti, Pacificatorul, pentru eliberarea Chinei de asupritorii străini. Mii şi mii de oameni veneau să-i îngroaşe rândurile armatei, în capătul îndepărtat al Văii Zorilor. Iar Shaw adăuga tot mai multe nave flotei, forţând vasele comerciale să se predea sub ameninţarea armelor, eliberând echipajele şi pasagerii şi aducând nava capturată la Oraşul Zorilor, unde o utila cu noile lui tunuri. Singura problemă era lipsa, printre proprii lui partizani, a oamenilor instruiţi în zborul cu navele. Comandanţii lipsiţi de

experiență își primejduiseră nu o dată vasele, două fiind pierdute datorită incompetenței. De câteva ori, Shaw îmi propuse să-i devin aliat și să ajut la zborul unei nave alese de mine, dar am refuzat, întrucât singurul motiv de-a urca la bordul unei nave ar fi fost acela al evadării, și nu doream să mă apuc de piraterie numai pentru a prinde o ocazie de-a-mi recâștiga libertatea.

Cu toate acestea, am purtat conversații cu amiralul, în cadrul cărora mi-a descris trecutul său, continuând să-ncerce să mă câștige alături de el.

Povestea era interesantă. Tatăl lui fusese un misionar englez căsătorit cu o chinezoaică ; munciseră amândoi ani de zile într-un sat retras din Shantung, până când îi atrăseseră atenția seniorului local — „un bandit *tradițional*", cum îl numea Shaw. Seniorul, Lao-Shu, îl ucisese pe tatăl lui Shaw și-i luase soția în concubinaj. Crescuse printre numeroșii copii ai lui Lao-Shu, fugind, în cele din urmă, la Peking, unde lucra ca învățător fratele tatălui său. Trimis să studieze în Anglia, se simțise foarte nefericit și învățase să urască „superioritatea englezilor față de alte rase, confesiuni și clase sociale", cum o numea el. Mai târziu urmase la Oxford, unde avusese rezultate bune și începuse să „realizeze", conform cuvintelor lui, că imperialismul era o boală care răpea celei mai mari părți din populația lumii demnitatea și dreptul de-a-și orândui propriile vieți. Acestea erau concepții engleze, era primul care s-o recunoască, dar dezaproba faptul că le erau rezervate exclusiv englezilor. „Cuceritorul presupune întotdeauna că superioritatea sa morală — mai degrabă decât lăcomia feroce —e aceea care l-a condus la victorie." Părăsind Oxford-ul, intrase în armată și se descurcase bine, învățând tot ce putea despre sistemul

militar englez, fiind apoi transferat în Colonia Coroanei din Hong Kong, pentru a servi în rândurile poliției — căci, desigur, vorbea curent cantoneza și mandarina. Dezertase curând din poliție, luându-și cu el tot detașamentul de soldați băștinași, două care cu aburi și o considerabilă cantitate de materiale de artilerie. Apoi revenise în Shantung, unde încă mai domnea Seniorul, și...

— Acolo, l-am ucis pe asasinul tatălui meu și i-am luat locul, spuse el simplu.

Între timp, mama lui murise. Împreună cu revoluționarii pe care-i cunoștea în întreaga lume, concepuse ideea de Oraș al Zorilor. Avea să ia din Europa tot ceea ce, pradă mândriei, respinsese ea — savanți de geniu, ingineri, politicieni și scriitori care erau prea inteligenți pentru a putea fi toleraţi de propriile lor guverne — și să-i folosească în beneficiul Chinei.

— E o parte din ceea ce ne datorează Europa, sublinie el. Și curând vom fi în măsură să reclamăm și restul datoriei. Știi cum au început mai întâi să ruineze China, domnule Bastable ? În primul rând au fost englezii, dar și americanii. Cultivau opiu în India — câmpii întinse — și îl transportau pe ascuns în China, unde, oficial, era interzis. Acest lucru a generat o asemenea inflație (căci contrabandiștii erau plătiți în argint chinezesc), încât s-a ales praful de toată economia țării. Când guvernul chinez a obiectat, străinii au trimis armate care să-i învețe pe chinezi o lecție pentru aroganța de-a se fi plâns. Armatele au găsit o țară pustiită economic, din care segmente întregi ale populației fumau opiu. Firesc, singurul lucru care ar fi putut pricinui asta era o decadență înnăscută, o inferioritate morală...

Râse, apoi continuă :

— Clipperele cu opiu erau concepute special pentru comerțul în China, deplasându-se rapid din India cu încărcătura lor și aducând adesea și Biblii pe lângă opiu, căci misionarii insistau că dacă ei, care vorbeau jargonul anglo-chinez, urmau să traducă în slujba contrabandiștilor, trebuiau lăsați să distribuie și Biblii. După aceea, cale de întoarcere n-a mai existat. Iar europenii consideră irațională ura chinezilor față de ei !

În asemenea momente, Shaw devenea serios și-mi spunea :

— Diavoli străini ? Crezi că „diavoli" e un cuvânt destul de tare, domnule Bastable ?

Acum ambițiile i se extindeau până la a lua înapoi întreaga Chină :

— Și curând, marile fabrici din Shanghai vor fi ale noastre. Laboratoarele, școlile și muzeele din Peking vor fi ale noastre. Centrele comerciale și manufacturile din Canton vor fi ale noastre. Câmpiile bogate de orez — toate vor fi ale noastre !

Îi luceau ochii.

— China va fi reunită. Străinii vor fi dați afară și toți vom trăi în egalitate. Vom da exemplu întregii lumi.

— Dacă aveți succes, am replicat eu calm, ajutați lumea să vadă și că sunteți umani. Pe oameni îi impresionează bunătatea la fel ca și fabricile și puterea militară.

Shaw îmi aruncă o privire ciudată.

Pe câmpia de dincolo de Orașul Zorilor se aflau acum vreo cincisprezece nave ancorate de catarge, și aproape o sută de *Fei-chi*-uri în hangare. Toată valea era apărată de infanterie și artilerie, putând rezista unui atac din orice parte ar fi venit ; și știam și noi că avea să sosească.

Noi ? Nu știu cum ajunsesem să mă identific cu bandiții și revoluționarii — și totuși, nu încăpea nici o îndoială că o făcusem. Refuzam să mă alătur lor, dar speram să învingă. Să învingă împotriva navelor propriei mele națiuni, care aveau să se repeadă asupra lor și, fără discuție, urmau a fi distruse de ei. Cât mă mai schimbasem în ultimele câteva săptămâni ! Mă puteam gândi, fără să mă îngrozesc, la morțile sângeroase ale militarilor englezi. Ale camarazilor mei.

Dar trebuia să recunosc faptul că acum îmi erau tovarăși cetățenii din Orașul Zorilor — chiar dacă nu îmbrățișăm cauza lor. Nu doream Orașul Zorilor distrus, alături de tot ceea ce reprezenta el. Vroiam ca Generalul O. T. Shaw — Amiralul Văzduhului — să-i izgonească pe străini din țara lui și s-o facă din nou puternică.

Așteptam vibrând de nerăbdare să vină „inamicul" — compatrioții mei.

Dormeam în pat, când mi-a parvenit vestea, prin mașina *tien-ying* („umbra electrică"). Ovalul albastru-lăptos se transformă în chipul Generalului Shaw. Avea o expresie cruntă și emoționată :

— Sunt pe drum spre noi, domnule Bastable. Mă gândeam că ai dori, poate, să fii treaz când începe spectacolul.

— Cine... ? am murmurat eu buimac. Ce... ?

— Flotele aeriene — americane, britanice, rusești, și câteva nave franțuzești, cred — vin spre Valea Dimineții — vin să-l pedepsească pe John Chinezul...

L-am văzut mișcând capul și vorbind mai rapid :

— Acum trebuie să plec. Ne vedem în tribună — la clădirea principală a cartierului general ?

— Voi fi acolo.

În timp ce imaginea se stingea, am sărit din pat, m-am spălat și m-am îmbrăcat, apoi am pornit în grabă pe străzile liniștite ale Orașului Zorilor până la turnul circular care reprezenta principala clădire administrativă din localitate. Acolo, desigur, domnea agitația. Tocmai se primise prin telefonul fără fir un mesaj de la nava contraamiral britanică, *„Victoria Imperatrix"*, anunțând că dacă erau eliberați ostaticii de pe *„Loch Etive"*, Shaw putea lăsa să plece femeile și copiii oamenilor lui, cărora n-avea să li se facă nici un rău. Shaw replică prompt. Ostaticii erau duși deja în capătul opus al văii, unde urma să li se dea drumul. Cetățenii Orașului Zorilor aveau să lupte laolaltă și, la nevoie, să moară împreună. *„Victoria Imperatrix"* oferea informația că o sută de nave se găseau în drum spre Orașul Zorilor și, prin urmare, Orașul Zorilor nu putea nicicum spera că ar rezista mai mult de-o oră în fața unei asemenea flote. Shaw răspunse că, după părerea lui, Orașul Zorilor putea rezista puțin mai mult, și aștepta cu nerăbdare sosirea flotei de luptă. Între timp, spuse el, primise interesanta veste că două canoniere aeriene japoneze devastaseră un sat care primise ajutoare de la Shaw. Britanicii, neîndoielnic, aveau să întreprindă represalii similare ? La aceasta, H.M.A.S. *„Victoria Imperatrix"* întrerupse comunicarea cu Orașul Zorilor. Shaw avu un zâmbet sinistru.

Mă văzu stând în încăpere.

— Salut, Bastable. Doamne ! Japonezii au de răspuns o droaie, în ce privește China. Mi-ar plăcea să... Ce-i asta ?

Un asistent îi înmână o coală de hârtie.

— Bine. Bine. Proiectul B.F.N. progresează în pas alergător.

— Unde e Căpitanul Korzeniowski ?

Îi vedeam pe Una Persson și Contele Rudolf în cealaltă parte a camerei, stând de vorbă cu unul dintre „maiorii" îmbrăcați în bumbac ai lui Shaw, dar nu-l zăream nicăieri pe tatăl doamnei Perssson.

— Korzeniowski a revenit la comanda „Corsarului", răspunse Shaw, arătând spre aeroparcul care se vedea bine din turn.

Am văzut o mulțime de mogâldețe mărunte alergând încoace și-ncolo în timp ce navele se pregăteau să-și ia zborul. Deocamdată nu se zărea nici urmă de mașini zburătoare *Fei-chi*.

— Și privește, adăugă Shaw, vine flota de bătălie.

În primul moment am crezut că vedeam un cumul masiv de nori negri înălțându-se peste orizontul colinelor și obturând palida lumină a soarelui. O dată cu norul, începu și un duduit puternic, ca al multor gonguri bas bătute rapid la unison. Sunetul devenea tot mai puternic, pe măsură ce norii începeau să inunde tot cerul, aruncând o umbră neagră, amenințătoare, peste Valea Dimineții.

Era flota aliată a celor cinci națiuni. Fiecare navă avea câte trei sute de metri lungime. Fiecare avea carcasa tare ca oțelul. Fiecare gemea de artilerie și grenade mari, care puteau fi aruncate asupra inamicilor. Fiecare navă înainta implacabil pe cer, ținând pasul cu puternicii săi camarazi. Fiecare era decisă să arunce apriga răzbunare asupra răsculaților care căutaseră să pună la îndoială puterea celor pe care-i servea ea. Un banc de rechini monstruoși în zbor, încrezători că pot stăpâni cerurile și, din ceruri, pământul.

Nave din Japonia, cu soarele purpuriu Imperial imprimat pe carcasele lor albe, lucitoare.

Nave din Rusia, cu acvile bicefale mari şi negre privind feroce de pe carcase colorate în cel mai profund stacojiu, cu ghearele răşchirate gata să lovească.

Nave din Franţa, pe care tricolorul întins pe fond albastru era de o ipocrizie scruntată ; o întindere a republicanismului şi un afront adus idealurilor Revoluţiei Franceze.

Nave din America, purtând Stelele şi Dungile, care nu mai reprezentau stindardul libertăţii.

Nave din Marea Britanie.

Nave cu tunuri şi bombe şi echipaje care, în mândria lor, credeau că-i o treabă prea simplă să răzuiască Oraşul Zorilor şi tot ceea ce reprezenta el.

Nave-rechini, rapace, crude şi arogante, cu motoarele vuind ca un râset nerăbdător şi crud.

Le puteam înfrunta, fie şi doar o clipă ? Mă îndoiam.

Acum se declanşase şi apărarea noastră de la sol. În văzduh ţâşniră obuze, explodând în jurul navelor din puternica flotă aeriană, dar acestea continuau să înainteze, prin fum şi flăcări, nepăsătoare şi flămânde, tot mai aproape şi mai aproape de Oraşul Zorilor. Iar acum, mica noastră flotă începu să se înalţe din aeroparc în întâmpinarea invadatorilor — cincisprezece nave comerciale cu modificări, contra a o sută de cuirasate concepute anume. Aveau avantajul tunurilor fără recul şi puteau „sta“ în aer, trăgând, mult mai mult şi mai precis decât vasele mari, dar blindatele aveau foarte puţine puncte vulnerabile, şi majoritatea proiectilelor explozive nu făceau decât, în cel mai rău caz, să înnegrească vopseaua carcaselor sau să crape ferestrele nacelelor.

Tunet şi flăcări izbucniră din prima aeronavă britanică, H.M.A.S. *„Edwardus Rex“*, când tunurile ei le răspunseră alor noastre. Am văzut carcasa uneia dintre navele noastre boţindu-se, şi întregul vas se prăbuşi spre pământul stâncos de la poala colinelor, în timp ce siluete mici săreau peste bord, în speranţa de-a scăpa, cumva, de partea cea mai dură a impactului. Fum negru se învălătucea peste tot tabloul. Urmă o explozie şi o văpaie de flăcări, în clipa când nava izbi solul şi motoarele îi săriră în aer, combustibilul aprinzându-se instantaneu.

Shaw privea sumbru pe fereastră, controlând formaţiunea de nave prin intermediul unui telefon fără fir. Cât de greu fusese să lovească flota duşmană — şi cât de uşor distruseseră ei nava noastră !

Bum ! Buum !

Din nou mugiră tunurile. Din nou, un vas comercial adaptat se zgudui în văzduh şi porni de-a valma spre pământ.

Abia acum îmi doream să fi acceptat numirea pe una dintre nave. Abia acum simţeam zorul de a intra în luptă, de a plăti cu aceeaşi monedă, dacă nu de altceva, măcar dintr-un spirit de fair play.

Buuum !

Era *„The Rover“*, prăvălindu-se în spirală, cu două motoare în flăcări în toată carcasa îndoindu-se la jumătate în timp ce heliul năvălea în atmosferă. L-am privit încordat cum cădea, rugându-mă să mai fi rămas în carcasă destul gaz pentru a permite navei să se prăbuşească relativ încet. Dar erau o sută de tone de metal, plastic, tunuri şi oameni, căzând din cer. Am închis ochii, tresărind, când mi s-a părut că simt vibraţia impactului său cu solul.

N-aveam nici o îndoială asupra soartei lui Korzeniowski.

Apoi însă, parcă inspirat de moartea eroică a bătrânului căpitan, *„Shan-ien“ („Loch Etive“)* se întoarse cu un bord spre nava contraamiral japoneză, *„Yokomoto“*, şi pesemne o lovi drept în depozitul de muniţii, căci explodă în mii de bucăţi încinse, fără să mai fi rămas nici măcar o frântură recognoscibilă din ea, când explozia se risipi.

Apoi am mai văzut două nave prăbuşindu-se — una americană şi una franceză — şi am izbucnit în urale. Ovaţionam cu toţii, în afară de Una Persson, care privea sfâşiată spre locul unde dispăruse „Corsarul“. Von Bek discuta însufleţit cu maiorul şi nu părea să observe durerea amantei lui. M-am apropiat de ea şi am atins-o pe umăr :

— Poate că nu-i decât rănit.

Îmi zâmbi printre lacrimi şi clătină din cap :

— A murit. A murit vitejeşte, nu-i aşa ?

— La fel cum a trăit, am răspuns eu.

Păru nedumerită :

— Credeam că-l urăşti.

— Şi eu credeam. Dar l-am iubit.

La auzul acestor cuvinte se reculese şi înclină din cap, întinzând o mână zveltă şi punându-mi un moment vârfurile degetelor pe mânecă.

— Îţi mulţumesc, domnule Bastable. Sper că tatăl meu nu a murit degeaba.

— Vom da seamă onorabil de noi înşine, am replicat.

Apoi, însă, am văzut că ne mai rămăseseră cel mult cinci nave din cincisprezece, iar pe cer încă mai pluteau aproape nouăzeci de crucişătoare aliate.

Shaw ridică privirea, ascultând atent.

— Infanteria şi cavaleria motorizată atacă valea din toate părţile, spuse el. Oamenii noştri stau fermi pe poziţii.

Mai ascultă câteva momente.

— Nu cred că avem prea mari motive de teamă din partea aceea, pentru moment.

Navele invadatoare încă nu ajunseseră la Oraşul Zorilor. Fuseseră silite să se apere împotriva primului nostru atac aerian şi, acum când tunarii noştri le puteau atinge de la sol, mai fură lovite încă două.

— E timpul să trimitem *Fei-chi*-ii, cred.

Shaw telefonă ordinul.

— Marile puteri cred că au câştigat ! Acum le vom arăta adevărata noastră forţă !

Dădu telefon soldaţilor care apărau clădirea Proiectului B.F.N., pentru a le aminti că în nici un caz nu trebuia îngăduit ca vreo navă să atace acel loc. Misteriosul proiect era, în mod vădit, de o importanţă supremă în strategia lui.

Nu puteam vedea hangarele unde erau depozitaţi „bărzăunii“, şi am zărit pentru prima oară micile maşini de zbor înaripate şi cu elici, abia când se înălţară prin fumul negru, începând să împroaşte carcasele crucişătoarelor zburătoare cu proiectile explozive, atacând de deasupra şi plonjând asupra adversarilor care, fără îndoială, nu-şi prea dădeau seama ce se întâmpla.

„Victoria Imperatrix“ se prăbuşi. „Theodore *Roosevelt“* se prăbuşi. *„Alexandr Nevski“* se prăbuşi. *„Tashiyawa“* se prăbuşi. *„Împăratul Napoleon”* şi *„Pyat“* * se prăbuşiră. Una după alta se

* Aluzie la un alt erou al lui Michael Moorcock, Colonelul Pyat, al cărui ciclu constă din romanele *„Byzantium Endures“* („Bizanţul îndură“), *„The Laugther of*

prăvăleau din văzduh, în cercuri lente sau căderi repezi, dar prăbuşindu-se ; fără nici o îndoială, prăbuşindu-se. Şi se părea că nici măcar unul singur dintre delicatele *Fei-chi*, conduse doar de câte doi oameni — un aviator şi un trăgător — nu fusese atins. Tunurile navelor străine, pur şi simplu, nu erau concepute spre a lovi ţinte atât de mici. Bubuiau şi-şi râgâiau obuzele enorme în toate direcţiile, dar erau buimăcite, ca şi nişte hipopotami stângaci atacaţi de peşti piranha cu dinţi ascuţiţi, efectiv nu ştiau cum să se apere. Valea Dimineţii era aşternută cu epavele lor. Mii de focuri ardeau pe coline, indicând locurile unde-şi aflaseră sfârşitul mândrele cuirasate aeriene. Jumătate din flota aliaţilor fusese distrusă şi cinci aeronave de-ale noastre (inclusiv *„Shan-tien“*) reveneau acum la ancorare, lăsând lupta în seama *Fei-chi*-urilor. Evident, şocul de-a înfrunta micuţele maşini mai grele decât aerul era prea mult pentru atacanţi. Îşi văzuseră cele mai bune nave şterse de pe cer în doar câteva minute. Încet, greoaiele crucişătoare se întoarseră şi începură să bată în retragere. Nici o singură bombă măcar nu căzuse în Oraşul Zorilor.

Carthage“ („Râsul Cartaginei“), *„Jerusalem Commands“* („Ierusalimul porunceşte“) şi *„The Vengeance of Rome“* („Răzbunarea Romei“) (n.tr.).

6

Altă întîlnire cu arheologul amator

Câştigaserăm, cu oarecari pierderi, prima încleştare, dar încă mai aveau să urmeze destule, înainte de-a şti dacă alungaserăm definitiv Marile Puteri. Am aflat că invazia lor terestră eşuase de asemenea, şi că forţele aliate se retraseseră. Exultam.

În următoarele câteva zile, am aşteptat, recuperându-ne forţele, şi în această perioadă mi-am oferit serviciile, în fine, Amiralului Văzduhului, care acceptă, fără nici un fel de comentarii, şi mă numi la comanda vechii mele nave, actuala *„Shan-tien“*.

Mi se confirmase că, la doborârea „Corsarului“, Căpitanul Korzeniowski şi întregul echipaj îşi pierduseră viaţa.

Apoi atacul a reînceput şi m-am pregătit să mă îmbarc pe navă, dar Shaw îmi ceru să rămân în turnul cartierului general, căci devenise repede evident că navele Marilor Puteri adoptaseră o strategie mai precaută. Se opriră la nivelul colinelor îndepărtate de la orizont, rămânând acolo, în timp ce încercau să bombardeze hangarele unde erau depozitate *Fei-chi*-urile. Am observat, încă o dată, că Shaw părea mai preocupat de siguranţa clădirii Proiectului B.F.N. decât de a hangarelor cu maşinile zburătoare, dar nici unul nu fu grav lovit, după cum avea să reiasă.

Totuși, am avut o senzație de copleșitoare deznădejde când câteva obuze explodară în Orașul Zorilor, vătămând casele frumoase, spărgând ferestre, nimicind copaci și straturi de flori, și așteptam nerăbdător ordinul de a mă duce la bordul navei. Shaw însă rămase nepăsător și lăsă inamicul să-și cheltuiască puterea de foc timp de aproape o oră, înainte de-a ordona decolarea *Fei-chi*-urilor.

— Dar cu mine cum rămâne ? am întrebat, amărât. Nu mă lași să le trag vreo două ? Am de răzbunat mai multe vieți, știi bine — și nu în ultimul rând pe-a lui Korzeniowski.

— Cu toții avem multe de răzbunat, Căpitane Bastable. (Conform sistemului său, îmi conferise un grad.) Și nu e tocmai momentul potrivit, teamă mi-e, să te las s-o pierzi pe-a dumitale. *„Shan-tien"* urmează să îndeplinească misiunea cea mai importantă din toate. Dar nu încă — nu încă...

Atâta am putut scoate de la el în acel moment.

Încă odată, mașinile noastre, mai grele decât aerul, au împins cuirasatele zburătoare dincolo de coline, distrugându-le cu acest prilej. De astă dată însă am avut pierderi, căci aeronavele se echipaseră cu mitraliere rapide care puteau fi montate deasupra carcaselor, în turele fabricate ad-hoc, de unde, atâta timp cât rezistau în aer, puteau trage un foc de ripostă eficient. Delicatele aparate cu echipaje din câte doi oameni erau ușor distruse o dată lovite și am pierdut șase în cursul acestei a doua ciocniri.

Atacul a continuat timp de aproape două săptămâni, cu întăriri constante din partea inamicului, în timp ce propriile noastre rezerve se împuținau încet. Cred că nici chiar Shaw nu se așteptase din partea Marilor Puteri la o atât de absolută hotărâre de a-l distruge. Parcă ar fi simțit că stăpânirea lor asupra tuturor teritoriilor avea să slăbească dacă se lăsau înfrânți de către Amiralul Văzduhului. Oricum, am primit și câteva vești încurajatoare. Pe tot întinsul Chinei, muncitorii, țăranii și studenții se întorceau contra asupritorilor lor. Întreaga națiune fierbea în vâltoarea revoluției. Speranța lui Shaw era că tulburările vor izbucni în atât de multe zone o dată încât forțele aliate se vor răspândi prea rarefiat pentru a mai putea riposta cu succes.

Astfel stând lucrurile, Orașul Zorilor forțase Puterile să-și concentreze o mare parte din forțe într-o singură zonă, și avuseseră loc revolte încununate de succes în Shanghai (aflat acum sub controlul unui comitet revoluționar) și Peking (unde ocupanții japonezi își găsiseră o moarte sângeroasă), precum și în alte orașe și regiuni ale provinciilor.

În Orașul Zorilor, Shaw află despre răspândirea revoluției sale și deveni mai optimist, chiar dacă ni se reduceau proviziile.

Totuși, încă mai reușeam să ținem în șah forțele combinate ale Marilor Puteri, iar Shaw începu să acorde un interes și mai accentuat acelui proiect secret al lui.

Într-o dimineață, veneam pe jos dinspre locuința mea către turnul central, când am auzit agitație undeva în față și am luat-o la fugă. Am găsit o mulțime de oameni privind către aeroparc și arătând spre cer.

Cu uimire, am văzut că se apropia o singură aeronavă, cu motoarele oprite. Nu încăpea nici o îndoială asupra steagului Union Jack imprimat pe planurile codale. Am alergat în grabă spre turnul cartierului general, convins că până acum văzuseră misterioasa navă.

Când am ajuns la poarta turnului, se auzi o enormă explozie, care făcu să se zguduie totul. Am intrat în lift, fiind dus cu iuțeală până în vârful clădirii.

Mica aeronavă britanică — nici pe departe atât de mare ca blindatele pe care ne învățaserăm să le așteptăm — bombarda hangarele *Fei-chi*-urilor ! Așteptase un vânt prielnic și se apropiase plutind în timpul nopții, nevăzută și neauzită, cu scopul de a ne distruge mașinile zburătoare. Toate tunurile pe care le-aveam deschideau deja focul asupra navei, care zbura la foarte mică înălțime. Din fericire, bombele ei încă nu nimeriseră hangarele propriu-zise, deși câteva cratere fumegânde arătau că scăpaseră ca prin urechile acului. Acesta nu era un cuirasat greu, și carcasa îi explodă curând, nava plonjând cu pupa în jos și căzând în mijlocul aeroparcului, cât pe-aci să nimerească peste „flota" noastră ancorată înainte de-a se opri. Am părăsit imediat turnul, împreună cu alți câțiva, urcându-ne într-un automobil. Am gonit prin oraș și peste aeroparc, spre locul unde nava era deja înconjurată de bandiții-soldați cu echipament pestriț ai lui Shaw. Așa cum mă și așteptasem, doar puțini membri ai echipajului se răniseră grav. Am văzut pentru prima oară, pe carcasa sfărâmată, numele navei, și mă zgudui un șoc de recunoaștere. Aproape că uitasem de ea. Era prima aeronavă pe care o văzusem în viața mea. Evident, britanicii își chemaseră în ajutor flota aeriană din India. Nava de recunoaștere pe care o vedeam zdrobită la pământ, foarte aproape de clădirea Proiectului B.F.N., nu era alta decât „*Pericles*" — aeronava care-mi salvase viața.

M-am simțit răscolit să revăd acea navă, nu mă dau în lături s-o recunosc. Mi-am dat seama că Marile Puteri trebuiau să folosească toate navele pe care le-aveau la dispoziție, în eforturile lor de a distruge Orașul Zorilor.

Iar apoi l-am văzut pe Maiorul Enoch Powell însuși ieșind clătinat din epavă, cu o privire sălbatică în ochii săi negri. Avea chipul mânjit de ulei și uniforma ruptă. Un braț îi atârna moale pe lângă trup, dar încă-și mai ținea strâns cravașa în cealaltă mână, pe când superviza ieșirea oamenilor săi din navă. Mă recunoscu pe loc.

lGasul îi suna ascuțit și încordat :

— Salut, Bastable. Acum ești în tagma Frăției Colorate, mm ? Mă rog, mă rog — n-am făcut prea bine să-ți salvez viața, mm ?

— Bună dimineața, domnule maior, am răspuns. Permiteți-mi să vă felicit pentru bravură.

— O prostie. Totuși, a meritat să încercăm. Nu puteți învinge, să știi — cu toate blestematele voastre de bărcuțe zburătoare. Vă venim noi de hac până la urmă.

— Vă costă cam mult, totuși, i-am atras eu atenția.

Powel privi bănuitor în jur, la soldații lui Shaw.

— Ăștia ce-or să facă ? Ne omoară prin tortură ? Ne trimit hoiturile înapoi ca avertisment pentru ceilalți ?

— Veți fi bine tratați, l-am încredințat, potrivindu-mi pasul după al lui, în timp ce era dezarmat, împreună cu echipajul, și escortat spre Orașul Zorilor. Îmi pare rău pentru „*Pericles*".

— Și mie.

Aproape că plângea — de furie sau de tristețe, nu-mi puteam da seama.

— Deci asta erai — un nenorocit de nihilist. De-asta ai pretins că aveai amnezie. Şi când mă gândesc că te-am crezut unul de-ai noştri.

— Eram unul de-ai voştri, am replicat eu calm. Poate că încă mai sunt. Nu ştiu.

— Urât spectacol, Bastable. Toată China bântuită de răscoale. De-acum s-au molipsit de febră şi unele părţi din India, ca să nu mai vorbesc despre ceea ce se întâmplă în Asia de Sud-Est.

Bieţii băştinaşi, cu minţile întunecate, cred că au vreo şansă. N-au nici una, firește.

— Eu cred că au — acum. Zilele imperialismului se apropie de sfârşit — cel puţin, în sensul în care o înţelegem noi.

— Dacă se sfârşesc — urmarea va fi azvârlirea noastră a tuturor înapoi în Epoca Întunericului. Marile Puteri au asigurat pacea lumii timp de o sută de ani — iar acum, totul s-a sfârşit. Va fi nevoie de un deceniu ca să revenim la normal, dacă ne vom mai reveni vreodată.

— Niciodată nu va mai fi „normal", am spus. Pacea aceea, domnule maior, a fost cumpărată la un preţ prea scump.

— Te-au convertit, cu siguranţă, mormăi el. Pe mine, însă, n-au să mă convertească niciodată. Ai prefera să avem război în Europa, mm ?

— Un război în Europa era necesar de mult. Un război între Marile Puteri le-ar fi distrus stăpânirea asupra popoarelor subjugate. Nu vă daţi seama ?

— Nu-mi dau seama de nimic de soiul ăsta. Mă simt ca un martor al căderii Imperiului Roman. La dracu' !

Tresări, lovindu-se cu braţul de o baracă.

— Mă voi îngriji ca braţul dumitale să fie tratat de cum ajungem în oraş, am spus.

— N-am nevoie de mila dumitale, replică Powell. Ticăloşii de chinezi şi negri conduc lumea — mai mare râsul.

Atunci m-am despărţit de el şi nu l-am mai revăzut.

Dacă înainte încă mai fusesem nehotărât asupra loialităţii mele, acum nu mai eram. Strâmbătura de dispreţ a lui Powell, la despărţire, reuşise să mă decidă spre a alege tabăra lui Shaw odată pentru totdeauna. Masca de patronaj blând căzuse, dezvăluind ura şi frica de dedesubt.

Când am revenit la turnul central, Shaw mă aştepta. Părea foarte hotărât.

— Atacul ăsta pe furiş a determinat ceva, spuse el. Proiectul B.F.N. e încheiat. Cred că va avea succes, deşi nu dispunem de timp — sau metode — să-l testăm. Vom face ceea ce a făcut şi nava aceea. Plecăm la noapte.

— Cred c-ar fi bine să explici puţin mai clar, am zâmbit eu. Ce trebuie să facem ?

— Marile Puteri folosesc marile şantiere aeronavale de la Hiroshima ca bază principală. Acolo se retrag pentru reparaţii şi înlocuiri. E singurul loc relativ apropiat unde pot fi servite corespunzător. De asemenea, e locul unde sunt construite multe dintre marile crucişătoare. Dacă distrugem baza aceea... vom avea o flexibilitate de manevră considerabil sporită, Căpitane Bastable.

— Sunt de acord, am răspuns. Dar nu avem destule aeronave ca s-o facem, Generale Shaw. Avem foarte puţine bombe. *Fei-chi*-urile nu pot zbura până la o asemenea distanţă. De asemenea, există toate şansele să fim depistaţi şi doborâţi când părăsim Valea Dimineţii, sau în oricare alt loc dincolo de ea. Cum am putea-o face ?

— Proiectul B.F.N. e gata. Avem vreo șansă să scoatem la noapte *„Shan-tien“* și să trecem de navele aliate ?

— Avem aceleași șanse ca ale navei aceleia de-a fi ajuns aici. Dacă vântul e favorabil.

— Atunci fii gata de plecare, Căpitane Bastable, la apusul soarelui.

Am ridicat din umeri. Era sinucidere curată. Dar aveam s-o fac.

7

Proiectul B.F.N.

La asfințit, eram cu toții pe bord. În timpul zilei avuseseră loc câteva atacuri sporadice din partea aeronavelor inamice, dar nu se produsese nici o pagubă serioasă.

— Așteaptă întăriri, îmi spuse Shaw. Iar aceste întăriri, conform informațiilor mele, urmează să sosească de la Hiroshima, cu începere de mâine dimineață.

— Va fi un zbor lung pentru noi, am spus. Nu ne putem întoarce până dimineață, chiar dacă vom avea succes.

— Atunci mergem la Peking. Acum e în mâinile tovarășilor noștri revoluționari.

— Adevărat.

Ulianov, von Bek și Una Persson veniseră la bord, împreună cu Generalul Shaw.

— Vreau s-o vadă, astfel încât s-o creadă, îmi spuse el.

Mai erau la bord un număr de oameni de știință care supervizaseră încărcarea unui obiect destul de mare în cala noastră inferioară. Erau unguri, nemți și americani cu înfățișări serioase, care nu-mi adresau nici un cuvânt. Dar se afla printre ei și un australian, și l-am întrebat ce se petrecea.

Rânji :

— Ce se *va* petrece, adică. Ha ha ! Ar trebui să-ţi spună cineva, dar nu-i treaba mea. Noroc, băiatu'.

Şi plecă, alături de colegii săi savanţi.

Generalul Shaw mă cuprinse cu un braţ pe după umeri :

— Nu-ţi face griji, Bastable. Vei şti înainte s-ajungem acolo.

— Precis e o bombă, am spus. O bombă deosebit de puternică ? Nitroglicerină ? Bombă incendiară ?

— Aşteaptă.

Stăteam cu toţii pe puntea lui *Loch Etive*, privind asfinţitul soarelui. Nava — ar fi trebuit s-o numesc *Shan-tien* — nu mai era vasul luxos de linie pe care-l cunoscusem. Fusese despuiată de toate anexele neesenţiale, iar prin hublouri ieşeau ţevile tunurilor fără recul ale Generalului O. T. Shaw. Fostele punţi de promenadă erau acum platforme de artilerie. În locurile unde dansaseră pasagerii era depozitată muniţie. Dacă aveam să fim descoperiţi, trebuia să găsim o explicaţie plauzibilă. M-am întors cu gândul la acel incident prostesc cu „Cavaleristul Ronnie" Reagan. Dar, dacă nu era el, nu m-aş fi aflat astăzi la comanda acestei nve, conducând o misiune nebunească a cărei natură n-o puteam nici măcar ghici. Mi se părea că trecuse mai mult timp de la întâlnirea cu Reagan decât de când fusesem azvârlit din propriul meu timp în viitor. Ulianov veni lângă mine, în timp ce stăteam la comenzi, începând să pregătesc desprinderea navei de catarg.

— Cugeţi, tinere ?

L-am privit drept în ochii săi bătrâni şi blânzi.

— Mă întrebam ce anume poate transforma peste noapte un ofiţer de armată englez, cuminte, într-un revoluţionar disperat, i-am răspuns, zâmbind.

— Mulţi păţesc la fel, replică el. I-am văzut. Dar trebuie să le arăţi *multe* nedreptăţi mai întâi... Nimeni nu vrea să creadă că lumea e crudă — sau că propria sa spiţă e crudă. A nu cunoaşte cruzimea înseamnă să rămâi inocent, nu ? Şi ar trebui să preferăm cu toţii inocenţa. Un revoluţionar e un om care, poate, nu reuşeşte să-şi păstreze inocenţa, dar o doreşte înapoi cu atâta disperare încât caută să creeze o lume unde cu toţii vom fi inocenţi în acel sens.

— Dar poate exista o asemenea lume, Vladimir Ilici ? am oftat eu. Îmi descrii Grădina Edenului, să ştii. Un vis familiar — dar o realitate ? Mă-ntreb...

— Există un număr infinit de societăţi posibile. Într-un univers infinit, toate pot deveni realitate, mai devreme sau mai târziu *. Totuşi, întotdeauna îi revine omenirii sarcina de a transforma în realitate ceea ce doreşte ea cu adevărat să fie realitate. Omul e o făptură capabilă să clădească aproape orice are chef — sau să distrugă orice are chef. Uneori, cât sunt eu de bătrân, mă uimeşte ! încheie el, chicotind.

I-am zâmbit, reflectând că ar fi fost într-adevăr uimit să afle că, de fapt, eram mai bătrân ca el !

Curând se lăsă întunericul şi am tras adânc aer în piept. Singura lumină provenea de la tablou-

* Aluzie la „Multiversul" imaginat de Moorcock ca liant al ansamblului operei lui, cu pluralitatea sa de lumi paralele (n.tr.).

rile cu instrumente de bord. Intenționam să ridic nava la o mie de metri și să rămân la acea înălțime cât de mult timp posibil. Vântul sufla aspru dinspre nord-est și avea să ne poarte în direcția dorită, dacă urma să părăsim valea fără a recurge la motoare.

— Să ne desprindem, am spus.

Cablurile de afurcare căzură și am început să ne ridicăm. Auzeam vântul șuierând în jurul carcasei. Vedeam luminile Orașului Zorilor coborând tot mai jos sub noi.

— O mie de metri, timonier înălțime, am ordonat. Ia-o încet. Elevație patruzeci și cinci de grade. Întoarce-o cu vântul în babord, timonier cârmaci.

Am verificat busola.

— Ține-o așa.

Toți tăceau. Von Bek și Una Persson stăteau la fereastră, privind în jos. Shaw și Ulianov erau lângă mine, cu ochii spre instrumentele care pentru ei nu însemnau aproape nimic. Shaw purta un costum albastru de bumbac și pufăia din țigară. Pe cap îi stătea înclinată o pălărie ca cea purtată de culi, din paie împletite. Avea un revolver în teacă, la cingătoare. După o vreme, începu să se plimbe încoace și-ncolo pe punte.

— Pluteam încet peste coline. În câteva minute, ar fi trebuit să ajungem deasupra principalei tabere inamice, în bătaia artileriei lor. Dacă eram văzuți, puteau trimite rapid în văzduh câteva nave, și nu încăpea nici o îndoială asupra deznodământului. Am fi fost nimiciți, împreună cu Proiectul B.F.N. O dată Shaw mort, mă-ndoiam că Orașul Zorilor ar mai fi avut mult de luptat. Dar, într-un târziu, tabăra dușmană rămase în urma noastră, și ne-am relaxat cât de cât.

— Putem da drumul la motoare ? întrebă Shaw.

Am clătinat din cap :

— Încă nu. Mai așteptăm douăzeci de minute, circa. Poate mai mult.

— Trebuie să ajungem la Hiroshima, înainte de-a se crăpa de ziuă.

— Înțeleg.

— Cu șantierele acelea aeronavale distruse, le va fi aproape tot atât de greu să se reaprovizioneze cu muniție ca și nouă. Va fi o luptă mai echitabilă.

— De acord, am spus. Iar acum, Generale Shaw, îmi poți spune ce speri să folosești pentru a realiza distrugerea asta ?

— Se află în cala de jos, răspunse el. I-ai văzut pe oamenii de știință aducând-o la bord.

— Dar ce este, acest Proiect B.F.N. ?

— Mi s-a spus că e o bombă foarte puternică. Nu știu mult mai mult de-atât — e *extrem* de științifică — dar a reprezentat visul savanților, cred, de la începutul secolului încoace. Ne-a costat mulți bani și ani de cercetare numai pentru a construi una singură — pe cea din cala inferioară.

— De unde știi că va funcționa ?

— Nu știu. Dar dacă funcționează, ar trebui ca, dintr-o *singură explozie*, să devasteze cea mai mare parte a șantierelor aeronavale. Savanții mi-au spus că, la detonare, explozia va fi egală cu cea a mai multor sute de tone de T.N.T.

— Dumnezeule mare !

— Nici mie nu mi-a venit să cred, dar m-au convins — în special când, acum trei ani, aproape și-au distrus întreg laboratorul cu un experiment absolut minor pe același principiu. E ceva în legătură cu structura atomică a materiei, cred. Au

deținut mult timp teoria bombei, dar a fost nevoie de ani de zile pentru a o face să funcționeze.

— Ei bine, să sperăm că au dreptate, am zâmbit eu. Dacă o aruncăm și reiese că are puterea explozivă a unei pocnituri, o să ne cam facem de râs.

— De acord.

— Iar dacă e atât de puternică pe cât spui, n-ar strica să ne ținem cât mai sus — undele de șoc se propagă atât lateral, cât și vertical. Ar trebui să fim la cel puțin trei sute de metri față de nivelul solului în momentul exploziei.

Shaw dădu din cap, absent.

Curând, am putut da drumul motoarelor, iar punțea lui „*Shan-tien*" trepidă ușor când ne repezirăm în noapte cu peste două sute de kilometri pe oră și vântul în spate ! Vuietul mașinilor în plină viteză îmi suna în urechi ca o muzică. Am început să mă înveselesc și am controlat poziția. N-aveam mult timp de pierdut. Conform calculelor mele, ar fi trebuit să ajungem la șantierele aeronavale din Hiroshima, cam cu o jumătate de oră înainte de prima lumină a zorilor.

O vreme, am rămas cu toții cufundați în propriile noastre gânduri, stând pe punte și ascultând ritmul rapid al motoarelor.

Shaw fu cel ce sparse tăcerea.

— Dacă mor acum, spuse el deodată, dând glas unei idei apropiate tuturor dintre noi, cred că am sădit semințele unei revoluții încununate de succes în întreaga lume. Savanții din Orașul Zorilor vor perfecționa Proiectul B.F.N. chiar dacă *această* bombă dă greș. Vor fi construite alte și alte *Fei-chi*-uri și distribuite în rândurile altor revoluționari. Voi dărui poporului puterea. Puterea de a fi liber și stăpân pe soarta lui. Le-am demonstrat deja că Marile Puteri nu sunt invincibile, că pot fi răsturnate. Vezi, Unchiule Vladimir, speranța, nu disperarea, *este* aceea care odrăslește revoluția încununată de succes !

— Poate, admise Ulianov. Totuși, speranța singură nu e de ajuns.

— Nu — puterea politică se dezvoltă din erupția cofrajului unei bombe ca aceasta pe care o purtăm noi. Cu asemenea bombe la dispoziție, cei oprimați vor fi în măsură să dicteze orice termeni doresc în fața opresorilor lor.

— Dacă bomba funcționează, precizează Una Persson. Nu sunt sigură că va reuși. Fisiune nucleară, mm ? * Toate bune și frumoase — dar cum o obții ? Mă tem că ai fost înșelat, domnule Shaw.

— Vom vedea.

Îmi amintesc sentimentul de nerăbdare din clipa când am zărit coasta întunecată a Japoniei, profilându-se pe luciul oceanului luminat de lună și, din nou, am oprit motoarele și ne-am lăsat duși de vânt.

Am pregătit comenzile care aveau să elibereze bolțurile de siguranță ale porților de încărcare (zăvoarele principale trebuiau trase manual), lăsând bomba să cadă asupra șantierelor aeronavale, unde nimeni nu bănuia nimic. Vedeam panglici de miriade de lumini multicolore. Orașul Hiroshima. Dincolo de acesta se întindeau șantierele aeronavale propriu-zise — kilometri întregi de barăci, turnuri de ancoraj și docuri de reparații, un complex dedicat aproape în întregime aeronavelor mi-

* Este evident, de-acum, că inițialele „B.F.N." semnifică „Bombă cu Fisiune Nucleară" (n.tr.).

litare, mai ales în acest moment. Dacă reuşeam să distrugem doar o parte din el, am fi obţinut amânarea atacului asupra Oraşului Zorilor.

Îmi amintesc că o priveam pe Una Persson, întrebându-mă dacă încă se mai gândea la moartea tatălui ei. Şi ce tot rumega von Bek ? Începuse prin a-l urî pe Shaw, dar acum era nevoit să admită că Amiralul Vâzduhului era un geniu care realizase ceea ce mulţi alţi revoluţionari doar speraseră. Ulianov, de exemplu. Se părea că bătrânul nici nu-şi prea dădea seama că visul său se împlinea. Aşteptase atât de mult. Cred că acum mai mult ca oricând mă simţeam alături de Ulianov. Toată viaţa aşteptase revoluţia, ridicarea proletariatului la luptă, şi n-avea s-o vadă niciodată întâmplându-se cu adevărat. Poate nici nu se întâmplase vreodată...

Shaw se apleca înainte, nerăbdător, în timp ce pluteam la mare înălţime deasupra şantierelor aeronavale. Ţinea o mână pe teacă, iar în mâna cealaltă o ţigară. Pălăria galbenă, de culi, îi stătea dată pe ceafă şi, cu trăsăturile sale eurasiatice chipeşe, arăta întru totul ca un erou dintr-o legendă populară.

Şantierele erau scăldate în lumină, în timp ce oamenii lucrau la navele de luptă care trebuiau să fie gata pentru marea invazie de-a doua zi a Oraşului Zorilor. Vedeam contururile negre ale carcaselor, văpaia lămpilor cu acetilenă.

— Am ajuns ?

Din nou, amiralul care schimbase cursul istoriei arăta ca un şcolar emoţionat.

— Acestea sunt şantierele, Căpitane Bastable ?

— Ele sunt, am răspuns.

— Bieţii oameni, comentă Ulianov, clătinând din capul său nins. Nu sunt decât muncitori la fel ca şi ceilalţi.

Von Bek îşi îndreptă degetul mare înapoi spre oraş !

— Copiii lor ne vor mulţumi când vor creşte mari ?

Mă întrebam şi eu. Mâine, în Hiroshima aveau să fie mulţi orfani şi văduve.

Una Persson mă privi nervoasă. Părea că i se risipiseră îndoielile cu privire la eficacitatea bombei.

— Domnule Bastable, din câte înţeleg eu, o bombă de acest tip poate, în teorie, să provoace distrugeri incalculabile. E posibil să vie vătămată şi o parte a oraşului.

Am zâmbit :

— Oraşul e la aproape trei kilometri distanţă, doamnă Persson.

— Cred că ai dreptate, dădu ea din cap, după care îşi netezi părul brunet, pieptănat cu îngrijire, privind din nou spre şantiere.

— Coboar-o la trei sute de metri, timonier înălţime, am ordonat. Cât de uşor poţi.

Acum puteam distinge fiecare om. Mergeau peste întinderea de beton, cărând scule şi căţărându-se pe schelele din jurul uriaşelor cuirasate.

— Acolo sunt şantierele principale de utilare, arătă Shaw. Putem duce nave acolo fără motoare ?

— Vom fi depistaţi curând. Dar am să-ncerc. Cinci grade, timonier cârmaci.

— Cinci grade, domnule, spuse tânărul palid de la timonă. Nava se întoarse încet, scârţâind.

— Fii gata s-o ridici repede, timonier înălţime, l-am avertizat.

— 'țeles, domnule.

Ne aflam deasupra docurilor de utilare. Am luat tubul de comunicații.

— Căpitanul către cala inferioară. Porțile principale de descărcare sunt gata ?

— Gata domnule.

Am apăsat pârghia care avea să deschidă bolțurile de siguranță.

— Bolțurile de siguranță deschise, domnule.

— Gata să dați drumul încărcăturii.

— Gata, domnule.

Foloseam procedura aplicată în mod normal pentru a ușura nava în caz de urgență.

Uriașul vas cobora tot mai jos prin noapte. Auzeam o briză ușoară vâjâind prin jurul provei.

O briză melancolică.

— Tunarii gata de tragere. Răspundeți cu foc dacă se trage în noi.

Asta, pentru cazul că eram recunoscuți și atacați. Mă bazam pe surpriza uriașei explozii ca să avem timp de-a ne retrage.

— Toate tunurile gata, domnule.

Shaw îmi făcu cu ochiul, chicotind.

— Toate motoarele gata, am continuat. Cu toată viteza înainte, imediat ce auziți bubuitura.

— Gata, domnule.

— Porțile încărcătură gata.

— Gata, domnule.

— Dați-i drumul.

— S-a dus, domnule.

— Elevație șaizeci de grade, am spus. Ridic-o la o mie de metri, timonier înălțime. Am reușit. Nava se înclină și ne-am apucat de mânere în timp ce puntea se apleca accentuat.

Shaw și ceilalți priveau în jos. Îmi amintesc atât de bine chipurile lor. Von Bek, cu buzele țuguiate, încruntându-se. Una Persson părând să se gândească la cu totul altceva. Ulianov zâmbind vag, ca pentru sine. Shaw se întoarse spre mine. Rânjea.

— E gata să lovească. Bomba...

Mi-amintesc chipul său inundat de bucurie în clipa când lumina albă orbitoare explodă în spatele lui, prefăcându-i pe toți patru în tot atâtea siluete negre. Se auzi un sunet straniu, ca o singură, puternică, bătaie de inimă. Urmă bezna, și am știut că eram orb. Ardeam într-o dogoare insuportabilă. Țin minte că m-am întrebat ce intensitate avusese explozia. Probabil că distrusese tot orașul, poate întreaga insulă. În minte mi se dezvălui enormitatea celor întâmplate.

— O Doamne, mi-aduc aminte că mi-am spus, ce-aș mai dori ca blestemata de aeronavă să nu se fi inventat niciodată.

8

Omul pierdut

— Și cam asta-i tot.

Glasul lui Bastable era răgușit, uscat. Vorbise aproape încontinuu, timp de trei zile.

Am pus jos creionul și am revenit obosit cu privirea peste nenumăratele pagini cu însemnări stenografiate care conțineau fantastica sa poveste.

— Chiar crezi că ai trăit toate astea ! am exclamat. Dar cum îți explici că ai revenit în vremurile noastre ?

— Ei, se pare că am fost cules din ocean ; îmi pierdusem cunoștința, orbisem temporar și eram ars rău. Pescarii japonezi care m-au găsit credeau că eram un marinar căzut victimă unui accident în sala mașinilor. Am fost dus la Hiroshima și internat în Spitalul Marinarilor de-acolo. M-a surprins foarte tare să aflu că *era* Hiroshima, nu mă știesc s-o recunosc, de vreme ce eram convins că localitatea fusese făcută fărâme. Desigur, a trecut ceva timp până mi-am dat seama că revenisem în 1902.

— Și pe urmă ce-ai făcut ?

M-am servit cu o băutură și i-am oferit și lui una, pe care a refuzat-o.

— Ei bine, de îndată ce am ieșit din spital, m-am dus la ambasada britanică, bineînțeles. S-au purtat civilizat. Din nou am declarat că aveam amnezie. Mi-am dat numele, gradul și numărul matricol și am spus că ultimul lucru pe care mi-l aminteam era că mă urmăreau preoții lui Sharan Kang prin Templul Viitorului Buddha. Au telegrafiat la regimentul meu și, evident, s-a confirmat că datele transmise erau corecte. Mi-au plătit traversarea și trenul până la Lucknow, unde era încartiruit, în acel moment, regimentul meu. Trecuseră șase luni de la afacerea cu Teku Benga.

— Iar comandantul te-a recunoscut, desigur.

Bastable slobozi din nou râsul său scurt, amar :

— A spus că murisem la Teku Benga, că n-aș fi avut cum să rămân în viață. A spus că deși semănam cu Bastable în unele privințe, eram un impostor. Pe de o parte, eram mai bătrân, iar glasul îmi suna altfel.

— Nu i-ai amintit de lucruri pe care numai dumneata ți le puteai reaminti ?

— Ba da. M-a felicitat pentru cum îmi făcusem temele și mi-a spus că dacă mai încercam odată așa ceva, punea să mă aresteze.

— Și ai acceptat ? Cum a rămas cu rudele ? N-ai încercat să iei legătura cu ele ?

Bastable mă privi cu seriozitate :

— Mi-a fost frică. Vezi dumneata, aceasta nu e întru totul lumea pe care mi-o amintesc. Sunt sigur că memoria mea e cauza. Ceva datorat călătoriei mele înainte și-napoi prin Timp. Dar există unele mici detalii care mi se par incorecte...

Privi în jur cu o expresie sălbatică, asemeni unui om care-și dă seama deodată că s-a rătăcit într-un loc pe care-l credea familiar.

— Mici detalii...

— Opiul, poate ? am murmurat eu.

— Poate.

— Și de-asta te temi să mergi acasă. În caz că rudele *nu* te vor recunoaște.

— De-asta. Cred c-am să beau paharul acela.

Traversă camera și-și turnă un pahar mare de rom. Își epuizase provizia de droguri în timp ce discuta cu mine.

— După ce-am fost dat afară de la Comandant — eu l-am recunoscut *pe el*, că tot veni vorba — am pornit spre Teku Benga. Am ajuns până la prăpastie și, poți fi sigur, tot orașul era în ruine. Mă încerca o senzație înfricoșătoare că dacă aș fi *putut* traversa prăpastia aceea, aș fi găsit un cadavru — cadavrul meu. Așa că n-am încercat. Aveam la mine câțiva șilingi și am cumpărat niște haine de la localnici — am străbătut toată India cerșind, uneori cu trenul, căutând, la început, un soi de confirmare a propriei mele identități, pe cineva care să-mi spună că eram într-adevăr viu. Stăteam de vorbă cu mistici pe care-i întâlneam și încercam să obțin de la ei ceva care să aibă sens, dar nu mi-a folosit la nimic. Atunci am hotărât să-ncerc să-mi uit identitatea. M-am apucat să înghit opiu sub toate formele în care-l găseam. M-am dus în China. La Shantung. Am găsit Valea Dimineții. Nu știu ce mă așteptam să găsesc. Era frumoasă ca întotdeauna. Se afla acolo un sat mic, sărac. Oamenii au fost buni cu mine.

— Și apoi ai venit aici ?

— După alte câteva locuri, da.

Nu știam ce să cred despre el. Nu puteam decât să-i cred fiecare cuvânt. Convingerea din glasul său era prea puternică.

— Cred c-ai face mai bine să vii cu mine la Londra, i-am spus. Să-ți vizitezi rudele. Vor fi nenevoite să te identifice.

—Poate, oftă el. Dar, știi, cred că nu sunt *menit* să mă aflu acolo. Explozia aceea — explozia aia îngrozitoare de deasupra Hiroshimei — ea — m-a scuipat într-un timp de care nu aparțin — într-un alt...

— Ei, prostii.

— Ba nu, așa este. Acesta e anul 1903 — sau *un* 1903 — dar nu... nu este 1903-ul — *meu*.

Cred că am înțeles ce vroia să spună, dar nu prea-mi venea a crede că un asemenea lucru ar fi fi putut să fie măcar pe departe adevărat. Puteam accepta că un om călătorise înainte în Timp și se înapoiase în propria sa perioadă — dar nu-mi venea să cred că ar putea exista un 1903 *alternativ*.

— Bastable mai bău un pahar.

— Și roagă-te lui Dumnezeu să nu fi fost 1973-ul *dumitale*, continuă el. Știința luând-o razna — revoluții — bombe care pot distruge orașe întregi !

Se cutremură.

— Dar au existat și beneficii, am spus eu șovăitor. Și nu sunt sigur că băștinașii despre care vorbeai nu trăiau, în general, bine.

Ridică din umeri :

— Epocile diferite îi fac pe aceiași oameni să gândească în termeni diferiți. Eu am făcut ceea ce-am făcut. Altceva nu e de spus. Probabil că acum n-aș mai face-o. Pe de altă parte *există* mai multă libertate în lumea asta a dumitale, bătrâne. Crede-mă — există !

— Dispare pe zi ce trece, am replicat. Și nu toată lumea e liberă, recunosc că există privilegii... Îmi făcu semn să tac :

— Fără discuții de soiul ăsta, pentru numele lui Dumnezeu.

— În regulă.

— Ai putea foarte bine să rupi însemnările alea, mai spuse el. N-o să te creadă nimeni. De ce-ar face-o ? Te superi dacă fac o mică plimbare — să respir puţin aer curat, în timp ce mă gândesc ce să facem ?

— Da. Prea bine.

L-am privit ieşind obosit din cameră şi i-am auzit paşii pe scări. Ce tânăr ciudat !

Mi-am răsfoit însemnările. Aeronave gigantice — monorail-uri — biciclete electrice — telefoane fără fir — maşini zburătoare — toate minunăţiile. Nu puteau fi născocite de mintea unui tânăr. M-am întins pe pat, continuând să meditez asupra problemei, şi probabil am adormit. Îmi amintesc că m-am trezit la un moment dat, întrebându-mă unde era Bastable, după care am dormit până dimineaţă, presupunând că se afla în camera de alături.

Dar, când m-am trezit, Ram Dass mi-a spus că în pat nu dormise nimeni. M-am dus să-l întreb pe Olmeijer dacă nu ştia unde era Bastable, însă olandezul cel gras nu-l văzuse.

Am întrebat pe toată lumea din oraş dacă nu-l întâlniseră pe Bastable. Cineva mi-a spus că văzuse un tânăr clătinându-se pe lângă port seara târziu şi îl socotise beat.

În dimineaţa aceea plecase un vas. Poate că Bastable urcase la bord. Poate se aruncase în mare. N-am mai auzit niciodată de Bastable, deşi am dat anunţuri la mica publicitate cerând veşti despre el şi am petrecut mai bine de-un an făcând cercetări, însă dispăruse cu totul. Poate se furişase, într-adevăr, din nou prin Timp — spre trecut sau spre viitor, sau chiar în anul 1903 în care considera că-i e locul ?

Şi asta a fost povestea. Am dactilografiat tot manuscrisul, l-am pus în ordine, am eliminat repetiţiile şi unele comentarii inutile făcute de Bastable în timp ce vorbea. Am clarificat lucrurile acolo unde puteam. Dar, în esenţă, aceasta e relatarea lui Bastable, aşa cum mi-a spus-o.

Notă (1907) : De când l-am văzut pe Bastable, desigur, văzduhul a fost cucerit de fraţii Wright, iar balonul cu motor se dezvoltă în ritm susţinut. Radiotelefonia a devenit actualitate şi am auzit recent că există mai mulţi inventatori care experimentează cu sistemele monorail. Se adevereşte totul ? Dacă-i pe-aşa, din propriile mele motive egoiste, aştept cu nerăbdare o lume tot mai pacifică şi comodă, căci voi fi mort înainte ca lumea să cunoască holocaustul revoluţionar pe care mi l-a descris Bastable. Şi totuşi, există câteva lucruri care nu coincid cu descrierea lui. Maşinile zburătoare mai grele decât aerul sunt deja o realitate. Francezii şi englezii zboară cu ele şi se vorbeşte chiar de traversarea Canalului cu aşa ceva ! Dar, probabil, aceste aeroplane nu vor dura, sau nu sunt capabile de viteze prea mari sau zboruri îndelungate.

Am încercat să captez interesul unui număr de editori asupra relatării lui Bastable, dar toţi o judecă prea fantastică pentru a fi prezentată ca realitate, şi prea macabră ca s-o publice drept ficţiune. Scriitorii de genul domnului Wells par să deţină monopolul acestui gen de cărţi. Numai că aceasta e adevărată. Sunt sigur că e adevărată. Voi încerca în continuare s-o public de dragul lui Bastable.

Notă (1909) : Bleriot a zburat peste Canal cu un aeroplan ! Din nou am încercat să cointeresez un editor cu povestea lui Bastable şi, asemeni multor alţii, mi-a cerut s-o modific, să „adaug mai multe aventuri, o poveste de dragoste, încă vreo câteva minunăţii", după cum s-a exprimat el. Nu pot interveni în cele ce mi le-a spus Bastable, aşa că voi consemna manuscrisul în sertar pentru, poate, alt an.

Notă (1910) : Plec curând spre China. Poate voi căuta Valea Dimineţii, să văd cum arată şi sper să-l găsesc, eventual, acolo pe Bastable. Părea să-i placă locul, iar sătenii, a spus, se purtaseră civilizat cu el. China *este* plină de revoluţionari în vremurile acestea, desigur, dar sper să fiu în destulă siguranţă. S-ar putea chiar să mă aflu acolo când va deveni republică ! Categoric, situaţia e zbuciumată şi sunt şanse ca ruşii şi japonezii să-ncerce să acapareze porţiuni mari din teritoriul ţării.

Dacă nu mă mai întorc din China, aş fi recunoscător să continue cineva încercările de a publica acest manuscris.

H.C.M.

Nota redacţiei engleze

Nota de deasupra a fost ultima pe care a adăugat-o bunicul meu pe manuscris — sau, oricum, ultima pe care am găsit-o noi. S-a întors din China, dar, fără îndoială, nu l-a găsit acolo pe Bastable, altfel ar fi menţionat-o. Cred că, după 1910, a renunţat la încercările de publicare a cărţii.

Bunicul meu a plecat în Franţa în 1914 şi a fost ucis pe Somme, în octombrie 1916.

Michael Moorcock
1971

Amiralul multiversului

Apariția lui Michael Moorcock pe piața literară românească reprezintă, fără îndoială, un eveniment major al publicisticii post-revoluționare și, poate, cea mai mare revelație din domeniul literaturii SF. Căci, dacă monștrii sacri ai genului, ca Isaac Asimov, Arthur C. Clarke, Stanislaw Lem, H. G. Wells și mulți alții, fuseseră prezenți în librării și periodice încă din timpul regimului comunist, Moorcock se înfățișează abia astăzi cititorului român. Cu excepția romanului mediocru *The Ice Schooner* („Schoonerul gheții", Multistar 1993), a ediției piratерești, ca drepturi de autor și traducător, cu *Elric at the End of Time* („Elric la Sfârșitul Timpului"), publicată de așa-zisa revistă „Soliton" în 1990, și a povestirilor *Good bye, Miranda* (Iris nr. 9, 1991), *The Peking Junction* („Joncțiunea Pekin"), *The Delhi Division* („Diviziunea Delhi") și *The Tank Trapeze* („Trapezul tancurilor") — „Dimensiuni primejdioase", Antet 1993 — volumul de față reprezintă adevărata pătrundere a marii opere moorcockiene în România.

Enorma creație a acestui prolific și proteic artist numără aproape o sută de romane, nenumărate schițe, povestiri și nuvele, albume rock și editarea/redactarea câtorva periodice proeminente ale Sf-ului britanic, printre care *New Wolrds* și *Sexton*

Blake Library. A fost comparat, și pe bună dreptate, cu Tennyson, Tolkien, Raymond Chandler, Wyndham Lewis, Roland Firbank, Mervyn Peake, Edgar Allan Poe, Colin Wilson, Anatole France, William Burroughs, Charles Dickens, James Joyce, Vladimir Nabokov, Jorge Luis Borges, Joyce Cary, Ray Bradbury, H. G. Wells, George Bernard Shaw, Hieronimus Bosch, printre alții.

Faptul nu ar trebui să surprindă, sau să pară de un teribilism gratuit, dacă avem în vedere natura cu totul aparte a operei lui Michael Moorcock. Fără să intrăm, deocamdată, într-o analiză aprofundată, se cuvine să relevăm procedeul, genial în simplitatea sa, de a imagina „Multiversul" ca domeniu comun al ansamblului operei moorcockiene (și, de ce nu, al *întregii literaturi universale*, de ficțiune și non-ficțiune, al întregii *istorii*, al *existenței până la absolut și dincolo de acesta*).

Multiversul lui Michael Moorcock reprezintă o infinitate de universuri posibile, paralele, incidente sau haotice („cele un milion de sfere"), printre care lumea noastră nu se înscrie decât ca o dimensiune oarecare. Recurgând la acest procedeu, autorul a creat o sumă de proze de toate categoriile (realiste, erotice, istorice, politice, science-fiction, și mai ales heroic-fantasy), conjugate într-un unic sistem. Cele mai la îndemână exemple pentru modul de funcționare al sistemului ar fi romanele trilogiei *A Nomad of the Time Streams (The Warlord of the Air, The Land Leviathan, The Steel Tsar)*, precum și ciclul Karl Glogauer, început cu celebrul *Behold the Man* („Iată Omul" — nuvelă laureată a Premiului NEBULA 1967 și dezvoltată la dimensiuni de roman în 1969 — și continuat cu romanul *Breakfast in the Ruins* („Micul dejun printre ruine"). Eroul, un psihiatru austriac ratat, sfâșiat de o ireconciliabilă criză de identitate și obsesii sexual-mistice, revine în Timp pentru a-l întâlni pe Christos, descoperind astfel că *realul* „Iisus al Mariei" este un oligofren congenital ; în urma unui răscolitor proces de conștiință, Glogauer își asumă, treptat, personalitatea Mântuitorului, identificându-se cu Acesta până la îndeplinirea completă a Literei Evangheliei — el fiind, finalmente, *adevăratul Christos*. În sechela *Breakfast in the Ruins*, Karl Glogauer, salvat prin mijloace deocamdată nelămurite de la moartea prin crucificare, își continuă avatarurile de martir, pentru ca în final să fie cooptat în aceeași Ligă Temporală în care sfârșește și Oswald Bastable. Sergentul Glogauer și Căpitanul Bastable vor mai apare, fugar, într-un episod din trilogia *The Dancers at the End of Time*.

Și totuși, Glogauer și Bastable nu sunt, în ultimă instanță, decât unul și același, unicul erou al lui Michael Moorcock, revenind sub felurite identități în toate romanele lui : *Campionul Etern*, întrupare a esenței umanității din toate cele un milion de sfere, care intervine ori de câte ori Balanța Universală e pe punctul să-și modifice echilibrul. Dacă, așa cum am mai spus, *toți* eroii moorcockieni reprezintă ipostaze ale Campionului Etern, este de reținut însă că domeniul predilect de desfășurare al acestuia e decorul heroic-fantasy (sau *sword-and-sorcery*). Romanele heroic-fantasy ale lui Moorcock sunt acelea care i-au impus gloria în pantheonul literar mondial, atât ca inegalabil corifeu al imaginației, cât și ca mai lumesc făuritor de fonduri, necesare finanțării revistei *New Worlds*. Din acest motiv, totalitatea volumelor sword-and-

sorcery ale lui Moorcock se reunesc în ciclul „Povestea Campionului Etern", reprezentată prin următoarele cicluri : Dorian Hawkmoon — *The Jewel in the Skull* („Nestemata din țeastă"), *The Mad God's Amulet* („Amuleta zeului dement"), *The Sword of the Dawn* („Spada zorilor"), *The Runestaff* („Sceptrul cu rune"), *Count Brass* („Contele Brass"), *The Champion of Garathorm* („Campionul de la Garathorm"), *The Quest for Tanelorn* („În căutarea Tanelorn-ului") ; Erekosë *The Eternal Champion* („Campionul Etern"), *Phoenix in Obsidian* („Phoenix-ul de obsidian"), *The Dragon in the Sword* (Dragonul din spadă") ; Corum — *The Knight of the Swords* („Cavalerul de spadă"), *The Queen of the Swords* („Dama de spadă"), *The King of the Swords* („Riga de spadă"), *The Bull and the Spear* („Taurul și lancea"), *The Oak and the Ram* („Stejarul și berbecul"), *The Sword and the Stallion* („Spada și armăsarul") ; și, în sfârșit, celebrul Elric, care a început printr-o defulare frustrată a tânărului Michael Moorcock, pentru a deveni unul dintre cei mai proeminenți eroi ai heroic-fantasy-ului din toate timpurile : *Elric of Melniboné* („Elric din Melniboné"), *The Sailor on the Seas of Fate* („Navigator pe Mările Sorții"), *The Bane of the Black Sword* („Blestemul Spadei Negre"), *The Weird of the White Wolf* („Ursita Lupului Alb"), *The Singing Citadel* („Citadela cântătoare"), *The Vanishing Tower* („Turnul care dispare"), *Stormbringer* („Aducătoarea-furtunilor") și *Elric at the End of Time* („Elric la Sfârșitul Timpului").

Întrucât VALDO a început, după cum vedeți, contractarea drepturilor de publicare a operei lui Michael Moorcock, depinde de dumneavoastră,

dragi iubitori ai literaturii science-fiction și heroic-fantasy, prin interesul pe care-l veți arăta operelor moorcockiene, să vă oferim, în viitor, prilejul de a vă întâlni cu toți inegalabili eroi și cu nemărginitul univers (sau, mai propriu spus, *multivers*) al imaginației lui Michael Moorcock.

Mihnea Columbeanu

În continuarea „Amiralului Văzduhului“, de-a lungul romanelor „Leviatanul terestru și „Țarul de oțel“, Bastable, călăuzit de crononauta republicană roșie Una Persson, va întâlni alte personaje celebre ale istoriei, printre care Gandhi, Stalin și Nestor Mahno, se va confrunta cu o multitudine de viitoruri alternative, înainte de a ajunge, în sfârșit, să-și înțeleagă propria soartă.

O R B I T A

SCIENCE FICTION

MICHAEL MOORCOCK
(1939—)

Personalitate excentrică şi exuberantă, londonezul Michael Moorcock îşi începe cariera în 1956 ca editor al *Tarzan Adventures* publicând prima povestire din primul său ciclu de heroic fantasy. Între 1964 şi 1971, cu mici întreruperi, editează celebra *New Worlds* eveniment ce va aduce în prim plan un nou val de remarcabili autori de SF: Aldiss, Ballard, Disch, Sladek şi Spinrad.

Ca activităţi colaterale Moorcock este autor şi de cântece, membru al grupului rock *Hawkwind,* prezentate şi interpretate în albumul *The New World Fair* şi autor de scenarii cinematografice.

Producţia sa literară poate fi considerată un gigantic ciclu. Principalul scop al eroilor şi antieroilor săi pare să fie lupta împotriva haosului şi pentru readucerea ordinii. Multe opere se desfăşoară în universuri eminamente fantastice (ciclurile lui Runestaff şi Elric) altele (Trilogia marţiană) ne poartă în lumi aflate la jumătatea drumului dintre sf şi fantasticul pur într-un omagiu declarat pentru Edgar Rice Burroughs; iar ciclu lui Jerry Cornelius devine o adevărată emblemă pentru una dintre formele cele mai revoluţionare ale sf-ului.

„Victoria Imperatrix" se prăbuşi. „Theodore Roosevelt" se prăbuşi. „Alexandr Nevski" se prăbuşi. „Taskiyawa" se prăbuşi. „Împăratul Napoleon" şi „Pyat" se prăbuşiră. Una după alta se prăvăleau din văzduh, în cercuri lente sau căderi repezi. Şi se părea că nici măcar unul singur dintre delicatele Fei-cki, conduse doar de câte doi oameni — un aviator şi un trăgător — nu fusese atins.

Coperta Leonida Valentin

ISBN 973-97023-0-9

PREŢ 2 500